

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1391 Budapest 62. Pf. 211.

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: Vj/46/2012.

Iktatószám: Vj/46-244/2012.

Betekinthető!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa az Andrékó Kinstellar Ügyvédi Iroda (1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.) és a Dr. Mátyus Ádám Ügyvédi Iroda (1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.) által képviselt **MasterCard Europe SA** (Chaussée de Tervuren 198A, B-1410 Waterloo, Belgium) vállalkozás ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a MasterCard Europe SA 2011. február 8-tól 2013. december 31-ig gazdasági erőfölénnyel való visszaélést valósított meg a bankközi jutalékának a versenytársának a piacról való kiszorítására alkalmas módon történő meghatározásával.

A jogsértés megállapítása mellett az eljáró versenytanács 88.000.000,- Ft, azaz Nyolcvannyolc millió forint bírságot szab ki a MasterCard Europe SA-val szemben.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfél a közléstől számított harminc napon belül kérheti a Versenytanácsnál benyújtott, vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevélben terjesztheti elő.

I.

A versenyfelügyeleti eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) a 2012. június 13-án kelt vizsgálatot elrendelő, a versenyfelügyeleti eljárást megindító végzésének indokolása szerint „a MasterCard Europe SA¹ (továbbiakban: az eljárás alá vont vagy MasterCard) a magyarországi kártyapiacra 75 %-ot meghaladó piaci részesedéssel rendelkezik a belföldi kibocsátású bankkártyák tekintetében.”
2. A magyarországi kártyapiacra kialakult piaci helyzetben a MasterCard egyetlen versenytársa, a Visa Europe Limited (a továbbiakban: Visa) egy, az európai bizottsági versenyfelügyeleti

¹ A versenyfelügyeleti eljárás megindulásakor az eljárás alá vont neve MasterCard Europe sprl volt. Az eljárás alá vont társasági formája 2015. július 1-től sprl-ről sa-ra, a hivatalos elnevezése pedig MasterCard Europe sa-ra változott. A MasterCard Europe sa ugyanaz a jogalany, mint a MasterCard Europe sprl. Lásd: Vj/46-204/2012. sz. beadvány.

eljárása² eredményeképpen előálló árazási korláttal szembesült. A MasterCardot ugyanakkor a magyarországi üzleti stratégiája és magatartása kialakításakor nem gátolja ilyen árazási korlát, ami miatt árazási előnyben van a Visa-val szemben. A MasterCard így valószínűsíthetően a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja piaci tevékenységét, anélkül, hogy tekintettel kellene lennie versenytársa magatartására, és valószínűsíthetően gazdasági erőfölényes helyzetben van a belföldi kártyapiacon, valamint annak egyes alpiacain.

3. A GVH azt is észlelte, hogy a Visa piaci részesedése a magyarországi kártyapiacon 2010 óta jelentős mértékben csökkent, és csökkenő trendet követ. A Visa piaci részesedésének csökkenése egyben a MasterCard piaci részesedésének növekedését jelenti.
4. A Visa a belföldi kártyapiacról való kiszorulásának magyarázata lehet, hogy a MasterCard visszaél gazdasági erőfölényével a hazai piacra vonatkozó bankközi jutalékai megállapításakor azáltal, hogy a bankközi jutalékok mértékén keresztül kiszorítja a hazai kártyapiacról a Visát, illetve a Visa számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet teremt. A MasterCard ugyanis a magyarországi piacon olyan bankközi jutalék mértékeket alkalmaz, amelyek mögött valószínűleg nincs az Európai Unió Bizottsága (továbbiakban: Bizottság) által is megkövetelt objektív, gazdasági indokoltság, továbbá, a piaci jelzések arra utalnak, hogy a MasterCard éppen a bankközi jutalékai magas mértékének is köszönhetően szorítja ki folyamatosan a Visát a belföldi kártyapiacról.
5. A MasterCard ezzel valószínűsíthetően megsértette a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 21. §-ában előírt tilalmat.
6. Mivel az eljárás alá vont vállalkozás magatartása a tagállamok közötti kereskedelem érintettségéről szóló bizottsági közlemény szerint alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljon, ezért az eljárás alá vont vizsgált magatartása alkalmas lehet az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 102. cikkének megsértésére is.
7. A versenyfelügyeleti eljárás az eljárást megindító végzés indokolása szerint kiterjed „az eljárás alá vont 2010 decembere utáni azon magatartásaira, amelyek célja és/vagy tartalma megegyezik a fentiekben foglaltakkal.”

A. TÉNYÁLLÁS

II. Az eljárás alá vont

8. A Belgiumban bejegyzett MasterCard Europe SA a MasterCard cégcsoport tagja. A MasterCard csoport anyavállalata a MasterCard Incorporated, egy 2001 májusában bejegyzett delaware-i részvénytársaság, amelyet a New York-i tőzsdén (NYSE) jegyeznek.
9. A MasterCard Europe SA Magyarországi Képviselői Irodát 1999-ben jegyezték be. A MasterCard Europe SA Magyarországi Kereskedelmi Iroda a MasterCard magyarországi üzleti tevékenységének elsődleges képviselője. Cégformáját tekintve a képviselői iroda „külföldiek magyarországi közvetlen kereskedelmi képviselőként” működik. A cégkivonat

² Case Comp/39.398 – Visa MIF

szerint a külföldi vállalkozás, amelyet képvisel a MasterCard Europe SA, a Nivelles-i Kereskedelmi Cégbíróságon van bejegyezve.³

10. A MasterCard egyrészt franchise tulajdonos: a MasterCard jól ismert, széleskörűen elfogadott fizetési márkák családját működteti, ideértve a MasterCard, a Maestro és a Cirrus márkákat, amelyek használatával fizetési termékek és megoldások kialakítását engedélyezi ügyfelei számára, másrészt fizetési műveletek feldolgozója (payment processor), valamint tanácsadó (advisor), azaz a kereskedelmet világszinten előmozdító iparági tapasztalatokat és irányadó megoldásokat is kínál.
11. A MasterCard 2014. évi nettó árbevétele 1 979 420 149 EUR volt, ami az átlagos 2014. évi MNB középárfolyammal⁴ átszámolva 610 967 823 190 HUF-ot jelent.⁵

III.

Az érintett termék és piaca

III.1. A piaci struktúra

12. A bankközi jutalék (interchange díjak) a fizetési kártyarendszer speciális eleme. A fizetési kártyarendszer négy szereplős:
- kibocsátó bank
 - elfogadó bank
 - kártyabirtokos
 - kereskedő
13. A tranzakció ötödik – közvetett – szereplője a kártyatársaság, ami a tranzakció lebonyolításához szükséges platformot biztosítja.⁶ A négyszereplős kártyarendszerben lebonyolított fizetés folyamatát, valamint a művelethez kapcsolódó díjak áramlásának irányát mutatja a következő ábra.⁷

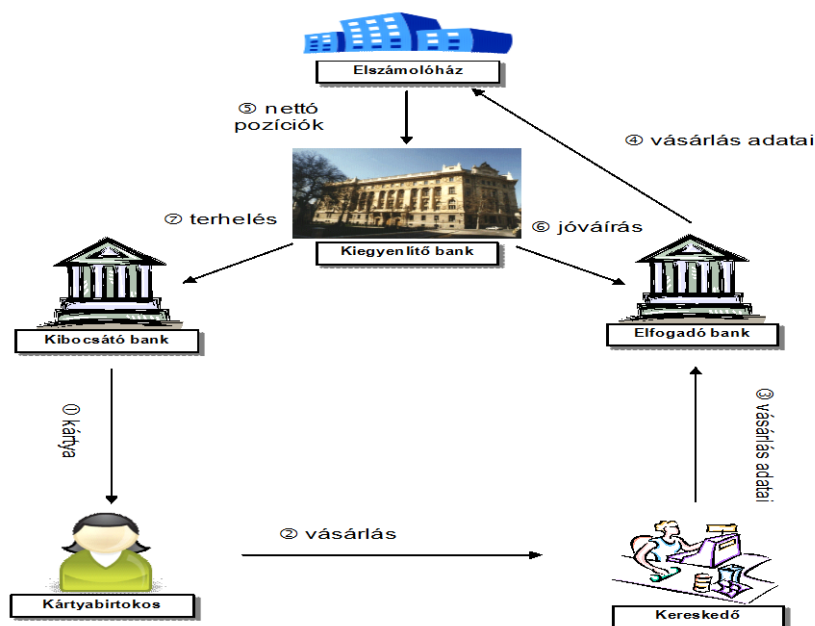
³ www.e-cegjegyzek.hu/

⁴ 308,66 Ft

⁵ Vj/46-232/2012.

⁶ A négyszereplős modell valójában ennek megfelelően ötszereplős, azonban tradicionálisan a négyszereplős elnevezést használják.

⁷ A bekezdésben leírtak forrása: KESZY-HARMATH Zoltánné – KÓCZÁN Gergely – KOVÁTS Surd – MARTINOVIC Boris – TAKÁCS Kristóf: A bankközi jutalék szerepe a kártyás fizetési rendszerekben, MNB-tanulmányok 96., Magyar Nemzeti Bank, Budapest, 2011., 2. fejezet

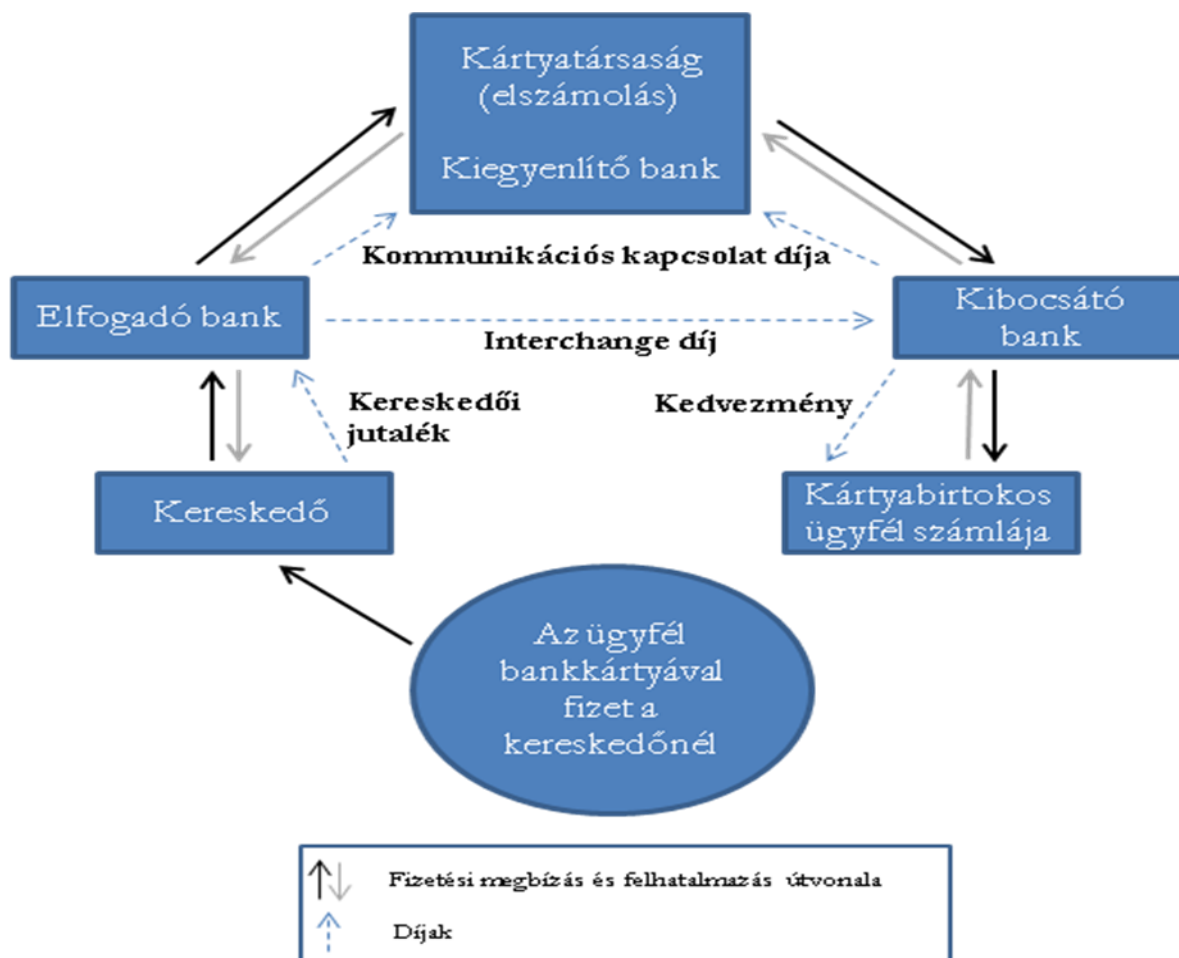

1. ábra: A néyszereplős kártyarendszerben lebonyolított fizetési művelet folyamata⁸

14. A kártyabirtokos fizetési műveletet kezdeményez a kereskedőnél a kártyája POS terminálon történő lehúzásával. A kereskedőtől egy automatikus felhatalmazás kérési üzenet indul a vásárlás összegének és a kártyabirtokos adatainak a feltüntetésével az elfogadó bankon keresztül a kártyatársasághoz, amely továbbítja azt a kibocsátó bankhoz. A kibocsátó (vagy az általa megbízott szolgáltató) ellenőrzi, hogy van-e elegendő fedezet a kártya mögött álló számlán, és ugyanezen az úton visszaküldi a kereskedőnek a művelet engedélyezését (vagy tiltását). Általában a nap végén a kereskedő a nála lebonyolított összes bankkártyás művelet adatait elküldi a bankjának (elfogadó banknak), amelyeket a kártyatársaságok (például MasterCard, Visa) által üzemeltetett elszámolási és kiegyenlítési rendszerbe továbbítanak. A kártyatársaságok kiszámítják az egyes kibocsátó és elfogadó bankok nettó pozícióit (a bank nettó tartozását vagy követelését), beleértve az bankközi jutalék díjat és egyéb kártyatársasági díjakat. A kártyatársaságok által előállított banki nettó pozíciók bankközi kiegyenlítése a kiegyenlítő banknál vezetett számlákon történik.⁹

⁸ Forrás: KESZY-HARMATH et al. i.m. 8. oldal

⁹ A bekezdésben leírtak forrása: KESZY-HARMATH et al. i.m. 2. fejezet

2. ábra: Egy kártyás fizetés tranzakciómenete és díjai¹⁰

15. A négy szereplős kártyarendszerben a tranzakciókért különféle díjak kerülnek felszámításra. A kereskedők a kártyaelfogadásért jellemzően kereskedői jutalékot fizetnek, ami általában a szolgáltatás bizonyos százalékában meghatározott összeg. A kártyabirtokosok számára a tranzakciók jellemzően díjmentesek, ők a kártyakibocsátó bankok felé fizetnek általában éves gyakoriságú bankkártya díjat. A rendszer speciális eleme a bankközi jutalék, amelyet a kártyaelfogadó bankok fizetnek, jellemzően az egyes tranzakciók meghatározott százalékában a kártyakibocsátó banknak, ezáltal a bevételek egy részét a kártyaelfogadói oldalról a kártyakibocsátókhoz átcsoportosítva. A rendszer szereplői ezen kívül díjakat fizetnek a platformot biztosító kártyatársaság felé; ezek jellemzően éves tagsági díjak, illetve tranzakciónkénti változó díjak lehetnek.¹¹
16. A **bankközi jutalék** tehát a bankkártya elfogadást biztosító hitelintézetek (elfogadó bank) által a kártyát kibocsátó hitelintézet (kibocsátó bank) részére, a fizetési művelet során fizetett díj. Mértékét általában egy bankközösség vagy kártyatársaság határozza meg, és írja elő kötelező jelleggel a résztvevő bankok számára (de lehet két bank között bilaterálisan meghatározott érték is). A bankközi jutalék lehet fix összeg, de a tranzakció értékének a százalékában megállapított összeg is, illetve a kettő kombinációja.¹²

¹⁰ Forrás: KESZY-HARMATH et al. i.m. 8. oldal

¹¹ A bekezdésben leírtak forrása: KESZY-HARMATH et al. i.m. 2. fejezet

¹² A bekezdésben leírtak forrása: KESZY-HARMATH et al. i.m. 2. fejezet

17. A bankközi jutalék **fajta**it megkülönböztethetjük területi megoszlás szerint. Ebben az esetben beszélhetünk:
- belföldi jutalékról,
 - regionális jutalékról,
 - és régiók közötti jutalékról.
18. Belföldi bankközi jutalékot országon belül lebonyolított műveleteknél számítanak fel. Regionális bankközi jutalékot adott földrajzi régióban elhelyezkedő országok közötti forgalomban használnak, vagyis abban az esetben, amikor a kártyát kibocsátó bank és az azt elfogadó kereskedő két különböző országban található, de még ugyanazon a régió belül (pl. Európai Unión belüli, de tagországok közötti fizetési műveletnél). Régiók közötti bankközi jutalék használatára akkor kerül sor, amikor a kibocsátó intézmény más régióban honos, mint a kártyát elfogadó kereskedő (pl. európai és amerikai lábbal rendelkező fizetési műveletnél). A regionális és a régiók közötti bankközi jutalék minden esetben a nemzetközi kártyatársaságok állapítják meg, míg a belföldi forgalomban használatos díjakat megállapíthatja a nemzetközi kártyatársaság, vagy a nemzeti bankközösség, és arra is van példa, hogy az adott ország hatóságai teszik ezt meg.
19. A bankközi jutalék fajta
- it kártyatípus, kártyabirtokos, kereskedőtípus és egyéb szempontok szerint is megkülönböztethetjük. A bankközi jutalék mértéke mindegyik esetben tovább tagozódhat: a hitel és terhelési kártyákra általában a vásárlás összegének százalékában állapítják meg a díjakat, míg a betéti kártyáknál fix összegben is megállapíthatják azokat, de akár a kettő keverékeként is előállhatnak a jutalékok (és mindkettő akár nulla is lehet). Eltérhet a díjak mértéke a szerint is, hogy lakossági vagy vállalati (business) bankkártyával bonyolították le a tranzakciót. Kereskedő típusonként is változhatnak a díjak; általában a kereskedői jutalékok megállapításánál jobb alkupozícióban lévő nagy áruházláncok, benzinkutak esetében az átlagnál jóval alacsonyabb az bankközi jutalékok mértéke is. Más tényezők is befolyásolhatják azonban a díj mértékét: az alkalmazott technológia (mágnescsíkos vagy chip kártyával bonyolítják le a műveletet, elektronikus POS terminálon vagy imprinteren), illetve az, hogy a tranzakció jelenlevők vagy távollevők között bonyolódik-e (fizikai vagy internetes, esetleg telefonos vásárlásról van szó).¹³
20. Tekintettel arra, hogy a bankközi jutalékot az elfogadó bank fizeti a kibocsátó banknak, miközben az elfogadó bank a másik oldalon kereskedői jutalékot számít fel a kereskedőknek a kártyás vásárlások elszámolásáért, **a bankközi jutalék a gyakorlatban beépül a kereskedői jutalékba**, így azt az elfogadó bankok áthárítják a kereskedőkre. Így a bankközi jutalék a kereskedői jutalék alsó küszöbét képezi, vagyis a kereskedői jutalék a bankközi jutalékból, és egy további jutalékelemből (felár) áll.¹⁴
21. Tekintettel arra, hogy a kereskedőnek minden olyan esetben, ha bankkártyával fizet az ügyfél, a kereskedői jutalékot meg kell fizetnie az elfogadó banknak, így a kereskedő nyilvánvalóan kénytelen (amennyiben nem akar veszteségesen üzemelni) beépíteni áraiba a kereskedői jutalékot. Mivel pedig nem tehet különbséget a kártyás és az egyéb módon fizető ügyfelei közül, így a kereskedői jutalékot valamennyi termékének árába egyöntetűen be kell építenie, ennek következtében pedig azt valamennyi ügyfélnek meg kell fizetnie, függetlenül attól, hogy milyen fizetési módot választott, ebből adódik, hogy végső soron a bankközi jutalék tényleges megfizetői az ügyfelek (fogyasztók).

¹³ A bekezdésben leírtak forrása: KESZY-HARMATH et al. i.m. 2. fejezet

¹⁴ Lásd pl. a Bizottság MasterCard határozatát (COMP/34.579)

$$\text{Kereskedői jutalék} = \text{bankközi jutalék} + \text{felár}$$

$$\text{Kereskedelmi ár} = \text{beszerzési ár} + \text{működési költségek (pl.: kereskedői jutalék)} + \text{profit}$$

III.2. A piac kétoldalúsága és szegmentálhatósága

22. A bankkártyás fizetési rendszer kétoldalú iparágként jellemezhető: egyik oldalon a bankkártyával vásárlók, másik oldalon a bankkártyát elfogadó kereskedők találhatók. Mint minden kétoldalú piac esetében, a piac egyik oldalának árazási döntései befolyásolják a másik oldal keresleti viszonyait (a kereslet mennyiségét), ami viszont visszahat az egyik oldali piac keresletére (a kereslet mennyiségére). A bankkártyás fizetési rendszerben a díjak megfelelő meghatározása révén növelhető a tranzakciók száma. Ennek oka elsősorban, hogy a két piaci oldal között keresztirányú pozitív externáliák hatnak: egyrészt egy kártyabirtokos akkor ítéli hasznosnak a bankkártyát, ha azt a kereskedők széles körben fogadják el, másrészt egy kereskedő hajlandósága a kártya elfogadására megnő, ha a vásárlók nagyobb része használja a kártyát (még inkább, ha ily módon bevételeit növelheti). Mindkét oldal számára vonzóbb a szolgáltatás, ha „a másik oldalon” nő a használók száma.¹⁵
23. A két oldal keresletének „kiegyensúlyozására” szolgálhat a bankközi jutalék. A két oldal közötti egyensúly megeremtése ugyanakkor más eszközökkel is megoldható, ami megmutatkozik abban, hogy léteznek bankközi jutalék nélküli kártyás fizetési rendszerek. A MasterCard Bizottságnak tett nyilatkozata szerint a bankközi jutalék lényegében a kártyabirtokos és a kereskedő fizetési rendszer szolgáltatások iránti keresletének kiegyensúlyozását szolgáló mechanizmus, amely a rendszer kibocsátói és elfogadói költségeinek elosztásán keresztül működik.¹⁶ Az elfogadó bankoktól a kibocsátó felé áramló bankközi jutalék a kártyakibocsátást támogatja, miközben egy, az externális hatások kezelésére szolgáló költségtényezőt épít be a kereskedői díjakba és végső soron a fogyasztói árakba.¹⁷
24. A bankkártya rendszeren belül a kártyatársaságok a rendszer „upstream” részén helyezkednek el. A kártyatársaságok jellemzően egy adott bankkártya logó („brand”) tulajdonosai, és értékesítik az e kártyákhoz kapcsolódó licenc jogokat, valamint promotálják a márkát. A kártyatársaságok ezen kívül jellemzően koordinálják is tagbankjaik viselkedését közös szttenderdek, protokollok és szabályok felállításán és érvényesítésén keresztül, illetve gyakran hálózatüzemeltetőként is funkcionálnak az informatikai infrastruktúra biztosítása révén.¹⁸
25. A kártyarendszer „downstream” részén helyezkednek el a bankok: a kibocsátói oldalon a kibocsátó bankok, amelyek a kártyabirtokosok számára nyújtanak különféle

¹⁵ A bekezdésben leírtak forrása: Vj/18/2008. sz. ügyben hozott versenytanácsi határozat, II.2.2. bekezdés.

¹⁶ A Bizottság MasterCard határozatának (COMP/34.579) 153. pontja; ennek ellentmondásosságára mutat rá ugyanakkor, hogy a határozat 683-686. pontjai szerint a konkrét költségek elosztását a MasterCard tagadta.

¹⁷ A bekezdésben leírtak forrása: Vj/18/2008. versenytanácsi határozat, II.2.2. bekezdés.

¹⁸ Lásd a Bizottság MasterCard határozatának (COMP/34.579) 239. pontja.

szolgáltatásokat, az elfogadói oldalon pedig az elfogadó bankok, amelyek a bankkártyát fizetési eszközként elfogadó kereskedőkkel állnak szerződéses kapcsolatban.

26. Ahogy tehát a kártyarendszernek több dimenziója van, úgy a rendszeren belüli versenynek is több dimenziója van. Az egyik dimenzió az „upstream” versenyben testesül, ahol a kártyatársaságok közötti versenyt tekintjük a rendszeren belüli „upstream” versenynek. Jelen eljárás szempontjából az „upstream” verseny tulajdonságainak van relevanciája.
27. A kártyatársaságok közötti verseny alapszinten ugyanúgy kétoldalú, ahogy maga a bankkártya rendszer is kétoldalú: a kártyatársaságok egyrészt versenyezhetnek a kibocsátói oldalon azért, hogy a kibocsátó bankok minél többet bocsássanak ki ügyfeleiknek az ő kártyájukból; másrészt pedig az elfogadói oldalon is versenyeznek azért, hogy minél több kereskedő az ő kártyájukat (is) elfogadja fizetési eszközként. Mindkét esetben azonban, a kártyatársaságok nem elsősorban a végső ügyféllel érintkeznek, hanem a kibocsátó és az elfogadó bankokkal.
28. A kibocsátói oldalon tehát a kártyatársaságok abban érdekeltek, hogy minél több bank minél többet bocsásson ki az ő logójukkal ellátott kártyából. Ebben a tekintetben a kártyatársaságok egymással versenyeznek a kibocsátó bankokért, és különböző módokon próbálják meggyőzni a bankokat kártyájuk kibocsátására. Az eljárás során az eljárás alá vont adatszolgáltatás formájában ismertette, hogy melyek a legfontosabb tényezők, amelyek mentén a kibocsátó bankokért vívott verseny alakul.
29. A MasterCard adatszolgáltatása szerint¹⁹ a kibocsátó bankokkal való sikeres együttműködésük legfontosabb tényezői **[üzleti titok]**.
30. **[üzleti titok]**.
31. **[üzleti titok]**.

III.3. A kártyatársaságok közötti verseny specifikus hatása a bankközi jutaléokra

32. Erről a specifikus hatásról részletes elemzés keretében foglalkozik a Bizottság a MasterCard ügyben hozott döntésében.²⁰ A fő megállapítás az, hogy a kártyatársaságok közötti verseny nem korlátozza megfelelően a bankközi jutalék mértékét, sőt, felfelé ható nyomást fejt ki a bankközi jutaléokra. A felfelé ható nyomás abból származik, hogy a kibocsátó bankok számára vonzóak a bankközi jutalékból származó bevételek, és a kártyatársaságok a versenytársaikkal szembeni magatartásuk meghatározása során ezt figyelembe veszik. Ahogy korábban említésre került, a bankközi jutalék egy fontos bevételi forrás a kibocsátó bankok számára: minél magasabb a bankközi jutalék, annál jövedelmezőbb kibocsátani az adott bankkártyát a bank számára. A kibocsátó bankok máshol és Magyarországon is jellemzően tagbankjai mind a MasterCardnak, mind a Visának, így a nagyobb bankközi jutalék bevételt generáló kártyákat kibocsátásában érdekeltek. Ez azt eredményezi, hogy a kártyatársaságok ösztönözve lesznek arra, hogy emeljék a bankközi jutalékokat, vagy hogy tartósan magas szinten tartásák őket.
33. Ahhoz, hogy a kártyatársaságok közötti verseny felfelé ható nyomást gyakoroljon a bankközi jutalékokra, az is szükséges, hogy ezt a versenyt – általánosságban, és a bankközi jutalékokat illetően specifikusan is – a kibocsátói oldal dominálja, azaz hogy elsősorban a kibocsátói oldalról érkezzenek azok az impulzusok és hatások, amelyek befolyásolják a verseny alakulását.
34. Az alábbiakban az eljárás során a legnagyobb hazai kibocsátó bankoktól szerzett adatok alapján kerül illusztrálásra a bankközi jutalék bevételi szerepe a kibocsátói oldalon. A

¹⁹ Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 8. kérdésre adott válasza

²⁰ Lásd pl. a Bizottság MasterCard határozatának (COMP/34.579) 192., 194., 467. pontjait

táblázat azt szemlélteti, hogy egy bankkártyára átlagosan mekkora bevételek jutnak az egyes bevételi kategóriákban a kibocsátói oldalán.²¹

[üzleti titok]

1. táblázat: egy kártyára jutó átlagos bevételek

35. A következő táblázat pedig ezeknek a bevételeknek a százalékos megoszlását mutatja, vagyis azt, hogy az egyes bevételi kategóriák mekkora szerepet játszanak a bevételek alakulásában.

[üzleti titok]

2. táblázat: egy kártyára jutó átlagos bevételek százalékos megoszlása

36. A fenti adatokból az látszik, hogy a bankközi jutalék egy fontos eleme a bankkártya kibocsátásból származó bevételeknek, hiszen a bevételeknek jellemzően több mint **[üzleti titok]**%-át teszi ki. A betéti kártyák esetében ez az arány még nagyobb lehet, mivel a fenti adatok a hitelkártyák bevételeit is tartalmazzák, vagyis a hitelkamatokat és egyéb olyan díjakat, amelyek a betéti kártyák esetében nem merülnek fel.
37. A kártyarendszer kibocsátói oldalán többféle termék is létezik, de lényegében két jelentős termékcsoporthoz tudunk és szoktunk megkülönböztetni a magyarországi piac vonatkozásában: a betéti („debit”) kártyákat, valamint a hitelkártyákat („credit”).
38. A betéti kártya egy olyan kártya, amely révén a kártyabirtokos közvetlenül a betétgyűjtő intézménynél (jellemzően számlavezető banknál) vezetett folyószámlájára terhelheti a kártyával fizetett vásárlás értékét. A betéti kártya lényegében egy olyan eszköz, amellyel hozzá lehet férni a bankszámlákon tárolt pénzeszközökhöz.²²
39. A hitelkártya ezzel szemben egy olyan kártya, amely lehetővé teszi birtokosának, hogy egy hitelkeret terhére vásároljon. A hitelkeretből így felhasznált összeget a kártyabirtokosnak jellemzően egy meghatározott időszak végéig vissza kell fizetnie, vagy ha csak részben történik meg a törlesztés, a fennmaradó kinnlevőség hitelként funkcionál és hitelkamatot számít fel rá a kártyakibocsátó bank. A hitelkártyákat hozzá lehet kapcsolni egy a számlavezető banknál vezetett folyószámlához, vagy egy külön bankszámlához, amelyet kifejezetten a hitelkártya végett hoznak létre.²³
40. A fentiek alapján jelentős eltérés van tehát e két termék között. A különbséget támasztja alá az is, hogy a kártyatársaságok jellemzően különböző módon határozzák meg a két termékcsoporthoz bankközi jutalékaikat is, és ezeknek a mértéke is jellemzően nagyon eltérő, a hitelkártyák bankközi jutalék díja magasabb, és struktúrájában is más lehet. A MasterCard esetében ezt bizonyítja, hogy a MasterCard **[üzleti titok]**.²⁴ Ezzel kapcsolatban a MasterCard még a Bizottság előtt folyó eljárása során úgy nyilatkozott, hogy a betéti és a hitelkártyák természete oly mértékben különböző, hogy szükség van specifikus, egyedi bankközi jutalék meghatározási módszertanra mindkét kártyatípus esetében.²⁵
41. A betéti kártyák és a hitelkártyák közötti eltérés az ezekhez kapcsolódó bevételek és költségek oldaláról is szemléltethető, ahogy arra a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban:

²¹ Alábbi táblázatok adatainak forrása a 29-31., 35-36., 42., 45., 50., 53. alszámú iratok

²² Lásd a Bizottság MasterCard határozatának (COMP/34.579) szövegét (9. oldal).

²³ Lásd a Bizottság MasterCard határozatának (COMP/34.579) szövegét (9. oldal).

²⁴ Lásd a Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 5. sz. mellékletét.

²⁵ Lásd a Bizottság MasterCard határozatának (COMP/34.579) 177. és 178. pontjait.

MNB) és a Gazdasági Versenyhivatal közös tanulmánya²⁶ is rávilágít. A tanulmány szerint kibocsátói oldalon a betéti kártyák esetében bevételként az éves kártyadíjakat és a kondíciós lista egyéb tételeinek a vásárlási forgalomra eső hányadát, valamint az bankközi jutalék díjat lehet figyelembe venni, hitelkártyák esetében ez azonban kiegészül a hitelezéshez kapcsolódó kamatbevételekkel és díjakkal. Költségként különböző banki tevékenységek bankkártyás vásárlásokra eső része vehető figyelembe mind a betéti kártyák, mind a hitelkártyák esetében (ilyen például a kockázat elemzés, a kártyakibocsátás, vagy a visszaélések megelőzése és kezelése),²⁷ azonban a hitelkártyák esetében ez még kiegészül a nettó hitelezési veszteséggel (behajthatatlan követelések), a tartozás behajtásának költségeivel, valamint a tőkeköltséggel.

42. A tanulmány megállapította, hogy a hitelkártya kibocsátói üzletág jóval magasabb költségekkel és bevételekkel jár, ugyanis bevételi oldalon magában foglalja a határidő előtt vissza nem fizetett tartozások kamatait és a hitelezéshez kapcsolódó egyéb díjakat is, költség oldalon pedig a behajthatatlan hitelekkel szembe fordított veszteséget. Amennyiben a hitelkártya üzletágban realizált jövedelmet csökkentjük a bankközi jutalékok összegével (vagyis teljes mértékben kivesszük a rendszerből a hitelkártyák bankközi jutalékát), még mindig nyereséges marad az üzletág (minden egyéb feltétel változatlansága mellett). A betéti kártyák esetében azonban az bankközi jutalékbevitel nélkül (vagyis a jutalék teljes eltörlésével, és ismét csak minden egyéb feltétel változatlansága mellett)²⁸ veszteségesse válik az üzletág. A két üzletágnak tehát meglehetősen eltérő tulajdonságai és kritikus pontjai vannak.
43. A betéti kártya, valamint a hitelkártya üzletágakat maguk a piaci szereplők is külön kezelik. Az eljárás során a MasterCard úgy nyilatkozott, hogy **[üzleti titok]**.²⁹ A MasterCard továbbá úgy nyilatkozott, hogy **[üzleti titok]**.³⁰ A MasterCard fenti állítását maguk a kibocsátó bankok is megerősítették az eljárás során. Csupán egyetlen bank, a Kinizsi Bank nyilatkozott úgy, hogy egy csomagként kezeli a két kártyatípust,³¹ ez a bank azonban nem kibocsátó, csupán forgalmazó a Magyar Takarékszövetkezeti Bankkal meglévő megállapodása alapján. Egyetlen más, az eljárás során megkeresett bank sem kezeli egy csomagként a két kártyatípust, és külön döntéseket hoznak a kártyakibocsátásról a két típus vonatkozásában.³²
44. A fentiek alapján megállapítható, hogy a kártyatársaságok közötti „upstream” verseny szétválasztható a **betéti kártyákra** és a **hitelkártyákra** mint különálló termékekre, termékpiacokra. Jelen eljárás ügyindító végzése úgy fogalmazott, hogy a Visa betéti bankközi jutalékainak csökkenése, illetve a MasterCard és a Visa betéti bankközi jutalékai közötti különbség miatt a Visa kiszorul a hazai kártyapiacról. A fentiek alapján azonban belátható, hogy a kártyapiacon belül külön kell kezelni a betéti kártyákat és a hitelkártyákat, ahogy külön kell kezelni a kártya elfogadást és a kártya kibocsátást is. Tekintettel arra, hogy a vizsgált magatartás alapját a betéti bankközi jutalékok képezik, amelyek a fentiek szerint nincsenek releváns versenyhatással a hitelkártya piaci „upstream” versenyre, a továbbiakban a betéti kártya piac részletes bemutatására koncentrálnunk.

²⁶ KESZY-HARMATH et al. i.m. 7.5.1. fejezet

²⁷ Teljesebb felsorolásért lásd a hivatkozott tanulmány 56. oldalát.

²⁸ Tehát feltételezve, hogy a jutalékkiesést a bankok nem pótolják egyéb díjak (pl. az éves kártyadíj) emelésével.

²⁹ Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 9. kérdésre adott válasz.

³⁰ Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 10. kérdésre adott válasz.

³¹ Lásd Vj/46-39/2012. sz. adatszolgáltatás

³² Lásd a Vj/46/2012. sz. ügy 29-31., 35-36., 42., 45., 50., 52-53. alszámú iratait

III.4. Piaci szereplők

45. A bankkártya rendszer „upstream” részén a kártyatársaságok versenyeznek egymással. A betéti kártyák tekintetében a hazai piacon lényegében két piaci szereplőről beszélhetünk, a MasterCardról és a Visáról. E két kártyatársaságon kívül nincs további kártyatársaság, amelynek betéti kártyáit a hazai bankok kibocsátják. Néhány banknak van ugyan minimális számú saját logós betéti bankkártyája, de azok száma oly mértékben elenyésző, hogy gyakorlatilag nem támasztanak semmilyen versenyt a két megnevezett kártyatársaságnak a betéti kártyák tekintetében.
46. Az upstream verseny a betéti kártyák tekintetében tehát a Visa és a MasterCard között zajlik. Ilyen módon lényegében egy duopol piacról beszélünk. Amikor a hazai bankok betéti kártyát akarnak ügyfeleik számára kibocsátani, e két kártyatársaság betéti termékei közül választhatnak. A MasterCard esetében érdemes megemlíteni, hogy két külön brand alatt is vannak betéti kártyái: az egyik a társaság nevét is viselő MasterCard brand, míg a másik a Maestro. A Maestro egy kifejezetten a betéti kártyákra fókuszáló brand.
47. Az alábbiakban egyrészt az eljárás keretében a piaci szereplőktől bekért adatok alapján, másrészt pedig az MNB által publikált adatok alapján mutatjuk be a betéti kártyák számának alakulását, valamint ennek alapján a piaci részesedések alakulását. A magyar háztartások – egy MNB által végzett felmérés szerint³³ – körülbelül 85 %-a rendelkezik bankkártyával. Az eljárás keretében a GVH összesen 13 hazai kártyakibocsátó banktól szerzett a kibocsátott betéti kártyák számára vonatkozó adatot, melyek között megtalálható a 10 legnagyobb hazai bank.

Betéti kártyák száma	2008 II. félév	2009 I. félév	2009 II. félév	2010 I. félév	2010 II. félév	2011 I. félév	2011 II. félév	2012 I. félév	2012 II. félév
MasterCard/Maestro	4 377 992	4 380 439	4 413 914	4 534 959	4 897 720	5 132 078	5 477 070	5 595 036	5 848 305
Visa	2 371 261	2 357 167	2 410 417	2 306 355	2 097 036	1 897 537	1 701 999	1 450 794	1 290 181
Egyéb (saját logós)	17 588	16 480	16 561	16 062	16 395	15 899	16 671	16 627	17 370
Összesen	6 766 841	6 754 086	6 840 892	6 857 376	7 011 151	7 045 514	7 195 740	7 062 457	7 155 856

3. táblázat: Betéti kártyák száma adatszolgáltatások alapján³⁴

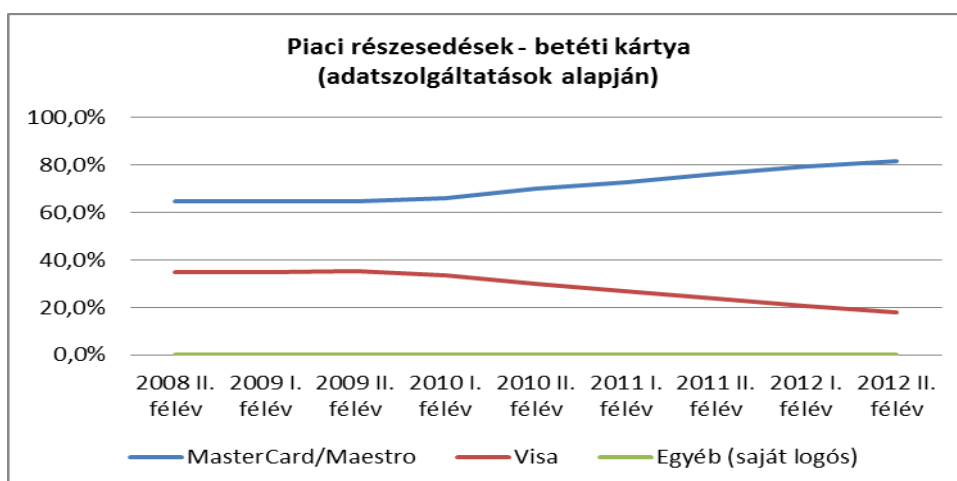
Piaci részesedések	2008 II. félév	2009 I. félév	2009 II. félév	2010 I. félév	2010 II. félév	2011 I. félév	2011 II. félév	2012 I. félév	2012 II. félév
MasterCard/Maestro	64,7%	64,9%	64,5%	66,1%	69,9%	72,8%	76,1%	79,2%	81,7%
Visa	35,0%	34,9%	35,2%	33,6%	29,9%	26,9%	23,7%	20,5%	18,0%
Egyéb (saját logós)	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Összesen	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

4. táblázat: Betéti kártya piaci részesedések adatszolgáltatások alapján³⁵

³³ Takács Kristóf: A magyar háztartások fizetési szokásai, MNB Tanulmányok, 96., 25.o.

³⁴ Forrás: a Vj/46/2012. sz. ügy 29-31., 35-38., 42-43., 45., 50., 52-53. alszámú iratai.

³⁵ Forrás: a Vj/46/2012. sz. ügy 29-31., 35-38., 42-43., 45., 50., 52-53. alszámú iratai.

3. ábra: Betéti kártya piaci részesedések adatszolgáltatások alapján³⁶

Betéti kártyák száma MNB adatok alapján	2008 II. félév	2009 I. félév	2009 II. félév	2010 I. félév	2010 II. félév	2011 I. félév	2011 II. félév	2012 I. félév	2012 II. félév	2013 I. félév	2013 II. félév
MasterCard/Maestro	4 646 458	N/A	4 694 389	4 946 641	5 262 441	5 584 511	5 947 185	6 140 004	6 394 508	6 523 198	6 407 923
Visa	2 457 632	N/A	2 504 684	2 446 986	2 226 452	1 953 174	1 690 690	1 410 757	1 241 599	1 139 141	1 140 900
Egyéb (saját logós)	23 582	N/A	17 567	17 058	17 677	17 277	18 880	19 077	19 747	19 507	20 678
Összesen	7 127 672	N/A	7 216 640	7 410 685	7 506 570	7 554 962	7 656 755	7 569 838	7 655 854	7 681 846	7 569 501

5. táblázat: Betéti kártyák száma MNB adatok alapján³⁷

Piaci részesedések	2008 II. félév	2009 I. félév	2009 II. félév	2010 I. félév	2010 II. félév	2011 I. félév	2011 II. félév	2012 I. félév	2012 II. félév	2013 I. félév	2013 II. félév
MasterCard/Maestro	65,2%	N/A	65,0%	66,8%	70,1%	73,9%	77,0%	81,1%	83,5%	84,9%	84,7%
Visa	34,5%	N/A	34,7%	33,0%	29,7%	25,8%	23,7%	18,6%	16,2%	14,8%	15,1%
Egyéb (saját logós)	0,3%	N/A	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%
Összesen	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

6. táblázat: Betéti kártya piaci részesedések MNB adatok alapján³⁸

**7. táblázat Az összes kibocsátott betéti kártyával lebonyolított forgalom (millió forint)³⁹
[üzleti titok]**

**8. táblázat Piaci részesedések az összes kibocsátott betéti kártyákkal lebonyolított forgalom alapján (%)⁴⁰
[üzleti titok]**

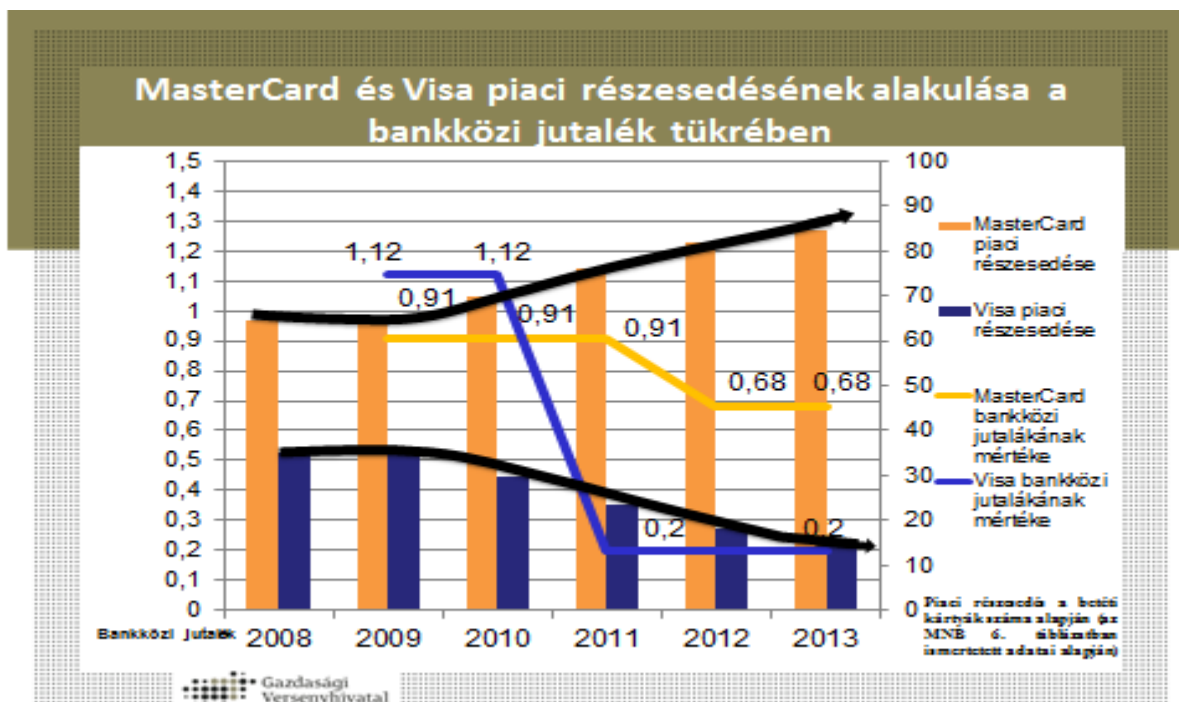
³⁶ Forrás: a Vj/46/2012. sz. ügy 29-31., 35-38., 42-43., 45., 50., 52-53. alszámú iratai.

³⁷ Forrás: MNB statisztikák a bankkártya piacról (www.mnb.hu), valamint a Vj/78-68/2013. számú irat

³⁸ Forrás: MNB statisztikák a bankkártya piacról (www.mnb.hu), valamint a Vj/78-68/2013. számú irat

³⁹ Lásd Vj/46-226/2012. sz. irat

⁴⁰ Lásd Vj/46-226/2012. sz. irat

4. ábra: Mastercard és Visa piaci részesedésének alakulása a bankközi jutalék tükrében (MNB adatok alapján)⁴¹

48. Összességében megállapítható, hogy a kétféle adatsor között nincs jelentős eltérés: a betéti kártya „upstream” piacon a kibocsátott kártyák száma alapján a MasterCard 65% körüli piaci részesedéssel rendelkezett 2008 végén, ami 84% fölötti piaci részesedésre emelkedett 2013-ra. A Visa részesedése ezzel párhuzamosan 35%-ról 15% körüli értékre csökkent, miközben a saját logós kártyák száma mindvégig alacsony maradt.
49. A betéti kártya piac „upstream”, kártyatársaságok közötti versenyében a társaságok ügyfelei a hazai kártyakibocsátó bankok. A kártyatársaságok közvetlen ügyfelei az ún. „Főtagok”, akik az általuk megszerzett licencjogok alapján jogosultak bankkártyák kibocsátására. Ezen kívül léteznek olyan bankok is, akik saját maguk nem bocsátanak ki kártyát, azonban valamely „Főtag” támogatásával (más néven szponzor bank) mégis tudják biztosítani az adott kártyatársaság kártyáit ügyfeleik számára. A MasterCard nyilatkozata alapján⁴² 2012. első félévében az alábbi bankok bocsátották ki kártyáit „Főtagként”:

⁴¹ Forrás: MNB statisztikák a bankkártya piacról (www.mnb.hu), valamint a Vj/78-68/2013. számú irat

⁴² Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 3. kérdésre adott válasza.

	2012 I.félév		
	MasterCard hitelkártya	MasterCard betéti kártya	Maestro (betéti kártya)
BNP PARIBAS Hungaria Bank	X	X	
Budapest Bank	X	X	X
Central-European International Bank (CIB Bank)	X	X	X
Citibank Budapest	X	X	
DRB Del-Dunantuli Regionalis Bank	X	X	
Erste Bank Hungary	X	X	X
FHB	X	X	X
Granit Bank		X	
Kereskedelmi és Hitelbank	X	X	X
Magyar Cetelem Bank	X		
MKB Bank	X	X	
Magyar Takarekszövetkezeti Bank	X	X	X
OTP Bank	X	X	X
Raiffeisen Bank	X	X	X
UniCredit Bank Hungary	X	X	X
Volksbank Hungary	X	X	X

9. táblázat: MasterCard „Főtagi” kibocsátók

50. A Visa esetében – a vizsgálat során szerzett információk alapján – az alábbi bankok tekinthetők kibocsátóknak:

Bank neve	Visa kibocsátás
AXA Bank	igen
Budapest Bank	igen (csak debit)
CIB Bank	igen (csak debit)
Credigen Bank	igen (csak credit)
DRB Bank	igen
Erste Bank	igen
K&H Bank	igen
KDB bank	igen
Magnet Bank	igen
MKB Bank	igen (csak debit)
OTP Bank	igen
Raiffeisen Bank	igen (csak debit)
Unicredit Bank	igen (csak debit)

10. táblázat: Visa kibocsátók⁴³

51. Az eljárás során adatszolgáltatás keretében beszerzésre került a 10 legnagyobb hazai bank által kibocsátott kártyák száma. Tekintettel arra, hogy a megkeresett 10 bank lefedi a hazai betéti kártya piac megközelítőleg 95%-át, az általuk kibocsátott kártyák száma hozzávetőlegesen lefedi a piac teljes méretét. Ha tehát hipotetikusán e 10 bank betéti kártyái

⁴³ Forrás: publikus adatgyűjtés banki honlapokról

adják ki a piac 100%-át, a kibocsátott betéti kártyák száma, vagyis a betéti kártya piaci részesedések az alábbiak szerint oszlott meg ezen bankok között 2008 vége és 2012 vége között:

11. táblázat: Kibocsátott betéti kártyák nagybankok közötti megoszlása⁴⁴ [üzleti titok]

52. Az adatokból jól látszik, hogy az OTP Bank egymaga a piac betéti kártyáinak hozzávetőlegesen **[40-60]** %-át bocsátja ki. Elmondható tehát a hazai piacról, hogy hatalmas előnyre tesz szert az a kártyatársaság, amely elsődleges partnere tud lenni a betéti kártyák kibocsátása tekintetében az OTP Banknak. Az OTP Bank portfóliójának alakulását az alábbi táblázat szemlélteti:

12. táblázat: OTP Bank portfóliójának alakulása⁴⁵ [üzleti titok]

IV.

Az eljárás alá vont magatartása

IV.1. Hatósági, bírósági eljárások

53. Az eljárás alá vont magatartásának megértéséhez ismerni kell a vizsgált időszakot megelőző egyes olyan piaci eseményeket, amelyek a vizsgált magatartáshoz és annak keretétől szolgáló piaci helyzethez vezettek.
54. A GVH 2008-ban versenyfelügyeleti eljárást indított a MasterCarddal, a Visával, és számos hazai bankkal szemben.⁴⁶ Az eljárás tárgya egy versenykorlátozó megállapodás volt, amit a bankok a kártyatársaságok (mind a MasterCard, mind a Visa) támogatásával kötöttek, és amelynek keretében a '90-es évek közepétől egészen 2008-ig megállapodtak a belföldi bankközi jutalékok mértékéről. Magyarországon tehát a belföldi bankkártyás tranzakciókhoz kapcsolódóan alkalmazandó bankközi jutalékokat egészen 2008-ig nem a kártyatársaságok határozták meg, hanem létezett egy multilaterális bankközi megállapodás, és az ennek keretében megállapított bankközi jutalékok érvényesültek.
55. A megállapodásban résztvevő bankok – nem megvárva a GVH döntését – 2008. július végétől felmondták a megállapodást, vagyis attól kezdve a hazai piac vonatkozásában már nem létezett egy multilaterális, a hazai bankok által megállapított bankközi jutalék.
56. A Gazdasági Versenyhivatal Vj/18/2008/341. számú határozatában megállapította, hogy

„A Versenytanács határozatával megállapítja, hogy az eljárás alá vont vállalkozások azzal, hogy mindkét nemzetközi kártyatársaság kártyáira és minden bankra egységesen alkalmazandó bankközi jutalék mértéket és struktúrát határoztak meg, illetve ilyen megállapodáshoz szabályzataikkal keretet biztosítottak és azt támogatták, versenykorlátozó, a tilalom alól nem mentesülő megállapodást kötöttek.”

⁴⁴ Jelen eljárás 29-31., 35-36., 42., 45., 50., 52-53. alszámú iratai

⁴⁵ Vj/46-36/2012. sz. adatszolgáltatás

⁴⁶ Vj/18/2008. sz. versenyfelügyeleti eljárás

57. A Gazdasági Versenyhivatal a fenti jogsértőnek talált magatartás miatt közel 2 milliárd forint versenyfelügyeleti bírsággal sújtotta az eljárás alá vontakat.
58. Részben az Európai Bizottsága előtt folyó eljárások eltérő stádiuma miatt is, a két kártyatársaság esetében a határon átnyúló tranzakciók esetében alkalmazott díjak akkoriban néhány hónapig jelentősen eltértek egymástól. Míg a MasterCard 0 mértékű bankközi jutalékot számított fel a határon átnyúló tranzakciók esetében, a Visa-t nem terhelte ilyen kötelezés. A belföldi tranzakciókra a MasterCard élt az egyoldalú díjmeghatározás jogával. Ennek eredményeként a MasterCard kártyák után Magyarországon 2008. július 28-tól a korábbtól csak kis mértékben eltérő, nagyságrendjében lényegében azonos bankközi jutalékot számított fel, legalábbis néhány hónapig. 2009. február 1-jétől a MasterCard új, a korábbinál sok esetben jelentősen alacsonyabb összegű, s egyben rendkívül részletesen, kártyafajtánként és kereskedőtípusonként tagolt bankközi jutalérendszerrel vezetett be Magyarországon.
59. A magyar törzstagok a belföldi bankközi jutalékot 2008. augusztus 1-jei határnappal kívánták megszüntetni, a döntés a Visa tekintetében azonban csak 2009. január 1-jétől hatályosult, tekintettel arra, hogy a teljes Visa Europe rendszert érintő lényeges módosításokra volt szükség. 2009. január 1-jétől Magyarországon a Visa Europe nemzetközi (határon átnyúló, „default”) bankközi jutaléka lett automatikusan alkalmazandó. 2009. március 11-én a Visa Europe Tanácsa úgy döntött, hogy a nemzetközi bankközi jutalékot és többek között a magyar multilaterális bankközi jutalékot (Multilateral Interchange Fee, a továbbiakban MIF)⁴⁷ szétválasztja. A magyarországi jutalék mértéke nem változott, de azt ettől az időponttól kezdve maga a Visa Europe Tanácsa állapítja meg.
60. Ezekből következik, hogy a hazai piacra vonatkozó multilaterális bankközi megállapodás felmondása óta a hazai bankközi jutalékokat a MasterCard és a Visa kártyák tekintetében maguk a kártyatársaságok határozzák meg.

IV.2. Az Európai Unió Bizottságának eljárásai és következményei

61. A Visa és a MasterCard nem csak a GVH, hanem az Európai Bizottság által folytatott versenyfelügyeleti eljárásoknak is alanyai voltak. Az Európai Bizottság a bankkártyás fizetési rendszereket már a '90-es évek elején elkezdte vizsgálni, azonban a bankközi jutalékokat érintő nagy versenyfelügyeleti eljárásokra a kétezres években került sor. A Bizottság vizsgálatai közül három emelendő ki: a Visa ellen 2002-ben és 2010-ben zárult egy-egy eljárás, illetve a MasterCard ellen 2007-ben zárult eljárás. A 2002-es döntésben a Bizottság 5 évre mentesítette a Visa bankközi jutalék rendszerét, tekintettel a Visa által tett változtatásokra a bankközi jutalékok meghatározását illetően. A 2007-es MasterCard döntés, valamint a 2010-es Visa döntés azonban olyan következményekkel járt, amelyek meghatározóak a jelen eljárás szempontjából, így az alábbiakban ezekkel részletesebben is foglalkozunk.
62. A MasterCard eljárásban⁴⁸ a Bizottság a kártyatársaság által a határon átnyúló tranzakciók esetében alkalmazott mögöttes (külön megállapodás hiányában alkalmazandó, ún. fall-back) bankközi jutalékkal foglalkozott. Az eljárás lezárásaként a Bizottság megállapította, hogy a MasterCard által alkalmazott bankközi jutalék rendszer korlátozza az elfogadó bankok

⁴⁷ MIF-nek nevezzük azt a bankközi jutalékot, amit az adott ország bankjai közösen, többoldalúan – nem pedig a kártyatársaság egyoldalúan - állapítanak meg.

⁴⁸ A továbbiakban a bizottsági MasterCard eljárással kapcsolatban ismertetett tények forrása a korábban hivatkozott, az MNB és a GVH által közösen készített tanulmány 5.1.2. fejezete.

közötti versenyt, mivel alsó korlátként funkcionálva emeli a kártyát elfogadó kereskedők felé felszámított díjak mértékét.

63. A Bizottság a jogsértés megállapítása mellett korrekciós intézkedéseket írt elő a MasterCard számára, amelyek közül a legjelentősebb a vizsgálat tárgyát képező bankközi jutalékok hat hónapon belül történő hatályon kívül helyezésére való felhívás volt. A MasterCard ennek úgy tett eleget, hogy 2008. június 21-i hatállyal visszavonta a kérdéses tranzakciók tekintetében alkalmazott bankközi díjakat. A döntés ellen a MasterCard fellebbezett, amit az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: Bíróság) elutasított.⁴⁹
64. A Bizottság 2007 végén született döntése azt állapította meg, hogy a MasterCard által akkor alkalmazott bankközi jutalék rendszer jogsértő; nem zárta ki ugyanakkor annak a lehetőségét, hogy alkalmazható olyan bankközi jutalék rendszer, amely versenyjogi szempontból nem vet fel aggályokat, és megfelel a mentesítési feltételeknek. A MasterCard 2009. április 1-jével új módszertan szerint számított bankközi jutalék díjakat határozott meg az Európai Bizottság vizsgálata által érintett tranzakciókra. Ennek eredményeként a bankközi jutalék súlyozott átlaga jelentősen csökkent ahhoz a sinthez képest, amelyről a Bizottság megállapította, hogy sérti az uniós antitröszt szabályokat: a MasterCard egyoldalú vállalása értelmében a betéti kártyák súlyozott átlagos bankközi jutalék díja 0,2%-ban lett maximálva a határon átnyúló tranzakciók esetében, míg a hitelkártyák ugyanilyen díja 0,3%-ban lett maximálva. A MasterCard vállalásai alapján a Bizottság úgy döntött, hogy nem látja szükségesnek, hogy versenyjogi intézkedéseket kezdeményezzen a MasterCarddal szemben.
65. A fent részletezett bizottsági MasterCard eljárás a jelen eljárás szempontjából legfontosabbnak tekinthető következménye, hogy az eljárás eredményeképpen a MasterCard 0,2%-ban maximálta határon átnyúló betéti kártyás bankközi jutalék díjainak súlyozott átlagát, **ez a korlátozás azonban nem vonatkozik azoknak az országoknak – és köztük Magyarországnak – a belföldi bankközi jutalékaira, ahol bankközi megállapodás(ok) vagy szabályozás hiányában a MasterCard által megállapított bankközi jutalékok érvényesülnek.** A MasterCard ezekben az országokban továbbra is szabadon állapíthatja meg a betéti kártyákra vonatkozó belföldi bankközi jutalék díjakat a bankközi megállapodás felmondása óta (2008 július), így Magyarországon is ez érvényesül, és azok mértéke jelentősen meghaladja a fent említett 0,2%-os szintet.
66. A MasterCard döntést követően, illetve azt követően, hogy lejárt a Visának 2002-ben adott 5 éves mentesítés, a Bizottság a Visával szemben is eljárást indított határon átnyúló bankközi jutalékainak kivizsgálására.⁵⁰ Az eljárás során 2009. április 3-án elfogadott kifogásközlésben a Bizottság közölte, hogy előzetes álláspontja szerint a Visa Europe a vizsgált tranzakciók esetében a bankközi jutalék megállapításával megsértette a közösségi versenyszabályokat. A Bizottság a kifogásközlésben kifejtette, hogy álláspontja szerint a MIF-ek céljukat és hatásukat tekintve számottevően korlátozzák a versenyt.
67. Az eljárás során a Visa a betéti kártyák piacán kötelezettségvállalást ajánlott fel, hogy eloszlassa a Bizottság versenykorlátozással kapcsolatos aggályait. A kötelezettségvállalás legfontosabb eleme volt, hogy a Visa vállalta, hogy a kötelezettségvállalási határozatról szóló értesítéstől számított két hónapot követően 20 bázispontban (0,2%) korlátozza az azonnali terhelésű fogyasztói betéti kártyákkal lebonyolított tranzakciókra alkalmazandó, határokon átnyúló bankközi jutalékok éves súlyozott átlagát. A vállalás a jelen eljárás szempontjából nézve legfontosabb eleme az volt, hogy korlát külön-külön minden olyan

⁴⁹ C-382/12 P. sz. ügy, MasterCard Inc. és társai kontra Európai Bizottság, ECLI:EU:C:2014:2201.

⁵⁰ A továbbiakban a bizottsági Visa eljárással kapcsolatban ismertetett tények forrása – ha másként nem jelöljük – a korábban hivatkozott, az MNB és a GVH által közösen készített tanulmány 5.1.3. fejezete.

EGT-országban is alkalmazandó, amelyek vonatkozásában a Visa közvetlenül határoz meg egyedi belföldi fogyasztói betéti kártyás bankközi jutalék díjakat, valamint azokban az EGT-országokban, ahol más bankközi jutalék díjak hiányában a határokon átnyúló bankközi jutalék díjakat alkalmazzák.

68. Ez tehát azt jelenti, hogy a kötelezettségvállalás értelmében a fogyasztói betéti kártyák vonatkozásában a 0,2%-os felső korlát a Mastercarddal vállalásával ellentétben nem csupán a határon átnyúló bankközi jutalékokra vonatkozik, hanem bizonyos tagországok belföldi bankközi jutalék díjaira is. Tekintettel arra, hogy Magyarországon a korábban ismertettek szerint 2009 óta a Visa által megállapított bankközi jutalékok érvénysülnek a belföldi betéti kártyás tranzakciók esetében, a kötelezettségvállalás Magyarországot is érinti. Ennek értelmében **a Visa Magyarországon – a Mastercarddal ellentétben – nem állapíthatja meg szabadon a fogyasztói betéti kártyák belföldi bankközi jutalékait, hanem azok átlagára egy 0,2%-os felső korlát van érvényben.**
69. 2010. december 8-án a Bizottság elfogadta a Visa kötelezettségvállalását, amelynek értelmében 2011. február 8-tól a fogyasztói betéti kártyák esetében 0,2% a határon átnyúló bankközi jutalék díj éves súlyozott átlaga. Ugyanilyen mértékű bankközi jutalék díj korlát van érvényben a jelzett időponttól kezdődően azoknak az országoknak a belföldi forgalmában is, amelyek esetében a kártyatársaság állapítja meg a belföldi bankközi jutalék díjakat, vagy ahol automatikusan a határokon átnyúló bankközi jutalék díjak érvényesülnek. 2011. február 8-tól tehát Magyarországon is ez a korlát van érvényben.

IV.3. Az eljárás alá vont magatartása a kialakult piaci helyzetben

70. A Bizottság tehát 2010. december 8-án hozta meg döntését, amelyben elfogadta a Visa korábban részletezett kötelezettségvállalását. Ugyanezen a napon a Bizottság honlapján közzétette a döntés nyilvános változatát, a kötelezettségvállalás tartalmát, a döntés összefoglalóját, valamint a döntéssel kapcsolatos sajtónyilatkozatot.⁵¹ A kötelezettségvállalás tartalma, annak lényegi elemei ugyanakkor már korábban is ismertek voltak, hiszen a Bizottság már 2010. április 26-án közzétette honlapján⁵² a Visa által tett kötelezettségvállalási javaslatot⁵³, így a december 8-i döntéssel a piaci szereplők számára biztossá vált, hogy a már fél éve ismert intézkedések, vállalások bizonyosan hatályba lépnek a döntéstől számított 2 hónapon belül.
71. Ezekre a körülményekre való tekintettel megállapítható, hogy a MasterCard 2010. december 8-án tudta, hogy a Visa által már 2010. április 26-ától ismert vállalások, és különösen a fogyasztói betéti kártyák bankközi jutalék díjára vonatkozó korlátozások hatályba lépnek a piacon. Más szóval, a MasterCard 2010. december 8-án tudta, hogy Magyarországon a Visa a fogyasztói betéti bankközi jutalékok meghatározása tekintetében 2011. február 8-tól egy 0,2%-os felső korláttal fog szembesülni, miközben a MasterCard hazai díjmeghatározása korlátozásmentes marad.
72. Tekintettel arra, hogy a Visa kötelezettségvállalása a fogyasztó betéti kártyák bankközi jutalékaira vonatkozik, jelen eljárás szempontjából első körben azt fontos megneézni, hogy a

⁵¹ Lásd: Bizottság honlapja, Case AT.39398, C(2014) 1199 Final 2014. 02. 26-án hozott döntésének iratai. http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39398 [Letöltve: 2015. 12. 16.]

⁵² Bizottság sajtóközleménye, Brüsszel 2010. április 26., IP/10/462. Antitrust: Vice President Almunia welcomes Visa Europe's proposal to cut interbank fees for debit cards. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-462_en.htm?locale=en [letöltve: 2015. 12. 16.]. Illetve lásd az erről szóló sajtóközleményt Vj/46-227/2012. szám alatt.

⁵³ Lásd: Bizottság honlapja, Case AT.39398, C(2014) 1199 Final 2014. 02. 26-án hozott döntésének iratai. http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39398 [Letöltve: 2015. 12. 16.]

MasterCard a saját fogyasztói betéti bankközi jutalékai kapcsán milyen magatartást tanúsított.

73. A rendelkezésre álló információk szerint a MasterCard fogyasztói betéti bankközi jutalékai 2009. február 1-je és 2012. január 13-a között lényegében változatlanok maradtak. A MasterCard azt követően, hogy 2008-ban a hazai bankok felmondták a bankközi jutalékok szabályozó multilaterális megállapodásukat, 2008 második felében részletesen és alaposan felülvizsgálta a hazai bankközi jutalékokat, és számos tényezőt, valamint **[üzleti titok]** figyelembe véve meghatározta a 2009. február 1-jével bevezetett fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak mértékét (valamint az egyéb, a MasterCard kártyák kapcsán alkalmazandó díjakat is).⁵⁴ Egészen 2012. január 13-ig az egyetlen változás a fogyasztói betéti bankközi jutalékok kapcsán az volt, hogy a MasterCard a Maestro fogyasztói betéti kártyák kapcsán bevezette a korábban ilyen formában nem létező „mail order/telephone order” (postai rendelés/telefonos rendelés) kategóriát is. Ez azonban kizárólag a hitel visszafizetési tranzakciókra vonatkozik. A MasterCard 2011. október 14-i hatállyal hajtott végre ugyan hazai bankközi jutalék díjmódosítást, ez a módosítás azonban nem érintette a fogyasztói betéti kártyákat, illetve egyáltalán a betéti kártyákat.⁵⁵ A MasterCard tehát 2010. december 8. és 2012. január 13. között lényegében nem változtatott a fogyasztói betéti bankközi jutalékain. Az ebben az időszakban (és azt megelőzően is, 2009. február 1-jéig visszamenően) az alábbi fogyasztó betéti bankközi jutalék díjak voltak érvényben Magyarországon a MasterCard rendszerében:

⁵⁴ Lásd a Vj/46-85/2012. sz. adatszolgáltatás 1. sz. mellékletét.

⁵⁵ Lásd a Vj/46-85/2012. sz. adatszolgáltatás 2. sz. mellékletét.

Kereskedő kategória: általános				
Fee Tier	MasterCard Consumer Debit, MasterCard Consumer Prepaid			
Low Value Payments	0,70%			
Chip	0,80% +	24,00	HUF	
Enhanced Electronic	0,90% +	24,00	HUF	
Merchant UCAF	0,90% +	24,00	HUF	
Full UCAF	1,00% +	24,00	HUF	
Base	1,10% +	24,00	HUF	
PayPass	0,70%			

13. táblázat: MasterCard Debit fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13. előtt, Általános⁵⁶

Kereskedő kategória: benzinkút, egyéb				
Fee Tier	MasterCard Consumer Debit, MasterCard Consumer Prepaid			
Low Value Payments	0,50%			
Chip	0,50% +	12,00	HUF	
Enhanced Electronic	0,60% +	12,00	HUF	
Merchant UCAF	0,60% +	12,00	HUF	
Full UCAF	0,70% +	12,00	HUF	
Base	0,80% +	12,00	HUF	
PayPass	0,50%			

14. táblázat: MasterCard Debit fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13. előtt, Benzinkút és egyéb⁵⁷

Kereskedő kategória: általános				
Fee Tier	IRD	Maestro, Maestro Prepaid (*)		
Low Value Payments	N5	0,50%		
Chip	45	0,50% +	12,00	HUF
Chip - Late Presentment	49	0,70% +	12,00	HUF
PIN-verified	46	0,60% +	12,00	HUF
Signature verified	47	0,70% +	12,00	HUF
Secure E-commerce	48	0,60% +	12,00	HUF
PayPass	P1	0,50%		
Mail Order/ Telephone Order*	MO	0,60% +	12,00	HUF

15. táblázat: Maestro fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13. előtt, Általános⁵⁸

⁵⁶ Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

⁵⁷ Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

⁵⁸ Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

Kereskedő kategória: benzinkút, egyéb					
Fee Tier	IRD	Maestro, Maestro Small Business			
Low Value Payments	N5	0,50%			
Chip	45	0,50%	+	12,00	HUF
Chip - Late Presentment	49	0,80%	+	12,00	HUF
PIN-verified	46	0,60%	+	12,00	HUF
Signature verified	47	0,80%	+	12,00	HUF
Secure E-commerce	48	0,70%	+	12,00	HUF
PayPass	P1	0,50%			
Mail Order/ Telephone Order	MO	0,70%	+	12,00	HUF

16. táblázat: Maestro fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13. előtt, Benzinkút és egyéb⁵⁹

74. A MasterCard 2012. január 13-i hatállyal módosította hazai bankközi jutalék díjait, beleértve a fogyasztói betéti kártyás díjakat is. Az új bankközi jutalék díjak vezetői szintű meghatározásának folyamata **[üzleti titok]**, tehát nem sokkal azt követően, hogy hatályba léptek a Visa új, a kötelezettségvállalás által érintett díjai. Az eljárás során a MasterCard benyújtott egy belső iratot, amely javaslat formájában nagy vonalakban vázolja a tervezett lépéseket, és amely a társaságon belüli egyeztetések alapját képezte.⁶⁰ Ez a belső irat **[üzleti titok]** dátummal van ellátva, tehát az új díjak előkészítése ezt megelőzően kezdődött.
75. A MasterCard 75. Európai Interchange Bizottsága 2011. június 17-én tartotta ülését, **[üzleti titok]**.⁶¹ Ez a bizottság vitatta meg a magyarországi interchange díjak módosítására vonatkozó részletes javaslatot,⁶² amit végül elfogadott.⁶³
76. A hazai MasterCard bankközi jutalék díjak módosítására vonatkozó javaslat részletesen foglalkozik **[üzleti titok]**. Az irat⁶⁴ – többek között – **[üzleti titok]**. **[üzleti titok]**
77. **[üzleti titok]** érdekében az irat javaslatot tett **[üzleti titok]**, valamint **[üzleti titok]**. A limitemelés hatására több tranzakció minősül alacsony összegűnek és részesül ezáltal kedvezőbb bankközi jutalék díjban, ami vonzó lehet a kereskedők számára.
78. A MasterCard betéti kártya piaci stratégiája az irat szerint **[üzleti titok]**. **[üzleti titok]** érdekében a javaslat az volt, hogy egyrészt **[üzleti titok]**. Másrészt, **[üzleti titok]**.
79. A dokumentum röviden kitér **[üzleti titok]**. A dokumentumban rögzítik, **[üzleti titok]**. Az irat szerint **[üzleti titok]**.
80. A fentiekén túl egy további lényeges javaslat volt **[üzleti titok]**.
81. Összességében a Maestro kártyák esetében – **[üzleti titok]**.
82. A fentiekén túl a javaslat kitért arra is, **[üzleti titok]**. Ennek érdekében egyrészt javaslatot tett az irat **[üzleti titok]**. A másik javaslat arra irányult, hogy **[üzleti titok]**. A javaslatcsomag utolsó eleme az volt, hogy **[üzleti titok]**.
83. A fent részletezett javaslatot a MasterCard európai regionális igazgatója, Javier Perez 2011. június 24-én küldte el Marc Mirabilenak, a MasterCard globális árazási és bankközi jutalék stratégiai igazgatójának, döntéshozatal céljából.⁶⁵ Az árazási igazgató az eljárás keretében csatolt irat szerint **[üzleti titok]** elfogadta a fenti javaslatot a hazai bankközi jutalék díjak és

⁵⁹ Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

⁶⁰ Vj/46-85/2012. sz. adatszolgáltatás 3. sz. melléklete

⁶¹ Vj/46-85/2012. sz. adatszolgáltatás 5. és 11. sz. melléklete

⁶² Vj/46-85/2012. sz. adatszolgáltatás 5. sz. melléklete

⁶³ Vj/46-85/2012. sz. adatszolgáltatás 11. sz. melléklete

⁶⁴ A Vj/46-85/2012. sz. adatszolgáltatás 5. sz. mellékletét értjük irat alatt (a következő bekezdésekben is).

⁶⁵ Lásd: Vj/46-85/12. sz. irat

egyéb intézkedések vonatkozásában. Az új bankközi jutalék díjak végül 2012. január 13-án léptek hatályba.⁶⁶ Az alábbi táblázatok ismertetik ezeket az új fogyasztói betéti kártyás bankközi jutalék díjakat⁶⁷.

Kereskedő kategória: általános				
Fee Tier	MasterCard Debit			
Low Value Payments	0,70%			
Chip	0,70% +	12,00	HUF	
Merchant UCAF	0,60% +	12,00	HUF	
Full UCAF	1,00% +	12,00	HUF	
Base	1,10% +	12,00	HUF	
PayPass Terminal	0,50%			
PayPass Terminal High Value	0,50% +	12,00	HUF	
PayPass	0,70%			
PayPass High Value	0,70% +	12,00	HUF	
PayPass Card (*)	0,90%			
PayPass Card High Value (*)	0,90% +	12,00	HUF	
Mobile Initiated Top-Up (****)		12,00	HUF	

17. táblázat: MasterCard Debit fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13-tól, Általános⁶⁸

Kereskedői kategória: benzinkút, egyéb				
Fee Tier	MasterCard Debit			
Low Value Payments	0,40%			
Chip	0,40% +	12,00	HUF	
Merchant UCAF	0,30% +	12,00	HUF	
Full UCAF	0,70% +	12,00	HUF	
Base	0,80% +	12,00	HUF	
PayPass Terminal	0,30%			
PayPass Terminal High Value	0,30% +	12,00	HUF	
PayPass	0,40%			
PayPass High Value	0,40% +	12,00	HUF	
PayPass Card (*)	0,50%			
PayPass Card High Value (*)	0,50% +	12,00	HUF	
Mobile Initiated Top-Up (****)		12,00	HUF	

18. táblázat: MasterCard Debit fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13-tól, Benzinkút és egyéb⁶⁹

⁶⁶ Megjegyezzük, hogy egyes új Paypass kategóriák és mértékeik („Paypass Card”, „Paypass High Value”) 2012. április 13-án léptek csak hatályba.

⁶⁷ A lenti táblázatokban szereplő „Paypass Card”, „Paypass High Value” mértékek csak 2012. április 13-án léptek hatályba.

⁶⁸ Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

⁶⁹ Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

Kategória: számlafizetések				
Fee Tier	MasterCard Debit			
Low Value Payments			12,00	HUF
Chip			12,00	HUF
Merchant UCAF			12,00	HUF
Full UCAF			12,00	HUF
Base			12,00	HUF
PayPass Terminal			12,00	HUF
PayPass Terminal High Value			12,00	HUF
PayPass			12,00	HUF
PayPass High Value			12,00	HUF
PayPass Card (*)			12,00	HUF
PayPass Card High Value (*)			12,00	HUF
Mobile Initiated Top-Up (****)			12,00	HUF

19. táblázat: MasterCard Debit fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13-tól, számlafizetések⁷⁰

Kereskedő kategória: általános				
Fee Tier	Maestro, Maestro Prepaid			
Low Value Payments	0,40%			
Chip	0,40%	+	12,00	HUF
Chip - Late Presentment	0,60%	+	12,00	HUF
PIN-verified	0,80%	+	12,00	HUF
Signature verified	0,80%	+	12,00	HUF
Secure E-commerce	0,40%	+	12,00	HUF
Mail Order/ Telephone Order*	0,40%	+	12,00	HUF
PayPass Terminal	0,30%			
PayPass Terminal High Value	0,30%	+	12,00	HUF
PayPass	0,40%			
PayPass High Value	0,40%	+	12,00	HUF
PayPass Card (**)	0,50%			
PayPass Card High Value (**)	0,50%	+	12,00	HUF
Mobile Initiated Top-Up (****)			12,00	HUF

20. táblázat: Maestro fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13-tól, Általános⁷¹

Kereskedő kategória: benzinkút, egyéb				
Fee Tier	Maestro, Maestro Prepaid			
Low Value Payments	0,40%			
Chip	0,40%	+	12,00	HUF
Chip - Late Presentment	0,60%	+	12,00	HUF
PIN-verified	0,80%	+	12,00	HUF
Signature verified	0,80%	+	12,00	HUF
Secure E-commerce	0,40%	+	12,00	HUF
Mail Order/ Telephone Order*	0,40%	+	12,00	HUF
PayPass Terminal	0,30%			
PayPass Terminal High Value	0,30%	+	12,00	HUF
PayPass	0,40%			
PayPass High Value	0,40%	+	12,00	HUF
PayPass Card (**)	0,50%			
PayPass Card High Value (**)	0,50%	+	12,00	HUF
Mobile Initiated Top-Up (****)			12,00	HUF

21. táblázat: Maestro fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13-tól, Benzinkút és egyéb⁷²

⁷⁰ Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

⁷¹ Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

⁷² Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

Kategória: számlafizetések				
Fee Tier	Maestro, Maestro Prepaid			
Low Value Payments			12,00	HUF
Chip			12,00	HUF
Chip - Late Presentment			12,00	HUF
PIN-verified			12,00	HUF
Signature verified			12,00	HUF
Secure E-commerce			12,00	HUF
Mail Order/ Telephone Order (*)			12,00	HUF
PayPass Terminal			12,00	HUF
PayPass Terminal High Value			12,00	HUF
PayPass			12,00	HUF
PayPass High Value			12,00	HUF
PayPass Card (**)			12,00	HUF
PayPass Card High Value (**)			12,00	HUF
Mobile Initiated Top-Up (****)			12,00	HUF

22. táblázat: Maestro fogyasztói betéti bankközi jutalék díjak, 2012. január 13-tól, számlafizetések⁷³

84. A MasterCard fogyasztó betéti bankközi jutalék díjak tehát a fentiek szerint változtak. A már hivatkozott belső javaslati irat szerint **[üzleti titok]**. Az irat szerint továbbá, **[üzleti titok]**. A MasterCard számításai alapján tehát **[üzleti titok]**.

IV.4. Bankközi jutalék meghatározásának folyamata

85. A MasterCard a bankközi jutalékai megállapítása kapcsán rendelkezik egy belső útmutatóval és folyamatleírással arról, hogy ez milyen módon és folyamatok mentén történik. A MasterCard az eljárás során a Vj/46-7/2012. számú irat 5. sz. mellékleteként csatolta ezt az iratot.
86. **[üzleti titok]**.
87. **[üzleti titok]**.
88. **[üzleti titok]**.
89. **[üzleti titok]**.
90. A rendelkezésre álló Visa és MasterCard bankközi jutalék díjainak táblázatai alapján egyszerű számtani átlagolással kiszámításra került a MasterCard általános (tehát a benzinkutakra és egyéb kereskedői kategóriákra vonatkozó egyedi díjakat nem tartalmazó) fogyasztó betéti bankközi jutalék díjainak átlaga. Az alábbi táblázat ezeket a díjakat hasonlítja össze a Visa átlagos fogyasztó betéti bankközi jutalék díjaival.

Átlagos debit interchange (egyszerű számtani)	2009	2010	2011	2012	2013
Visa	1,12%	1,12%	0,20%	0,20%	0,20%
MC	0,91%	0,91%	0,91%	0,68%	0,68%
Különbség MC szempontjából (%pont)	-0,21%	-0,21%	0,71%	0,48%	0,48%
MC hányszorosa Visanak	0,81	0,82	4,53	3,39	3,39

23. táblázat: MasterCard és Visa bankközi jutalék díjak összehasonlítása⁷⁴

91. A táblázat alapján elmondható, hogy 2009-ben és 2010-ben, vagyis abban a két évben, amikor már nem volt Magyarországon bankközi megállapodás a bankközi jutalékokról, és a

⁷³ Forrás: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás 4. sz. melléklete.

⁷⁴ Forrás: MasterCard és Visa publikus díjtáblázatai

két kártyatársaság szabadon határozhatta meg a hazai díjakat, a MasterCard díjai átlagban ugyan alacsonyabbak voltak, de a Visa díjai így is csupán mintegy 1,2-szeresét tették ki a MasterCard díjainak. 2011-ben, a Visa kötelezettségvállalását követően a MasterCard díjai már mintegy 4,5-szeresét tették ki a Visa díjainak, és a fent részletezett, 2012. elejétől hatályos díjcsökkentést követően a MasterCard díjai közel 3,4-szer több volt Visa díjainál. Ha a MasterCard-javaslatban szereplő átlagot vesszük figyelembe, akkor is mintegy 3-szorosa a MasterCard díja, miközben abban a két évben, amikor szabad, korlátozásoktól mentes verseny volt a két társaság között, a díjkülönbség csak 1,2-szeres volt.

92. Az eljárás során MasterCardot megnevezte azokat az európai országokat, ahol Magyarországhoz hasonlóan a MasterCard és a Visa által megállapított betéti bankközi jutalékok vannak érvényben, és összehasonlította ezeknek az országoknak az átlagos betéti bankközi jutalék díjait.⁷⁵ E körben előadta, hogy az ún „chip”, illetve „emv-chip” típusú tranzakciók a leggyakoribbak, a legjellemzőbbek a betéti kártyáknál, így ezekre vonatkozóan végezte el a Visa és a MasterCard betéti kártyák bankközi jutalék díjainak összehasonlítását az általa felsorolt országokban. Tekintettel arra, hogy a MasterCard ezt a „chip” típusú tranzakciót ilyen kiemelten kezeli a betéti kártyák vonatkozásában, a GVH is elvégezte csupán ezeknek a díjaknak a számtani átlagolásával a hazai Visa és MasterCard betéti bankközi jutalék díjak összehasonlítását. Ezt az alábbi táblázat szemlélteti.

Chip debit interchange	2009	2010	2011	2012	2013
Visa	1,05%	1,04%	0,18%	0,18%	0,18%
MC	0,91%	0,91%	0,91%	0,72%	0,73%
Különbség MC szempontjából (%pont)	-0,14%	-0,13%	0,73%	0,55%	0,55%
MC hányszorosa Visanak	0,87	0,88	5,19	4,07	4,01

24. táblázat: MasterCard és Visa „chip” bankközi jutalék díjak összehasonlítása⁷⁶

93. A táblázatból látszik, hogy ebben a MasterCard szerint kulcsfontosságú betéti kártya kategóriában a 2009-2010-es időszakban a különbség még kisebb volt a két kártyatársaság között, mintha az összes díjat vesszük figyelembe (a Visa csupán 1,15-szöröse a MasterCardnak), míg 2011-ben a különbség több mint ötszörös volt a MasterCard javára, és a 2012-es csökkentést követően is mintegy 4-szeres maradt.
94. Az alábbi táblázat a MasterCard által a fentiek alapján megnevezett országokban alkalmazott Visa és MasterCard „chip” díjak közötti eltérést mutatja be. A táblázatban szereplő díjak mértékét a MasterCard adta meg adatszolgáltatásában,⁷⁷ a GVH pedig az Európai Központi Bank statisztikai tárházában⁷⁸ szereplő tranzakciós adatok felhasználásával kiszámolta az egyes országok betéti kártyás tranzakcióinak átlagos mértékét, amit ahhoz használt fel, hogy a díjtételek fix összegű (euróban vagy egyéb pénznemben megadott) tételeit átalakítsa százalékos formává.

⁷⁵ Vj/46-49/2012. sz. irat

⁷⁶ Forrás: MasterCard és Visa publikus díjtáblázatai

⁷⁷ Vj/46-49/2012. sz. irat

⁷⁸ <http://sdw.ecb.europa.eu/>

Chip debit interchange (jelenlegi)	Visa	MC	Különbség MC szempontjából (%pont)	MC hányszorosa Visanak
Magyarország	0,18%	0,72%	0,55%	4,07
Finnország	0,19%	0,38%	0,19%	2,00
Írország	0,19%	0,16%	-0,03%	0,85
Lettország	0,18%	0,55%	0,37%	3,14
Belgium	0,18%	0,11%	-0,07%	0,62
Izland	0,15%	0,30%	0,15%	2,00
Luxemburg	0,09%	0,18%	0,09%	1,98
Málta	0,18%	0,50%	0,32%	2,78
Hollandia	0,14%	0,10%	-0,05%	0,69
Svédország	0,17%	0,40%	0,23%	2,32
Átlag külföld	0,16%	0,30%	0,13%	1,82

25. táblázat: MasterCard és Visa „chip” bankközi jutalék díjak nemzetközi összehasonlítása

95. A táblázat alapján megállapítható, hogy azon országokat figyelembe véve, ahol a Visa és a MasterCard maga állapítja meg a belföldi betéti bankközi jutalékokat, messze Magyarországon van a legnagyobb különbség a két társaság díjai között, még úgy is, hogy a MasterCard itthon 2012 elején csökkentette a díjait (a táblázatban már ezek a csökkentett díjak szerepelnek). A fenti országok mindegyikében érvényesül a Visa a kötelezettségvállalásból eredő árazási korlátja, de miközben ezen országokban a MasterCard díjai átlagosan 1,8-szorosát teszik ki a Visa díjainak, addig Magyarországon a különbség több mint 4-szeres.
96. A MasterCard a fent részletezett, 2012 eleji csökkentések óta nem csökkentette tovább hazai fogyasztói betéti bankközi jutalék díjait.
97. Fontos továbbá megjegyezni, hogy a MasterCard hazai betéti bankközi jutalékai a teljes vizsgált időszakban – és azt megelőzően is – jelentős mértékben meghaladták a MasterCard által a határon átnyúló betéti tranzakcióknál alkalmazott 0,2%-os átlagot. A MasterCard a határon átnyúló tranzakciókra, a bizottsági eljárás hatására vezette be a 0,2%-os átlagot.
98. **A tranzakciók technikai oldaláról a GVH nem tud olyan körülményről, amely miatt a belföldi bankközi jutalékoknak magasabbnak kellene lenniük a határon átnyúló bankközi jutalékoknál.** A pénzforgalom egyéb területein a nemzetközi tranzakciók jellemzően magasabb tranzakciós költségekkel járnak, ami abba az irányba mutat, hogy a határon átnyúló bankközi jutalékoknak magasabbnak kellene lenniük a belföldi bankközi jutalékoknál. Az eljárás során a MasterCard csupán annyit adott elő, hogy az általa a határon átnyúló tranzakciókra alkalmazott jutalékok csak ideiglenes jellegűek és azzal a fenntartással kerültek bevezetésre, hogy a Bíróság előtt a Bizottsággal szemben folytatott eljárás a MasterCardra nézve pozitív kimenetele esetén a MasterCard újra az általa a legmegfelelőbbnek gondolt jutalékokat fogja bevezetni ezekre a tranzakciókra.

IV.5. A bankközi jutalék mértékének kérdése a VISA kötelezettségvállalásának hatálybalépését követően

99. A Visa kötelezettségvállalásának hatálybalépését⁷⁹ követő időszakban érzékelte, hogy folyamatosan szorul ki a piacról. Ez tény arra készítette, hogy számos médiában hangot adjon annak az álláspontjának, hogyha továbbra sem kerül megváltoztatásra a kártyatársaságok által meghatározott bankközi jutalék mértéke, akkor el fogja hagyni a magyarországi piacot.
100. Ennek következtében (is) az MNB 2011 októberében szabályozási javaslattal fordult a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz (továbbiakban: NGM), amelyben – többek között – a hazai piacon érvényesülő, a kártyás fizetésekhez kapcsolódó bankközi jutalék szabályozását javasolta. Az NGM 2012. április 20-ára egyeztetést hívott össze, amelynek célja volt

*„a meghívottak véleményének megismerése, megoldási lehetőségek keresése. A kormányzati cél az, hogy a bankkártya-kibocsátó társaságok piaca ne váljon egyszereplőssé, továbbra is verseny jellemezze a piacot.”*⁸⁰

101. Az egyeztetésen az NGM munkatársain kívül az MNB, a GVH a PSZÁF és a két kártyatársaság képviselői⁸¹ vettek részt.
102. Az egyeztetésről emlékeztető⁸² készült, amely alapján megállapítható, hogy annak témája a fentieknek megfelelően a MasterCard bankközi jutalékban megnyilvánuló versenyelőnyéből fakadó versenytorzító hatás, a Visa piaci részesedésének csökkenése és ennek következtében a versenyfenntartása volt.
103. Az egyeztetést az NGM koordinálta és alapvetően a minisztérium kérdéseire fejtették ki álláspontjukat a résztvevők.
104. Általánosságban az mondható el, hogy az MNB, a GVH és a PSZÁF az bankközi jutalék díjak szabályozásában látta a versenytorzító hatás kiküszöbölésének a lehetőségét, míg a Visa egy a bankok által megalkotandó nemzeti szervezet (Visa Board) megalkotásában látta a fő megoldást akként, hogy ennek megalakításával ismételten önállóan, felső korlát nélkül határozhatná meg a bankközi jutalékának mértékét. Ezzel szemben a MasterCard nem támogatta azt, hogy jogszabályi szabályozás útján kerüljön meghatározásra a bankközi jutalék mértéke.
105. Az egyeztetésen a Visa arra hivatkozott, hogy két nagyobb bank kifejezetten a Visa alacsonyabb bankközi jutaléka miatt migrált át a MasterCard-hoz.⁸³
106. „A MasterCard oldaláról elhangzott, hogy az anomáliák a betéti kártyák piacára vonatkoznak”, illetve „ha az interchange díj mértéke magas, az kedvező a kibocsátónak, de nem jó az elfogadónak, és ha a díj alacsony, akkor fordul a helyzet. Nem lehet mindenkinek kedvezni, és a MasterCard közel 80%-os részesedésén valószínűleg nem is változtatna.”⁸⁴
107. 2012 decemberében a Visa vezetése levelet írt az NGM adó- és pénzügyekért felelős államtitkárának, amelyben közölte, hogy „kidolgozta stratégiáját a Magyarországról való kivonulásra. A Visa azzal magyarázta a tervezett lépést, hogy a korábbinál kisebb bankközi

⁷⁹ 2011. február 8.

⁸⁰ Lásd az eljárás alá vont Vj/46-216/2012. számú beadványának 2. számú mellékletének (továbbiakban: Emlékeztető) téma megjelölését.

⁸¹ A MasterCard-ot az egyeztetésen a jelen eljárásban is meghatalmazott jogi képviselője képviselte.

⁸² Az Emlékeztetőt az eljárás alá vont csatolta az iratokhoz, a Vj/46-216/2012. számú beadványának 2. számú mellékleteként.

⁸³ Lásd Emlékeztető 2. oldalának harmadik bekezdését: „A VISA viszont ellenpéldaként beszámolt arról, hogy a közelmúltban két nagyobb vállalat migrálta el portfólióját éppen az interchange díjra hivatkozva”.

⁸⁴ Emlékeztető 2. oldal utolsó előtti bekezdés első mondata és 4. oldal utolsó előtti bekezdése.

jutalék (interchange-díj) miatt másfél év alatt 33 százalékkal, közel egymillió darabbal csökkent a Visa kártyák száma, és a visszaesés üteme gyorsul. (...) Ezt követően a Visa 0,2 százalékra csökkentette a tranzakciós díjat (amelyet a fizetéskor az elfogadó bank fizet a kártyát kibocsátó banknak), míg a versenytárs MasterCard 0,6 százalékra, amelynek nyomán a bankok a nagyobb bevétel miatt sorra mondták fel a szerződést a Visával. A Magyar Nemzeti Bank statisztikája szerint a MasterCard piaci részesedése jelenleg 80 százalék fölé emelkedett. A Visa szerint a hamarosan egyszereplőssé váló piac azzal fenyeget, hogy a bankkártyás vásárlás jelentősen drágulhat.⁸⁵

108. 2013 júniusában a médiában ismételten megjelentek olyan hírek, hogy a Visa a hazai bankközi jutalék szint miatt kivonul Magyarországról; annak okát, hogy mi vezetett ehhez a helyzethez Kiss Ede a Visa magyarországi vezetője is ismertette a médiában.⁸⁶

IV.6. A Bankközi jutalék mértékének törvényi maximalizálása Magyarországon

109. 2013 őszén⁸⁷ az Országgyűlés módosította a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvényt (továbbiakban: Pft.). Ennek keretében 2014. január 1-jétől maximalizálta a bankközi jutalék mértékét a betéti kártyák esetében 0,2 százalék, míg a hitelkártyák esetében 0,3 százalék mértékben.⁸⁸

IV.7. [személyes adat] alkotmányjogi panasz⁸⁹

110. [személyes adat] 2014. május 5-én alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amit az Alkotmánybíróság IV/00884/2014. ügyszámon érkezett.
111. [személyes adat] panaszása a fent ismertetett Pft. 35/A. §-a és 66/A. §-a alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítésére irányult. A beadvány a belföldi tranzakciók után fizetendő bankközi jutalékok mértékét maximalizáló törvényi szabályozást támadja egyebek mellett azon az alapon, hogy a szabályozással a jogalkotó megsértette az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésében foglalt, a tisztességes gazdasági verseny feltételeinek biztosítására vonatkozó kötelezettségét.
112. A panaszindítvány indoklásában maga az indítványozó [személyes adat] hoz fel számos érvet és indokot arra, hogy miért káros a bankközi jutalék meghatározott szinten, illetve a kártyatársaságokra egységesen való mesterséges rögzítése a versenyre, illetve a piacok működésére, végső soron a fogyasztói jólétre. Így az indítványban szerepel például, hogy a bankközi jutalékok állami eszközökkel történő meghatározása (amit a panasz 6.2. pontjában a [személyes adat] a GVH által a Vj/18/2008-as számú ügyben jogellenesnek talált rendszerrel azonosnak tekint) fogyasztói szempontból kifejezetten károsnak bizonyult, és

⁸⁵ Vj/46-224/2012. sz. irat

⁸⁶ Vj/46-224/2012. sz. irat

⁸⁷ A törvénymódosítás 2013. november 27-én került kihirdetésre.

⁸⁸ Pft. 35/A. § (1) Késpénz-helyettesítő fizetési eszköz - ide nem értve a csekket és az elektronikus pénzt - használatával kezdeményezett belföldi fizetési művelet után a kedvezményezett fizetési művelet lebonyolításában részt vevő pénzforgalmi szolgáltatója által a fizető fél fizetési művelet lebonyolításában részt vevő pénzforgalmi szolgáltatója részére - közvetlenül vagy közvetve - megfizetett díjaknak és jutalékoknak a mértéke nem haladhatja meg

a) a fizetési számla terhére kibocsátott késpénz-helyettesítő fizetési eszköz - ide nem értve a csekket és az elektronikus pénzt - használatával kezdeményezett fizetési művelet esetében a díj- és jutalékfizetés alapját képező fizetési művelet értékének 0,2 százalékát,

b) a fizető fél rendelkezésére álló hitelkeret terhére kibocsátott késpénz-helyettesítő fizetési eszköz - ide nem értve a csekket és az elektronikus pénzt - használatával kezdeményezett fizetési művelet esetében a díj- és jutalékfizetés alapját képező fizetési művelet értékének 0,3 százalékát.

⁸⁹ Vj/46-223/2012. sz. irat

hogy ahol ilyen szabályozást alkalmaztak, ott a bankkártyák drágábbá váltak a fogyasztók számára, mert a kibocsátók magasabb kártyadíjakat alkalmaztak annak érdekében, hogy pótolják azt a bevételkiesést, ami abból eredt, hogy a kereskedők a továbbiakban már nem fizetnek az általuk élvezett előnyökért (indítvány 5.7.1.), továbbá hogy a „bankközi jutalékok csökkentése nem feltétlenül vezet alacsonyabb kereskedői díjakhoz” (indítvány 5.7.2.).

113. **[személyes adat]** alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybíróság 3248/2014. (X.14.) számú határozatában⁹⁰ elutasította és megállapította, hogy a bankközi jutalék mértékének jogszabályi szintű maximalizálása nem ütközik az Alaptörvénybe.

IV.8. Kártyaportfóliók alakulása a vizsgált időszakban

114. Az eljárás során a GVH adatkérések formájában kérte meg a legnagyobb hazai kártyakibocsátó bankokat, valamint néhány kisebb hazai bankot, hogy nyilatkozzanak arról, milyen kártyaportfólióbeli változások voltak náluk és milyen okok miatt, továbbá, hogy nyilatkozzanak a MasterCard és Visa betéti bankközi jutalék díjak közötti különbség hatásairól üzletmenetükre, döntéseikre. Az alábbiakban összefoglaljuk válaszaikat.
115. Az AXA bank úgy nyilatkozott⁹¹, hogy korábban csak Visa kártyákat bocsátott ki, de most már csak MasterCard kártyát adnak a lejárt kártya helyett, illetve új igénylés esetén is csak MasterCard kártyát bocsátanak ki. Ez a folyamat a bank nyilatkozata szerint 2012. november-decemberében indult meg, tehát a Visa kötelezettségvállalást követően. Mivel a bank hitelkártyát nem bocsát ki, ez a betéti kártyákra vonatkozik. Az AXA úgy nyilatkozott továbbá, hogy a bank 2012 folyamán vizsgálta felül a betéti kártya kínálatát, és ugyan sok egyéb szempont mellett a bankközi jutalék díj is döntési tényező volt, de a verseny nem csak ezen múlik, és a MasterCard több okból is előnyösebb partner (erősebb jelenlét, Magyarország szerepe a társaság stratégiájában).
116. A Banco Popolare úgy nyilatkozott,⁹² hogy ők mindig is MasterCard betéti kártyákat bocsátottak ki, és üzletmenetükre nem volt hatással a Visa kötelezettségvállalása, továbbá nem tudják megítélni, versenyelőnyben van-e a MasterCard a díjkülönbség miatt.
117. A Budapest Bank nyilatkozata⁹³ szerint a bank **[üzleti titok]**. A Budapest Banknál válaszként **[üzleti titok]**. A bank nem tudja megállapítani, versenyelőnyben van-e a MasterCard a bankközi jutalék különbség miatt, de szerintük nem ez az elsődleges versenyszempont.
118. A CIB Bank nyilatkozata⁹⁴ szerint a banknál a betéti kártyák tekintetében ellentétes irányú migráció zajlott le 2011-2012 folyamán. Ez azonban független a hazai piaci viszonyoktól, mivel a CIB esetében **[üzleti titok]**. Ilyen értelemben a CIB döntéseire nem volt hatással a Visa kötelezettségvállalása.
119. A Citibank nyilatkozata⁹⁵ szerint a bank 2010 vége előtt és után is csak MasterCard betéti kártyákat bocsátott ki, és tekintettel arra, hogy ennek oka nem a bankközi jutalék díj volt, a bankra nem volt hatással a Visa kötelezettségvállalása. A Citibank szerint a MasterCard számára előnyt jelent a bankközi jutalék különbség, ahhoz azonban, hogy versenyelőnyről lehessen beszélni, több tényező együttes mérlegelése szükséges.

⁹⁰ Vj/46-222/2012. sz. irat

⁹¹ Vj/46-43/2012. sz. irat

⁹² Vj/46-38/2012. sz. irat

⁹³ Vj/46-42/2012. sz. irat

⁹⁴ Vj/46-50/2012. sz. irat

⁹⁵ Vj/46-52/2012. sz. irat

120. Az Erste Bank nyilatkozata⁹⁶ szerint a **[üzleti titok]**.
121. Az FHB Bank nyilatkozata⁹⁷ szerint a banknak **[üzleti titok]**. A bank szerint a Visa kötelezettségvállalása nem volt hatással a bank üzletmenetére, mert a bankközi jutalék díj nem a legfontosabb szempont a kártyatársaság választásban. A bank szerint pusztán a bankközi jutalék mértéke miatt nem migrálnak portfóliót, és nem tervezik a bankközi jutalék miatt a Visa kibocsátás megszüntetését. A bank mindkét társaság kártyatermékeinek versenyképességét tudja biztosítani, és ügyféligények miatt indokolt mindkét társaság kártyáit kibocsátani. Az FHB számára nem megítélhető, hogy versenyelőnyt jelent-e a MasterCardnak a bankközi jutalék különbség.
122. A K&H Bank nyilatkozata⁹⁸ szerint nincs jelentős átrendeződés a banki portfólióban a Visa kötelezettségvállalás óta, nem került sor migrálásra. A K&H duális kibocsátó marad, mert érdeke, hogy mindkét kártyatársaság megmaradjon a kínálatában és a piacon. A bank szerint a Visa kötelezettségvállalása egyelőre nem okozott érdemi változást a bank számára, azonban a MasterCard a bankközi jutalék különbség miatt versenyelőnyben van, és a piaci folyamatok arra utalnak, hogy egy monopolisztikus piac felé tart a hazai kártyakibocsátás, amivel végső soron a banknak is nagyobb költsége keletkezhet. A K&H szerint nem szerencsés, hogy ilyen nagy különbség van a két társaság betéti bankközi jutalék díjai között, illetve az sem, hogy ilyen fontos tényező lett a versenyben a bankközi jutalék, nem ebben kellene a kártyatársaságoknak versenyezniük. Mégis a hazai piacon, a jelenlegi körülmények miatt a bankközi jutalék díjak közötti itthoni különbség nem hagyja érvényre juttatni a versenyt az egyéb kártyatársasági szolgáltatások és díjak tekintetében. Így például a Visa által alkalmazott alacsonyabb rendszerhasználati és tranzakciós díjak nem érvényesülnek ma a piacon.
123. A MagNet Bank nyilatkozata⁹⁹ szerint a bank a választáskor még csak Visa kártyákat bocsátott ki, ám üzleti döntést hoztak, hogy 2013-tól csak MasterCard kártyákat fognak kibocsátani. Ennek fő oka a MasterCard régiós jelenléte, illetve az, hogy a Visával sok gondja akadt a banknak. A MagNet nem nyilatkozott arról, hogy milyen hatással volt döntésére a Visa kötelezettségvállalása, és nem tudta megmondani, versenyelőnyben van-e a MasterCard a bankközi jutalék különbség miatt.
124. Az MKB Bank nyilatkozata¹⁰⁰ szerint a **[üzleti titok]**.
125. Az MKB Bank 2010. október 18-ával megszüntette a VISA Electron betéti bankkártyák értékesítését (lakossági ügyfélkörben: Visa Electron lakossági betéti kártya és Visa Electron Student betéti kártya, kisvállalati ügyfélkörben: Visa Electron kisvállalati betéti kártya). Ezen időponttól kezdődően a bank új Visa Electron bankkártya igénylést nem fogadott be. Ezzel egyidőben bevezetésre kerültek a MasterCard Unembossed betéti bankkártyák. **[üzleti titok]**.
126. **[üzleti titok]**.
127. Az MKB Bank szerint a Visa kötelezettségvállalása – a VISA kártyákkal végzett vásárlási tranzakciók után járó alacsonyabb bankközi jutalék díjbevétel miatt – kedvezőtlenül befolyásolta a Visa kártyaportfólió jövedelmezőségét, és ezzel együtt az MKB Bank teljes bankkártya portfóliójának profitabilitását, azonban nem a bankközi jutalék – mint egyedüli szempont – határozza meg, hogy a bank milyen típusú bankkártyát bocsát ki. **[üzleti titok]**.

⁹⁶ Vj/46-45/2012. sz. irat

⁹⁷ Vj/46-30/2012. sz. irat

⁹⁸ Vj/46-35/2012. sz. irat

⁹⁹ Vj/46-37/2012. sz. irat

¹⁰⁰ Vj/46-53/2012. sz. irat

128. Az OTP Bank szerint¹⁰¹ 2008 novemberében a bank által kibocsátott Visa típusú kártyák száma (Visa Electron, Visa Classic és Visa Gold) elérte az [üzleti titok]-ot, amely 2010 novemberére [üzleti titok] db-ra csökkent. A MasterCard típusú termékek darabszáma ezen időszak alatt [üzleti titok] -bal növekedett. 2010 novemberétől 2012 októberéig a Visa típusú kártyák száma [üzleti titok] db-ról [üzleti titok] db-ra változott, míg a MasterCard típusú bankkártyák száma ez alatt [üzleti titok] db-bal növekedett.
129. Az OTP nyilatkozata szerint [üzleti titok]. [üzleti titok], mely szerint a junior korosztály számára összesen 2 alap plastik típust kínálnak, a Junior Startot 14 év alattiaknak és a Juniort, 14 év felettieknek. [üzleti titok] bevezették a nemzetközi diákigazolvánnyal kombinált junior bankkártyát (MasterCard Online ISIC kártya), amely kártyatípus nemzetközileg csak a MasterCard portfólióban létezik a MasterCard és a Nemzetközi Diákigazolvány Szervezet között létrejött szerződés értelmében. [üzleti titok] 2009. december 14-től megszűnt a Visa Electron Junior kártyák kibocsátása, a Visa Electron Junior Plusz és Max kártyákat összevonásra kerültek, így ettől kezdve az OTP Bank új, illetve cserekártyaként MasterCard Online Junior kártyát bocsátott ki helyette. Továbbá, szintén ebben az évben bevezetésre került a MasterCard Online kártya is, így Visa Electron kártyák helyett MasterCard Online, vagy MasterCard Online ISIC kártya került kibocsátásra.
130. A racionalizálást az OTP szerint az alábbiak indokolták:
- a MasterCard Online kártya szélesebb körű kártyahasználatot biztosít a Visa Electron kártyákhoz képest a kártyabirtokos számára, [üzleti titok];
 - [üzleti titok];
 - [üzleti titok].
131. Az OTP ezen kívül kiemelte, [üzleti titok].
132. A bank migrált portfólióinak méretét az alábbi táblázat mutatja:

2009.12.14 - 2012.06.30 között migrált kártyák darabszáma		
Melyik kártyáról	Melyik kártyára	db
VISA Electron (28,31)*	MasterCard Online (45,89)*	[üzleti titok]
VISA Electron Junior (13, 16, 33, 36, 51, 14, 17, 34, 37, 52, 15, 18, 35, 38, 53, 30)*	MasterCard Online Junior (41,43)*	[üzleti titok]
	Összesen:	[üzleti titok]

26. táblázat: OTP Bank migrált portfóliói

133. Az OTP Bank szerint nem volt meghatározó szerepe a Visa kötelezettségvállalásának a bank betéti kártyás piaci stratégiájában, hatásként pedig csak annyi jelentkezett, hogy a Visa bankközi jutalék díjak csökkenése miatt csökkentette a betéti kártyás bevételeket. A bank szerint a migráció elsősorban a két márka termékfejlesztés, innováció és marketing tevékenységében lévő különbségek miatt történt - fontosak ugyanis a biztosított erőforrások, támogatások és a tudástranszfer. Az OTP szerint a MasterCard versenyelőnyének fő forrása

¹⁰¹ Vj/46-36/2012. sz. irat

a helyi jelenlét, helyi szakértelem, ami hangsúlyosabb és már '99 óta megvan. Az árazási elemek csak kisebb részben jönnek számításba a kibocsátott brandek vonatkozásában.

134.A Raiffeisen Banknál¹⁰² a **[üzleti titok]**. A bank szerint sajnálatos a Visa kötelezettségvállalása, mivel csökken a bevétel a Visa kártyák után, de továbbra is lehet Visa kártyát igényelni a banknál, illetve promóciókat is folytatnak Visa kártyák kapcsán. A bank betéti kártya piaci stratégiája nem változott a kötelezettségvállalás miatt. A Raiffeisen szerint **[üzleti titok]**.

135.Végezetül az UniCredit Bank úgy nyilatkozott,¹⁰³ hogy betéti kártya portfóliójában mintegy **[üzleti titok]** a MasterCard aránya, amely az évek során alig változott. A banknál a Visa kötelezettségvállalását követően nem történt migrálás, **[üzleti titok]**. Az UniCredit szerint továbbá a MasterCard számára nem jelent versenyelőnyt a bankközi jutalék különbség.

136.Az eljárás során a kereskedelmi bankoktól beszerzett kártyaadatok alapján¹⁰⁴ megállapítható, hogy a Visa által 2010-2012 között elszenvedett betéti kártya piaci részesedés csökkenés több mint **[50-70]** %-áért az OTP a „felelős”, illetve több mint 80%-áért összesen három bank: az OTP, az MKB és a Budapest Bank. Mindhárom bank esetében a migrálási folyamat a Visa kötelezettségvállalását megelőzően kezdődött.

137.E körben és e helyen az eljáró versenytanács meg kívánja jegyezni, a teljesség igényére figyelemmel, hogy a GVH Vj-78/2013. ügyszámon, az OTP és a MasterCarddal szemben versenyfelügyeleti eljárást folytatott le. A versenyfelügyeleti eljárás tárgya a MasterCard és az OTP között 2012. január 1-i hatállyal megkötött megállapodás (Customer Segment Agreement) volt. A 2012. január 1-jétől 2016. december 31-ig hatályos megállapodás alapján a MasterCard az OTP részére különböző jogcímenek támogatást nyújtott. A megállapodás többek között rögzítette a támogatások igénybevételének feltételeit, valamint az OTP által a támogatásokért cserébe vállalt kötelezettségeket is. Eszerint a MasterCard támogatásának két feltétele volt:

- i. Az OTP portfólióján belül a Mastercard betéti kártyák arányának el kellett érnie a **[üzleti titok]** %-ot;
- ii. az OTP portfólióján belül a MasterCard kártyákkal lebonyolított forgalomnak el kellett érnie egy meghatározott szintet. Az ügyben az eljáró versenytanács megállapította, hogy a MasterCard erőfölényes pozíciójában¹⁰⁵ meghatározott kártyaarány kikötése egyedüli márka kikötésnek minősül, erre tekintettel meg kívánta állapítani előzetes álláspontjában a jogsértést,¹⁰⁶ azonban a MasterCard és az OTP közös kötelezettségvállalására figyelemmel¹⁰⁷ ettől eltekintett, és a kötelezettségvállalás elfogadásával zárta le az ügyet.

138.Az eljárás elején a GVH a MasterCardot is megkérte, hogy foglalja össze a piacon lezajlott migrációkat, portfólió változásokat. A **MasterCard** az alábbi **táblázatokat** csatolta:¹⁰⁸

¹⁰² Vj/46-29/2012. sz. irat

¹⁰³ Vj/46-31/2012. sz. irat

¹⁰⁴ Lásd a korábban hivatkozott kereskedelmi banki adatokat a kibocsátott kártyák számára vonatkozóan.

¹⁰⁵ Vj/78-138/2013. sz. határozat 241-252. pontjai

¹⁰⁶ Az eljáró versenytanács előzetes álláspontja szerint a megállapodás versenykorlátozó célú, mivel alkalmas lehet arra, hogy a piacra lépést akadályozza, illetve a versenytársakat a piacról kiszorítsa, erre figyelemmel pedig az eljárás alá vontak megsértették a Tptv. 11. § (1) bekezdésének d) és f) pontját, illetve az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalmat.

¹⁰⁷ A MasterCard Europe SA és az OTP Bank Nyrt. megállapodnak, hogy a közöttük létrejött támogatási szerződésbe („Customer Segment Agreement”) foglalt támogatás kártyaarányhoz történő kikötését 2014. január 1-jei, visszamenőleges hatállyal megszüntetik.

¹⁰⁸ A válaszok forrása: Vj/46-7/2012. sz. adatszolgáltatás; a válaszok a 2012. augusztusi állapotot tükrözik.

**27. táblázat: 2010. december előtti szerződések, migrációk – MasterCard
adatszolgáltatás
[üzleti titok]**

**28. táblázat: 2010. december utáni szerződések, migrációk – MasterCard
adatszolgáltatás
[üzleti titok]**

139.A MasterCard adatszolgáltatásában fontosnak tartotta kihangsúlyozni, hogy egy-egy tárgyalás egy bankkal, amely végül portfóliók mozgatásához, migrálásához vezet, akár több hónapig is eltarthat.

V.

A versenytárs véleménye

- 140.A Visa szerint¹⁰⁹ [üzleti titok]. Álláspontja szerint ezért a MasterCard által alkalmazott bankközi jutalék ellehetetleníti a fizetési rendszerek egyenlő feltételek melletti versenyét a magyarországi piac tekintetében, így a versenyt alapjaiban torzíja, ezzel kárt okozva minden piaci szereplőnek.
- 141.A Visa szerint a helyi bankok vannak a leginkább megfelelő helyzetben arra, hogy meghatározzák a bankközi jutalék helyes mértékét a belföldi tranzakciók tekintetében, a helyi sajátosságok és a kártyás fizetési szokások ismeretében.
- 142.A Visa álláspontja az, hogy 2005 és 2010 között jóval kompetitívebb piaci környezet uralkodott Magyarországon a kártyás fizetési rendszerek vonatkozásában. A Visa jobban tudott versenyezni a MasterCard-dal a magyarországi kártyakibocsátó bankok új kártyaportfólióiért, mialatt mindkét szereplő hol nyert, hol pedig veszített a bankok tenderein, minőségi szempontok alapján.
- 143.Ehhez képest 2010 áprilisától kezdődően ugyanezen magyarországi kártyakibocsátó bankok hozzáállása világosan és egyértelműen megváltozott. A bankközi jutalék csökkentése fényében a bankok ellenérdekeltté váltak a bevételkiesés miatt a Visa kártyák kibocsátásában, mivel a jelentősen nagyobb bankközi jutalékot meghatározó MasterCard kártyák révén magasabb bevételeket érhettek el.
- 144.A Visa szerint gyakorlatilag az összes kártyakibocsátó bank [üzleti titok] a Visa ajánlatainak elutasítása indokaként.

VI.

A MasterCard álláspontja

VI.1. A MasterCard észrevételei az előzetes álláspont előtt

- 145.A MasterCard 2013. január 7-én érkezett beadványában az eljárás megszüntetését kérte, mivel – következtetése szerint – a GVH nem talált alapot arra, hogy a belföldi bankközi jutalékainak megállapításával kapcsolatban a MasterCard részéről versenyjogsértést

¹⁰⁹ Vj/46-138/2012. sz. irat

- állapítson meg.¹¹⁰ Az eljárás alá vont ezt követően, 2013. február 14-én érkezett beadványában kérte, hogy a GVH a Tpv. 77. § (1) bekezdése i) pontja alapján állapítsa meg, hogy a MasterCard-nak az eljárásban vizsgált magatartása nem ütközik törvénybe.¹¹¹
146. A MasterCard 2012. augusztus 30-án érkezett beadványában kifejtette,¹¹² hogy számos, komoly elkötelezettségét bizonyító lépést tett a magyar fizetésforgalmi piac fejlesztése érdekében. Arra törekedett és törekszik, hogy jó kapcsolatokat építsen ki és tartson fenn a teljes magyar banki szektorral általánosságban és természetesen az egyes bankokkal is. A MasterCard komoly jelenléttel rendelkezik a magyar piacon: közel 20 munkavállalót foglalkoztat Magyarországon és különböző célok érdekében számos külsős magyarországi szakértőt is igénybe vesz. Ennek eredményeként, az elmúlt évek során a MasterCard jelentős szaktudást halmozott fel a magyar banki piaccal kapcsolatban. Ezzel ellentétben a Visának Magyarországon mindössze egy teljes munkaidős alkalmazottja van.
147. A MasterCard szerint¹¹³ a bankközi jutalék mértéke a kereskedelmi bankok számára csak egy tényező a kártyatársaságok közötti választásban, amely tényező egyik napról a másikra megváltozhat, továbbá az ebből származó banki bevétel a kártyabirtokos kártyahasználati döntésétől függ. Ezért – álláspontja szerint – valószínűtlen, hogy egy ilyen, nem garantálható bevétel önmagában elégséges üzleti ösztönzöt jelentene egy bank számára azért, hogy hosszú időn át elkötelezze magát a MasterCard termékek kibocsátása mellett.
148. A MasterCard ismertette,¹¹⁴ hogy a Visa kötelezettségvállalása nem ösztönözte a MasterCard-ot agresszívabb, erőteljesebb piacszerzésre Magyarországon. A MasterCard-nak már jóval a fenti bizottsági döntés előtt (agresszív) piacszerzési stratégiája volt Magyarországon, amely magyarországi kibocsátókkal kötött fontos megállapodások aláírásához vezetett, szintén jóval a Bizottság 2010. decemberi döntése előtt.
149. A MasterCard jelezte,¹¹⁵ hogy **[üzleti titok]**.
150. A Vj/18/2008. számú versenyfelügyeleti eljárásban hozott döntés alapján a MasterCard azt a következtetést vonja le,¹¹⁶ hogy **[üzleti titok]**.
151. A MasterCard a 2014. április 17-én benyújtott beadványában¹¹⁷ ismételten az eljárás megszüntetését kérte, mert álláspontja szerint a MasterCard nincs erőfölényes helyzetben Magyarországon, mert az érintett piac, az úgynevezett „inter-system” piac földrajzi dimenziója EGT-szintű, ahol a Visa magát erős szereplőnek tartja. Ennek fényében a MasterCard erőfölényes helyzete – az eljárás alá vont álláspontja szerint – fogalmilag kizárt.
152. A MasterCard beadványában bemutatta a kártyás fizetési üzletágban bekövetkezett főbb eseményeket 2008 után Magyarországon, amelyben leírta, hogy 2008. június 29. előtt a magyarországi kereskedelmi bankok multilaterális úton mind a MasterCard/Maestro, mind a Visa rendszerére azonos szintű belföldi bankközi jutalékokat állapítottak meg a MIF megállapodással. Az eljárás alá vont kifejtette, hogy 2008. június 29-i hatállyal a bankok felmondták a korábbi MIF megállapodást, ezért a MasterCard 2008. júliusában ideiglenes belföldi bankközi jutalékokat állapított meg Magyarországon, majd 2009. áprilisi hatállyal új belföldi bankközi jutalék szinteket állapított meg. Ezt követően a MasterCard három alkalommal vizsgálta felül a belföldi bankközi jutalékok szintjét, ami azt eredményezte,

¹¹⁰Vj/46-49/2012.

¹¹¹Vj/46-54/2012.

¹¹²Vj/46-7/2012.

¹¹³Ua.

¹¹⁴Ua.

¹¹⁵Vj/46-132/2012.

¹¹⁶Vj/46-132/2012. sz. irat

¹¹⁷Vj/46-165/2012. sz. irat

hogy a belföldi átlagos interchange díjak mértéke folyamatosan csökkent. Előadta továbbá, hogy a Visa rendszerére vonatkozóan a MIF megállapodás csak 2009. január 1-i hatállyal szűnt meg. Ettől kezdve Magyarországon a Visa EGT határon átnyúló bankközi betéti és hitelkártyás tranzakciókra vonatkozó fallback bankközi jutalékai léptek hatályba. A fallback díjak hitelkártyák esetében 2013. december 31-ig érvényben voltak, míg a betéti kártyákra vonatkozó átlagos díjak szintjét 2011. február 1-i hatállyal 0,2%-ra csökkentette az EGT-n belüli határon átnyúló fizetési tranzakciók esetén. Magyarországon ugyanezek a díjtételek, mint fallback bankközi jutalék léptek életbe 2011. február 1-én. A MasterCard kifejtette, hogy 2014. január 1. óta Magyarországon jogszabály szabályozza a belföldi betéti és hitelkártyás fizetésekre alkalmazandó bankközi jutalékok felső mértékét.

153. A MasterCard bemutatta, hogy három bankközi jutalékmódosítást hajtott végre 2008. június óta, amelyből kettő esett a vizsgált időszakba. Az első bankközi jutalék módosítás 2009. áprilisában lépett hatályba, ami a MasterCard véleménye szerint a későbbi két módosítás előzményének tekinthető. Az eljárás alá vont elmondása szerint az új bankközi jutalékot a Magyarországra vonatkozó 2008. évi PayNow és PayLater költségtanulmányok¹¹⁸ alapján határozta meg. A Mastercard előadta, hogy az új bankközi jutalék szintekre vonatkozó döntéshozatal több mint egy évvel megelőzte a Visa Bizottság felé tett, a betéti bankközi jutalékok maximálásával kapcsolatos kötelezettségvállalását. A MasterCard kiemelte, hogy a döntés következtében kialakult új díjmértékek alacsonyabbak voltak, mint akkoriban a Visa rendszerében alkalmazott díjmértékek. A MasterCard fenti állítását bizonyítandó egy példát mutatott be beadványában¹¹⁹.
154. A MasterCard második bankközi jutalék módosítása már a vizsgált időszak alatt, 2011. október 14-én hatályba lépett, amely módosítás kizárólag az üzleti kártyákra vonatkozott és azt egy európai program keretében vezették be. Ez a módosítás a MasterCard álláspontja szerint nem tartozik a jelen eljáráshoz, tekintettel arra, hogy az üzleti kártyák jutalékai nincsenek maximálva.
155. A harmadik módosítás – az új PayPass bankközi jutalék szintekkel kapcsolatos változást kivéve, mert az 2012. áprilisában lépett hatályba – 2012. január 1-én lépett hatályba. A MasterCard elmondása szerint a lakossági betéti bankközi jutalékokat érintő változások célja a következőképpen foglalható össze
- a. **[üzleti titok]**
 - b. **[üzleti titok]**
 - c. **[üzleti titok]**
156. A MasterCard megállapítása szerint, összegezvén elmondható, hogy a harmadik bankközi jutalék módosítás során a MasterCard tovább csökkentette a lakossági betéti bankközi jutalék szinteket.
157. Az eljárás alá vont az érintett termékpiac kapcsán kifejtette, hogy álláspontja szerint az érintett termékpiac az a piac, ahol a különböző fizetési kártyarendszerek versenyeznek egymással és minden más fizetési formával, ideértve a készpénzt és a csekket. Az érintett piac – álláspontja szerint – semmiképp sem szűkebb a kártyarendszer-közi („inter-system”) vagy „upstream” piacnál, ahol a különböző kártyarendszerek közti verseny zajlik.
158. Az eljárás alá vont az érintett földrajzi piac kapcsán kifejtette, hogy szerinte az érintett földrajzi piac legalább EGT-méretű tekintettel arra, hogy mind a MasterCard, mind a Visa globális fizetési rendszereket működtetnek, illetve az EGT összes tagállamában jelen vannak és kifejtik tevékenységüket, és a MasterCard ugyanazt a szolgáltatást nyújtja a fizetési

¹¹⁸Vj/46-84/2012. sz. irat 6. és 7. mellékletei.

¹¹⁹Vj/46-165/2012. sz. irat

szolgáltatóknak Magyarországon, mint az EGT összes többi tagállamában. Hozzátette továbbá, hogy az a tény, hogy a MasterCard által nyújtott szolgáltatások nem érhetőek el nemzeti szinten (pl. Magyarországon), csak EGT vagy globális szinten, alátámasztja, hogy az érintett földrajzi piac legalább EGT-méretű.

- 159.A MasterCard előadta beadványában¹²⁰, hogy véleménye szerint nincs gazdasági erőfölényben az érintett piacon. Ezt alátámasztandó, hivatkozott a Visa azon állítására, miszerint a Visa az európai fizetési szolgáltató. Előadta továbbá, hogy **[üzleti titok]**.
- 160.Az eljárás alá vont a Bíróság esetjogára hivatkozva¹²¹ kifejtette, hogy az erőfölénnyel visszaélés akkor állapítható meg az erőfölényben lévő vállalkozás részéről, ha bizonyított, hogy (a) olyan módszerekkel él, melyek nem részei az érdemeken alapuló versenynek, és (b) ez a magatartás legalább potenciálisan vezethet ugyanolyan hatékony versenytársak kiszorulásához. A MasterCard álláspontja szerint egyik feltétel sem teljesül a jelen eljárásban a vizsgált magatartás esetében.
- 161.A MasterCard álláspontja szerint – amit az általa benyújtott bizonyítékokkal is igyekezett alátámasztani – a MasterCard a vizsgált időszakban normális üzletmenetet folytatott, nem használt szokatlan módszereket és nem határozta meg a bankközi jutalékokat másként, mint korábban. Kiemelte, hogy a MasterCard a harmadik bankközi jutalékmódosításig nem változtatott belföldi lakossági betéti bankközi jutalék szintjein, sőt a harmadik jutalékmódosítással csökkentette belföldi lakossági bankközi jutalékait. Hozzátette továbbá, hogy a MasterCard szerint a bankközi jutalék megállapítása a kártyatársaságok közötti verseny szempontjából csak az egyik lehetséges versenytényező, azonban nem az egyetlen és kétségtelenül nem a legfontosabb. A MasterCard megjegyezte továbbá, hogy szerinte a magyarországi sikere nem a bankközi jutalékszintjeinek tudható be, mert ahogy azt a GVH is korábban megállapította¹²² a MasterCard piaci részesedése már 2004-ben jelentősen a Visa részesedése felett volt, ami 2004 és 2007 között folyamatosan tovább növekedett. Hozzátette továbbá, hogy a GVH is megállapította, hogy a MasterCard és a Visa bankközi jutalékait a magyar bankok 1996-tól kezdve 2008 júniusáig multilaterálisan ugyanazon a szinten állapították meg és a MasterCard magyarországi kibocsátású betéti kártyáinak aránya 2009. január 1-ét követően is folyamatosan növekedett annak ellenére, hogy több mint két évig a Visa-nál jelentősen alacsonyabb, belföldi betéti kártyás fizetésekre vonatkozó bankközi jutalékokkal bírt. Hozzátette, hogy 2011 februárjáig a MasterCard EGT-n belüli, határon átnyúló betéti (és hitel egyaránt) kártyás tranzakciókra vonatkozó bankközi díjai is jelentősen alacsonyabbak voltak¹²³, mint a Visa azonos kategóriájú vonatkozó bankközi jutalékai. Kiemelte továbbá, hogy a MasterCard márkájú hitelkártyák aránya az elmúlt évek során nem csak a lakossági betéti kártyák, hanem a lakossági hitelkártyák területén is folyamatosan emelkedett. Mindezek fényében, a MasterCard véleménye szerint, nem a bankközi jutalék szintje, hanem a MasterCard üzleti modelljének egyéb elemei eredményeztek már 2004 és 2007 között is, sőt azt követően is nagyobb sikert a MasterCard számára. Az egyéb elemek közül kiemelte
- a) **[üzleti titok]**
b) **[üzleti titok]**

¹²⁰Vj/46-165/2012. sz. irat

¹²¹C-209/10. sz. ügy, Post Danmark A/S kontra Konkurrencerådet, ECLI:EU:C:2012:172

¹²²Vj-18/2008. sz. ügy

¹²³A MasterCard az Európai Bizottság 2007. december 19-i döntését követően átmenetileg 0%-os szintre csökkentette az EGT-n belüli, határon átnyúló betéti és hitelkártyás tranzakciókra vonatkozó bankközi jutalékainak szintjét.

c) [üzleti titok]

A MasterCard kiemelte továbbá, hogy a Visa ezzel szemben 2010 végéig még azt sem tartotta fontosnak, hogy Magyarországon állandó képviseleti irodája legyen.

162. A MasterCard előadta, hogy álláspontja szerint a Visa kártyák számának csökkenéséhez semmi köze a MasterCardnak, hanem a Visa által követett üzleti stratégiának illetve annak tudható ez be, hogy a Visa a Bizottság irányában vállalt kötelezettségvállalásai megakadályozták a Visa-t abban, hogy a magyarországi szabályozási környezet változásához 2011. február 1-jét követően hatékonyan alkalmazkodjon.
163. A MasterCard beadványában¹²⁴ előadta, hogy a vizsgált időszakban került sor az EMV chip migrációra, amit az MNB felügyelt és amiről az MNB statisztikákat¹²⁵ is közölt. Az MNB statisztikái szerint a chip migráció különösen 2010 negyedik negyedéve és 2012 első negyedéve között zajlott intenzíven, amely időszak alatt az EMV chip kártyák aránya 35%-kal nőtt a betéti kártyák esetében. A MasterCard álláspontja szerint a fenti tényekből és a fizetési kártyák életciklusából az következik, hogy a kibocsátó banknak már a 2010 negyedik negyedéve és 2012 első negyedévé 1-3 évvel megelőzően, tehát 2007. negyedik negyedéve és 2009. első negyedéve között kellett döntenie arról, hogy ezeket a kártyákat melyik kártyatársaság logóival fogja kibocsátani. A 2007. negyedik negyedéve és 2009. első negyedéve közötti időszak nagyobb részében a bankközi jutalékokat a magyarországi bankok MIF megállapodása határozta meg, amelynek értelmében azonos szintű MIF volt érvényben mind a MasterCard, mind pedig a Visa vonatkozásában, illetve – az időszak végén – a kártyatársaságok maguk határozták meg a saját rendszereikre vonatkozó bankközi jutalékokat, amely időszak során a MasterCard részben már a Visa magyarországi betéti bankközi díjainál alacsonyabbakat határozott meg. Ennek megfelelően a MasterCard szerint az EMV chip migráció járhatott azzal is, hogy annak kapcsán sok bank Visa helyett MasterCard vagy Maestro márkajelzés alatt bocsátotta ki új, EMV chip kártyáit. A MasterCard azonban kiemelte, hogy erről a migrációról a döntést a magyarországi kibocsátók (a) az újonnan EMV chippel kibocsátott MasterCard/Maestro portfólióknak az MNB statisztikaiban való megjelenése előtt 1-3 évvel hozták meg; és (b) legalább 2 évvel azelőtt, hogy hatályba lépett a Visa-nak a Bizottság felé tett önkéntes kötelezettségvállalása.
164. A banki döntéshozatal kapcsán a MasterCard előadta, hogy álláspontja szerint a GVH hibásan feltételezi, hogy a bankközi jutalékok szintjének közvetlen és meghatározó hatása van arra, hogy a bankok melyik kártyatársasággal létesítenek üzleti kapcsolatot, és melyik kártyatársaság kártyáit bocsátják ki. A MasterCard véleménye szerint a bank azon döntése, hogy milyen kártyákat bocsásson ki, teljes gazdasági hatását a bankra csak 3 évvel később fejti majd ki, amikor lecserélés (migráció) tárgyát képező és forgalomban lévő összes kártya lejárt és helyettük a bank kibocsátotta új kártyáit. Tehát a MasterCard álláspontja szerint a bankok az egyik legfontosabb üzletágukat jelentősen érintő, a következő 3 évre kiható döntésüket nem egy bizonytalan üzleti tényező, a bankközi jutalékok szintjére alapítják, hanem sokkal inkább előrelátható tényezőkre úgy mint [üzleti titok]. Mindezek fényében, a MasterCard véleménye szerint, a bank döntése, hogy egyik vagy másik kártyatársaság fizetési kártyáit bocsátja ki, vagy azt jelenti, hogy a bank elégedett a kártyatársaságtól kapott szolgáltatások színvonalával, vagy pedig azt, hogy a bank számára a választott kártyatársaság üzleti ajánlata jelent hatékonyabb megoldást.

¹²⁴Vj/46-165/2012. sz. irat

¹²⁵http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Statisztika/statistikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok/xiv-penzforgalmi-adatok/chipmigracios-adatok/chipmigracio_2012.xls

165. A MasterCard a Visa 2010-es önkéntes kötelezettségvállalása kapcsán előadta, hogy az a Visa saját üzleti döntése volt, a MasterCardnak semmi köze sem volt ehhez a döntéshez. A MasterCard megjegyezte, hogy a Visa Europe 2012-ben megpróbálta elérni, hogy az Bizottság vizsgálja felül a Visa 2010-es kötelezettségvállalását a lakossági betéti bankközi jutalék mértékeivel kapcsolatban, amit a Bizottság megtagadott. A MasterCard álláspontja szerint ez világosan mutatja, hogy a Visa nem volt elégedett a kötelezettségvállalásban foglalt bankközi jutalék szintekkel, azaz nem tartotta azokat megfelelőnek.
166. A MasterCard előadta, hogy a Visa szabályai csak helyi Visa Europe Executive Boardok számára teszik lehetővé az adott országra vonatkozó bankközi jutalékok szintjének megállapítását. A Visa azonban nem tudott tagbankjaiból álló helyi Visa Europe Executive Board-ot létrehozni, ami a Visa szabályai szerint jogosult megállapítani az adott országban irányadó belföldi bankközi jutalékokat. A MasterCard elmondása szerint a Visa azért nem tudott Executive Board-ot létrehozni Magyarországon a tagbankjaiból, mert a Visa szerint azt követően, hogy a GVH a Vj-18/2008/341. sz. határozatával komoly összegű bírságot szabott ki rájuk 2009-ben, a magyarországi bankok nem hajlandóak multilaterális megállapodással új belföldi betéti bankközi jutalékokat megállapítani, mindaddig, ameddig biztosítékot nem kapnak a GVH-tól, hogy az nem indít ellenük új eljárást.¹²⁶ A MasterCard szerint az, hogy a Visa szabályai csak helyi Visa Europe Executive Boardok számára teszik lehetővé az adott országra vonatkozó bankközi jutalékok szintjének megállapítását, nem bizonyult hatékonynak olyan körülmények között, amelyeket (a) a Visa önkéntes kötelezettségvállalása hozott létre, és (b) amelyek egyébként Magyarországon előálltak. A MasterCard kiemelte, hogy a MasterCardnak semmi köze sem volt ezekhez a körülményekhez.
167. A MasterCard fentiek fényében úgy véli, hogy nincs ok-okozati összefüggés sem a MasterCard által Magyarország vonatkozásában meghatározott belföldi bankközi jutalékok szintje, sem a Visa Bizottságnak tett kötelezettségvállalása és a GVH eljárás indító végzésében észlelt, 2010 után kibocsátott MasterCard/Maestro kártyák számának növekedése között.
168. A MasterCard előadta, hogy álláspontja szerint nem állapított meg tisztességtelen eladási árakat, mert már 2008 novemberében a 2008-as PayNow költségtanulmány¹²⁷ figyelembevételével állapította meg a betéti bankközi jutalékait. A MasterCard kiemelte, hogy 2012. január 1-jétől a MasterCard új, még alacsonyabb bankközi jutalékszinteket vezetett be Magyarországon.
169. A MasterCard hangsúlyozta, hogy nem teremtett a versenytársa számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet a vizsgált időszakban azáltal, hogy megállapította a MasterCard és Maestro lakossági betéti kártyákra irányadó bankközi jutalékok mértékét. Az eljárás alá vont a Vj-121/2009. számú, illetve a Vj-10/2002. számú ügyben hozott határozatra hivatkozott és az alábbi következtetésekre jutott: a. erőfölénnyel való visszaélés csak akkor állapítható meg, ha ok-okozati összefüggés áll fenn az erőfölényben lévő vállalkozás magatartása és a versenytárs piaci részesedésének csökkenése között; és b. erőfölénnyel való visszaélés csak akkor állapítható meg, ha az erőfölényben lévő vállalkozás tevékenysége indokolatlan, azaz a fogyasztók kárára a verseny korlátozását célozza; és c. az esetben, ha az erőfölényben lévő vállalkozás vevői nem kívánnak egy versenytárssal szerződni, és ez a döntés a vevők szempontjából védhető üzleti megfontolással alátámasztható, a Tptv. 21. § j) pontjának megsértése nem állapítható meg. A MasterCard álláspontja szerint a fent említett a. pontban

¹²⁶Ld. a Vj/46-5/2012. sz. irat 6. mellékletét

¹²⁷Ld. a MasterCard 2013. április 26-i beadványának 6. mellékletét.

foglalt feltétel nem teljesül, mert - véleménye szerint - nincs ok-okozati összefüggés a vizsgált időszakban a MasterCard új bankközi jutalékainak bevezetése és a Visa logóval ellátott kártyák kibocsátási mennyiségének csökkenése között. A MasterCard kifejtette, hogy szerinte a b. pontban foglalt feltétel sem teljesül, mert a MasterCard tevékenysége a vizsgált időszakban és azt megelőzően sem volt indokolatlan és nem okozott kárt a fogyasztóknak. Ezt bizonyítandó kiemelte, hogy i.) a kártyatársaságok között nincs közvetlen verseny a fogyasztókért, mert a bankkártya a kibocsátó bank által a fogyasztóknak nyújtott banki termék részeként érhető el, és ii.) nincs összefüggés a kibocsátói és elfogadói tevékenység között abból a szempontból, hogy a bankok melyik kártyatársasággal szerződjenek, illetve iii.) a MasterCard által megállapított bankközi jutalékok a vizsgált időszakban biztosították, hogy a kibocsátó bankok a kártyabirtokosi költségek növelése nélkül kínáljanak bankkártyákat a kártyabirtokosok számára, ami – a MasterCard véleménye szerint – nyilvánvalóan előny a fogyasztók számára. A MasterCard előadta, hogy álláspontja szerint a fent említett c. pont alkalmazandó jelen esetben, mert a GVH is elismerte, hogy az ésszerű vevői döntés alapján kizárható az erőfölénnyel való visszaélés. A MasterCard előadta, hogy nem tud arról, hogy bármelyik versenytársa olyan üzleti tevékenységet folytatott volna vagy folytatna jelenleg Magyarországon, ami a MasterCard elkötelezettségét és az eszközölt befektetéseinek értékét ha nem is meghaladja, de legalább megközelíti, ezért álláspontja szerint ésszerű volt a kibocsátó bankok azon döntése, hogy a számukra legkedvezőbb ajánlatot, azaz a MasterCardét válasszák.

VI.2. A MasterCard észrevételei az előzetes álláspontra¹²⁸

- 170.A MasterCard a 2014. szeptember 5.-i keltezésű beadványában ismételt az eljárás megszüntetését kérte, mert álláspontja szerint nincs erőfölényes helyzetben az érintett piacon, és mert a vizsgált időszakban tanúsított magatartása nem minősül visszaélésnek.
- 171.A MasterCard előadta, hogy jogi álláspontját egy, az Oxera Consulting LLP (továbbiakban: Oxera)¹²⁹ által készített közgazdaságtani tanulmány egészíti ki. Az Oxera az előzetes álláspontot elemezte közgazdaságtani szempontból.
- 172.Az eljárás alá vont az erőfölényes helyzetével kapcsolatban kifejtette, hogy véleménye szerint megalapozatlan a piacmeghatározás az előzetes álláspontban. Álláspontja szerint a GVH piacmeghatározása mind termék-, mind földrajzi szempontból téves. Az eljárás alá vont szerint a GVH nem hivatkozik az előzetes álláspontban olyan Bírósági esetjogra, amelyben kártyarendszerek közötti verseny és ezzel kapcsolatban az érintett piac meghatározása értékelésre került volna.
- 173.A MasterCard beadványában kifejtette, hogy szerinte a jelen ügyben az érintett termékpiac valamennyi fizetési formát, ideértve a készpénzt és csekket is magában foglalja, ezért a GVH érintett termékpiac meghatározása hibás, mert
- a) a GVH a termékpiacot a kártyatársaságok által a kibocsátó bankoknak nyújtott upstream betéti kártya szolgáltatás piacaként határozza meg. Az Oxera tanulmány szerint **[üzleti titok]**;
 - b) a Bizottság MasterCard döntésében lévő a kártyarendszeren belüli versenyre vonatkozó piacmeghatározását a GVH úgy tekinti, mint automatikusan alkalmazandó a kártyatársaságok közötti verseny esetében is;

¹²⁸Vj/46-182/2012. sz. irat

¹²⁹ Az Oxera Consulting LLP egy angliai székhelyű nemzetközi közgazdasági tanácsadó vállalkozás. (<http://www.oxera.com/Home.aspx>)

- c) a GVH előzetes álláspontja szerint a kibocsátók és az elfogadók által nyújtott szolgáltatások nem helyettesíthető, hanem kiegészítő szolgáltatások. **[üzleti titok]**. Az eljárás alá vont nem ért egyet azzal sem, hogy miért tért el a GVH a Vj-18/2008/341. sz. döntésében meghatározott érintett piac meghatározásával, amikor kimondta, hogy az a „kártyás fizetési rendszerek piaca”.
- d) kártyabirtokosi/kereskedői szempontból a bankkártyák definíció szerint helyettesítői bármely készpénz-helyettesítő fizetési eszköznek, amely helyettesíthetőség az eljárás alá vont álláspontja szerint magától értetődő. A MasterCard előadta, hogy szerinte a készpénzzel való fizetés költség nélkül jár, amely lehetőség mindig ott áll a bankkártya birtokosok számára.
- e) a MasterCard kiemelte, hogy erős versennyel szembesül az alternatív fizetési szolgáltatók és az új belépők részéről, ezért álláspontja szerint reális esélye van annak, hogy az elkövetkező pár évben új bankkártya alapú és nem kártya alapú elektronikus fizetési megoldások fognak megjelenni Magyarországon, amelyek mind vállalkozások közötti, mind vállalkozások és fogyasztók közötti, mind fogyasztó fogyasztó közötti fizetésre alkalmasak. Kiemelte, hogy néhány ilyen megoldás már jelenleg is megtalálható Magyarországon, így
 - i. a valós idejű átutalás, amit a Magyar Nemzeti Bank által nyilvánosságra hozott anyagok alapján hamarosan ténylegesen bevezethetnek Magyarországon. A MasterCard beadványában kifejtette, hogy a bankok nem ajánlanak ügyfeleknek betéti kártyát, mint önálló terméket, mivel a bankkártya fogalmilag kötődik egy bankszámlához.
 - ii. átutalás alapú mobilfizetés, ami a telefonszám bankszámlához való kapcsolásával jön létre. Van már olyan, ami Magyarországon is elérhető (pl. BUXA, M-Pesa). Ezeknek a szolgáltatásoknak a megjelenése azt mutatja a MasterCard szerint, hogy az új platformok miatt jelentősen élénkül a verseny, és hogy van üzleti potenciál az alternatív platformon fizetési szolgáltatás nyújtani.
 - iii. prepaid, ami Barion néven jelent meg Magyarországon, ami e-pénz rendszert használ.

174. Az eljárás alá vont az előzetes álláspont érintett földrajzi piac meghatározását is vitatja, mert szerinte egy nemzetközi kártyás fizetési rendszerek közötti versenyre vonatkozó nemzeti piacdefiníció megalapozatlan. Nem ért egyet a GVH érvelésével, ami szerint a rendszerek közötti upstream piac nemzeti szintű, mert álláspontja szerint ezt a megállapítást a piac semmilyen jellemzővel nem támasztja alá. Az eljárás alá vont szerint az előzetes álláspont két pontban magyarázza nemzeti piacmeghatározásának alapját, de a MasterCard véleménye szerint

- a. az egyik pont a bankok által a fogyasztóknak nyújtott downstream termékeket érinti, de arra nincs magyarázat, hogy a downstream termékre adott földrajzi piacmeghatározás miért és hogyan kapcsolódik az upstream termékhez
- b. a másik pont ahhoz kapcsolódik, hogy a kártyatársaságok országonként állapítanak meg bankközi jutalékokat, de a MasterCard számára nem világos, hogy ezzel miért hoznak létre nemzeti piacokat, figyelembe véve azt, hogy ahol mind a MasterCard, mind a Visa jelen van, országonként nincs érdemi különbség sem az egyes kártyatársaságok által nyújtott szolgáltatások, sem a verseny dinamikája, sem a piaci szereplők között. Hozzátette továbbá, hogy a bankközi jutalék nem lényeges versenytényező, ahogy azt a GVH által megkérdezett bankok kifejtették. Kitért arra a kérdésre, hogy a GVH vizsgálta

a kártyatársaságok által a kibocsátóknak kínált termékek regionális jellegét és megállapította, hogy nincsenek regionális jellegzetességei, de azt már nem vizsgálta, hogy ezeknek a termékeknek vannak-e nemzeti jellegzetességei. Az eljárás alá vont álláspontja szerint, ha a GVH végzett volna ilyen értékelést, akkor véleménye szerint nyilvánvalóvá vált volna, hogy a MasterCard által nyújtott szolgáltatások globális szinten nagyjából egyezők, illetve a kártyatársaságok számos ügyfele ezeket a szolgáltatásokat, ha nem globális, akkor EGT szinten szerzi be. Megemlítette a **[üzleti titok]**. A MasterCard szerint **[üzleti titok]**, ezért az érintett földrajzi piac a nemzetinél tágabb.

175. A fentiek alapján a MasterCard álláspontja szerint az érintett piacot legalább az egész EGT-re kiterjedően lenne helyes meghatározni, amely piacon a MasterCard véleménye szerint nincs erőfölényben.
176. A MasterCard előadta, hogy szerinte nincs erőfölényes helyzetben, mert gazdasági tevékenységét a versenytársaitól és ügyfeleitől nem folytatja függetlenül.
177. Az eljárás alá vont utalt a 2009. évi, az EK Szerződés 82. cikkének jogérvényesítési prioritásairól szóló iránymutatására és két piaci feltételre, a belépési korlátok és a kiegyenlítő piaci erők, mint vizsgálandó piaci feltételekre.
178. A MasterCard a belépési korlátok kapcsán megjegyezte, hogy álláspontja szerint nincs belépési korlát a kártyarendszerek és más fizetési megoldások számára, mert véleménye szerint a kibocsátó bankok könnyedén válhatnak a különböző kártyatársaságok között, és az új fizetési megoldások könnyen megjelenhetnek. Az eljárás alá vont hivatkozott az Oxera Tanulmányban foglaltakra, amely szerint a kibocsátó bankok viszonylag könnyen képesek a kártyarendszerek közötti váltásra azáltal, hogy a különböző termékportfóliókat az egyik kártyatársaságtól a másikhoz migrálják, amit az alábbi érvekkel támasztott alá az Oxera Tanulmány:
- a. a legtöbb magyar kártyakibocsátó már mind MasterCard, mind Visa kártyákat kibocsát, így egyik kibocsátónak sem lenne jelentős befektetés vagy kiadás, ha úgy döntene, hogy ezentúl az egyik kártyatársaság kártyáiból többet bocsát ki
 - b. Magyarországon minden elfogadó bank elfogad mind Visa, mind MasterCard kártyákat és gyakorlatilag minden kereskedő elfogad mind Visa, mind MasterCard/Maestro kártyákat, így ha egy kibocsátó úgy döntene, hogy egyik kártyatársaság kártyái helyett a másikat adja ki, az elfogadó szempontból sem jelentene kockázatot
 - c. a kibocsátók a GVH-nak megküldött beadványaikban kijelentették, hogy a bankközi jutalék szintje nem fő tényező a kibocsátandó kártyamárka kiválasztásával kapcsolatos döntéseik meghozatalakor
 - d. **[üzleti titok]**.
179. A fentiek fényében a MasterCard álláspontja szerint az következik, hogy nincs olyan technológiai, műszaki, pénzügyi vagy más korlát, amely akadályozná a viszonylag gyors migrációt bármelyik magyar kártyakibocsátó részéről az egyik kártyarendszertől a másikhoz, a kibocsátó portfóliójának bármelyik része vagy akár egésze vonatkozásában.
180. A kiegyenlítő vevői alkunyomás kapcsán a MasterCard előadta, hogy **[üzleti titok]**. Hozzátette, hogy az OTP nem kötelezte el magát a MasterCard mellett, mert több más kártyát is kibocsát. Hivatkozott továbbá a Vj-78/2013. sz. eljárás során szolgáltatott bizonyítéokra, amely alapján látható, hogy az OTP képes jelentős, kártyatársasági díjra vonatkozó engedményeket kérni és kapni.
181. A MasterCard megjegyezte továbbá, hogy 2012. január 1-től mérsékelte **[üzleti titok]**, amelyre irati bizonyítékai is vannak, mert **[üzleti titok]**.

182. Az eljárás alá vont előadta, hogy álláspontja szerint, a fentieknek kifejtettek szerint, nincs erőfölényes helyzetben, függetlenül attól, hogy mit tekintünk érintett piacnak. A MasterCard kifejtette, hogy szerinte a GVH által az előzetes álláspontban a MasterCard magatartására javasolt jogi minősítés precedens nélküli és megalapozatlan, a GVH helytelen kizsorítási tesztet alkalmazott, és a GVH helytelen teszt alapján tett egyes megállapításai hibásak.
183. A MasterCard a GVH által az előzetes álláspontban a MasterCard magatartására javasolt jogi minősítés kapcsán előadta, hogy álláspontja szerint a GVH megállapításai ellentétesek az irányadó EU joggal, a Bizottság hasonló tényállással kapcsolatos jogi értékelésével és a GVH saját gyakorlatával.
184. A MasterCard előadta, hogy szerinte az általa kifejtett magatartás szokásos piaci magatartás, a vizsgált időszakban úgy folytatta gazdasági tevékenységét, mint általában. Az eljárás alá vont szerint az egyetlen körülmény, ami változott a vizsgált időszakban az a Visa kötelezettségvállalása, amely szerint egy plafont alkalmaz 2011. február 1-től a helyi betéti bankközi jutalékokra. Kiemelte, hogy a kibocsátók nyilatkozatukban kijelentették, hogy a Visa ezen kötelezettségvállalása nem befolyásolta a kibocsátók döntését amikor a kártyakibocsátásról kellett dönteniük. Az eljárás alá vont álláspontja szerint a GVH azt kívánja megállapítani, hogy a MasterCard azzal, hogy nem alkalmazta önként ugyanazt a kötelezettségvállalást, amit a Visa a Bizottságnak tett, kimerítette az erőfölénnyel való visszaélés fogalmát. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy szerinte ez precedens nélküli és a GVH nem nevezett meg semmilyen hasonló hazai vagy uniós döntést, ahol a jogalkalmazó erőfölénnyel való visszaélést állapított meg a versenytárs magatartásának önkéntes követésének hiányára hivatkozva, amikor a versenytárs a saját magatartását szabályozói beavatkozás miatt volt kénytelen módosítani.
185. Az eljárás alá vont nem értett egyet az előzetes álláspontban alkalmazott analógiára, amelyben a jelen esetet egy túlzott árazásos példával hasonlított össze, mert a bankközi jutalék nem egy kibocsátók számára beszédett ár, amit a MasterCardnak csökkentenie kellett volna, hanem egy olyan díj, amelyet a kibocsátók számítanak fel a kereskedőknek annak érdekében, hogy a kereskedőknek nyújtott szolgáltatás pénzbeli ellenértékének egy részét megkapják.
186. A MasterCard kifejtette, hogy álláspontja szerint a GVH hasonló helyzetet a Bizottsággal ellentétesen értékelt, amikor azt állapította meg, hogy a MasterCard erőfölényét a Visa által alkalmazott maximált betéti bankközi jutalék hozta létre. Kiemelte, hogy a Bizottság a korábbi MIF döntéssel arra kötelezte a MasterCardot, hogy csökkentse a betéti és hitelkártyákra vonatkozó EGT-n belüli határokon átnyúló bankközi jutalékait. Ennek következtében a Visa betéti és hitelkártyákra vonatkozó EGT-n belüli határokon átnyúló bankközi jutalékai magasabbak voltak a MasterCardénál, de a Bizottság soha nem vádolta erőfölénnyel való visszaéléssel a Visa-t amiért az nem csökkentette bankközi jutalékait a MasterCard által alkalmazott szintre.
187. A MasterCard szerint a GVH álláspontja a saját korábbi gyakorlatával is ellentétes, amire példaként hozta fel a Vj-50/2010. sz. eljárásban hozott döntését, illetve a Vj-18/2008. sz. ügyben hozott döntését. Kiemelte, hogy a GVH a Vj-18/2008. sz. ügyben éppen azért büntette meg a MasterCardot és a Visa-t, mert a magyar bankok és a két kártyatársaság a bankközi jutalékait azonos szinten állapították meg. A Vj-18/2008. sz. ügyben hozott döntéssel kapcsolatban kiemelte, hogy álláspontja szerint a GVH megállapította, hogy
- a) a bankközi jutalék egyoldalú megállapítása jelentősen torzítja a kártyatársaságok közötti verseny egyik fontos dimenzióját és
 - b) versenykörülmények között a két kártyatársaság bankközi jutalékai különböző módon alakulhattak volna

A MasterCard véleménye szerint a jelen eljárásban a GVH azért készül megbüntetni a MasterCardot, mert nem állapította meg a bankközi jutalékait ugyanazon a szinten, mint a Visa.

188. A MasterCard véleménye szerint a GVH helytelen kizorítási tesztet alkalmazott, ami ellentétben áll a 82. cikk jogérvényesítési prioritásairól szóló a Bizottság által kiadott iránymutatással. Az eljárás alá vont megemlítette, hogy a GVH az előzetes álláspontban helytelenül alkalmazott egy állítólag 2005-ben a Bizottság által kiadott vitairaton alapuló kizorítási tesztet. A vitairat kapcsán megjegyezte, hogy az nem bír és nem bírt jogi kötőerővel és nem is volt kikényszeríthető. Kiemelte továbbá, hogy ez a vitairat csak egy előkészítő irata volt a 82. cikk jogérvényesítési prioritásairól szóló az Európai Bizottság által kiadott iránymutatásának. A MasterCard álláspontja szerint a GVH figyelmen kívül hagyta a 82. cikk jogérvényesítési prioritásairól szóló a Bizottság által kiadott iránymutatásában leírt kizorítási tesztet és ahelyett, a MasterCard véleménye szerint, egy új kizorítási tesztet alkotott. Bemutatta, hogy a Bizottság iránymutatása alapján, az eljárás alá vont szerint, az első lépés az érintett piac tényleges vagy a jövőbeni valószínűsíthető helyzetének és egy megfelelő ellenpéldának vagy más lehetséges alternatív forgatókönyvnek az összehasonlításával készül. Kiemelte, hogy csak akkor állapítható meg, hogy egy magatartás piaclezáró hatása, ha bizonyítható, hogy az alternatív forgatókönyv alapján a piaci folyamatok másképpen alakultak volna. Ha az ellenhipotézisen alapuló elemzés alapján megállapítható, hogy a magatartás kizorításhoz vezet, akkor a következő lépés a megfelelő kárelmélet kialakítása annak bizonyítása érdekében, hogy a piaclezárás versenyellenes is. Ezt követően a GVH-nak ki kellett volna dolgoznia a kárelméletet annak bizonyítására, hogy a MasterCard magatartása hogyan vezetett a verseny korlátozására és hogyan okozott kárt a fogyasztóknak. A GVH azonban, a MasterCard szerint, az előzetes álláspontban nem a fentiek szerint járt el, mert a GVH nem végzett ellenhipotézisen alapuló elemzést. Az eljárás alá vont szerint, ha a GVH végzett volna ellenhipotézisen alapuló elemzést, akkor arra jutott volna, hogy a MasterCard vizsgált magatartása nem bírt hatással a kártyarészesedésekre a vizsgált időszakban, mert

a) **[üzleti titok]**

b) a Visa betéti bankközi jutaléka magasabb volt 2009 végén, 2010 elején, mint a MasterCardé, ám ez mégsem játszott szerepet a MasterCard piaci részesedésében elindult folyamatban.

A MasterCard hivatkozott továbbá arra, hogy véleménye szerint a bankközi jutalékból származó bevételek mértéke bizonytalan, mert

a) az függ a kártyabirtokosok bankkártyahasználati aktivitásától

b) a kártyatársaságok nem garantálják a létező bankközi jutalékszinteket a kibocsátóknak

c) a kártyakibocsátók a kibocsátásról szóló döntésüket általában évekkal a tényleges kibocsátás előtt meghozzák

d) a kártyák általában **[üzleti titok]** maradnak érvényesek, így a kibocsátó által a kibocsátás napján várt bankközi jutalék mértéke nem lesz pontos.

189. Az eljárás alá vont a beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a GVH olyan kárelméletet dolgozott ki, amely nem alapos és meggyőző bizonyítékokon, hanem feltételezéseken alapul. A MasterCard szerint a GVH kárelmélete ellentmond a rendelkezésre álló bizonyítékoknak, így például

a) a GVH azt állítja, hogy a kibocsátók szükségszerűen figyelembe kell vegyék a bankközi jutalékot, ha a kártyatársaságok között 3-4szeres eltérés van, holott

egyik bank sem állította, hogy a 3-4szeres bankközi jutalék különbség megváltoztatná a Visa kártyák kiadása iránti hajlandóságot

- b) a Visa termékek nem kerültek ki a bankok portfólióiból
- c) a MasterCard Magyarországon a Visa előtt évekkel korábban elindította az innovációit, míg a GVH ellentétes előfeltevéseit semmilyen bizonyíték nem támasztja alá
- d) a GVH jövőre nézve megfogalmazott fogyasztói kárát kizárja a tény, hogy a 2014. január 1-től hatályos magyar bankközi jutalékokra vonatkozó szabályozás kizárja a bankközi jutalékok közötti különbséget
- e) a MasterCard kiemelte, hogy a Magyar Nemzeti Bank szerint a pénzügyi tranzakciós illeték miatt 2013 végére minden magyar bank ügyfelei terhére növelte díjait, így a MasterCard szerint a bankközi jutalék csökkentése a fogyasztók banki költségeinek közvetlen növekedését eredményezné
- f) a bankok nyilatkozatai szerint a bankközi jutalék nem meghatározó döntési tényező a kibocsátók számára, amivel kapcsolatban a MasterCard megjegyezte továbbá, hogy
 - i. annak ellenére, hogy 2008 és 2011 között a MasterCard helyi betéti bankközi jutalékai alacsonyabbak voltak Magyarországon, mint a Visa díjai, mégis már 2010 végére a Magyarországon kibocsátott összes betéti kártya 70%-a MasterCard vagy Maestro márkájú volt
 - ii. a MasterCard vagy Maestro márkájú kártyák 2010 és 2012 közötti növekedésének 80%-a három nagy banknak tudható be, amelyek még a Visa kötelezettségvállalása előtt döntöttek úgy, hogy a Visa helyett MasterCard vagy Maestro márkájú kártyákat bocsát ki. Így a MasterCard álláspontja szerint a Visa kötelezettségvállalása és az ebből eredő bankközi jutalék közötti különbség nem bírt hatással a három bank által 2011 február után kibocsátott kártyáinak számára.

190. A MasterCard hangsúlyozta továbbá, hogy a GVH esetjoga alapján, a MasterCard véleménye szerint, önmagában nem jelenti a verseny csökkenését, ha az adott érintett piacon legnagyobb részesedéssel rendelkező vállalkozás a fogyasztók számára előnyt biztosító piaci magatartása révén növeli piaci részesedését. Az eljárás alá vont szerint a GVH nem teljesítette a bizonyítási kötelezettségét, amikor nem bizonyította, hogy a MasterCard és a Visa érintett versenypozíciói eltérően alakultak volna 2011 januárja és 2013 decembere között, ha a MasterCard ugyanazt a bankközi jutalékszintet alkalmazta volna, mint a Visa. A MasterCard szerint annak a már 2009 óta kiemelkedően hatékony üzleti stratégiája eredményezte sikerét és piaci terjeszkedését.

191. Az eljárás alá vont előadta, hogy véleménye szerint a GVH helytelen tesztjének egyes megállapításai is tévesek, mert

- a) a MasterCard álláspontja szerint a MasterCard a vizsgált időszakban a szokásos piaci magatartás követelménye szerint járt el, üzleti tevékenysége szokásos volt. Utalt az előzetes álláspontban is említett Hoffmann-La Roche esetre, amely alapján szerinte az erőfölényes vállalkozás azon magatartása tekinthető visszaélésszerűnek, ami különbözik a szokásos versenyben tanúsított magatartásoktól. Kiemelte továbbá, hogy véleménye szerint nincs olyan jogszabály, ami előírná a versenytársaknak egymás piaci magatartásának követését, különösen nem olyan esetben, ha a versenytárs tevékenységét olyan szabályozási követelmények határozzák meg, amit a hatóság az egyik piaci szereplővel szemben meghatározott, a másikkal szemben pedig nem.

- b) a MasterCard szerint a GVH megállapítása, miszerint az eljárás alá vont magatartása természeténél fogva kizorító jellegű, megalapozatlan, mert a megkérdezett kibocsátó bankok válaszaik szerint a bankközi jutalék mértéke nem meghatározó tényező a kártyatársaság kiválasztásakor. Hangsúlyozta továbbá, hogy álláspontja szerint nem helytálló az a megállapítás sem, hogy a MasterCard a piaci szereplőktől, kibocsátóktól és elfogadóktól illetve kereskedőktől teljesen függetlenül képes megállapítani bankközi jutalékának mértékét.
- c) a MasterCard álláspontja szerint ellentmondás van az előzetes álláspontban a Visa versenyhelyzetére vonatkozóan, mert a GVH az előzetes álláspont 258-259. pontjában azt mondja, hogy a Visa kevésbé agresszíven volt kénytelen versenyezni, majd a 261. pontban azt írja a GVH, hogy a versenynyomás javult a korábbi időszakhoz képest. Az eljárás alá vont szerint ellentmondás van az előzetes álláspontban a MasterCard kártyára és a Visa kártyára jutó bevételekről szóló számokkal kapcsolatban is. Az eljárás alá vont kifejtette, hogy szerinte nem igaz, hogy a Visa magyarországi tevékenységének megszüntetését fontolgatta. Kiemelte, hogy a bankok válaszaikban úgy nyilatkoztak, hogy a bankközi jutalék szintje nem döntő szempont a kártyatársaságok közötti versenyben, és hogy a bankok úgy nyilatkoztak, hogy a MasterCard a helyi bankokra szabott ajánlatokat tesz, míg a Visa Londonból irányítja üzleti kapcsolatait a magyar bankokkal. Hangsúlyozta a helyi jelenlét fontosságát, ami álláspontja szerint például Angliában sikert hozott a Visa-nak a londoni jelenléttel. A MasterCard kiemelte, hogy az a tény, hogy a Visa még mindig jelen van Magyarországon, arra enged következtetni, hogy a piacelhagyással való fenyegetés inkább blöff volt. Európai példákat említve a MasterCard bemutatta, hogy álláspontja szerint a MasterCard és a Visa belföldi betéti bankközi jutalékszintjei közötti különbség nem torzírtja a kártyatársaságok közötti versenyt.

192. Az eljárás alá vont előadta, hogy álláspontja szerint a GVH nem bizonyítja, csak állítja, hogy a Visa piaci részesedése azért csökkent 2011 február és 2013 decembere között, mert a MasterCard nem csökkentette betéti bankközi jutalékait a Visa-val megegyező szintre. A MasterCard előadta továbbá, hogy szerinte nem helytálló a GVH azon állítása, hogy a Visa nem nyert új kibocsátó vásárlókat az után, hogy betéti bankközi jutalékának mértékét 0,2%-ra csökkentette le. Erre példaként említette, hogy a Visa megegyezéseket írt alá a CIB és az Erste bankokkal. Az eljárás alá vont szerint a GVH spekulatív megállapításokat tett, így például azt, hogy a betéti bankközi jutalék mértékek közötti különbség szükségszerűen szerepet játszott a Visa volumenvesztésében és ez a volumenvesztés felgyorsult. Ezzel kapcsolatban megemlítette, hogy a GVH által készített 4. ábra azt bizonyítja, hogy a volumenvesztés már 2011 februárja előtt elkezdődött. A MasterCard azt is kiemelte, hogy szerinte, ha a kibocsátókat elsősorban a bankközi jutalék mértéke érdekelné, akkor a kibocsátók azonnal leálltak volna a Visa kártyák kibocsátásával és portfóliójukban megnövelték volna a MasterCard betéti kártya részesedést, ami álláspontja szerint nem történt meg.

193. Az eljárás alá vont szerint a GVH nem támasztja alá azt az állítását, hogy a MasterCard és a Visa közti verseny intenzitása csökkent a betéti kártyák bankközi jutalékának különbsége miatt. A MasterCard felhozta továbbá azt is, hogy véleménye szerint a GVH nem vizsgálta, hogy fennáll-e ok-okozati összefüggés a betéti bankközi jutalékszint és a verseny intenzitásának feltételezett csökkenése között. A MasterCard elismerte, hogy a Visa veszített piaci részesedéséből, de álláspontja szerint ez kizárólag a kibocsátók azon üzleti döntéseire vezethető vissza, amiket a Visa kötelezettségvállalása előtt hoztak meg.

194. A MasterCard vitatja a GVH állítását miszerint a Visa nem volt képes érdemei szerint versenyezni. A MasterCard szerint csak a K&H Bank megjegyzése az egyetlen bizonyíték erre, de a GVH nem végzett tényfeltárást arra vonatkozóan, hogy a MasterCard listaárai magasabbak lennének, mint a Visa-nak. Felhozta továbbá az eljárás alá vont, hogy véleménye szerint a GVH figyelmen kívül hagyta az egyik bank azon megállapítását, amelyben az hangsúlyozta a különbséget a két kártyatársaság szolgáltatásainak színvonala között. A MasterCard szerint a GVH félreértelmezte a K&H Bank által adott válaszokat. Tekintettel arra, hogy a MasterCard szerint a GVH nem értékelte ki objektíven a két kártyatársaság által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos bizonyítékokat és az ok-okozati kapcsolatot e szolgáltatások és a kártyatársaságok sikere között, a MasterCard álláspontja szerint a GVH megállapításai megalapozatlanok arra vonatkozóan, hogy a Visa nem tudott érdemei szerint versenyezni a MasterCarddal. Az eljárás alá vont szerint téves a GVH megállapítása, hogy a verseny intenzitása a MasterCard magatartása miatt csökkent, mert a Visa nem tudott versenynyomást kifejteni és ennek eredményeképpen a Visa kiszorulása párhuzamosan a verseny csökkenését is jelenti. A MasterCard kifejtette, hogy álláspontja szerint a magatartásának semmi köze a Visa kiszorulásához Magyarországon, mert a Visa piacvesztési folyamatának kezdete 2009 végére, 2010 elejére tehető.
195. Az eljárás alá vont ismételtén megjegyezte, hogy a MasterCard elleni bizottsági döntés eredményeképpen a MasterCard több éven keresztül versenyhátrányba került a Visa-val szemben az EGT-n belül a határon átnyúló betéti és hitel bankközi jutalékok tekintetében, ám a Bizottság mégsem indított eljárást a Visa-val szemben azért, mert az nem csökkentette díjait a MasterCard szintjére.
196. A MasterCard a GVH-nak a fogyasztói károkra vonatkozó megállapításaival kapcsolatban kifejtette, hogy
- a) a GVH azon általános jellegű feltételezése, hogy a monopólium áremeléshez vezet, nem elégíti ki a kérelmélet alapos és meggyőző bizonyítékaival kapcsolatos követelményeket. Kiemelte, hogy véleménye szerint az a félelem, hogy a magyar fizetési iparág monopólium felé halad, nem reális veszély, azt 12 válaszadó bank nem találta reális veszélynek. Hozzátette, hogy szerinte a magyar kibocsátók egyértelműen stratégiai kérdésként kezelik a kettős kibocsátást. Hivatkozott **[üzleti titok]**. Megemlíti az eljárás alá vont azt a tényt is, hogy álláspontja szerint a GVH nem veszi figyelembe azt a tényt, hogy 2014. január 1-től, a hatályos szabályozás következtében a bankközi jutalék nem versenytényező többé a két kártyatársaság között.
 - b) a GVH eljárása nem terjed ki annak a vizsgálatára, hogy a kártyatársasági és tagsági díjak milyen mértékben hatnak azokra a lakossági banki díjakra, amelyeket a kibocsátók a kártyabirtokosoktól elkérnek, így a GVH kérelmélete az eljárás alá vont szerint nincs alátámasztva.
 - c) a fogyasztói választással és innovációval kapcsolatos fogyasztói kár elméletét a GVH úgy fogalmazta meg, mintha a 2014. január előtti eseményeknek lehetne, és lenne, valamilyen hatása a jelenben a fogyasztókra, holott - az eljárás alá vont szerint - a GVH figyelmen kívül hagyja, hogy a belföldi szabályozás megszüntetett mindenféle különbséget a két kártyatársaság betéti bankközi jutalékainak mértéke között, így az eljárás alá vont álláspontja szerint bármilyen jövőbeli, a fogyasztókat negatívan érintő piaci eseménynek fogalmilag eleve nem lehetne köze a GVH által vizsgált magatartáshoz. Kiemelte továbbá, hogy a **[üzleti titok]**. Hozzátette, hogy **[üzleti titok]**, mert semmilyen jele sincs, hogy a vizsgált időszak alatt a Visa egyetlen termékét is kivezették volna, továbbá a Visa

egy jelentős globális szereplő, amelynek következtében a MasterCard szerint könnyedén tudna terjeszkedni egy esetleges marginalizáció esetén is.

197. A MasterCard előadta, hogy mivel álláspontja szerint a GVH nem tudta alátámasztani előzetes álláspontjában a visszaélés megtörténtét, így a bizonyítási teher a GVH-n van, a MasterCardnak nem kell hatékonysági védekezést előterjesztenie. Kifejtette, hogy a GVH nem hívta fel a MasterCardot hatékonysági védekezés előterjesztésére, és hogy a GVH úgy utasította el a MasterCard hatékonysági védekezését, hogy azt a MasterCard nem is terjesztette elő. A MasterCard – fenntartván a jogot arra, hogy hatékonysági védekezést terjesszen elő – a GVH-nak az előzetes álláspontban tett megállapításaira az alábbi első reakciókat tette:

- a) 2009 január és 2013 októbere között a kártyás fizetési tranzakciók száma 89 millióról 167 millióra emelkedett, míg 2010 január és 2012 december között a Visa kártyák száma 1 millióval csökkent. A MasterCard véleménye szerint ebből arra lehet következtetni, hogy a megnövekedett kártyás fizetési tranzakciókat folyamatosan növekvő mennyiségben a MasterCard kártyáival végezték, ami az eljárás alá vont álláspontja szerint azt jelenti, hogy kizárólag a MasterCard üzleti stratégiája eredményezte, hogy a kártyás fizetési tranzakciók száma és volumene nőtt. A MasterCard véleménye szerint, az általa meghatározott bankközi jutalék mértéke elengedhetetlen volt ehhez a növekedéshez, mert ez tette lehetővé a kibocsátóknak, hogy kártyahasználatra ösztönözzék a kártyabirtokosokat. Továbbá ez a bankközi jutalék mérték tette lehetővé innovatív fizetési módszerek bevezetését Magyarországon. Ezért a MasterCard álláspontja szerint az általa meghatározott bankközi jutalékok hozzájárultak a magyarországi kártyahasználat növekedéséhez, és így a MasterCard hatékony szinten határozta meg bankközi jutalékainak mértékét.
- b) a MasterCard a GVH által felvetettekre, miszerint a MasterCard költségtanulmányai megfelelőségével kapcsolatban nem reflektált a turista tesztre, az eljárás alá vont kifejtette, hogy szerinte a turista tesztet soha nem alkalmazták a gyakorlatban, bár – a MasterCard megjegyzi – a Bizottság rámutatott arra, hogy a MasterCard és a Visa által 2009-től napjainkig vállalt versenyjogi kötelezettségek a turista teszten alapultak. Hozzátette, hogy az előzetes álláspontban hivatkozott, a Magyar Nemzeti Bank által készített tanulmány is fenntartásokat fejezett ki a turista teszt alkalmazásával kapcsolatban. A MasterCard beadványában hivatkozott a 2014 februárjában a Deloitte Consulting által elkészített előzetes eredményeket megelőző felmérésre, ami nem tartalmazott magyar kereskedők felé irányuló adatkérést, így a MasterCard szerint az eredmény nem tükrözi a magyar kereskedők költségeit. Hozzátette továbbá, hogy a Bizottság nem alkalmazta a turista tesztet azt megelőzően, hogy a MasterCardot és a Visa-t kötelezte az EGT-n belüli határon átnyúló betéti és hitelkártyákra vonatkozó bankközi jutalékokat 20 és 30 bázispontonra történő maximalizálásra. Megemlítette, hogy a Visa kérte a 20 bázispontos debit maximum felülvizsgálatát a Bizottságtól, ami a MasterCard szerint azt jelenti, hogy a Visa tehát utólag nem találta optimálisnak ezt a betéti maximumot. A MasterCard hozzátette, hogy álláspontja szerint a véletlen műve az, hogy a Visa a magyarországi betéti bankközi jutalékok vonatkozásában is vállalta a 20 bázispontos maximum alkalmazását, ami a MasterCard szerint kizárólag abból fakadt, hogy a Visa az EGT-n belüli határon átnyúló betéti fallback jutalékai véletlenül alkalmazandóak voltak Magyarországon is. Ennek

fényében az eljárás alá vont szerint a 20 bázispontos belföldi bankközi jutalék mértéke egyáltalán nem veszi figyelembe a magyar fizetési rendszer sajátosságait, és hogy ez a szint nem megfelelő a belföldi környezetben, amire példaképp említi, hogy a Visa megpróbált nemzeti Visa boardot létrehozni Magyarországon.

198. A MasterCard az eljárással kapcsolatosan kifejtette, hogy véleménye szerint a GVH az eljárást eddig előítéletek alapján folytatta le, és megállapításai teljes mértékben megalapozatlanok. A MasterCard szerint a GVH aktájában lévő bizonyítékok azt mutatják, hogy a GVH-t az eljárás megindítására sarkalló aggályok nem igazolhatóak, a bizonyítékok a MasterCard részéről az erőfölénnyel való visszaélés hiányát igazolják, és hogy a MasterCard magatartása az érdek szerinti versennyel összhangban volt. Az eljárás alá vont álláspontja szerint amennyiben a GVH olyan döntést hoz, amit az előzetes álláspontra alapít, akkor az ilyen eljárás az eljárási jogok tényleges megsértését fogja eredményezni. Így a MasterCard szerint a GVH-nak át kell gondolnia az ügyet, és véleménye szerint az erőfölénnyel való visszaélés hiányát kell megállapítania.
199. Az eljárás alá vont az eljárási jogi aggodalmakra okot adó körülményként jelölte meg, hogy véleménye szerint a GVH eljárása nem volt független. Bemutatta, hogy álláspontja szerint a GVH volt az egyik fő szereplője a bankközi jutalékokra vonatkozó jogszabály megalkotásának 2012 elejétől kezdve. Hozzátette, hogy a 2012. április 20-án tartott többoldalú megbeszélésen, amelyen a GVH is részt vett, a GVH kifejtette, hogy a szabályozással a piac torzulásait kívánja orvosolni. Megemlítette, hogy a GVH kiadott egy sajtóközleményt is, amelyben a bankközi jutalékok közti különbséget olyan problémának ítélte meg, amit a törvényhozás eszközével lehet megoldani. A 2. találkozón, 2013. március 20-án a Visa már támogatta a bankközi jutalékokról szóló jogszabály meghozatalát. A fenti körülmények a MasterCard szerint azt mutatják, hogy a GVH tevékenységét mind a bankközi jutalék szabályozását, mind a vizsgálatot tekintve az vezérelte, hogy a Visa belföldi betéti bankközi jutalékait maximálta és miután nem tudott Visa boardot létrehozni Magyarországon, elindította az eljárást a MasterCard ellen. Az eljárás alá vont szerint, mindezek fényében a GVH az ügyet nem elfogulatlanul vizsgálta, hanem azzal a szándékkal, hogy megállapítsa a visszaélés megtörténtét.
200. A MasterCard, azzal kapcsolatban, hogy szerinte a GVH elfogult a bizonyítékok értékelésével kapcsolatban, a következő eseteket sorolta fel
- a) a GVH az előzetes álláspontban olyan állítást tesz a 259. pontban, ami a MasterCard szerint azt mutatja, hogy a GVH feltételezése szerint a bankoknak a MasterCard pozícióját erősítő állításai nem tükrözik a bankok valós álláspontját.
 - b) a GVH a 2014 júniusában kiadott előzetes álláspontjában, annak ellenére, hogy a Visa nem vonult ki Magyarországról, a Visa kivonulási szándékát és ezzel kapcsolatos sajtóbejelentését valós és lehetséges reakcióként értékelte. A MasterCard hozzátette, hogy a Visa-nak a bankközi jutalék szabályozásának eredményeképpen nem is lenne oka elhagyni a magyar piacot.
 - c) az előzetes álláspont 260. pontjában a GVH azt állítja, hogy a Visa piaci részesedés veszteségének mértéke a Visa kötelezettségvállalása előtt és után összehasonlíthatatlan, a veszteség sokkal nagyobb volt korábban, aminek a MasterCard szerint ellentmond az előzetes álláspont 4. ábrája.
 - d) a MasterCard szerint a GVH előítéleteit az is bizonyítja, hogy súlyosbító körülményként utal a Vj-78/2013. sz. vizsgálatra, annak ellenére, hogy az eljárás még folyamatban van, a GVH azt még nem minősítette jogsértőnek, és a két eljárás tárgya a MasterCard szerint nem egyezik meg lényegében.

201. A MasterCard a bizonyítékok értékelése kapcsán előadta, hogy az eljárás során a benyomása az volt, hogy
- a) a MasterCard által bemutatott bizonyítékok és érvek értékelését a GVH nem tette meg, mert az eljárás alá vont szerint az előzetes álláspont legtöbb megállapítása megegyezik a vizsgálati jelentéssel. Hozzátette, hogy habár az előzetes álláspont tartalmazza a MasterCard 2014 áprilisában benyújtott beadványának összefoglalóját, de annak értékelését nem. Ezért a MasterCard szerint egyértelmű, hogy a GVH koncepcióját a MasterCard álláspontja és bizonyítékai figyelmen kívül hagyásával dolgozta ki.
 - b) a GVH a harmadik személyek által szolgáltatott bizonyítékokat figyelmen kívül hagyta. A GVH több bank nyilatkozatát is említi az előzetes álláspontban, de többet mellőzött.
 - c) a GVH a bizonyítékokat eltorzította. Az eljárás alá vont e körben megemlítette a K&H válaszában értelmezését.
202. A MasterCard az eljárási megjegyzések körében - a korábbiakhoz hasonlóan - említette meg továbbá, hogy álláspontja szerint a GVH egy új teszt önkényes létrehozásával kívánja az erőfölénnyel való visszaélést megállapítani. Kifejtette, hogy szerinte a GVH a létező esetjoggal és legjobb gyakorlattal és a 82. cikk jogérvényesítési prioritásairól szóló közleménnyel ellentétben egy új tesztet talált ki a jelen ügyre. Hozzátette, hogy a GVH már megbüntette a MasterCardot és a Visa-t a bankközi jutalékok egymáshoz igazítása miatt, és most a MasterCard álláspontja szerint versenyjogsértést tervez megállapítani ennek hiánya miatt, ellentmondva korábbi döntésének. Előadta, hogy ez véleménye szerint ellentétes a jogállamiság alapelveivel és, hogy az EUMSZ 102. cikkének és a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló törvény 21. §-ának ilyen precedens nélküli értelmezése sért az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk (1) bekezdését és 7. cikkét, vagyis a tisztességes eljáráshoz való jogot és a nullum crimen sine lege alapelvét.
203. A MasterCard az eljárási megjegyzések körében ismét kiemelte, hogy nem volt lehetősége arra, hogy elkészítse a hatékonysági védekezését.
204. Az eljárás alá vont a tervezett büntetésre vonatkozóan előadta, hogy véleménye szerint bírság kiszabásának nincs helye, mert a GVH a rendelkezésre álló precedensekkel és legjobb gyakorlatokkal, és a korábbi MIF döntésében kifejezett, kártyatársaságok közötti versennyel kapcsolatos álláspontjával ellentétben kívánja megállapítani az erőfölénnyel visszaélést. A MasterCard megemlítette a Bizottságnak a szerves peroxid kartell esetben hozott döntését, ahol a Bizottság csak egy szimbolikus bírságot szabott ki az AC Treuhand-ra, azzal az indokkal, hogy a Bizottság a közreműködő fél magatartását először minősítette jogsértőnek és a korábbi döntései eltérő megközelítést tartalmaznak. A MasterCard szerint mind a két körülmény fennáll a jelen ügyben is.

VI.3. A MasterCard észrevételei a kiegészítő előzetes álláspontra¹³⁰

205. A MasterCard 2015. szeptember 14-én kelt beadványában fenntartotta a korábbi beadványaiban kifejtett álláspontját és a kiegészítő álláspontban szereplő érvekre reagált.
206. Továbbra is kérte, hogy az eljáró versenytanács a Tptv. 76. § (1) i) pontjával összhangban állapítsa meg, hogy a MasterCard magatartása nem ütközik a Tptv. 21. §-ba és a Tanács 1/2003/ET Rendeletének 5. cikke alapján határozzon arról, hogy részéről semmilyen intézkedés nem indokolt az EUMSZ 102. cikkére tekintettel. Abban az esetben, ha jogsértés

¹³⁰ Vj/46-216/2012.

kerülne megállapításra kérte, hogy egyáltalán ne, vagy csak jelképes mértékű bírság kerüljön kiszabásra.

207. Hatékonysági védekezés keretében az Edgar Dunn and Company (továbbiakban: EDC) közgazdasági tanácsadó cég (amely a 2008-as October Pay Now Cost Study-t is készítette) készített el részére a hivatkozott költségtanulmány vizsgált időszakra vonatkozó frissítését tartalmazó verzióját, amelyet 1. mellékletként csatolt beadványához.
208. A hatékonysági védekezésben előadta, hogy az EDC költségtanulmány igazolja, hogy Magyarországon a végbement piaci változások ellenére is jelentősek maradtak a betéti kártyákhoz kötődő költségek (>1%), és meghaladják a MasterCard által Magyarországon beállított lakossági betéti jutalékszintet. A költségtanulmány továbbá kimutatja, hogy a betéti tranzakciók átlagos értéke az elmúlt években jelentősen csökkent, ami nagyobb tranzakciónkénti becsült interchange költségekhez vezet. Az EDC által használt módszertan azon a közgazdaságtani elven alapul, hogy a költségek, bevételek és a többoldalú piac (pl. kártyarendszerek) különböző oldalain jelentkező felhasználói előnyök növelik a rendszer eredő hatékonyságát. Ezek a kedvező hatásokat a többoldalú piacok esetén a közgazdaságtani irodalomban általánosan elfogadottak. A kártyarendszerek esetében ez azt jelenti, hogy a rendszer elfogadói oldaláról a kibocsátói oldal felé történik pénzáramlás annak érdekében, hogy a kereskedők számára nyújtott és költségekkel járó szolgáltatásokért – pl. fizetési garancia – a kibocsátók részben kompenzálva legyenek. Vállalta, hogy 2015. szeptember 30-ig részletesen is előadja a költségtanulmánnyal kapcsolatban a hatékonysági védekezését.
209. Ezenkívül azt is vállalta a MasterCard, hogy a kiegészítő előzetes álláspontban szereplő megállapításokra figyelemmel az Oxera részletes észrevételeit legkésőbb 2015. szeptember 30-ig benyújtja a Versenytanácsnak, de emellett röviden összefoglalta véleményét a megállapításokra.
210. Előadta, hogy az Oxera nem ért egyet az előzetes álláspont kiegészítésének 40. bekezdésével. A magasabb bankközi jutalékok és versenyzőbb „árak” közti analógia az Oxera elemzésében a GVH kárelméletének szokatlan voltát illusztrálja. Ezt az összehasonlítást a GVH elemzési keretében tették meg, amely erős kapcsolatot feltételez a bankközi jutalékok és a bankok kibocsátási döntései között. Ezért nincs ellentét a két megállapítás között az Oxera elemzésében. Ezen felül álláspontja szerint tévedés, hogy a két állítás együtt nem állhatna fenn, amint azt a kiegészítő előzetes álláspont 40. bekezdése állítja. Mindkettő megállhat, ha a bankközi jutaléknak korlátozott (de pozitív) hatása van néhány bank kibocsátási döntésére.
211. Tévedésnek véli, hogy összeegyeztethetetlenek lennének az Oxera elemzésének 2.8 és 2.15. pontjai, mint ahogyan azt az előzetes álláspont kiegészítés 41. bekezdése állítja. A kínálati oldali helyettesíthetőség a hitel- és betéti kártyák között nem jelenti azt, hogy a hitelkártyák költségeivel kapcsolatos bármilyen aggály a betéti kártyákra is vonatkozik. Előfordulhat, hogy a két fizetési kártyatípus a fogyasztók/kártyabirtokosok számára különböző költséggel jár, még akkor is, ha azok a kártyatársaságok szempontjából helyettesítők.
212. Véleménye szerint az előzetes álláspont kiegészítés 42. bekezdésében felhozott érv egy a 40. bekezdéshez hasonló félreértésen alapul. Az Oxera elemzésének 3.4 pontja a GVH kárelméletével foglalkozik, amely azt feltételezi, hogy a piaci részesedések változása a bankközi jutalékok közti különbségek eredménye. Az Oxera elemzésének 3.4 pontja ezzel a kárelmélettel foglalkozik, nem pedig a részesedések változásának alternatív magyarázataival (ilyet az elemzés 4. pontja tartalmaz), így tehát nem áll fenn ellentmondás.
213. Az Oxera nem ért egyet az előzetes álláspont kiegészítés 43. bekezdésének azon megállapításával, miszerint nem pontos az analógia a bankközi jutalék növelése és a

csökkenő árak között a „szokványos” piacokon. Amint az Oxera elemzése említi, a GVH szűk piacdefiníciója szerint (amely csak a kibocsátói oldallal foglalkozik) a kártyatársaságoknak elvileg vonzóbbá kellene válniuk a kibocsátók számára, ha növelnék a bankközi jutalékaikat. Ezért analógia vonható azzal az esettel, amikor egy „szokványos” piacon egy vállalat lecsökkenti az árait, hogy vonzóbbá váljon vevői számára. Ez az analógia azokat az ellentétes hatásokat emeli ki, amelyeket a versenyerők ilyen helyzetben okoznak. Mindkét esetben vannak erők, amelyek végső soron korlátozzák ezt a versenydinamikát. Egy szokványos piacon a vállalatok nem tudnak korlátlanul árat csökkenteni a költségeik okozta korlátok miatt. Hasonlóképpen a kártyatársaságok sem tudják korlátlanul emelni a bankközi jutalékok szintjét a kártyarendszer elfogadói oldaláról érkező nyomás miatt (amint azt az előzetes álláspont kiegészítés 43. bekezdése is elismeri). Az Oxera szerint mindkét esetben a korlátozó erők létezése, nem teszik pontatlanná az analógiát, sőt inkább erősítik azt.

214. Az Oxera megjegyzi, hogy a GVH értékelése az Oxera elemzéséről a fenti (viszonylag kis jelentőségű) pontokra korlátozódik, és nem foglalkozik az elemzésben kifejtett alapkérdésekkel, különösen azzal, hogy az előzetes álláspont nem igazolja az ok-okozati kapcsolat létezését a bankközi jutalékok közti különbség és a MasterCard és a Visa piaci részesedéseinek változása között.
215. Ezt követően a MasterCard az ok-okozati összefüggés hiányára kívánt rámutatni a piaci részesedések és bankközi jutalékok közt.
216. Ekörben előadta, hogy [üzleti titok].
217. Az eljárás alá vont előadása szerint a részesedésében bekövetkezett változás e három banknak a portfólióik MasterCardra migrálásával kapcsolatos döntésének tudható be - a GVH pedig elismerte, hogy mindhárom bank a releváns időszak, tehát 2011. február 8-a kezdete előtt hozta meg ezt a döntést. Pedig a Visa belföldi lakossági betéti bankközi jutalékai magasabbak voltak a MasterCardénál a MIF megállapodás (2009) megszűnése és a Visa kötelezettségvállalása (2011. február 8.) közötti időszakban, amikor a kérdéses bankok üzleti döntéseiket meghozták.
218. Figyelemre méltó továbbá, hogy bár a GVH szerint a bankközi jutalék olyan döntő tényező, amely minden kibocsátó esetében befolyásolja a választást a kártyatársaságok közt (amit a MasterCard vitat, és az ügy iratai is a MasterCard álláspontját támasztják alá), valójában e három banktól eltekintve az összes többi fenntartotta MasterCard portfóliója arányát vagy csökkentette azt a Visa javára.
219. Véleménye szerint ezért a banki portfóliók összetételében megfigyelhető változások nem támasztják alá a GVH elméletét, miszerint a belföldi lakossági betéti bankközi jutalékok szintje okozta volna a MasterCard részesedésének növekedését. Először is azért, mert a GVH által megnevezett 10 nagybankból 7 nem reagált a belföldi lakossági betéti bankközi jutalékok szintjében történt változásokra azzal, hogy portfólióját a MasterCardhoz migrálta volna - néhány (FHB, Erste, CIB) egyenesen átmigrált a Visa Europe-hoz. Másodszor a három kibocsátó, akik valóban a MasterCardhoz migráltak, már a Visa a Bizottságnak tett kötelezettségvállalásának bejelentése előtt meghozták ezt a döntést, amikor a Visa belföldi lakossági betéti bankközi jutalékai még magasabbak voltak a MasterCardénál.
220. Mindezek alapján a GVH által bemutatott bizonyítékok (a MasterCard részesedésének változása az egyes bankok betéti portfóliójában) azt mutatják, hogy nincs semmilyen ok-okozati összefüggés (a) a MasterCard és a Visa belföldi lakossági betéti bankközi jutalékainak szintje és (b) a MasterCard piaci részesedése közt.
221. A GVH ezzel kapcsolatos kijelentései azon az elképzelésen alapulnak, hogy a bankközi jutalék az a döntő tényező, amely befolyásolja minden kibocsátó választását a kártyatársaságok közt, ezt az elképzelést azonban a bizonyítékok nem támasztják alá.

222. Az eljárás alá vont szerint a GVH által a kiegészítő előzetes álláspont 71. bekezdésében feltárt bizonyítékok a MasterCard állítását támasztják alá, miszerint a MasterCard részesedésének növekedése 2011 és 2013 között - ahogy az előzetes álláspont 119. bekezdése is megjegyzi - három bank (OTP, MKB és Budapest Bank) által a releváns időszak előtt, az alkalmazandó belföldi lakossági betéti bankközi jutalékszintektől függetlenül meghozott üzleti döntéseinek következménye volt.
223. Ezt követően a kibocsátókkal kötött támogatási szerződések kapcsán adta elő álláspontját. Véleménye szerint a GVH a kiegészítő előzetes álláspont 71. bekezdésében bizonyítékok nélkül állítja, hogy a MasterCard a „vizsgált időszak alatt sorra kötötte a single branding kikötéseket is tartalmazó megállapodásait a hazai kibocsátó bankokkal”. A MasterCard ezt vitatja. Először is, a jelen eljárás tárgya kizárólag a MasterCard belföldi lakossági betéti bankközi jutalékok meghatározásával kapcsolatos egyoldalú magatartása Magyarországon 2011 februárja és 2013 decembere közt. Másodszor, a kérdéses megállapodások nem minősülnek single branding megállapodásnak, nincs semmilyen olyan bizonyíték, ami ezt alátámasztaná. A GVH az OTP Bank és a MasterCard közt 2012-ben létrejött megállapodást már megvizsgálta a Vj/78/2013. sz. eljárásban. Ez a szerződés a MasterCard által kötött támogatási szerződések között egyedülállóan tartalmazott nem csak egy forgalmi, de egy kártyaarány vállalást is. A GVH lezárta az eljárást, miután kötelezettségvállalásokat fogadott el a felektől a kártyaarány vállalás kivételére a szerződésből.
224. Az eljárást megszüntető végzés 366. bekezdésében a GVH kijelentette, hogy a 2012. évi OTP szerződésben található forgalmi vállalás vizsgálata szükségtelen, mivel az OTP Bank forgalmi vállalással érintett forgalma nem érte el a 80%-ot. Tehát csak a 2012. évi OTP szerződés tartalmazott olyan rendelkezést (ti. a kártyaarány vállalást), amelyet a GVH single branding rendelkezésnek gondolt (ezt a megközelítést a MasterCard a Vj-78/2013. sz. eljárás során végig vitatta), e szerződésnek a vizsgálatára irányult eljárást pedig a GVH jogsértés megállapítása nélkül lezárta.
225. Fentiekből következik, hogy a GVH számára eljárásjogilag nem megengedett ebben az eljárásban a MasterCard kibocsátókkal kötött szerződéseit minősíteni.
226. A MasterCard véleménye szerint az állítólagos jogsértést nem jelezték a MasterCardnak, ekörben arra hivatkozott, hogy a GVH a kiegészítő előzetes álláspont 83. és 111. bekezdéseiben bizonyíték nélkül állítja, hogy a hatóságok a jelen eljárás megindítását megelőzően jelezték volna a MasterCard számára, hogy megsértheti a versenyjogot, ha bankközi jutalékait önállóan állapítja meg, és nem igazítja hozzá jutalékszintjeit a Visa-hoz.
227. A MasterCard előadta, hogy tény, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium 2012. április 20-ra szervezett egy találkozót a MasterCard, a Visa, a GVH, az MNB és a PSZÁF részvételével. A MasterCard 2. mellékletként csatolja az e találkozóról készült jegyzőkönyvet. A találkozó a jelen eljárás megindítása előtt három hónappal történt. A témája a bankközi jutalékok szabályozásának lehetősége volt, ezt az elképzelést a MasterCard és a Visa egyaránt ellenezte. A Visa egy olyan nemzeti Visa „board”-ot kívánt felállítani Magyarországon, amely szabadon megállapíthatta volna a Visa bankközi jutalékait, a Bizottság felé tett kötelezettségvállalás megsértése nélkül.
228. A találkozón a GVH képviselői kijelentették, hogy "probléma alatt nem a részesedés és az interchange díjak közti különbséget értik. A piacon fennálló problémát a szabályozói jellegű európai uniós beavatkozás eredményezte Magyarországon, melynek következtében az egyik szereplő szabadon határozhatja meg a belföldi díjakat, a másik szereplő viszont korlátozásokkal néz szembe. Ezáltal az egyenlő versenyfeltételek nem biztosítottak az ármeghatározás szabadsága terén." (3. oldal 3. bekezdés, kiemelés tőlünk)

229. Ezen felül a GVH képviselői azt is állították, hogy a GVH azért támogatja a szabályozást, mert „a GVH-nak nincsenek alkalmas versenyjogi eszközei a probléma megoldására” (lásd a 2. melléklet 2. oldalának utolsó bekezdését). Hangsúlyozandó, hogy a találkozón egyszer sem merült fel annak a lehetősége, hogy a MasterCard esetleg megsértheti a versenyjogot, ha nem igazítja hozzá belföldi lakossági betéti bankközi bankközi jutalékait a Visa-hoz. Ami azt illeti, a jegyzőkönyv 5. oldalának 2. bekezdésében a MasterCard képviselői kifejezetten kijelentették, hogy a Visa önkéntes kötelezettségvállalása a Bizottság felé nem befolyásolhatja a versenytársak döntéseit. Sem a GVH, sem más hatóság nem vitatta ezt, és nem vetette fel, hogy ez versenyjogi aggályokra adhat okot. Ezért bizonyított, hogy 2012. április 20-án a MasterCard tájékoztatta a jelenlevőket, ideértve a GVH képviselőit, hogy a MasterCard mindenkori stratégiája a bankközi jutalékok önálló meghatározása objektív szinten, amit a GVH a találkozón nem ellenzett. Ezen felül a GVH kijelentette, hogy (i) a piacon érzékelhető probléma nem abban állt, hogy a MasterCard belföldi lakossági betéti bankközi bankközi jutalékai és piaci részesedése magasabb volt a Visa-énál, és hogy (ii) a GVH-nak nincsenek versenyjogi eszközei a probléma kezelésére. Ezért a Nemzetgazdasági Minisztérium által szervezett találkozók semmiképp sem sugallhatták azt a MasterCard számára, hogy versenyjogsértő lehet, ha nem igazítja hozzá a Visa-hoz bankközi jutalékait. Ellenkezőleg, a fenti kijelentések alapján a MasterCard okkal feltételezhette, hogy magatartása nem vet fel problémát, különösen nem versenyjogi aggályt.
230. A 2012. április 20-án tartott találkozó eseményei igazolják, hogy helyesek a vizsgálói jelentés e körben tett megállapításai. A vizsgálói jelentés 91. oldala szerint a MasterCard „feltehetőleg” nem volt tudatában magatartása állítólagosan jogsértő mivoltával, sőt, nem is volt elvárható tőle, hogy tudatában legyen.¹³¹
231. Az eljárás alá vont megjegyezte, hogy több más európai országban, pl. Hollandiában, az Egyesült Királyságban és Dániában a helyi versenyhatóság jelzései alapján a MasterCard önként csökkentette a fallback (multilaterális megállapodás hiányában érvényesülő) belföldi bankközi jutalékok szintjét. Ugyanakkor sem a Visa, sem a Visa bankközi jutalékot megállapító bankok nem tettek hasonló vállalat, tehát a Visa bankközi jutalékok megállapítása semmilyen korlát alá nem esett, hasonlóan a magyarországi helyzethez. A holland, brit és dán versenyhatóságok közül ennek ellenére egyik sem jelezte, hogy az, hogy a Visa illetőleg a bankok elmulasztották lekövetni a MasterCard bankközi jutalékszintjének csökkentését, részükről bármiféle versenyaggályra adna okot.
232. Megjegyezte azt is, hogy miközben ezekben az országokban a Visa szabadon állapította meg a bankközi jutalékokat, a bankközi jutalék kényszerű csökkentése ellenére a MasterCard nem vesztett részesedéséből. Ez is alátámasztja azt, hogy a Visa részesedésvesztése nem az alacsonyabb betéti bankközi jutalékszint miatt következett be.
233. Ezután az eljárás alá vont arra hivatkozott, hogy a 0,2%-os betéti jutalékszintek nem általánosan elfogadottak. A kiegészítő előzetes álláspont 25. bekezdése szerint a 0,2 %-os

¹³¹ "A felróhatóság foka kapcsán a következő megállapítások tehetők:

- *nem állapítható meg, hogy a MasterCard tisztában volt-e magatartása jogsértő jellegével, valószínűsíthetően nem volt az,*
- *a megállapított jogsértés nem a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés klasszikus esete, hiszen egy az eljárás alá vonttól független esemény váltotta ki azt a piaci helyzetet, amely egyrészt hozzájárult a gazdasági erőfölényes helyzet kialakulásához, másrészt, amelyre a MasterCardnak prokompetitív módon kellett volna reagálnia;*
- *a vizsgálat szerint elvárható lett volna a MasterCardtól, hogy felismerje, miként kell reagálnia az adott helyzetre a verseny fokának megőrzése érdekében, de nem feltétlenül kellett volna felismernie, hogy a nem megfelelő reakció a helyzetre egyben versenyjogsértést is jelent, (kiemelés MasterCard részéről)*

betéti lakossági jutalékszintek „mind a piaci szereplők, mind az Európai Unió, tagállamok részéről” „legally acceptable” benchmarkká váltak.

234. A MasterCard és a Visa vállalta, hogy 0,2%-ban maximalizálják határon átnyúló lakossági betéti jutalékaikat. Ez a kötelezettségvállalás azonban nem terjedt ki a MasterCard belföldi díjaira a vizsgált időszakban. Ahogy korábbi beadványaikban rámutattak, a MasterCard és a Visa többször is kijelentették már, hogy a fent említett jutalékszintet nem tartják optimálisnak Magyarország számára.
235. Ezen felül a kétségek elkerülése végett hangsúlyozandó, hogy a 0,2%-os betéti lakossági jutalékszintek nem a turista teszten alapulnak. A Bizottság maga is csak 2012-ben írt ki tendert a turista teszt alkalmazása céljából a kereskedők kézpénzzel és kártyás fizetéssel kapcsolatos költségeinek felmérésére, tehát a 0,2% nem lehetett általánosan elfogadott 2011 februárjában. A MasterCard arra is rámutatott, hogy az optimális határon átnyúló szintek feltehetően különböznek az optimális hazai szintektől, amelyek országoként is eltérnek egymástól.
236. Hivatkozott arra, hogy a MasterCard valóban a maximalizált jutalékszintek mellett is tud nyereségesen működni, azonban rá kell mutatni, hogy a bankközi jutalékok nem a MasterCard nyereséges működését hivatottak elősegíteni. Az optimális szintű jutalék beállítása hozzásegíti a kibocsátókat ahhoz, hogy a kereskedők számára piaci értékkel bíró szolgáltatások egy részének költsége megtérüljön számukra, ami a kártyás fizetések elterjedését segíti. Ez közérdek, és a bankközi jutalékok szabályozását megelőzően a MasterCard ezt a célt szem előtt tartva állapította meg saját jutalékai szintjét, nem pedig azért, hogy a t kiszorítsa. Mint az közismert, a bankközi jutalékból a MasterCardnak nem származik bevétele.
237. A MasterCard továbbra is fenntartotta, hogy a 0,2 %-os betéti lakossági jutalékszintek nem optimálisak Magyarország számára. A MasterCard arra is rámutat, hogy bár a bankközi jutalékokat már másfél éve maximalizálták, a GVH nem hivatkozott állítólagos pozitív hatások megjelenésével kapcsolatos bizonyítékokra (ti. kereskedők általi árcsökkentésekre) a piacon. Ezzel szemben tény, hogy a kibocsátók kedvezményeket vontak meg és növelték a kártyabirtokosok terheit.
238. Továbbá más országokban, mint például Spanyolországban, a bankközi jutalékokat Magyarországnál jóval hosszabb ideje maximalizálták már. 2012. augusztus 29-i beadványához a MasterCard csatolt egy tanulmányt, amely szerint az intézkedés csökkentette a fogyasztói jólétet Spanyolországban. A GVH nem hivatkozott ezzel ellentétes következtetéseket tartalmazó tanulmányokra. Ezen felül a Lengyel Nemzeti Bank nemrég publikált egy tanulmányt a bankközi jutalék szabályozásának hatásairól Lengyelországban, amely bizonyítja, hogy Lengyelországban a kereskedők nem csökkentették a fogyasztói árakat annak ellenére, hogy a bankközi jutalékok csökkenésének hatására csökkentek a kereskedők által fizetett díjak (az MSC). A GVH tájékoztatására 3. mellékletként csatoljuk a tanulmányt és annak angol nyelvű összefoglalóját.
239. Végül hangsúlyozta, hogy a GVH állításával (80. bekezdés) ellentétben a MasterCard nem a Visát tartja egyetlen versenytársának, amint azt a Vj/78/2013. sz. ügyben született 2013. június 27-i beadványa részletesen is kifejti.
240. A MasterCard ezt követően a bírságösszeg kapcsán adta elő álláspontját. Legelőször rámutatott, hogy a kiegészítő előzetes álláspont nem teszi világossá, a GVH fenntartja-e az előzetes álláspontban feltüntetett alapösszeget. A kiegészítő előzetes álláspont 99. bekezdése alapján a MasterCard feltételezi, hogy a GVH fenntartja a korábbi számításait. Ha ez nincs így, a MasterCard kéri, hogy a GVH tegye világossá álláspontját.

241. A GVH a kiegészítő előzetes álláspont 99. bekezdésének vonatkozásában megjegyzte, hogy „az alapösszeg – főszabály szerint – a releváns forgalom 10%-a, a jelen esetben **[üzleti titok]**,- Ft.” A GVH Bírságközleménye alapján azonban a bírság csak akkor éri el a releváns forgalom 10%-át, ha maximális pontokat adtak a jogsértés súlyára és felróhatóságára, ami jelen esetben nem indokolt.
242. A GVH az állítólagos jogsértés súlyával a kiegészítő előzetes álláspont 102-108. pontjaiban foglalkozik. A jogsértés hatása kapcsán ismételten hangsúlyozta, hogy a GVH nem mutatott ki ok-okozati összefüggést
- a. a MasterCard és a Visa belföldi lakossági betéti bankközi jutalékainak szintjei és
 - b. a MasterCard részesedésének növekedése közt a releváns időszakban.
243. Álláspontja szerint az előzetes álláspont 119. bekezdésében a GVH kifejezetten azt állította, hogy az emelkedés 80%-a három olyan kibocsátónak volt betudható, akik a releváns időszak előtt döntöttek el, hogy MasterCardra migrálnak. A kiegészítő előzetes álláspont 1. táblázata is mutatja, hogy a MasterCard részesedése nem nőtt érzékelhetően a többi banknál. Az előzetes álláspont 119. bekezdéséből és a kiegészítő előzetes álláspont 1. táblázatából következik, hogy a MasterCard 2011. február utáni belföldi lakossági betéti bankközi jutalékai nem okoztak emelkedést a MasterCard piaci részesedésében. Ezért még ha a GVH úgy is döntene, hogy a MasterCard megsértette a versenyjogot, amikor nem igazodott hozzá a Visa jutalékszintjeihez 2011. február 8-át követően (amit határozottan vitat), a GVH által gyűjtött bizonyítékok e magatartás hatásának hiányát mutatják a piacon, amit a bírságösszegnek tükröznie kell.
244. A GVH a jogsértés felróhatóságával a kiegészítő előzetes álláspont 109-114. bekezdéseiben foglalkozik. A GVH egy nemrég (2013. december 18-án) született határozata nem szabott ki bírságot az eljárás alá vontra egy olyan esetben, amikor sem a jogszabályok, sem a korábbi versenyhivatali gyakorlat nem adott világos iránymutatást azzal kapcsolatban, hogy az eljárás alá vont megfelelt-e a versenyjognak, továbbá nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy az eljárás alá vont rosszhiszemű, felróható magatartást tanúsított volna. Ezek a feltételek a jelen esetben is teljesülnek.
245. Előadta, hogy a korábbi döntések alapján a MasterCardnak nem volt oka azt hinni, hogy jogszerűtlen a magatartása, a kiegészítő előzetes álláspont 114. bekezdése helyesen mutat rá, hogy a jelen ügy egyedi, mivel a magyar és európai joggyakorlatban nincs olyan ügy, amiből a MasterCard magatartásának jogellenességére lehetne következtetni.
246. Véleménye szerint ez annál is inkább így van, mivel, ahogy korábban már rámutatott, miután a MasterCard a Bizottság MasterCard döntése hatására 2008-ban arra kényszerült, hogy lecsökkentse határon átnyúló betéti bankközi jutalékait az EGK területén, volt egy időszak, amikor a Visa EGK-n belüli határon átnyúló betéti bankközi jutalékai majd háromszorosai voltak a MasterCardénak. A Bizottság azonban soha nem vádolta azzal a Visát, hogy versenyjogsértést követett volna el, amikor nem igazította bankközi jutalékait a MasterCardéihoz.
247. Ezen felül a MIF döntésben a kiegészítő előzetes álláspont 59. bekezdése szerint azt minősítette jogsértőnek, hogy „a megállapodás keretében a megállapodásban részes felek egységesen kezelték a két kártyatársaságot”. A GVH kifogásokat fogalmazott meg azzal kapcsolatban is, hogy a bankok kezdetben (a Bizottság Visa döntése előtt) nem készítettek költségtanulmányt. A MasterCard ennek a határozatnak próbált megfelelni, amikor belföldi lakossági betéti jutalékait költségtanulmányra alapozta ahelyett, hogy a Visa (költségtanulmánnyal igazolhatatlan) jutalékszintjeihez igazította volna.

- 248.A MasterCardnak ezért minden oka meg volt azt hinni, hogy a GVH által megállapított jogi feltételrendszernek megfelelően állította be belföldi lakossági betéti jutalékai szintjét.
- 249.A 2. mellékletként csatolt 2012. április 20-i jegyzőkönyv bizonyítja, hogy a hatóságok már 2011 februárjától tisztában voltak a MasterCard és a Visa hazai betéti fogyasztói kártyáira vonatkozó bankközi jutalékok szintjei közti különbségekkel, de még 2012 áprilisában sem jelezték a MasterCard felé, hogy a magatartása versenyjogsértő lehet. A GVH még azt is kijelentette, hogy nincsenek versenyjogi eszközei a probléma megoldására, ami egyértelműen arra utal, hogy a GVH nem látott versenyjogsértést 2012 áprilisában, és erről tájékoztatta a 2012. áprilisi találkozó résztvevőit is.
- 250.Ezen felül a GVH azt is kijelentette (a jegyzőkönyv 3. oldalának 3. bekezdése), hogy nem a bankközi jutalékok mértéke vagy a piaci részesedések közti különbségeket tartja problémának, hanem azt, hogy az egyik szereplő szabadon határozza meg jutalékait, a másik pedig nem. Ennek a problémának a megoldására a GVH a jutalékok szabályozását, míg a Visa Visa Board felállítását javasolta.
- 251.Ezért a GVH-nak figyelembe kell vennie, hogy a MasterCard a hatóságok – ideértve a GVH-t is – hozzáállása alapján ésszerűen juthatott arra a következtetésre, hogy a versenyjog nem írja elő számára a Visa Europe jutalékszintjeihez történő igazodást. A vizsgálati jelentés is elismeri a 91. oldalon, hogy a MasterCard-tól nem volt elvárható, hogy magatartása állítólagosan jogsértő voltát felismerje.
- 252.A MasterCard az előzetes állásponttal (305. bekezdés) és a vizsgálati jelentéssel (91. bekezdés) összhangban úgy véli, hogy a bírságkiszabás során figyelembe kell venni, hogy a jelen ügy alapjául szolgáló helyzetet olyan külső körülmények idézték elő, amelyekre a MasterCardnak nem volt befolyása.
- 253.A Visa döntése volt a jutalékai maximalizálásával kapcsolatos kötelezettségvállalást megtenni a Bizottság felé és a Visa tagbankjainak döntése volt, hogy nem állítanak fel Magyarországon nemzeti Visa Boardot, amely eltérő belföldi lakossági betéti jutalékokat állapíthatott volna meg a Visara.
- 254.A kiegészítő előzetes álláspont 120. bekezdése lehetőségként felveti a bírság összegének növelését az elrettentő hatás érdekében, ezzel kapcsolatban a MasterCard a következőkre kíván rámutatni. A jelen eljárás alapja egy olyan egyedi helyzet, amely már majdnem 2 éve lezárult és többet nem fog előállni, mivel a bankközi jutalékok mértékét szabályozták. Ezért a bírság növelése az elrettentés érdekében fogalmilag szükségtelen. Ezen felül, ahogy a vizsgálati jelentés is elismeri (91. oldal), a MasterCard kiemelt figyelmet fordít a jogi megfelelésre, és mindig jóhiszeműen együttműködött az európai és magyar hatóságokkal, az eljárás tárgyát képező helyzet kapcsán is.
- 255.Arra az esetre, ha az eljáró versenytanács megállapítana jogsértést az alábbiakat kérte figyelembe venni:
- i. a Tptv. 21. § j) pontja szokatlan rendelkezés, amelynek nincs európai megfelelője és Magyarországon is rendkívül kevés esetben hívták fel, amelyek azonban nem hasonlítanak a jelen esetre;
 - ii. a GVH elismerte, hogy nincs olyan precedens, amelyre a jelen ügyben támaszkodhatna;
 - iii. a MasterCard megfelelt a GVH MIF döntésében (Vj-18/2008) a bankközi jutalékok megállapításával kapcsolatban megfogalmazott elvárásoknak;
 - iv. a jelen ügy alapjául fekvő helyzetet olyan külső körülmények idézték elő, amelyekre a MasterCardnak nem volt befolyása;
 - v. a MasterCard jóhiszeműen együttműködött a hatóságokkal;

- vi. a hatóságok, ideértve a GVH-t is, olyan kijelentéseket tettek (nem a jutalékszintek és a részesedések közti különbség a probléma, a probléma nem kezelhető versenyjogi eszközökkel), amelyekből a MasterCard alappal következtethetett arra, hogy magatartása nem sérti a versenyjogot;
 - vii. a vizsgálati jelentés is elismerte, hogy a MasterCardtól nem volt elvárható, hogy magatartása állítólagosan jogsértő jellegét felismerje.
256. Végezetül arra hivatkozott, hogy a Bizottság COMP/E-2/37.857- szerves peroxidok ügyben született döntéséhez és a GVH Vj-43/2012. sz. döntéséhez hasonlóan csak jelképes vagy semmilyen bírság kiszabása lenne igazolható.

B.

JOGI ÉRTÉKELÉS

VII.

A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége

257. A Tpv. 1. §-ának (2) bekezdése alapján az EUMSZ 102. cikkének alkalmazása során az e cikk hatálya alá tartozó piaci magatartásra is a Tpv. eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni akkor, ha a Szerződés 81. és 82. cikkében foglalt versenyszabályok végrehajtásáról szóló 2002. december 16-ai 1/2003/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1/2003/EK rendelet) alapján a Gazdasági Versenyhivatal eljárásának van helye.
258. Az 1/2003/EK rendelet¹³² 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy amikor a tagállamok versenyhatóságai az EUMSZ 102. cikke által tiltott visszaélésre a nemzeti versenyjogot alkalmazzák, akkor az EUMSZ 102. cikkét is alkalmazniuk kell.
259. Annak eldöntésére, hogy egy tiltott visszaélés alkalmas-e arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet, a Bizottság „Íránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 101. és 102. cikke szerinti fogalmáról” című közleménye (a továbbiakban: TKKÉ közlemény)¹³³ szolgálg eligazításul.
260. A TKKÉ közlemény 13. pontja szerint a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma az EUMSZ 101. és 102. cikke alkalmazásának hatókörét azokra a megállapodásokra és magatartásokra korlátozza, amelyek alkalmasak arra, hogy az Unión belül legalább minimális szinten határokon átnyúló hatást gyakoroljanak. A Bíróság megfogalmazása szerint a megállapodás vagy magatartás arra való alkalmasságának, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, „érzékelhetőnek” kell lennie.¹³⁴
261. A TKKÉ közlemény értelmében a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma egy olyan önálló jogi kritérium, amelyet minden esetben egyedileg kell értékelni. Joghatóság elhatároló kritérium, amely meghatározza a közösségi versenyjog alkalmazásának hatókörét.¹³⁵

¹³² A Tanács 1/2003/EK Rendelete (2002. december 16.) az EK Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról.

¹³³ Az Európai Bizottság Közleménye – Íránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról (2004/C 101/07) [HL C101., 2004.4.27. 81. o.].

¹³⁴ C-22/71. sz. ügy, Béguelin Import Co. kontra S.A.G.L. Import Export, ECLI:EU:C:1971:113

¹³⁵ TKKÉ közlemény 12. pontja, C-56/64. és 58/64. egyesített ügyek, Consten és Grundig kontra az EGK Bizottsága, ECLI:EU:C:1966:41, valamint C-6/73. és C-7/73. sz. sz. egyesített ügyek, Istituto Chemioterapico Italiano S.p.A. és Commercial Solvents Corporation kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:C:1974:18 egyesített ügyek,

262. A 102. cikk megfogalmazásából, valamint az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazásakor különösen három összetevővel kell foglalkozni: (i) a „tagállamok közötti kereskedelem”, (ii) a „hatással lehet”, és (iii) az „érzékelhetőség” fogalmával.
263. A **„tagállamok közötti kereskedelem”** fogalmába beletartozik minden határokon átnyúló gazdasági tevékenység, azaz nem korlátozódik a határokon átnyúló hagyományos áru- és szolgáltatáscserére. Jelen esetben egyetlen tagállam, Magyarország, érintett. „A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazása független az érintett földrajzi piacok meghatározásától. A tagállamok közötti kereskedelemre olyan esetben is lehet hatást gyakorolni, ha az érintett piac egyetlen tagállam területe vagy területének egy része.”¹³⁶ A TKKÉ közlemény a 93. bekezdésben kimondja, hogy ha egy valamely tagállam egészére kiterjedő erőfölénnyel rendelkező vállalkozás versenykorlátozó visszaélést követ el, általában fennállhat a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás. Az ilyen visszaélésszerű magatartás általában megnehezíti a más tagállambeli versenytársak számára a piacra való behatolást, és ez esetben fennállhat a kereskedelem szerkezetére gyakorolt hatás. A TKKÉ közlemény a 96. bekezdésben továbbá kimondja, hogy mindaddig, amíg egy vállalkozás olyan erőfölénnyel rendelkezik, amely egy tagállam egészére kiterjed, általában nincs jelentősége annak, hogy az erőfölénnyel rendelkező vállalkozás által elkövetett konkrét visszaélés a tagállam területének csak egy részére terjed-e ki, vagy csak bizonyos vevőket érint-e a nemzeti területen belül. Jelen esetben a MasterCard működési területe, illetve a magatartása az ország egész területére kiterjed, így egy tagállam egész területére kiterjedő magatartásról van szó.
264. A **„hatással lehet”** kifejezés arra utal, hogy jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű valószínűséggel előre láthatónak kell lennie annak, hogy egy megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére.
265. A „jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű valószínűség” kitétel értelmében az eljárás alá vontak szubjektív szándéka nem releváns a kérdés megítélésében. Lényeges továbbá, hogy az uniós jog alkalmazhatóságának megállapításához nem szükséges a tényleges hatásgyakorlás, elegendő, ha a megállapodás alkalmas az ilyen hatás kiváltására. „A közösségi jog alkalmazási köre a megállapodások és magatartások olyan csoportjaira terjed ki, amelyek alkalmasak határokon átnyúló hatások kiváltására, függetlenül attól, hogy az adott megállapodás vagy magatartás ténylegesen kivált-e ilyen hatást.”¹³⁷
266. A magatartás jellege – mint releváns tényező a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma vizsgálatánál – minőségi szempontból jelzi, hogy a magatartás mennyiben alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. A TKKÉ közlemény kimondja, hogy az a versenykorlátozó visszaélés, amely — például a versenytárs kiiktatása vagy az ezzel való fenyegetés révén — hatással van valamely tagállamon belül a piacnak a versenyben kialakuló szerkezetére, ugyancsak alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon.¹³⁸
267. A jelen eljárásban vizsgált, Magyarország egész területére kiterjedő magatartás – az alábbiak szerint – gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet. Ezek alapján teljesül a Bíróság joggyakorlatában kialakult azon feltétel, miszerint a tagállamok közötti

¹³⁶ TKKÉ közlemény 22. pont.

¹³⁷ TKKÉ közlemény 27. pont.

¹³⁸ TKKÉ Közlemény 94. pont.

kereskedelem érintettségéhez elegendő, ha jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű valószínűséggel előrelátható, hogy egy megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem jellegére.¹³⁹

268. A „tagállamok közötti kereskedelem szerkezete” kifejezés semleges, tehát nem feltétel a kereskedelem korlátozása vagy csökkenése. „A közösségi jog alkalmazhatósága állapítható meg, ha a tagállamok közötti kereskedelem a megállapodás vagy magatartás hatására másként alakul, mint ahogyan a megállapodás vagy magatartás nélkül valószínűleg alakult volna.”¹⁴⁰
269. Amint azt a Bizottság közleménye kifejti, „a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma a 101. és a 102. cikk alkalmazásának hatókörét azokra a megállapodásokra és magatartásokra korlátozza, amelyek alkalmasak arra, hogy a Közösségen belül legalább minimális szinten határokon átnyúló hatást gyakoroljanak. A Bíróság megfogalmazása szerint a megállapodás vagy magatartás arra való alkalmasságának, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, „érzékelhetőnek” kell lennie.”¹⁴¹
270. Az **érzékelhetőség** értékelése az egyedi esetek körülményeitől, így különösen a magatartás jellegétől, az érintett termék jellegétől, valamint az érintett vállalkozás piaci pozíciójától függ. Az érzékelhetőség mértéke meghatározható mind objektív (pl. forgalom), mind relatív (pl. érintett vállalkozás piaci részesedése) kritériumok alapján.
271. A közlemény 93. bekezdése kimondja, hogy az egyetlen tagállam egész területére kiterjedő erőfölénnyel való visszaélés általában alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon. Ilyen esetben a közlemény a pozitív vélelem használatát írja elő. Ez azt jelenti, hogy érzékelhető a hatás akár, ha a MasterCard piaci részesedése meghaladja az 5%-ot, akár ha az éves forgalma túllépi az évi 40 millió eurót (kb. 12,4 milliárd forint).
272. Minthogy a MasterCard esetében mindkét feltétel teljesül, így az érzékelhetőség a vizsgált magatartással összefüggésben fennáll.
273. Összességében tehát a szóban forgó magatartás annak jellegéből és a piac fentebb részletezett jellemzőiből fakadóan érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, így az eljárás alá vont vállalkozás magatartására az EUMSZ 102. cikkét is alkalmazni szükséges.

VIII.

A gazdasági erőfölény vizsgálata az érintett piacokon

VIII.1. Jogszabályi (jogalkalmazási) háttér

274. Mind az EUMSZ 102. cikkébe, mind a Tpv. 21. §-ába ütköző magatartás gyanúja esetén elengedhetetlenül szükséges annak elemzése, hogy az adott vállalkozás az érintett piacon gazdasági erőfölénnyel rendelkezik-e.
275. Az EUMSZ nem tartalmaz rendelkezést a gazdasági erőfölény megállapításának szempontjaira nézve. Az európai joggyakorlat azonban immár több évtizede a Bíróságnak

¹³⁹ C-56/65 sz. ügy, Société Technique Minière (L.T.M.) kontra Maschinenbau Ulm GmbH (M.B.U.) ECLI:EU:C:1966:38

¹⁴⁰ Bizottsági közlemény 34. pont.

¹⁴¹ TKKÉ közlemény 13. pont.

a United Brands ügyben adott definíciójára¹⁴² épít a gazdasági erőfölény megállapítása során. Eszerint a gazdasági erőfölényes helyzet egy vállalkozás olyan gazdasági erejéből származó pozícióját jelenti, amely lehetővé teszi számára az érintett piacon a hatásos verseny fenntartásának megakadályozását azáltal, hogy a vállalkozás képes nagymértékben függetlenül viselkedni versenytársaitól, vevőitől és legfőképpen fogyasztóitól. A Bizottság által 2009-ben kiadott iránymutatás (a továbbiakban: Erőfölényes Közlemény)¹⁴³ összefoglalja az általa a gazdasági erőfölény (és az azzal való visszaélés) értékelésekor alkalmazott főbb elveket:

- a) Az erőfölény általában több olyan tényező kombinációjából fakad, amelyek önmagukban nem feltétlenül lennének meghatározók.
- b) Az a vállalkozás, amely képes jelentős ideig nyereségesen a versenyszint fölé emelni az árakat, nem szembesül a szükséges mértékű versenykényszerrel, és ezért általában erőfölényben lévő vállalkozásnak tekintendő.
- c) A Bizottság olyan esetben is megállapíthatja, hogy az effektív versenynyomás nem érvényesül, ha némi tényleges vagy potenciális verseny megmarad a piacon.
- d) A piaci részesedés hasznos indikátora a piaci erőnek, de mindezeket egyéb piaci feltételek fényében kell értékelni, mint például a piac dinamikája és a termékek differenciáltsága.
- e) Minél magasabb a piaci részesedés mértéke és minél hosszabb ideig fennáll, annál valószínűbb, hogy fennáll az erőfölény az adott releváns piacon.
- f) A belépés és a terjeszkedés értékelésénél fontos figyelembe venni, hogy az egyszerre kellően valószínű, gyors és elégséges-e. Adott ügyben különösen az utolsó tényező értékelése a fontos, vagyis a kellő nagyságú mennyiség piacra vitelének képessége.
- g) A vállalkozás piaci viselkedése is hozzájárulhat a belépési/terjeszkedési korlátok növeléséhez.
- h) Tartósan magas piaci részesedések magas belépési/terjeszkedési korlátokat jelezhetnek.

276. A Tpv. 22. §-a – részben az európai joggyakorlatra is figyelemmel – a gazdasági erőfölényt a fenti uniós esetjogban megfogalmazottakhoz hasonlóan határozza meg. Az (1) bekezdés szerint gazdasági erőfölényben van az érintett piacon, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A (2) bekezdés értelmében a gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell különösen azt, hogy

- a) az érintett piacra való belépés és az onnan történő kilépés milyen költségekkel és kockázattal jár, illetve, hogy milyen műszaki, gazdasági vagy jogi feltételek megvalósítását igényli;
- b) a vállalkozás, illetve vállalkozás-csoport vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, illetve annak alakulását;

¹⁴² Lásd C-27/76 sz. ügy, United Brands Company és United Brands Contineental kontra Európai Községek Bizottsága, ECLI:EU:C:1978:22 , 65. pont és C-85/76 sz. ügy, Hoffmann-La Roche & Co. kontra Európai Községek Bizottsága , ECLI:EU:C:1979:36, 38. pont.

¹⁴³ A Bizottság Közleménye – Iránymutatás az EK-Szerződés 82. [EUMSZ 102.] cikkének az erőfölényben lévő vállalkozások versenykorlátozó visszaélő magatartására történő alkalmazásával kapcsolatos bizottsági jogérvényesítési prioritásokról. 2009/C 45/02. HL C 45., 2009.2.24., 7–20. o.

- c) az érintett piac szerkezetét, a piaci részesedések arányát, a piac résztvevőinek magatartását, valamint a vállalkozásnak, illetve vállalkozás-csoportnak a piac alakulására gyakorolt gazdasági befolyását.

277. A továbbiakban az eljáró versenytanács az Erőfölényes Közleménynek és a kialakult jogalkalmazói gyakorlatnak megfelelően először az érintett piacot elemzi, ezt követően azt vizsgálja, hogy a MasterCard erőfölényes helyzetben volt-e a vizsgált időszakban, majd rátér arra, hogy a MasterCard magatartása visszaélésszerű volt-e, végezetül pedig a magatartás objektív szükségességét vizsgálja meg.

VIII.2. Az érintett piac meghatározása

VIII.2.1. Az érintett termékpiac

278. A Tpv. 14. §-a a Bizottságnak a közösségi versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról szóló közleményében¹⁴⁴ foglaltakkal összhangban az alábbi rendelkezéseket tartalmazza az érintett piac meghatározása kapcsán:

- (1) Az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni.
- (2) A megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.
- (3) Földrajzi terület az, amelyen kívül
 - a) a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy
 - b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

279. A Tpv. és az EUMSZ gazdasági erőfölénnyel, illetve az azzal való visszaéléssel, valamint az érintett piaccal kapcsolatos rendelkezéseinek, illetve azok alkalmazásának előzők szerinti nagyfokú harmonizáltságára tekintettel az eljáró versenytanács – az alábbiakban részletezettek szerint – a MasterCard gazdasági erőfölényes helyzetét, illetve az azzal való esetleges visszaélését együttesen értékelte a Tpv. és az EUMSZ rendelkezései alapján.

280. Az érintett termékpiac mindazokat a termékeket és/vagy szolgáltatásokat magában foglalja, amelyeket a fogyasztó a jellemzőik, áruk és rendeltetésük alapján egymással felcserélhetőnek vagy helyettesíthetőnek tart.¹⁴⁵

281. A keresleti helyettesíthetőség értékelése olyan termékek körének a meghatározásával jár, amelyeket a fogyasztók egymást helyettesítőnek tekintenek. A megválaszolandó kérdés az, hogy vajon a felek vevői áttérnének-e könnyen hozzáférhető helyettesítő termékekre, vagy máshol található szállítókra a vizsgált termékekre vonatkozóan és az érintett területeken feltételezetten bekövetkező, kismértékű, de tartós relatív árnövekedésre válaszul.¹⁴⁶

282. Közgazdasági nézőpontból az érintett piac meghatározásához a **keresleti helyettesíthetőség** jelenti a legközvetlenebb és leghatékonyabb fegyverező erőt egy adott termék szállítóira, különösen ármeghatározó döntéseik vonatkozásában. Egy vállalkozás

¹⁴⁴ A Bizottság közleménye a közösségi versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról (97/C 372/03) HL C 372., 1997.12.9., 5–13. o., magyar kiadás 8. fejezet, 1. kötet, 155 – 163.o. (a továbbiakban: az érintett piac meghatározásáról szóló közlemény)

¹⁴⁵ Az érintett piac meghatározásáról szóló közlemény 14. pont

¹⁴⁶ Az érintett piac meghatározásáról szóló közlemény 15. pont

vagy vállalkozások egy csoportja nem gyakorolhat lényeges befolyást az értékesítés olyan uralkodó feltételeire, mint például az árakra, ha vevői olyan helyzetben vannak, hogy könnyen válhatnak beszerezhető helyettesítő termékekre vagy máshol található szállítókra. A piacmeghatározás feladata alapvetően abból áll, hogy azonosítani kell az érintett vállalkozások vevőinek ténylegesen a rendelkezésére álló alternatív beszerzési forrásokat, mind a termékek vagy szolgáltatások, mind a többi szállító földrajzi elhelyezkedése tekintetében.¹⁴⁷

283. Tekintettel arra, hogy a bankkártya rendszerekre kétoldalú „piacként” szoktunk hivatkozni, első körben fontos belátni, hogy itt valójában nem egy versenyjogi értelemben vett érintett piacról beszélünk. Ez a kétoldalú „piac” valójában több, egymással vertikálisan és horizontálisan is érintkező, egymásra különböző hatásokat gyakorló piacnak a rendszere. Ezek a piacok nem választhatók szét egymástól abban az értelemben, hogy mindegyiknek van valamilyen hatása a másakra. Ahogy azonban a MasterCard elleni eljárásának döntésében a Bizottság is rávilágított:

„egyértelmű, hogy a tagbankok kereslete a kártyatársaság szolgáltatásaiért a hálózat up-stream szintjén függ a down-stream kibocsátói és elfogadói szinten tapasztalt kereslettől. Ugyanakkor, a keresletek ilyen interdependenciája egy vertikálisan strukturált ágazatban nem képezi akadályát annak, hogy külön termékpiacokat határozzunk meg a termelési lánc minden egyes szintjén.”¹⁴⁸

284. A négyszereplős kártyarendszerekben,¹⁴⁹ mint vertikálisan integrált, kétoldalú rendszerekben, egyrészt horizontálisan megkülönböztethetjük a kibocsátói és az elfogadói oldalt, másrészt pedig vertikálisan megkülönböztethetjük a kártyatársaságok és a bankok közötti kapcsolatoknak teret adó up-stream szintet, valamint a bankok és az ügyfelek (kártyabirtokosok, kereskedők) közötti kapcsolatoknak teret adó down-stream szintet.
285. Első körben fontos szétválasztani a rendszer up-stream és down-stream szintjét. Az up-stream szinten a kártyatársaságok találhatók, és ők egymással versenyezve kínálnak különböző szolgáltatásokat és termékeket ügyfeleknek, akik pedig elsősorban a kibocsátó és az elfogadó bankok. Ugyan a kártyatársaságok tevékenysége eléri a kártyabirtokosokat és a kereskedőket is, közvetlen üzleti, szerződéses kapcsolatban azonban jellemzően csak a kereskedőkkel vannak, az a kapcsolat is azonban elsősorban támogatási és marketing tevékenységre korlátozódik, nem pedig a rendszer működését alapvetően befolyásoló és meghatározó tevékenységekre. Amikor a kártyatársaságok közötti versenyt akarjuk elemezni, azt, hogy egymásra milyen versenynyomást gyakorolnak, illetve a piaci magatartásuk milyen hatással van versenytársaikra, a rendszer up-stream szintjét kell néznünk.
286. Egy kártyatársaság célja alapvetően kettős: hogy egyrészt minél több kártya legyen a piacon, amely az ő logóját viseli, másrészt pedig, hogy minél több helyen fogadják el ezeket a kártyákat. Ugyan a kártyabirtokosok lesznek azok, akik végső soron birtokolni és használni fogják a kártyákat, azonban a kártyákat a kibocsátó bankok bocsátják ki az ügyfelek részére. A kibocsátó bankok pedig abban érdekeltek, hogy minél jobb termékeket, minél jobb szolgáltatásokat, minél jövedelmezőbben tudjanak ügyfeleknek kínálni. Azt, hogy mennyire jó a termék, a kapcsolódó szolgáltatás és a jövedelmezőség az dönti el, hogy melyik kártyatársaság mit tud kínálni a kibocsátó bankoknak ezen a téren, illetve milyen egyéb módon tudja támogatni és ösztönözni a kibocsátást. A kártyatársaságok ezért

¹⁴⁷ Az érintett piac meghatározásáról szóló közlemény 13. pont

¹⁴⁸ Lásd a Bizottság MasterCard határozatának (COMP/34.579) 263. pontja

¹⁴⁹ Erre vonatkozóan lásd a 13-15. pontokat

komplex szolgáltatás- és termékcsomagjaikkal a kártyakibocsátó bankokért versenyeznek, rajtuk keresztül próbálják elérni a minél nagyobb kártyaszámot.

287. Ezt bizonyítja az is, hogy a kártyatársaságok a kártyakibocsátás tekintetében a kibocsátó bankokkal állnak szerződéses és egyéb üzleti kapcsolatban, a kibocsátó bankokkal folytatnak tárgyalásokat, nekik tesznek termék- és szolgáltatás ajánlatokat. Ebből kifolyólag, bár a kártyatársaságok közvetetten a kártyabirtokosokért versenyeznek, a tényleges verseny a kártyakibocsátó bankokért folyik, a kártyatársaságok tényleges piaci magatartása a kibocsátói oldalon elsősorban arra irányul, hogy meggyőzzék a kártyakibocsátó bankokat arról, hogy az ő terméküket kell ügyfeleiknek kínálniuk. A kártyatársaságok a kártyabirtokosok előtt jellemzően csak promóciós kampányokon, reklámokon keresztül jelennek meg, így szólítják meg őket. Ilyen szempontból ez egy klasszikus vertikális láncnak tekinthető abban az értelemben, hogy a kártyatársaságok a kártyakibocsátó bankokkal állnak szerződésben, a bankok pedig a végső fogyasztóval, és a kártyatársaságok azért versenyeznek, hogy a bankok az ő terméküket „adják el” a végső fogyasztóknak. Ahhoz tehát, hogy elemezhessük a kártyatársaságok versenyét, a lánc up-stream szintjét kell néznünk.
288. A kártyatársaságok természetesen nem csak a kibocsátói oldalon, hanem az elfogadói oldalon is versenyeznek egymással, hiszen céljuk, hogy minél több kereskedő elfogadja bankkártyáikat. Ebben a versenyben is természetesen az up-stream szint a releváns, hiszen a kártyatársaságok a bankokkal állnak kapcsolatban, szerződésben. Ahogy azonban a Bizottság is rávilágít, a két oldal, az elfogadói és a kibocsátói oldal keresletei, ugyan összefüggenek, de alapvetően eltérőek, így a függőségi viszony nem elegendő annak alátámasztására, hogy egy termékpiacot alkotnak.¹⁵⁰ A kártyakibocsátó bankok kereslete a kártyatársaságok szolgáltatásaiért önmagában egyoldalúnak tekinthető, vagyis a kártyatársaságok a kibocsátók felé egyoldalú keresletet elégítenek ki. Ezt támasztja alá egyrészt, hogy a bankok teljesen eltérő, külön üzletágként kezelik az elfogadást és a kibocsátást. Ha továbbá a helyettesíthetőség oldaláról közelítjük meg a kérdést, logikusan kikövetkeztethető, hogy a kártyakibocsátással kapcsolatos termékek és szolgáltatások nem helyettesíthetők a kártyaelfogadással kapcsolatos termékekkel és szolgáltatásokkal, hiszen alapvetően más, eltérő dolgokról van szó, amelyek semmilyen körülmények között nem helyettesítői, sokkal inkább kiegészítői egymásnak, természetükből fakadóan is.
289. A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy a kétoldalú kártyarendszert, a jelen eljárásban vizsgált magatartás tekintetében, első körben leszűkíthetjük a kártyakibocsátói piac up-stream szintjére, hiszen ez az a szint, amely megadja a kártyatársaságok közötti, a kártyakibocsátással összefüggő verseny vizsgálatának a keretét. Felmerül a kérdés, hogy tovább szűkíthető-e ez a piac.
290. A korábban bemutatásra került,¹⁵¹ hogy a kibocsátói oldalon termékszínten alapvetően a betéti kártyákat és a hitelkártyákat különböztetjük meg. A piacleírásnál bemutatottak alapján megállapítható, hogy alapvetően két eltérő termék kategóriáról beszélünk, amely két eltérő keresletet elégít ki. A betéti kártyák jellemzően a banki ügyfelek folyószámlájához kapcsolódnak, manapság a folyószámlák szinte kötelező elemei, az ügyfelek igénye velük kapcsolatban pedig az, hogy rajtuk, mint eszközön keresztül elérhessék a bankszámlájukon rendelkezésre álló forrásokat fizetés vagy pénzfelvétel céljából. Ezzel szemben a hitelkártyák mögött jellemzően egy hitelkeret található, és számos olyan mögöttes szolgáltatás, amely nem jellemző a betéti kártyákra.

¹⁵⁰ Lásd a Bizottság MasterCard határozatának (COMP/34.579) 273-274. pontja

¹⁵¹ Lásd 37. ponttól

291. Ha a kártyatársaságok és a kibocsátó bankok viszonyát nézzük a termék a bankkártya, mögöttes szolgáltatásokkal, funkciókkal, költségekkel, stb. egyetemben. Ilyen értelemben ez nem egy klasszikus termékpiac, ahol „A” vállalat elad a „B” vállalatnak egy terméket, hanem egy komplex termék- és szolgáltatás csomag, amelyen belül a termék és a mögöttes szolgáltatások és funkciók összefüggenek.
292. Ha a keresleti helyettesíthetőség oldaláról közelítjük meg a dolgot, azt a kérdést kell feltenni, hogy abban az esetben, ha a betéti kártyák kibocsátásának/nyújtásának költsége megemelkedik a kibocsátó bankok számára, tudják-e ezt a hitelkártyákkal helyettesíteni. A válasz egyértelműen nem, hiszen a két kártyatípus célja, funkciója és természete alapvetően eltér egymástól. Egy kibocsátó bank nem mondhatja ügyfelének, hogy megdrágultak a betéti kártyák, ezért hitelkártyát ajánl helyette, hiszen az ügyfél igénye nem egy hitelkeret, amelynek a terhére vásárolhat, hanem egy olyan eszköz, amellyel hozzáférhet saját forrásaihoz. Magyarországon a hitelkártya ebben a tekintetben sokkal inkább kiegészítő termék, amit alátámaszt az is, hogy a fogyasztók, ha rendelkeznek hitelkártyával, mellette betéti kártyával is rendelkeznek, és nem jellemző, hogy valaki csak hitelkártyával rendelkezzen, de betéti kártyával nem. Ugyanígy, ha megdrágul a hitelkártya kibocsátás, a bank nem fog helyette betéti kártyát kínálni ügyfelének, hiszen az ügyfélnek az az igénye, hogy hitelkeret terhére vásárolhasson, kiegészítve a saját forrásait, amelyekhez a betéti kártyán keresztül férhet hozzá.
293. A helyettesíthetőség ellen szóló további érv, hogy alapvetően eltér a két kártyatípus kibocsátásának költsége, és a bevételi láb is eltérő. Ahogy fentebb ismertetésre került, a hitelkártyák kibocsátása magasabb költségekkel jár, és eltérő költség kategóriák is kapcsolódnak hozzá, ahogy bevételi oldalon is magasabbak a bevételei, eltérő szerkezet mellett. Itt szükséges továbbá megemlíteni az eltérő bankközi jutalékokat is, vagyis azt, hogy a hitelkártyák jellemzően lényegesen magasabb bankközi jutalék díjakkal rendelkeznek, ami szintén alátámasztja a helyettesíthetőség hiányát. Ha ugyanis a kétfajta szolgáltatás helyettesíthető lenne egymással, minden kibocsátó bank számára az lenne a racionális döntés, hogy csak az olcsóbb betéti kártyákat bocsássa ki ügyfeleinek. Ezenkívül az is megállapítható, hogy mind az Európai Unió, mind az egyes tagállamok külön-külön szabályozták a betéti és a hitelkártyákra vonatkozó bankközi jutalék díjakat.
294. A banki nyilatkozatok, valamint a MasterCard nyilatkozata, miszerint a bankok szervezetükön belül is jellemzően külön üzletágként, külön profitcenterként kezelik a két kártyatípust, szintén a két termék közötti helyettesíthetőség hiányát támasztják alá. A 45. ponttól ismertetetteknek megfelelően a bankok nem egy csomagként tekintenek a betéti és hitelkártyákra, külön ajánlatot kérnek a kártyatársaságoktól, és a kártyatársaságok maguk is külön ajánlatokat adnak a bankoknak.
295. A vizsgált magatartás a betéti kártyákra irányul, hiszen a Visa kötelezettségvállalása is a fogyasztói betéti kártyák bankközi jutalék díjaira terjed ki. A betéti kártya termék kategórián belül létezhetnek további termékek, mint például a chip-es betéti kártya, az érintésmentes fizetést is lehetővé tevő kártya, stb. Ezek a termékek azonban már helyettesíthetők egymással. A kártyaelfogadó terminálok kivétel nélkül valamennyi betéti kártyatípust elfogadják, és ha valamelyik betéti kártya terméknek ezek közül megemelkedik a költsége, a kibocsátó bank dönthet úgy, hogy másfajta betéti kártya terméket bocsát az ügyfelei rendelkezésére. Egy bankszámlához, egy kártyabirtokosnak jellemzően egy betéti kártyája van, és a kibocsátó bank saját preferenciáit is figyelembe veheti annak eldöntésekor, hogy milyen fajta betéti kártyát kínál ügyfeleinek.
296. A keresleti helyettesíthetőség mellett, amennyiben szükséges, a **kínálati helyettesíthetőséget** is meg lehet vizsgálni a termékpiac meghatározása során. Kínálati

helyettesíthetőség keretében azt kell vizsgálni, hogy létezik-e olyan vállalkozás, amely a szóban forgó terméket éppen nem termeli, de erre rövid időn belül, jelentősebb költségek és kockázatok vállalása nélkül képes lenne, ezáltal hasonló versenynyomást teremtve, mint amelyet az adott árut aktuálisan előállító vállalkozások jelentenek.

297. Ahogy korábban ismertetésre került a kártyaüzletág egy nagyon specifikus, tőkeigényes üzletág, amelyben világviszonylatban is kevés vállalkozás vesz részt kártyatársaságként. A termék-szolgáltatás kombináció, amit a kártyatársaságok nyújtanak annyira egyedi, hogy nem hasonlítható egyetlen más iparágéhoz sem, és nem képzelhető el, hogy egy olyan vállalkozás, amely alapvetően nem ezen a piacon működik, rövid időn belül, kis befektetéssel és kis kockázattal, termelése átállításával képes legyen versenytársként megjelenni a piacon. Megállapítható, hogy a piacon nincs kínálati helyettesíthetőség.
298. Az eljárás alá vont az érintett piacot az eljáró versenytanácsnál (és az európai uniós eljárásokkal szemben) jóval tágabb körben kívánta meghatározni. Véleménye szerint *„az érintett termékpiac az a piac, ahol a különböző fizetési kártyarendszerek versenyeznek egymással és minden más fizetési formával, ideértve a készpénzt és a csekket. Az érintett piac semmiképp sem szűkebb a kártyarendszer-közi („inter-system”) vagy „upstream” piacnál, ahol a különböző kártyarendszerek közti verseny zajlik”*.
299. Az eljáró versenytanács egyezően a Bizottság piac meghatározásában foglaltakkal¹⁵² rá kíván mutatni arra, hogy három különböző termékpiacot kell megkülönböztetni a négyoldalú bankkártya rendszerek¹⁵³ között.
300. Mindenekelőtt egy „beszerzési” piacot, amely azokból a szolgáltatásokból tevődik össze, amelyeket a bankkártya rendszer nyújt a pénzügyi intézményeknek, és amely piacon a különböző kártyarendszerek versenyeznek egymással (a továbbiakban: rendszerközi piac); majd az első „értékesítési” piacot, amelyen a kibocsátó bankok versenyeznek egymással a bankkártya birtokos ügyfélkörért (a továbbiakban: kibocsátási piac); végül pedig egy második „értékesítési” piacot, amelyen az elfogadó bankok versenyeznek egymással a kereskedői ügyfélkörért (a továbbiakban: elfogadási piac).¹⁵⁴
301. A Bizottság egyezően az eljáró versenytanács piacmeghatározásával az érintett piacot úgy határozta meg, hogy az az EGT-tagállamok nemzeti elfogadási piacaiból áll.¹⁵⁵
302. Az eljáró versenytanács egyezően a Bizottsággal nem fogadja el azt az érvelést, amely szerint csak egy termékpiac létezik, mégpedig az a piac, amelyen a kártyás fizetési rendszerek által – a kártyabirtokosok és a kereskedők által támasztott közös kereslet kielégítésére – nyújtott szolgáltatások állnak versenyben egymással, és valamennyi más fizetőeszközzel versenyeznek, beleértve a készpénzt és a csekket is.¹⁵⁶
303. Az eljáró versenytanács arra is rá kíván mutatni, hogy az eljárás alá vont által felhozott egyéb fizetési formák vagy ideje múltak (csekk) és valójában Magyarországon sohasem terjedtek el, vagy idő előttiék (mobilfizetési rendszerek), amelyek ténylegesen nem versenyezt(n)ek a bankkártyafizetési rendszerrel. Ezen fizetési formák piaci részesedése jelenleg is elhanyagolható, de még inkább jellemző volt ez a vizsgált időszakra, amikor is ezek a fizetési formák még a mérhető szintet sem érték el.
304. A fentiek alapján az eljáró versenytanács álláspontja az, hogy a jelen eljárásban vizsgált magatartás **érintett termékpiacaként a betéti kártya kibocsátás up-stream piaca**

¹⁵² Lásd a jelen határozat III. és VIII.2. fejezetét.

¹⁵³ Lásd jelen határozat 1. sz. ábráját

¹⁵⁴ Lásd a Határozat 278-282. pontjai

¹⁵⁵ Lásd a Határozat 283-329. pontjai

¹⁵⁶ Lásd a Határozat 250-277. pontjai

definiálható (betéti kártya és kapcsolódó szolgáltatások nyújtása a kártyatársaságok részéről a kibocsátó bankoknak).

VIII.2.2. Az érintett földrajzi piac

305. A bizottsági közlemény szerint az érintett földrajzi piac azt a területet foglalja magában, ahol az érintett vállalkozások termékek vagy szolgáltatások kínálásával foglalkoznak, ahol a versenyfeltételek elég homogének, és amely a szomszédos területektől megkülönböztethető, mert azokon a versenyfeltételek érzékelhetően eltérőek.¹⁵⁷
306. Az eljárás alá vont ekörben arra hivatkozott, hogy, „*az érintett földrajzi piac legalább EGT-méretű tekintettel arra, hogy mind a MasterCard, mind a Visa Europe globális fizetési rendszereket működtetnek, illetve az EGT összes tagállamában jelen vannak és kifejtik tevékenységüket, és a MasterCard ugyanazt a szolgáltatást nyújtja a fizetési szolgáltatóknak Magyarországon, mint az EGT összes többi tagállamában. Hozzáette továbbá, hogy az a tény, hogy a MasterCard által nyújtott szolgáltatások nem érhetőek el nemzeti szinten (pl. Magyarországon), csak EGT vagy globális szinten, alátámasztja, hogy az érintett földrajzi piac legalább EGT-méretű.*”
307. A betéti kártya kibocsátás up-stream piacán a Visa és a MasterCard kínálnak betéti kártyákat és kapcsolódó szolgáltatásokat kártyakibocsátó bankoknak. A kártyakibocsátó bankok jellemzően országos hálózattal rendelkező, az ország egész területén szolgáltatásokat nyújtó bankok. Amikor egy kártyatársaság betéti kártya kibocsátással kapcsolatosan kínál terméket/szolgáltatást ügyfeleinek, vagyis a kibocsátó bankoknak, ezeknek a termékeknek/szolgáltatásoknak nincs regionális jellemzője, specifikussága. Az eljáró versenytanácsnak nincs tudomása olyan körülményről, amely alapján az országonál szűkebb földrajzi piacok azonosíthatók be. Nincs olyan magyarországi régió, amelyen belül érzékelhetően mások lennének a versenyfeltételek a Visa és a MasterCard számára, mint az ország többi részében.
308. A betéti kártya, mint termék szorosan kapcsolódik a banki számlavezetéshez. Nem jellemző, illetve minimális az olyan típusú határon átnyúló banki szolgáltatás, amelynek keretében belföldi ügyfelek külföldi bankokban vezetnek bankszámlát. Különösen igaz ez a forint számlavezetésre, márpedig csak forint számlavezetéshez kapcsolódhat forint alapú betéti kártya, itthon pedig a vásárlás és a készpénzfelvétel forintban van denominálva. Ha vannak is belföldi fogyasztóknak külföldi bankszámláik, azok elsősorban megtakarítási jellegűek és valamilyen külföldi pénznemben denomináltak, így az ezekhez kapcsolódó betéti kártyával való itthoni vásárlás/pénzfelvétel devizakonverziót von maga után.
309. Ezen kívül, nagyon fontos szempont, hogy a kártyatársaságok nemzeti, országos bankközi jutalék díjakat határoznak meg, illetve lehetővé teszik a bankok számára, hogy egy országon belül bilaterális vagy multilaterális alapon megállapodjanak az abban az országban, a belföldinek tekintett tranzakciók kapcsán alkalmazandó belföldi bankközi jutalék díjakról. A MasterCard és a Visa is külön bankközi jutalékokat határoz meg Magyarország tekintetében, amelyek eltérnek minden más ország belföldi bankközi jutalék díjaitól. Ezek a díjak továbbá eltérnek azoktól a díjaktól is, amelyeket a kártyatársaságok jelenleg a határon átnyúló tranzakciók vonatkozásában állapítanak meg. Nem utolsó sorban pedig, ezek a díjak országosak, az egész országban ugyanúgy (regionális megkülönböztetések nélkül) alkalmazandók, függetlenül attól, hogy hol bocsátották ki a kártyát és hol használták valamilyen tranzakcióhoz.

¹⁵⁷ Az érintett piac meghatározásáról szóló közlemény 8. pont.

310. A fentiek alapján az eljáró versenytanács álláspontja – szemben az eljárás alá vont 140. pontban foglalt véleményével –, hogy **az érintett földrajzi piac Magyarország egész területét jelenti.**

VIII.3. Erőfölény meglétének vizsgálata

VIII.3.1. A piaci erő struktúrája

311. Az eljáró versenytanács a piaci erő vizsgálatokor az Erőfölényes Közleményben leírtakat alkalmazza zsinórmértékként. A Közlemény 9. pontja szerint a 102. cikk alkalmazása során az első lépés annak vizsgálata, hogy egy vállalkozás rendelkezik-e erőfölénnyel, illetve milyen fokú piaci erőt képvisel.
312. A közösségi jogban az erőfölény egy vállalkozás által betöltött olyan gazdasági erőpozíció, amelynek révén a vállalkozás megakadályozhatja a hatékony verseny fenntartását az érintett piacon azzal, hogy lehetővé teszi számára, hogy versenytársaitól, vevőitől, és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül viselkedjék. Ez a függetlenség összefügg a szóban forgó vállalkozásra nehezedő versenykényszer mértékével. Az erőfölény következtében a versenykényszer nem elég hatékony, és ezért a szóban forgó társaság egy adott időszakban jelentős piaci erővel rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy a vállalkozás döntéseit túlnyomórészt nem befolyásolják a versenytársak, a vevők és végső soron a fogyasztók lépései és ellenlépései. A Bizottság olyan esetben is megállapíthatja, hogy a hatékony versenykényszer nem érvényesül, ha némi tényleges vagy potenciális verseny megmarad a piacon. Az erőfölény általában több olyan tényező kombinációjából fakad, amelyek önmagukban nem feltétlenül lennének meghatározók.¹⁵⁸
313. A Bizottság az Erőfölényes Közleményében az erőfölény vizsgálata során az alábbi tényezőket javasolja figyelembe venni a piac versenyszerkeztés körében:
- a tényleges versenytársaktól származó meglévő szállításokból eredő korlátok és a tényleges versenytársak piaci helyzete (az erőfölényben lévő vállalkozás és versenytársainak piaci helyzete)¹⁵⁹;
 - a tényleges versenytársak jövőbeni terjeszkedésének vagy a potenciális versenytársak piacra lépésének hihető fenyegetése miatti korlátok (terjeszkedés és piacra lépés)¹⁶⁰,
 - a vállalkozás vevőinek erős alkupozíciójából adódó korlátok (kiegyenlítő vevői erő)¹⁶¹.

VIII.3.2. A MasterCard és versenytársainak piaci helyzete

VIII.3.2.1 A MasterCard piaci részesedése a vizsgált időszak alatt

314. Az Erőfölényes Közlemény szerint a piaci részesedések hasznos kiinduló jelzést adnak a Bizottság számára a piaci szerkezet és a piacon működő különböző vállalkozások relatív fontossága tekintetében.¹⁶² A piaci részesedéseket azonban a Bizottság az érintett piac

¹⁵⁸ A Bizottsági közlemény 10. pontja, illetve lásd a C-27/76 sz. ügy, United Brands Company és United Brands Continental kontra Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:C:1978:22 65. és 66. pontját; a C-250/92. sz. ügy, Göttrup-Klim e.a. Grovvareforeninger kontra Dansk Landbrugs Grovvarerelskab, ECLI:EU:C:1994:413 47. pontját és a T-30/89. sz. ügy, Hilti kontra Bizottság, ECLI:EU:T:1991:70, 90. pontját.

¹⁵⁹ Lásd jelen határozat VIII.3.2.5. pontját.

¹⁶⁰ Lásd jelen határozat VIII.3.2.6. pontját.

¹⁶¹ Lásd jelen határozat VIII.3.2.7. pontját.

¹⁶² A C-85/76 sz. ügy, Hoffmann-La Roche & Co. kontra Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:C:1979:36, A 39–41. pontja; a C-62/86. sz. ügy, AKZO Chemie BV kontra az Európai Közösségek Bizottsága,

körülményeinek figyelembe vételével értelmezi, különös tekintettel a piac dinamikájára, illetve a termékek különbözőségének mértékére.

315. A fentiek alapján első körben a MasterCard piaci helyzetét, piaci részesedését érdemes vizsgálni. Ahogy az a 3-8. táblázatokból¹⁶³ kiolvasható a társaság piaci részesedése a vizsgált időszak kezdetén, tehát 2010. II. félévének végén 70% körüli volt a betéti kártyák száma alapján, illetve a kártyás tranzakciók forgalma alapján. Ez a piaci részesedés folyamatosan emelkedett a vizsgált időszakban, és 2013¹⁶⁴ végére elérte a 84,7%-ot. A Bizottság Közleménye szerint a tapasztalatok azt mutatják, hogy minél nagyobb a piaci részesedés és minél tovább áll fenn, annál nagyobb a valószínűsége, hogy ez fontos előjele az erőfölény létezésének és bizonyos körülmények között visszaélő magatartás esetleges komoly hatásai fennállásának.¹⁶⁵ A 70%-ról induló és 85%-ra emelkedő piaci részesedés kifejezetten magasnak tekinthető, és a folyamatosan növekvő trendje abba az irányba mutat, hogy a MasterCard gazdasági erőfölényes helyzetben volt a piacon. A másik oldalról a MasterCard egyetlen versenytársa az érintett piacon a Visa, amelynek eközben folyamatosan csökken a piaci részesedése, és a vizsgált időszak eleji 30% körüli értékről visszaesett 15% körüli értékre.
316. Azon túl, hogy a MasterCardnak magas, és folyamatosan emelkedő piaci részesedése volt a vizsgált időszakban, a társaság egy kifejezetten tőkeerős, pénzügyileg nagyon stabil és nagy piaci szereplőnek tekinthető. A MasterCard a világ egyik legnagyobb kártyatársasága, egy globális piaci szereplő, amely a világ számos országában nyújtja szolgáltatásait. A MasterCard Europe SA a MasterCard csoport tagja, anyavállalata a MasterCard Inc. A MasterCard Inc. konszolidált saját tőkéje 2012-ben összesen 6 929 millió dollárt tett ki, míg a konszolidált mérlegfőösszege 12 462 millió dollár volt. A csoportszintű konszolidált adózás utáni eredménye 2 759 millió dollár volt.¹⁶⁶ Ebből kifolyólag, a hazai betéti kártya kibocsátás up-stream piacán egy kifejezetten tőkeerős, globális, pénzügyileg stabil vállalkozásnak van közel 85%-os piaci részesedése.

VIII.3.2.2. A bankközi jutalék szabad meghatározásának lehetősége

317. A Visa kötelezettségvállalása értelmében a fogyasztói betéti kártyák vonatkozásában a 0,2%-os felső korlát, a Mastercard vállalásával ellentétben¹⁶⁷, nem csupán a határon átnyúló bankközi jutalékokra vonatkozott, hanem bizonyos tagországok belföldi bankközi jutalék díjaira is. Tekintettel arra, hogy Magyarországon a korábban ismertettek szerint 2009 óta a Visa által megállapított bankközi jutalékok érvényesülnek a belföldi betéti kártyás tranzakciók esetében, a kötelezettségvállalás Magyarországot is érintette. Ennek értelmében **a Visa Magyarországon – a MasterCarddal ellentétben – nem állapíthatta meg szabadon a fogyasztói betéti kártyák belföldi bankközi jutalékait, hanem azok átlagos bankközi jutalék díjára egy 0,2%-os felső korlát volt érvényben.**
318. Általánosságban az mondható el, hogy az MNB, a GVH és a PSZÁF, azt követően, hogy a MasterCard nem volt hajlandó változtatni bankközi jutalékának mértékén, az bankközi jutalék díjak szabályozásában látta a versenytorzító hatás kiküszöbölésének lehetőségét,

ECLI:EU:C:1989:154, 60. pontja; a T-30/89. sz. ügy, Hilti kontra Bizottság, ECLI:EU:T:1991:70, 90., 91. és 92. pontja; a T-340/03. sz. ügy, France Télécom SA kontra Bizottság, ECLI:EU:T:2007:22, 100. pontja.

¹⁶³ Lásd jelen határozat 3., 4., 5. táblázatát és 3. és 4. ábráját

¹⁶⁴ Lásd jelen határozat 5-6. és 7-8. táblázatát

¹⁶⁵ Erőfölényes Közlemény, 15. pont

¹⁶⁶ MasterCard Inc. nyilvános éves beszámolója, 2012

¹⁶⁷ Lásd jelen határozat IV.2. fejezetét

míg a Visa egy a bankok által megalkotandó nemzeti szervezet (Visa Board) megalkotásában látta a fő megoldást¹⁶⁸ akként, hogy ennek megalakításával ismételten önállóan, felső korlát nélkül határozhatná meg a bankközi jutalékának mértékét.

VIII.3.2.3. Az MC által alkalmazott pénzügyi ösztönzők ([üzleti titok])

319. A MasterCardnak a vizsgált időszakban **[üzleti titok]** állt fenn támogatási szerződése.¹⁶⁹

Összefoglalva, a támogatási szerződések lényege, hogy a MasterCard a MasterCard és Maestro bankkártyák népszerűsítésére, promóciójára és fejlesztésére (pl. Paypass technológia) szolgáló banki költségekhez az ezen branddel ellátott kártyák értékesítése és forgalomnövekménye céljából a bankoknak hozzájárulást (különböző elnevezésekkel) nyújt és cserébe a bankoktól azt várja többek között, hogy

- **([üzleti titok])**,
- **([üzleti titok])**
- **([üzleti titok])**,
- **[üzleti titok]**,
- **([üzleti titok])**,
- **([üzleti titok])**,
- **[üzleti titok]**,
- **[üzleti titok]**,
- **[üzleti titok]**.

320. A **[üzleti titok]**.

321. A **[üzleti titok]**.

322. A **[üzleti titok]**.

323. A **[üzleti titok]**.

324. A **[üzleti titok]**.

325. A MasterCard és az OTP között 2010. és 2012. között hatályban volt támogatási megállapodás értelmében az OTP előre meghatározott kártya forgalom fejében mintegy évi **[üzleti titok]**euró támogatás kapott továbbá forgalomarányos díjvisszatérítést, mely MC kártyákkal lebonyolított meghatározott forgalom után járt, és annak **[üzleti titok]**%-a, illetve járt még az MC kártyákkal bonyolított többletforgalom után is, annak **[üzleti titok]**%-a.

326. A MasterCard és az OTP között 2010. június 24-én egy újabb támogatási megállapodás jött létre, ami 2012. január 1-jétől volt hatályos. Az OTP és a MasterCard között létrejött támogatási megállapodás 5 évre szólt, 2012. január 1-től 2016. december 31-ig. Az 5 éves futamidő 1 éves periódusokra volt bontva. A támogatási szerződés keretében a MasterCard főként pénzügyi támogatást nyújtott az OTP-nek a MasterCard branddel kapcsolatos piaci tevékenységéért, kártyapiaci fejlesztésekért, marketingért. A 2012. évben ez a támogatás **[üzleti titok]** euró volt, míg 2013-ban **[üzleti titok]** euró volt.

¹⁶⁸ Ahogy korábban ismertetésre került a Visa kötelezettségvállalása azokra az országokra vonatkozott, ahol saját maga határozta meg a bankközi jutalékának mértékét, így ha létrejött volna a Visa BOARD Magyarországon akkor nem ütközött volna felső korlátba a bankközi jutalék vonatkozásában. Az eljáró versenytanács korábban ismertette a Vj/18/2008. számú versenyfelügyeleti eljárást, ennek következménye lett az, hogy a bankok nem voltak hajlandóak Visa Board-ba tömörülni.

¹⁶⁹ Vj/78-45/2013., Vj/78-47/2013., Vj/78-49/2013., Vj/78-52/2013., Vj/78-54/2013. számú iratok melyek jelen eljárásban a Vj/46-229/2012. sz. iratban kerültek átemelésre

327. A támogatási megállapodás miatt a Gazdasági Versenyhivatal, ahogy korábban bemutatta¹⁷⁰, versenyfelügyeleti eljárást indított, amely a MasterCard és az OTP kötelezettségvállalásával zárult, amelynek értelmében a szerződés versenyjogi aggályokat felvető kikötését a felek 2014. január 1-i hatállyal törölték.
328. Az eljárás alá vont a **[üzleti titok]**, a **[üzleti titok]** és a **[üzleti titok]** vonatkozásában hivatkozott arra, hogy részükről a megállapodás a MasterCard-dal már a Visa kötelezettségvállalása előtt megkötésre került. Ekörben az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy nem a Visa kötelezettségvállalásának a hatálybalépése az irányadó, hanem a Visa-val szembeni Bizottság-i versenyfelügyeleti eljárás megindításának, illetve a Visa kötelezettségvállalásának nyilvánosságra kerülésének időpontja.
329. Ugyanis egyrészt a bankok tudták, hogy milyen tárgyú eljárás van folyamatban a Visa-val szemben és figyelemmel a korábbi ügyekre, sejteni lehetett azt, hogy annak milyen végkifejlete lehet¹⁷¹ (különösen igaz ez a Bizottság előzetes álláspontjának nyilvánosságra kerülése után¹⁷²), másrészt a bankok számára kétségetkizárólag egyértelművé vált a Visa kötelezettségvállalási javaslatának nyilvánosságra kerülésével, hogy milyen végkifejlete lesz az ügynek. Ez különösen igaz annak tükrében, hogy a Bizottság versenyügyi biztosa külön sajtóközleményben¹⁷³ üdvözölte a Visa vállalását, ami kifejezetten nem megszokott a versenyjogi ügyekben és mindenféleképpen iránymutatást adhatott a piac többi szereplőjének arra vonatkozóan, hogy legalább ilyen mértékű lesz a Visa bankközi jutalékának korlátozása.
330. Az ügyindítása¹⁷⁴ és a kötelezettségvállalás nyilvánossá válásának időpontja¹⁷⁵ pedig megelőzi a fenti bankokkal kötött támogatói megállapodások létrejöttének időpontját¹⁷⁶.

VIII.3.2.4. A szuper dominancia fennállása a MasterCard esetében

331. A Mastercard piaci részesedése a vizsgált időszakban 70%-ról 85 %-ra nőtt (így szuperdomináns helyzetbe került a piacon), ennek a körülménynek – Fenelly főtanácsnok Compagnie Maritime Belge transport SA kontra Bizottság¹⁷⁷ ügyben – kifejtett állásfoglalása szerint a visszaélés megállapítása körében lehet jelentősége, miszerint a visszaélés nagyobb valószínűséggel kerül megállapításra, ha a vizsgált cég nem egyszerűen csak erőfölényben van, hanem inkább „a monopolhelyezethez közelítő erőfölényes helyzetet élvez”. Hasonlóképp a Bizottság a Deutsche Post AG – Interception of cross border mail¹⁷⁸ ügyben aláhúzta, hogy az erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás különleges felelősségének tényleges terjedelme a cég által birtokolt erőfölény fokának függvényében, és a piac különleges jellemzői alapján ítéendő meg, amelyek hatással lehetnek a versenyhelyzetre.

¹⁷⁰ Lásd jelen határozat 137. pontját.

¹⁷¹ Ahogy fentebb ismertetésre került a korábbi kártyatársaságokkal szembeni ügyek vagy a MIF csökkentésével járó kötelezettségvállalással vagy jogsértés megállapításával zárultak.

¹⁷² 2009. április 6.

¹⁷³ Korábban megjelölt IP/10/462. sz. sajtóközlemény. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-462_en.htm?locale=en [letöltve:2015.12.15]

¹⁷⁴ 2008. március 26.

¹⁷⁵ A Bizottság 2010. április 26.-án közzé tette a honlapján a VISA kötelezettség vállalási javaslatát. http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39398/39398_4768_8.pdfhttp://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39398/39398_4768_8.pdf, illetve lásd Vj/46-227/2012. számon

¹⁷⁶ OTP-2010. június 24., **[üzleti titok]**-2010. november 9., **[üzleti titok]**2010. június 29.

¹⁷⁷ Fenelly főtanácsnok indítványának 136. pontja a C-395/96 sz. ügyben, Compagnie Maritime Belge transport SA kontra Bizottság, CLI:EU:C:1998:518

¹⁷⁸ COMP/C-1/36.91, HL L 331., 2001 40 o., [2002] 4 CMLR 598.

332. Az eljáró versenytanács a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján a többlet felelősség fogalmával és annak jogi következményeivel jelen határozatának IX.2.1.7.1. alfejezetében részletesen foglalkozik.

VIII.3.2.5. A MasterCard versenytársának (VISA) piaci helyzete

333. A MasterCard egyetlen versenytársa az érintett piacon a Visa, amelynek a vizsgált időszakban folyamatosan csökkent a piaci részesedése, és a vizsgált időszak eleji 30% körüli értékről visszaesett 15% körüli értékre.
334. A MasterCard piaci helyzetének megítélése szempontjából kulcsszempont, hogy az egyetlen versenytárs, a Visa egy árazási korláttal szembesül a hazai belföldi bankközi jutalék díjak tekintetében, a Bizottság által lefolytatott versenyfelügyeleti eljárás következtében. A bankkártyatársaság választás szempontjából az bankközi jutalék díj az egyik legfontosabb bevételi forrás¹⁷⁹ a kártyakibocsátó bankok számára, és része azon üzleti terveiknek, amelyek alapján a kártyakibocsátásról döntenek. Tekintettel arra, hogy a bankközi jutalékot a MasterCard – a Visával ellentétben – szabadon határozhatja meg, versenyelőnnyel rendelkezik az érintett piacon.
335. A MasterCard tehát a fentiek alapján a Visa-tól függetlenül tudta meghatározni egy olyan kulcstényezőnek, mint a bankközi jutalék díjnak a mértékét. Ugyan a MasterCard a bankközi jutalék meghatározásáról szóló belső iratai alapján [üzleti titok], azonban ez a versenynyomás kicsinek értékelhető, hiszen a MasterCard 2013. december 31-ig magyarországi betéti bankközi jutalék díjai arányaiban így is messze a legmagasabbak Európa azon országait figyelembe véve, ahol a két kártyatársaság maga állapítja meg a belföldi díjakat.
336. A MasterCard betéti bankközi jutalék díjai több mint 4-szeresét tették ki a Visa díjainak (a MasterCard számításai szerint 3-szorosát), ami a korábbi 1,2-szeres különbségekhez képest, és nemzetközi viszonylatban is kiugróan magas.
337. Ez a versenynyomás elsősorban a kereskedői jutalékon keresztül jelentkezett, hiszen a kibocsátó bankok a magasabb bankközi jutalékban voltak érdekeltek, az elfogadó bankoknak pedig lényegében mindegy volt a bankközi jutalék mértéke, mivel az beépítésre került a kereskedői jutalékba, így az számukra költségként nem jelentkezett, illetve teljes mértékben megtérült¹⁸⁰. Egyedül a kereskedőknél mondható az, hogy tényleges költséget generál a magasabb bankközi jutalék, mivel annak következtében magasabb lesz az általuk megfizetendő kereskedői jutalék. Azonban itt is figyelembe veendő az, hogy a kereskedők is betudják építeni az áraikba a kereskedői jutalék mértékét. A kártyaelfogadó kereskedők a magasabb bankközi jutalék kapcsán egyedül azon kereskedőkkel kerülnek versenyhátrányba, akik nem fogadnak el kártyák és így az MSC, mint költség hiányában alacsonyabban tudják kínálni termékeiket/szolgáltatásaikat.
338. Figyelembe kell venni azonban azt, hogy a fogyasztók egy nagy része igényelte(i) a kártyaelfogadást, így a kártyát el nem fogadó kereskedőknek nehezebb versenyezniük a kártyaelfogadó kereskedőkkel.
339. Az is egy fontos tényező a versenynyomás vizsgálata során, hogy a kereskedők ezen kérdésben nem léptek fel egységesen, így hatékony nyomást nem is tudtak kifejteni.

¹⁷⁹ Lásd jelen határozat 1. és 2. táblázatát, illetve az V.1.2.3. fejezetét, amelyben az eljáró versenytanács részletesen kifejti, hogy a bankkártyatársaság választás szempontjából miért minősül az egyik legfontosabb tényezőnek az bankközi jutalékot.

¹⁸⁰ Ezzel a kérdéssel részletesen foglalkozott a Vj/18/2008. számú eljárás.

340. Összességében tehát nem nehezedett igazi versenynyomás a MasterCard-ra a magasabb bankközi jutalék díjai miatt.
341. A Visától nagy mértékben független magatartás jeleként értékelhető továbbá az a tény is, hogy banki nyilatkozatok szerint a Visa jóval alacsonyabb tranzakciós díjakkal üzemelteti kártyarendszerét, ami alapvetően kedvező lenne a kibocsátó bankok számára, ám ezek az alacsony díjak nem tudnak érvényesülni a MasterCard magas bankközi jutalék díja miatt, noha a fogyasztók számára az alacsonyabb tranzakciós díjak miatt éppen a Visa kártyái volnának előnyösebbek, azonban a fogyasztók érdekeiket nem tudják érvényesíteni, mivel a bankok – gazdaságilag értelemszerű választása alapján – egyre kevesebb Visa kártyát bocsátottak ki. Más szóval, a MasterCard képes magasán tartani tranzakciós (üzemeltetési) díjait a bankokkal szemben, és nem kell tekintettel lennie a Visa alacsonyabb díjaira, köszönhetően a magas és szabadon megállapított bankközi jutalék díjainak.¹⁸¹

VIII.3.2.6. A tényleges versenytárs jövőbeli terjeszkedésének vagy a potenciális versenytársak piacra lépésének hihető fenyegetése miatti korlátok (terjeszkedés és piacra lépés)

342. A piaci verseny egy dinamikus folyamat, és az egy adott vállalkozásra nehezedő versenykényszer vizsgálatát nem lehet kizárólag a meglévő piaci helyzetre alapozni. A tényleges versenytársak terjeszkedésének vagy a potenciális versenytársak piacra lépésének lehetséges hatása szintén lényeges, beleértve a terjeszkedés vagy piacra lépés fenyegetését is.
343. További fontos jellemzője az érintett piacnak, hogy a két jelenlegi piaci szereplőn kívül nincs más piaci szereplő, és **potenciális piacra lépők** sem azonosíthatók be, mivel ez egy olyan piac, amely jelentős beruházásokat, tőkét és egyéb forrást igényel a piacra belépni szándékozó társaságtól, továbbá a méretgazdaságossági tényezők és a hálózati hatások szintén komoly belépési korlátok.
344. A bizottsági közlemény is utal arra, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás magatartása is idézhet elő piacra lépési korlátokat, például ha már olyan jelentős beruházásokat tett, amelyhez hasonló a piacra lépőknek illetve versenytársaknak is tenniük kell,¹⁸² vagy ha olyan hosszú távú szerződéseket kötött a vevőivel, amelyeknek érezhető piaclezáró hatásuk van. A tartósan magas piaci részesedések piacra lépési és a terjeszkedési korlátok létezését jelezhetik, amely tényező a vizsgált időszakban is fennállt.
345. A két kártyatársaság nagy előnyt élvez, hiszen több mint húsz év alatt építhette ki jelenlegi elfogadói és kibocsátói hálózatát, kapcsolatait és nem tudni olyan nemzetközi kártyatársaságról, vagy belföldi szerveződésről, társaságról, amely potenciális versenytárs lehetne. Amennyiben tehát 2013. december 31-ét követően is folytatódott volna a piacon megfigyelhető trend a piaci részesedéseket illetően, a piacot egy monopol vagy kvázi monopol¹⁸³ helyzetű társaság uralta volna idővel.

¹⁸¹ A vizsgált időszakban megfigyelhető volt a piacon, hogy a fogyasztók szempontjából legolcsóbb tranzakciós díjú (pl.: az éves kártyadíj) kártyákat a Visa (Electron típusú) kínálta, azonban ezzel jelentős versenyelőnyre nem tudott szert tenni, mivel kevés bank bocsátotta ki ezeket a kártyákat.

¹⁸² C-27/76. sz. ügy, United Brands és United Brands Continentaal kontra Európai Községek Bizottsága, ECLI:EU:C:1978:2291. pontja.

¹⁸³ Figyelemmel arra a fentebb már ismertetett tényre, hogy a CIB Bank anyabankja (Intesa Sanpaolo) generálisan a VISA mellett köteleződött el.

VII.3.2.7. A kiegyenlítő vevői erő

346. Versenyképesszert nemcsak tényleges és potenciális versenytársak, hanem vevők is gyakorolhatnak. Még egy magas piaci részesedéssel rendelkező vállalkozással is előfordul, hogy nem képes a kielégítő alkupozícióval rendelkező vevőitől nagymértékben függetlenül cselekedni.¹⁸⁴ Ez a kiegyenlítő vevői erő származhat a vevők méretéből, vagy az erőfölényben lévő vállalkozásnál betöltött fontos kereskedelmi szerepükből, valamint abból, hogy képesek arra, hogy gyorsan váltsanak szállítót, új piacra lépést ösztönözzenek, vagy vertikális integrációt hajtsanak végre, valamint hihetően fenyegetsenek ezekkel a lehetőségekkel.
347. A bankkártya rendszer olyan szempontból is különleges, hogy a kártyatársaságok közötti verseny nem a bankközi jutalék díjak csökkenéséhez, hanem a bankközi jutalék díjak emelkedéséhez vezet. Ennek egyik oka abban keresendő, hogy a kártyatársaságok bankközi jutalék meghatározására a kereskedők csak minimális, korlátozott nyomást tudnak gyakorolni, a kártyakibocsátó bankok pedig a minél magasabb bankközi jutalék díjban érdekeltek. A kibocsátó bankok ezért, ugyan van vevői erejük, azzal azonban nem fejtenek ki versenynyomást az bankközi jutalék mértékére, a MasterCard árazására.
348. Tekintettel továbbá arra, hogy a MasterCard a magas bankközi jutalék miatt a Visától független, magasabb tranzakciós díjakat tud felszámítani a bankoknak rendszerének üzemeltetése során, ezeknek a magasabb díjaknak egy részét vissza tudja forgatni a piac további építésébe, a kibocsátó bankok támogatására, piacszerzésre, illetve külön, kifejezetten ilyen célt szolgáló díjtételeket tud alkalmazni. Ez a valóságban meg is történik, amit banki nyilatkozatok erősítenek meg.¹⁸⁵ Ebben a kontextusban a bankok nem lesznek érdekeltek abban, hogy versenynyomást gyakoroljanak a MasterCard árazására, hiszen maguk is részesülhetnek a magas díjakból azok visszaforgatása révén.
349. A fentiek alapján megállapítható, hogy **a magasabb bankközi jutalékban érdekeltek mind a kártyakibocsátók, mind a bankok, aminek következtében a verseny torzul**, mivel ebben a kontextusban lévő minden szereplőnek azonos az érdeke, aminek végső kárvallottja a kereskedő, majd rajta keresztül a fogyasztó lesz, akik a magasabb bankközi jutalék díjat a kártyaelfogadásukba, kártyahasználatukba beépített díjakkal finanszírozzák.
350. Többek között ennek tudható be, hogy számos ország (pl Magyarország, Románia, Lengyelország), valamint az Európai Unió is szabályozta,¹⁸⁶ (maximalizálta) az bankközi jutalékok mértékét.
351. A MC erőfölényes helyzete cáfolása kapcsán hivatkozott az OTP vevői erejére, melyre reagálva az eljáró versenytanács utal a Vj/78/2013. határozat 79. bekezdésében szereplő bizonyítékokra, mely szerint **[üzleti titok]**.¹⁸⁷

¹⁸⁴ T-228/97. sz. ügy, Irish Sugar plc kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:T:1999:246, 97–104. pontját, amelyben az Elsőfokú Bíróság megvizsgálta, hogy a társaság vevőitől való állítólagos függetlenség hiánya minősíthető-e olyan kivételes körülménynek, amely kizárja az erőfölény megállapítását, annak ellenére, hogy a társaság felelt az írországi ipari cukorpiacon nyilvántartott eladások igen jelentős részéért.

¹⁸⁵ Lásd pl. Vj/46-77/2012.

¹⁸⁶ Lásd az Európai Parlament és a Tanács 2015/751 Rendeletét.

¹⁸⁷ **[üzleti titok]**

VII.3.2.8. Egyéb versenytényezők¹⁸⁸

352. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a MasterCard által nyújtott, fent ismertetett pénzügyi ösztönzőkön (például migrálási támogatás, marketing támogatás stb), illetve az MasterCard által szabadon megállapított bankközi jutalék díjakon túl nincs más releváns versenytényező. Nem tartja releváns versenytényezőnek az eljáró versenytanács a kártyák elfogadottságát figyelemmel arra, hogy mind a Visa, mind a MasterCard kártyákat elfogadják az egyes fizetőhelyeken országos és nemzetközi szinten egyaránt.¹⁸⁹ Nem tekinti továbbá az eljáró versenytanács releváns versenytényezőnek a kártyatársaság által támogatott, fogyasztók részére szóló marketing tevékenységet, figyelemmel arra, hogy a downstream piacon a fogyasztók nem a kártyatársaság alapján választanak bankot, hanem a bankok által kínált pénzügyi termékek alapján, majd a saját bankjuk kártyaportfóliójában eleve kínált betéti kártyák közül választanak¹⁹⁰.

VIII.3.2.9. A MasterCard álláspontja az erőfölény kapcsán

353. Az eljáró versenytanács az érintett részeknél már kifejtette álláspontját a MasterCard előadása kapcsán, azonban a következő érvekre külön is reagálni kíván.

354. Az eljárás alá vont véleménye szerint „*nincs gazdasági erőfölényben az érintett piacon. Ezt alátámasztandó, hivatkozott a Visa Europe azon állítására, miszerint a Visa Europe az európai fizetési szolgáltató. Előadta továbbá, hogy [üzleti titok]*. Fő érve az az eljárás alá vontnak az volt, hogy „*nincs belépési korlát a kártyarendszerek és más fizetési megoldások számára, mert véleménye szerint a kibocsátó bankok könnyedén válhatnak a különböző kártyatársaságok között, és az új fizetési megoldások könnyen megjelenhetnek. Az eljárás alá vont hivatkozott az Oxera Tanulmányban foglaltakra, [üzleti titok]*.”

355. Az eljáró versenytanács nem osztja az eljárás alá vont megállapításait, mert álláspontja szerint, ahogy fent utalt rá, igenis magas a piacralépési korlát, ami mind pénzügyi, mind technikai, mind méretgazdaságossági szinten megjelenik. Ugyanis a MasterCard előadásában és az Oxera tanulmányában foglaltakkal ellentétben nem elegendő „csupán” néhány bankkal leszerződni, el kell érni azt is, hogy az új piacralépő kártyáit a kereskedők elfogadják (és itt nemcsak a hazai kereskedőkre kell gondolni, ami miatt szinte kizárólag nagy multinacionális vállalkozás jöhet szóba új piacralépőként), a fogyasztók körében, akik a végső döntést hozzák meg ismert és elismert legyen az adott kártya márkája (ez jelentős marketingköltséget jelent), ki kell építeni helyi támogatói csatornákat, be kell szerezni a hatóságok engedélyét, így ezekre figyelemmel a kezdeti költségek miatt évekbe telhet, amíg a befektetés egyáltalán megtérül. Az sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a világon alig pár olyan kártyatársaság van, aki ezeknek a kritériumoknak együttesen meg tud felelni. Megjegyzi továbbá az eljáró versenytanács, hogy nem ért egyet azon eljárás alá vonti érveléssel, hogy a kibocsátó bankok viszonylag könnyen képesek a kártyarendszerek közötti váltásra, figyelemmel arra, hogy a bankok nyilatkozatai szerint a kártyák [üzleti titok] 3-4 évig vannak érvényben, és ez idő alatt nem életszerű, hogy a fogyasztók bankkártyát váltanak, figyelemmel arra, hogy annak az adminisztratív teher mellett még költsége is van. Ezek

¹⁸⁸ C-62/86. sz. ügy, AKZO Chemie BV kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:C:1989:154, 251. pont. A Bizottság továbbá helyesen hivatkozott arra, hogy egyéb tényezők is igazolják az AKZO erőfölényét a piacon. Azon túl, hogy az AKZO saját magát a peroxidok piacán világvezető cégnek tartja, meg kell említeni, hogy, miképp ezt maga az AKZO is elismeri, neki van a legfejlettebb értékesítési szervezete mind technikai, mind kereskedelmi szempontból, és szélesebb körű ismeretekkel rendelkezik a versenytársainál.

¹⁸⁹ Ahogyan arra maga az eljárás alá vont is hivatkozik a Vj/46-182/2012. sz. iratban.

¹⁹⁰ Ennek kifejtését lásd részletesebben jelen határozat IX.1.2.3.1. alfejezetében.

összességében azt jelentik, hogy a bankok a kártyák érvényességi idejéig, tehát évekre el vannak kötelezve az adott kártyatársaság mellett, ami miatt nem könnyű a kártyarendszerek közötti váltás. Így a potenciálisan piacra lépők száma igen korlátozott és számukra is igen magas a belépési korlát.¹⁹¹

VIII.4. Összegzés

356. Tekintettel a MasterCard magas piaci részesedésére, a piaci részesedések alakulásának trendjére, a Visa a kötelezettségvállalásból eredő árazási korlátjára, a kibocsátó bankok korlátozott versenynyomására, a MasterCard pénzügyi- és tőkeerejére, valamint a magas belépési korlátokra és a potenciális versenytársak teljes hiányára **egyértelműen megállapítható, hogy a MasterCard gazdasági erőfölényben volt az érintett földrajzi- és termékpiacokon.** Az eljáró versenytanács a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatára hivatkozva, azonban aláhúzza, hogy az erőfölény fennállásának megállapítása önmagában nem jelenti azt, hogy a MasterCard visszaélt volna az erőfölényes pozíciójával¹⁹², így a továbbiakban az eljáró versenytanácsnak azt kell megvizsgálnia, hogy a MasterCard magatartásával visszaélt-e erőfölényes helyzetével.

IX.

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

IX.1. Az eljáró versenytanács által alkalmazott teszt

357. Az eljáró versenytanács a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés vizsgálata során először megvizsgálja a visszaélés fogalmát (IX.1.1.), azonosítja a vizsgált magatartást (IX.1.2.), majd az Erőfölényes Közleményben rögzített és a Bíróság ítélkezési gyakorlata¹⁹³ alapján az eset összes körülményének vizsgálatára irányuló tesztet folytatja le.
358. E teszt lefolytatása során az eljáró versenytanács első lépésként megvizsgálja az Erőfölényes Közlemény 20. pontjában szereplő, a piaci szerkezettel kapcsolatban releváns tényezőket, így
- i. az erőfölényben lévő vállalkozás helyzetét (IX.2.1.1.),
 - ii. az érintett piacot jellemző körülményeket (IX.2.1.2.),
 - iii. az erőfölényben lévő vállalkozás versenytársainak helyzetét (IX.2.1.3.),
 - iv. a vevők helyzetét (IX.2.1.4.),
 - v. az állítólagos visszaélő magatartás mértékét (IX.2.1.5.),
 - vi. a tényleges piaclezárás lehetséges bizonyítékait (IX.2.1.6.),
 - vii. az eljárás alá vont szándéka, magatartásának felróhatósága (IX.2.1.7.).
359. Ezt követően az eljáró versenytanács megvizsgálja, hogy szükséges-e bármely külön közgazdasági teszt (különösen az AEC teszt) teszt lefolytatása annak megállapítása céljából, hogy a MasterCard magatartása a fogyasztók megkárosítását eredményezte.
360. Végezetül annak vizsgálatát végzi el, hogy mentesül-e a MasterCard magatartása annak objektív szükségessége és/vagy az azzal elért hatékonyságjavulásra tekintettel (X. fejezet)

¹⁹¹ Nem véletlen, hogy az elmúlt 25 évben a betéti kártyapiacra a MasterCard és a Visa-n kívül más szereplő nem jelent meg, a bankok releváns saját márkás termékkel nem álltak elő.

¹⁹² Lásd a C-322/81.sz. ügy, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság, ECLI:EU:C:1983:313, 57. pontját, valamint a C-395/96. P. és C-396/96. P. sz. egyesített ügyekben, Compagnie maritime belge transports és társai kontra Bizottság, ECLI:EU:C:1998:51837. pontját).

¹⁹³ Lásd például a C-23/14. sz. ügy, Post Danmark A/S kontra Konkurrencerådet, ECLI:EU:C:2015:651

IX.1.1 A visszaélés fogalma

IX .1.1.1. Jogszabályi háttér

361. A Tptv. 21. §-a általános jelleggel állapítja meg, hogy tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélés, majd ezt követően egy példálózó jellegű felsorolásba kezd.
362. Az EUMSZ 102. cikke szintén általános jelleggel deklarálja, hogy a belső piacon összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben az hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre. Majd ezt követően kiemeli azokat a magatartási formákat, amelyek különösen megvalósítják ezen visszaélést.
363. A fentiekből megállapítható, hogy mind a nemzeti, mind az európai uniós szabályozás általános jelleggel mondja ki a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmát, ezt követően pedig példálózó felsorolást tartalmaz erre, ami azt jelenti, hogy a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés a felsorolt magatartásokon kívüli egyéb magatartásokkal is elkövethető, azaz a visszaélésnek számos olyan magatartási formája lehet, amelyet a jogalkotó nem deklarál.

IX .1.1.2. Jogalkalmazási háttér

364. Az Erőfölényes Közlemény 19. pontja szerint a Bizottság jogalkalmazói tevékenységének célja a versenykorlátozó magatartással kapcsolatban az, hogy biztosítsa, hogy a gazdasági erőfölényben lévő vállalkozás ne torzítsa a tényleges versenyt azzal, hogy versenyellenes módon kizárja versenytársait és így kedvezőtlen hatást gyakorol a fogyasztói jólétre, akár az egyébként irányadó áraknál magasabb árszint alkalmazásával vagy más módon. Az erőfölényes Erőfölényes Közlemény a „versenyellenes piaclezárás” kifejezést olyan helyzet leírására használja, amelyben egy erőfölényben lévő vállalkozás magatartása megakadályozza vagy kizárja a tényleges vagy potenciális versenytársak tényleges hozzáférését a beszerzési forrásokhoz vagy piacokhoz, ami által az erőfölényben lévő vállalkozás valószínűleg olyan helyzetben van, hogy nyereségesen emelhet árat a fogyasztók kárára. A fogyasztóknak okozott valószínű kár megállapítása minőségi és – ha lehetséges és célszerű – mennyiségi bizonyítékokon alapulhat. A Bizottság az ilyen versenyellenes piaclezárásokkal vagy a közbenső szinten, vagy a végső fogyasztók szintjén, vagy mindkét szinten foglalkozik.
365. A Bizottság és az Bíróság is több ügyben megállapította és az állandó ítélkezési gyakorlatának részévé tette, hogy **a visszaélés objektív fogalom**, amely az erőfölényben lévő vállalkozások olyan magatartására vonatkozik, amely alkalmas arra, hogy befolyásolja a piac szerkezetét, ahol pontosan az érintett vállalkozás jelenlétének következtében a verseny már meggyengült, és amelynek hatására a termékeknek vagy a szolgáltatásoknak a gazdasági szereplők általi teljesítésén alapuló rendes versenyt jellemző eszközöktől eltérő eszközökkel korlátozzák a piacon még létező versenyszint fenntartását vagy a verseny fejlődését.”¹⁹⁴ Ezen állandó ítélkezési gyakorlatot a GVH is átvette.¹⁹⁵
366. A visszaélés objektív fogalmából levezetve azt is kimondta a Bizottság és a Bíróság, hogy

¹⁹⁴ Lásd például: C-85/76 sz. ügy, Hoffmann-La Roche & Co. kontra Európai Közösségek Bizottsága , ECLI:EU:C:1979:36, 91. pont; C-322/81.sz. ügy, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság, ECLI:EU:C:1983:313,pont; 54. pont, T-151/01. sz., Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland GmbH kontra az Európai Közösségek Bizottsága ítélet, ECLI:EU:T:2007:154. 1. pont.

¹⁹⁵ Lásd például: Vj-126/2000/28 sz. döntés XIV. fejezet 1 bekezdés , Vj-22/2005/145. sz. ügy 240. pont,

„előfordulhat, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás magatartása az EK 82. cikk értelmében visszaélésszerűnek minősíthető vétkesség hiányában is. Következésképpen azon tény, hogy valamely erőfölényben lévő vállalkozás semmilyen versenyellenes célt nem követett, nem befolyásolja a tények jogi értékelését.”¹⁹⁶

vagy

„Azon állítás, hogy versenyellenes célt nem követtek, nem befolyásolja a tények jogi értékelését. Így előfordulhat, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás magatartása az EK 82. cikk értelmében visszaélésszerűnek minősíthető vétkesség hiányában is.”¹⁹⁷

367. A Bizottság az Astra Zeneca (továbbiakban: AZ) ügyben¹⁹⁸ azt vizsgálta, hogy az AZ **jogszerű magatartásával megvalósíthat-e gazdasági erőfölénnyel való visszaélést.** Az eljárás érdekességét az adta, hogy a Bizottság első esetben járta körül e kérdést.
368. A Bizottság határozatában megállapította a jogsértést, amit az első fokú fellebbviteli bírósággént eljáró az Európai Unió Bíróságának Törvényszéke (továbbiakban: Törvényszék) ítéletében helyben hagyott.
369. Az eljárás lezárásaként a Bírósághelyben hagyta a Bizottság és a Törvényszék döntéseit, és az alábbi, jelen ügy szempontjából lényeges megállapításokat¹⁹⁹ tette:

*„Ezenkívül a Törvényszék az említett ítélet 677. pontjában helyesen állapította meg, hogy az a fellebbezők által hivatkozott körülmény, hogy a 65/65 irányelv értelmében az AZ jogosult volt a Losec kapszulákra vonatkozó FHE-jeinek visszavonását kérni, semmiképpen nem vonja ki e magatartást az EK 82. cikkben foglalt tilalom hatálya alól. Ahogyan ugyanis a Törvényszék hangsúlyozta, **valamely visszaélésszerű magatartás EK 82 cikk szerinti jogellenessége nem függ össze azzal, hogy a magatartás más jogszabályoknak megfelel-e, vagy sem, és hogy az erőfölénnyel való visszaélés az esetek többségében olyan magatartások révén valósul meg, amelyek egyébként a versenyjogon kívüli jogágak szempontjából jogszerűek.**” (132.)*

„Ezzel összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy az erőfölényben lévő vállalkozást különös felelősség terheli ez utóbbi tekintetben (lásd a fent hivatkozott France Télécom kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 105. pontját), és ennél fogva – amint a Törvényszék a megtámadott ítélet 672. és 817. pontjában kimondta – az érdemeken alapuló versenyben részt vevő vállalkozás jogos érdekeinek védelmét szolgáló indokok, illetve objektív igazolás hiányában nem használhatja fel oly módon a szabályozási eljárásokat, hogy azzal megakadályozza vagy megnehezítse versenytársak belépését a piacra.” (134.)

¹⁹⁶ A T-65/89. sz. ügy, BPB Industries és British Gypsum kontra Bizottság, ECLI:EU:T:1993:31 70. pontja, vagy a T-301/04. sz. Clearstream Banking AG és Clearstream International SA kontra Európai Községek Bizottsága, ECLI:EU:T:2009:317, 141. pontja, vagy a Case COMP/35.141 sz., Deutsche Post AG ügy 40. pontja

¹⁹⁷ T-65/89. sz. ügy, BPB Industries és British Gypsum kontra Bizottság, ECLI:EU:T:1993:31, 70. pontja, illetve T/301/04. sz. ügy, Clearstream Banking AG és Clearstream International SA kontra az Európai Községek Bizottsága, ECLI:EU:T:2009:317, 142-44. pontok.

¹⁹⁸ A Bizottság 2005. június 15-én hozta meg döntését a Comp/A.37.507/F3. számon

¹⁹⁹ C-457/10.P., AstraZeneca AB és AstraZeneca plc kontra Európai Bizottság, ECLI:EU:C:2012:770, 132., 134. és 149., 176 pontjai

*„Így a 65/65 irányelv által az FHE visszavonására adott lehetőség nem egyenértékű valamely tulajdonjoggal. Ennélfogva azon tény, hogy **különös felelősségére tekintettel az erőfölényben lévő vállalkozás nem élhet e lehetőséggel oly módon, hogy megakadályozza vagy megnehezíti versenytársak belépését a piacra – kivéve, ha az érdemeken alapuló versenyben részt vevő vállalkozásként a jogos érdekeinek védelmét szolgáló indokokra, illetve objektív igazolásra tud hivatkozni –, nem minősül sem az ilyen jog „tényleges kisajátításának”, sem pedig engedély nyújtására vonatkozó kötelezettségnek, hanem egyszerűen az uniós jog által nyújtott lehetőségek korlátozását jelenti.**” (149.)*

„Márpedig azon körülmény, hogy e lehetőségeknek az erőfölényben lévő vállalkozás általi gyakorlása korlátozott vagy feltételekhez kötött annak biztosítása érdekében, hogy később ne korlátozzák az e vállalkozás jelenlétének következtében már meggyengült versenyt, egyáltalán nem rendkívüli, és – a beruházás vagy innováció alapján járó kizárólagos jog szabad gyakorlásának korlátozásával ellentétben – nem igazolja az EK 82. cikk alkalmazásától való eltérést.” (150.)

370. A fenti ítélet legnagyobb jelentőségét az adja, hogy a Bíróság kimondta, hogy **a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés megvalósulhat akként is, hogy egy erőfölényben lévő vállalkozás valamely jogát jogszerűen gyakorolja, és ennek eredményeként ér el olyan hatást, ami a versenykorlátozásával jár.**

371. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint jelen esetben is arról beszélhetünk, hogy a MasterCard egy olyan jogával élt, amelyet jogszerűen gyakorolhatott. Ugyanis a MasterCard-nak jogában állt a bankközi jutalék mértékét szabadon meghatározni, ez a magatartás önmagában egy jogszerű magatartás, azonban ez nem jelenti azt, hogy versenyjogi szempontból ezen joggyakorlás ne lehetne jogsértő, figyelemmel arra is, hogy az erőfölénnyel való visszaélés a fentiekben bemutatottak szerint egy objektív fogalom.

IX.1.1.3. Összefoglalás

372. Az eljáró versenytanács meggyőződése szerint mind a jogszabályi megállapítások, mind az arra épülő jogalkalmazói értelmezések arra engednek következtetni, hogy minden olyan erőfölényben lévő vállalkozás által tanúsított magatartás visszaélésnek minősül, ami korlátozza vagy korlátozhatja a versenyt, függetlenül attól, hogy

- (i) milyen körülmények (pl.: akár jogszerű joggyakorlás) következtében áll elő az a helyzet, ami a piaci szerkezet torzulásához vezet(het),
- (ii) az erőfölényes vállalkozás tudott-e arról, hogy magatartása versenykorlátozó hatású vagy hatással lehet.

IX.1.2. A magatartás beazonosítása

IX.1.2.1. A MasterCard vizsgált magatartása

373. Ahogy fentebb már kifejtésre került, a MasterCard vizsgált magatartása nem más, mint a bankközi jutalékanak meghatározása a vizsgált időszakban. A bankközi jutalék meghatározása pedig nem más, mint egy ártípusú eszköz alkalmazása a piacon²⁰⁰.

²⁰⁰ A Bizottság ezen érveit a Törvényszék ítéletének (T-111/08.) 143. és 163. pontjában, míg a Bíróság ítéletének (C-382/12 P.) 193-198. pontjában fogadta el.

374. A bankközi jutalék szintjét az eljárás alá vont előadása szerint folyamatosan vizsgálta, azért, hogy annak mértéke a piaci viszonyokhoz (versenytárs helyzete) legyen igazítva. A MasterCard a bankközi jutalék megállapítása kapcsán rendelkezik egy belső útmutatóval és folyamatleírással.²⁰¹
375. Tehát a MasterCard a piaci, gazdasági körülmények követése érdekében egy aktív magatartást folytatott azzal, hogy a bankközi jutalék szintjét folyamatosan vizsgálta és abban az esetben, ha arra megállapításra jutott, hogy annak mértéke nem megfelelő, azt felülvizsgálta és változtatta annak mértékét.²⁰²

IX.1.2.2. Az erőfölényes magatartások formái

376. Az erőfölénnyel való visszaélésnek alapvetően két formája van:
- kizsákmányoló típusú visszaélés,
 - kizorító típusú visszaélés.
377. A kizsákmányoló típusú visszaélések alatt olyan magatartásokat kell érteni, amikor a gazdasági erőfölénnyel bíró cég a vevőivel szemben érvényesíti erős alkuerejét vagy piaci helyzetét, és rosszabb feltételek elfogadására bírja rá őket: árat emel, nem kívánt szolgáltatást, hátrányos szerződéses feltételeket kényszerít rájuk. Ezzel a gazdasági erőfölényes cég úgy mond kizsákmányolja vevőit, saját profitja növelése érdekében.
378. A kizorító típusú visszaélések alatt olyan magatartásokat kell érteni, amelyek alkalmasak a gazdasági erőfölényben lévő vállalkozás tényleges és/vagy potenciális versenytársainak az érintett piacról való versenyellenes kizorítására, és ezáltal fogyasztói kár realizálására.
379. Jelen esetben kizárólag a kizorító típusú visszaélés megvalósulását lehet felvetni, tekintettel arra, hogy nem beszélhetünk arról, hogy magatartásával a MasterCard a vevőit kényszerítette volna valamely számukra hátrányos feltétel elfogadására, magatartás tanúsítására.
380. Egy piaci szereplő kizorítása csak akkor versenyellenes, ha ennek eredményeként a hatékony piaci verseny csorbul. Nincs erről szó, ha egy piaci szereplő kiesését követően a fogyasztók sem közvetlen, sem közvetett negatívumokkal nem számolhatnak. A versenyjog tehát nem a piaci szereplők létezését, hanem a hatékony, a fogyasztók számára a lehető leghasznosabb kimenetet produkáló versenyt garantálja.²⁰³
381. A versenyhatósági beavatkozás elengedhetetlen feltétele tehát a fogyasztói érdekek sérelme. A Versenytanács ugyanakkor azt is rögzítette egy korábbi döntésében, hogy a versenytársak visszaszorulása a verseny csökkenéséhez vezethet, ami hosszabb távon hátrányos a fogyasztóknak.²⁰⁴ Eszerint tehát, a versenytársak visszaszorulása jellemzően fogyasztói kárt okoz, ami nyilvánvalóan hatványozottan igaz egy duopol piacra. A fentiekben túl a bankközi jutalék szint közvetve hatással van a fogyasztói árakra is, ugyanis a magasabb bankközi jutalék magasabb kereskedői jutalékszintet generál, amit a kereskedők a fogyasztói árakba építenek/építhetnek be²⁰⁵. Egyebekben az is megállapítható, hogy ez két hatás képezi jelen ügy kérelméleti alapját is.
382. Az EUMSZ 102. cikkének alkalmazásával kapcsolatban a Bizottság is rögzíti, hogy a kizorító típusú magatartások esetében a 102. cikk alapvető célja a piaci verseny védelme, vagyis annak megakadályozása, hogy a versenytársak kizorulása/visszaszorulása révén

²⁰¹ Vj/46-7/2012 számú irat 5. számú melléklete, illetve lásd bővebben jelen határozat IV.4. alfejezetet

²⁰² Mint például 2012. év elején csökkentette annak mértékét, lásd ezt bővebben jelen határozat 73. pontjától

²⁰³ Lásd a Versenytanács a Vj/10/2002. sz. versenyfelügyeleti eljárásban hozott határozatát.

²⁰⁴ Lásd a Versenytanács a Vj/42/2006. sz. versenyfelügyeleti eljárásban hozott határozatát.

²⁰⁵ Ezen árfelhajtó hatást bővebben kifejtve lásd a IX.1.2.3.2. pontban.

korlátozódjon a gazdasági erőfölényben lévő vállalkozásra nehezedő, megmaradt versenynyomás. A Bizottság kiemeli, hogy a cél nem a versenytársak védelme az erőfölényes vállalkozás valódi versenytől, amely olyan tényezőkön alapul, mint a magasabb minőség, innováció, új termékek, vagy egyéb jobb teljesítmény, hanem annak biztosítása, hogy a versenytársak is képesek legyen érdekeik szerint versenyezni a piacon.²⁰⁶ A Bíróság ezzel kapcsolatban megfogalmazta, hogy az EUMSZ-ben rögzített versenyszabályok célja nem csupán megvédeni a versenytársak vagy a fogyasztók érdekeit, hanem a piac szerkezetét is, és ezen keresztül magát a versenyt.²⁰⁷

383. A Bíróság úgy definiálja a visszaélést a kizorító típusú magatartások esetében, hogy az egy objektív fogalom, amely egy gazdasági erőfölényben lévő vállalkozás magatartásához kapcsolódik, és amely magatartás befolyásolja a piac szerkezetét. Ezen a piacon, a gazdasági erőfölényes vállalkozás pusztán jelenlétének eredményeképpen, a verseny mértéke (foka) csökken. A magatartás továbbá, olyan módszerekhez folyamodva, amelyek eltérnek azoktól, amelyek a piaci szereplők tranzakciói alapján befolyásolják a normál piaci versenyt, olyan hatást fejt ki, hogy megakadályozza a piacon még létező verseny fokának megőrzését vagy ennek a versenynek az erősödését.²⁰⁸
384. A Bizottság értelmezése szerint ez a definíció azt jelenti, hogy a vizsgált magatartásnak elsősorban természeténél fogva alkalmasnak kell lennie arra, hogy kizorítsa a versenytársakat a piacról. További következtetés a fenti definícióból, hogy valószínűsíteni kell egy piactorzító kizorító hatást az adott, egyedi piaci körülmények között. A kizorítás eltántoríthat a piacra lépéstől, eltántoríthatja a versenytársakat a bővüléstől, vagy ösztönözheti a piacról való kilépésüket. A kizorítás megállapítható akkor is, ha a versenytársak nincsenek rákényszerítve a piac elhagyására, elegendő, ha a versenytársak versenyhátrányban vannak, és kevésbé agresszív versenyzésre vannak ösztönözve. A versenytársak hátrányban lehetnek, ha a gazdasági erőfölényes vállalkozás képes közvetlenül emelni a versenytárs költségeit, vagy csökkenteni a versenytárs termékeinek/szolgáltatásainak keresletét. A kizorítás piactorzító, ha valószínű, hogy megakadályozza a piacon még létező verseny fokának megőrzését vagy ennek a versenynek az erősödését, és így valószínű hatása az árak emelkedése vagy versenyszint feletti szinten való rögzülése.²⁰⁹
385. A Bíróság ítélete szerint az EUMSZ 102. cikk szerinti versenyjogsértés megállapításához nem szükséges annak bizonyítása, hogy a kérdéses visszaélés tényleges hatást fejtett ki a piacra, elegendő annak bemutatása, hogy a gazdasági erőfölényes vállalkozás magatartása képes ilyen hatás kifejtésére, vagy valószínű az ilyen hatás bekövetkezése.²¹⁰

²⁰⁶ Európai Bizottság konzultációs papírja a Szerződés 82. cikkének alkalmazásáról kizorító típusú visszaélésekre, 2005 december, 54. bekezdés

²⁰⁷ Lásd: a C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P és C-519/06 P összevont ügyekben, GlaxoSmithKline Services és mások kontra Bizottság és mások, ECLI:EU:C:2009:610, 63. pont; a C-8/08 sz. ügyben, T-Mobile Netherlands BV, KPN Mobile NV, Orange Nederland NV és Vodafone Libertel NV kontra Raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, ECLI:EU:C:2009:343, 38-39. pontok

²⁰⁸ A C-85/76 sz. ügy, Hoffmann-La Roche & Co. kontra Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:C:1979:36, 91. pont

²⁰⁹ Európai Bizottság konzultációs papírja a Szerződés 82. cikkének alkalmazásáról kizorító típusú visszaélésekre, 2005 december, 58. bekezdés

²¹⁰ Lásd: T-219/99 sz. ügy, British Airways plc kontra Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:T:2003:343, 293. pont; a T-301/04 sz. ügyben, Clearstream Banking AG és Clearstream International SA kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:T:2009:317, 144. bekezdés

386. A piactorzító kizorító hatás megállapításához a Bizottság szerint figyelembe kell venni – a magatartás természetén túl – azt is, hogy a gazdasági erőfölényben lévő vállalkozás milyen mértékben, milyen kiterjedtséggel tanúsítja a magatartást a piacon, beleértve a piaci lefedettséget. Általánosságban, minél erősebb a magatartás képessége arra, hogy kizorítson, minél kiterjedtebb az alkalmazása, és minél erősebb a gazdasági erőfölényes helyzet, annál valószínűbb, hogy versenyellenes kizorító hatást eredményez.²¹¹
387. Az eljáró versenytanács jelen határozatában részletesen bemutatta,²¹² hogy az eljárás alá vont egyetlen versenytársa, a Visa a vizsgált időszak alatt folyamatosan szorult ki²¹³ a piacról, ezt maga az eljárás alá vont sem vitatta, így ez tényként kezelendő.
388. Ez alapján a következő kérdés, amit az eljáró versenytanácsnak vizsgálni kell az, hogy mi okozta a Visa piacvesztését.

IX.1.2.3. A MasterCard vizsgált magatartása a visszaélés szempontjából

389. E kérdés annak alapján válaszolható meg, hogy milyen körülmények jellemzik a bankkártya kibocsátás piacát.
390. Az eljárás folyamán a GVH megkereste a vizsgált időszak 10 piacvezető bankját,²¹⁴ annak megismerése végett, hogy milyen versenytényezőket vesznek figyelembe a kártyatársaság választásuk folyamán. Az eljáró versenytanács a bankok válaszaira és a MasterCard ehhez kapcsolódó érveire az elemzését követően tér vissza.
391. Leszámítva a speciális társasági formákat, a vállalkozások alapvetően profitorientáltak, így egy bizonyos termék vagy egy szolgáltatás nyújtásánál az az elsődleges preferenciájuk, hogy mekkora bevételre tesznek szert belőle.
392. Jelen esetben professzionális pénzügyi vállalkozásokról (bankokról) beszélünk, így ez hatványozottan igaz. Megvizsgálva²¹⁵ ezt a kérdést az eljáró versenytanács arra jutott, hogy a bankok az általuk kibocsátott bankkártyáikból származó profitteynyezői több elemből tevődnek össze:
- (i) a közvetlenül a fogyasztóktól származó bevétel,
 - (ii) az elfogadó bankok számára a kereskedőktől származó bevétel (kereskedői jutalék),
 - (iii) a kibocsátó bankok számára az elfogadó bankoktól származó bevétel (bankközi jutalék),
 - (iv) a bankkártyatársaságoktól származó támogatások.

IX.1.2.3.1. A közvetlenül a fogyasztóktól származó bevétel

393. A fogyasztókra nem jellemző, hogy az alapján választanának bankot, hogy az adott bank melyik bankkártyatársaság kártyájának a kibocsátója. Ennek több oka is van, az elsődleges, hogy a magyarországi fogyasztók pénzügyi kultúrája rendkívül alacsony, túlnyomórészt nincsenek is tisztában a hazai piacon jelenlévő kártyatársaságokkal, és a kártyatársaságok egyes kártyatípusainak speciális szolgáltatásaival. Másodlagos ok pedig az, hogy azokra a

²¹¹ Európai Bizottság konzultációs papírja a Szerződés 82. cikkének alkalmazásáról kizorító típusú visszaélésekre, 2005 december, 59. bekezdés

²¹² Lásd például 4. sz. táblázatot.

²¹³ A Visa vizsgált időszak kezdetén meglévő 30 %-os piaci részesedése a vizsgált időszak végére 15%-ra csökkent.

²¹⁴ Lásd jelen határozat IV.8. pontját.

²¹⁵ Az eljáró versenytanács az egy kártyára jutó átlagos bevételeket és azok százalékos megosztását a jelen határozat 1-es és 2-es táblázatában összegezte a bankok adatszolgáltatása alapján.

tranzakciókra, amikre egy átlag hazai fogyasztó használja a bankkártyáját, mindkét kártyatársaság valamennyi kártyája megfelelő, és azoknak a kereskedői elfogadottsága is teljes körű a hazai piacon.

394. Így az átlag fogyasztó nincs abban a helyzetben, illetve különösebb oka sincs, hogy bankot az alapján válasszon, hogy az adott bank melyik kártyatársaság kártyáit bocsátja ki. Ez alapján pedig megállapítható, hogy a bankokra fogyasztói oldalról nem hárul nyomás abban a tekintetben, hogy melyik bankkártyatársaságot válasszák.
395. Rátérve a bankok bankkártyákon keresztül a fogyasztóktól származó bevétel kérdésére, az állapítható meg, hogy a bankok a fogyasztóktól közvetlenül a kártyához kapcsolódó transzferdíjakból (pl.: kártyadíj, biztosítás, letiltás, kártyapótlás, egyéb kiegészítő szolgáltatások díja, stb.) is bevételre tesznek szert. Elmondható az is, hogy a drágább kártyákból a kibocsátó bankoknak magasabb profitmarzsa származik, így a bank abban érdekelt, hogy a fogyasztókat az ügyintézői útján a drágább kártyák választására ösztönözze.
396. E körben az eljáró versenytanács arra a megállapításra jutott, hogy mindkét kártyatársaság kártyakínálata lefedte a teljes termékpalettát, mindkét kártyatársaságnak volt a vizsgált időszakban olcsó elektronikus bankkártyája,²¹⁶ és drágább sok kiegészítő szolgáltatással bíró dombornyomott kártyája is.
397. Így az eljáró versenytanácsnak az a meggyőződése alakult ki, hogy a fogyasztóktól származó közvetlen bevétel nem azon múlt/múlik a kibocsátó bankok számára, hogy melyik kártyatársaság kártyáját választják, hanem azon, hogy ügyintézői mennyire tudják az ügyfeleket a magasabb árkategóriájú bankkártyák irányába téríteni, tehát a fogyasztóktól származó bevételnek nincs relevanciája abban, hogy egy adott kibocsátó bank melyik kártyatársaságot választja.

IX.1.2.3.2. A kibocsátó bankok számára az elfogadó bankoktól származó bevétel (bankközi jutalék)

398. Mind a Bizottság, mind a Törvényszék, de még maguk a kibocsátó bankok is azt adták elő, hogy jelen piac egy speciális piac, ahol a bankkártya társaságok kibocsátó bankokért folytatott versenye a bankközi jutalék mértékének emelkedését okozza, a bankkártya társaságok közötti verseny árnövelő hatású a bankközi jutalékra nézve.

„Először is meg kell állapítani, hogy a fenti 127. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében a gazdasági összefüggés lényeges eleme az a körülmény, amelyet a Bizottság a megtámadott határozat (461)–(498) preambulum bekezdésében is említ, hogy a MasterCard rendszer és más bankkártya rendszerek között a bankok ügyfélköréért folyó verseny végeredményben árnövelő nyomást gyakorolt a MIF-re. Következésképpen a Bizottság a vizsgálata során joggal vehette figyelembe a MIF versenyre gyakorolt hatásait.”²¹⁷

399. A kérdéses körülményt a Bizottság és a Törvényszék is abban a kontextusban emlegette, miszerint az egy olyan azonosítható piaci mechanizmus, amelynek folytán belátható, hogy

²¹⁶ Ahogy korábban ezt kifejtette az eljáró versenytanács, a legolcsóbb bankkártya típust a vizsgált időszakban a Visa adta (Electron), lásd jelen határozat 341. pontját.

²¹⁷ A Törvényszék ítélete hivatkozott 137. pontjának

a bankközi jutalék kihatott a versenyre, vagyis megalapozatlanok azok az állítások, amelyek szerint a bankközi jutalék ne lenne a versenyre ható tényező.²¹⁸

„Másodszor a Bizottság joggal állapíthatta meg, hogy a bankoknak, beleértve az elfogadási piacon tevékenykedőket is, érdekében állt, hogy a MIF-et magasabb mértékben állapítsák meg.

Ugyanis utóbbiak, amint a Bizottság helyesen emelte ki a megtámadott határozat (383) preambulum bekezdésében, a MIF-nek köszönhetően hasznot húztak az alsó küszöbértékből, amelyet a fenti 134. pontban említett okokból könnyedén a kereskedőkre háríthattak. Így a MIF csak akkor jelentett költséget a bankok számára a kártyaelfogadói tevékenységük keretében, ha úgy döntöttek, hogy azt magukra vállalják. Ugyanakkor a fenti 162–164. pontból következik, hogy ilyen eset inkább csak kivételesen fordult elő.

Ezenkívül még ebben az esetben is ésszerűen arra lehet jutni, hogy a MIF a bankok bevételi forrása marad akkor is, ha kártyakibocsátási tevékenységet is folytatnak. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy sem a felperesek, sem a beavatkozók nem hoznak fel olyan bizonyítékot, amely cáfolná a megtámadott határozat (385) preambulumbekezdésében szereplő bizottsági megállapítás megalapozottságát, amely arra a tényre vonatkozik, hogy amiatt, hogy 2004. december 31-ig hatályban volt az a MasterCard rendszerbeli szabály, a NAWIR (No Acquiring Without Issuing Rule), amely arra kötelezte a tranzakciókat elfogadni kívánó bankokat, hogy kártyakibocsátási tevékenységet is végezzenek, szinte minden, elfogadó tevékenységet végző bank kártyakibocsátó is volt egyben, és ezen a jogcímen részesült a MIF-ből.

Harmadszor a Bizottság azt is joggal állapíthatta meg a megtámadott határozat (386) preambulumbekezdésében, hogy a MasterCard fizetési szervezetnek szintén érdekében állt, hogy magas szinten állapítsa meg a MIF-et, „mivel a tagsági díjak, amelyeket a koordinációs és hálózati szolgáltatásokért [a MasterCard és a konszolidált leányvállalatai számítottak] fel a bankoknak, a tranzakciókhoz kapcsolód[tak]” (a megtámadott határozat (386) preambulumbekezdése). Ugyanis a tranzakciók száma, következésképpen a MasterCard fizetési szervezet bevételei főként a bankok azon szándékától függött, hogy ajánlják-e a MasterCard kártyákat az ügyfeleknek. Tehát a MasterCard fizetési szervezet érdeke az volt, hogy olyan mértékben állapítsa meg a MIF-et, amelyet a bankok vonzónak találnak, amit a Bizottság a megtámadott határozat (461)–(498) preambulumbekezdésében említett körülmény is alátámaszt, miszerint a rendszerközi verseny az alacsonyabb mértékű MIF-et alkalmazó kártyarendszerek rovására zajlik.”²¹⁹

400. A Vj/18/2008. számú ügy bírósági felülvizsgálata során a felperesi kibocsátó bankok is arra hivatkoztak, hogy szerintük azért nem lehet szó az adott piacon cél szerinti versenykorlátozásról, mivel a kártyatársaságok közötti verseny – ha kizárólag a bankközi jutalék mértékét tekintjük – a bankközi jutalékat növelő, árfelhajtó hatással bírna, így a megállapodás hiányában a versenyfeltételek negatív irányban változnának. E

²¹⁸ A Törvényszék ítélete hivatkozott 138.pontjának

²¹⁹ Törvényszéki ítélet 252-256. pontja

vonatkozásban utalnak az uniós bírósági döntésekre is, miszerint azoknak a Vj/18/2008. sz. ügyben hozott döntés kapcsán folyamatban lévő perben is figyelembe veendő következménye, hogy a kérdéses piacon a kártyatársaságoknak a kibocsátó bankokért folyó verseny a bankközi jutaléokra árnövelő hatást gyakorolt. Ebből pedig azt a következtetést vonják le, hogy a megállapodás hiányában a MIF növekedne, vagyis a versenyfeltételek negatív irányban változnának.²²⁰

401. Fentiek alapján az eljáró versenytanács, egyezően a kibocsátó bankok, a Bizottsági, Törvényszéki és az azt megerősítő Bíróság ítéletben foglaltakkal, maga is arra a megállapításra jutott, hogy a kibocsátó bankok egyrésztől elsődlegesen érdekeltek – a magasabb bevételi forrás érdekében – a magasabb bankközi jutalék mértékben, illetve ez alapján azt a bankkártyatársaságot fogják preferálni, akinél magasabb a bankközi jutalék mértéke.

402. A MasterCard előadásaiban rendszeresen és helyesen hivatkozik arra, hogy **[üzleti titok]**.

403. Az eljáró versenytanács ezen előadás kapcsán két dolgot tart szükségesnek megjegyezni:

- az adatszolgáltatásokat a bankok annak tudatában tették meg, hogy köztük és a GVH között folyamatban volt (és van is) a Vj/18/2008/341. számú versenyfelügyeleti határozat, és az az alapján kiszabott közel két milliárd forint összegű bírság bírósági felülvizsgálata. Ezen versenyfelügyeleti eljárásnak, és így a bírósági eljárásnak is a tárgya a bankkártyatársaságok és a bankok közötti megállapodás a bankközi jutalék szintjét illetően. Erre a perre értelemszerűen negatívan hathatna ki, ha a bankok egy olyan nyilatkozatot tettek volna, hogy a bankközi jutalék fontos versenytényező és így egy fontos versenytényezőben állapodtak meg, ezzel a bankok quasi elismerték volna, hogy jelentősen korlátozták a versenyt megállapodásukkal;
- a bankok – a Visa árazási korlátja miatt – maguk is érdekeltek voltak abban, hogy a status quo fennmaradjon és a MasterCard által alkalmazott magasabb bankközi jutalék szintnek köszönhetően, mint a MasterCard ügyfelei magasabb bevételhez jussanak.

404. Az is megjegyezendő, hogyha a MasterCard előadásának megfelelően nem minősülne jelentős versenytényezőnek a bankközi jutalék, akkor teljesen érthetetlen a MasterCard azon magatartása, hogy

- miért nem csökkentette le, a jelzéseknek megfelelően annak mértékét,
- **[személyes adat];**
- miért volt éveken keresztül számos eljárás a MIF kapcsán a Bizottság, Törvényszék és a Bíróság előtt;
- a kártyatársaságok és a bankok miért tartottak a bankközi jutalékok közös meghatározására éveken keresztül Magyarországon egyeztetéseket, és az alapján miért hoztak megállapodásokat;²²¹
- miért jelenti az egyik elsődleges feladatát a Visa board-oknak a bankközi jutalék meghatározása?

405. A MasterCard előadását akként is lehet értelmezni, hogy a Visa piacvesztése nem a bankközi jutalékszintek között beállt eltérés miatt valósult meg, hanem annak következtében, hogy nem folytatott olyan erős marketing kampányt, nem volt olyan minőségű terméktámogatása (nem volt magyarországi jelenléte), mint a MasterCard-nak.

²²⁰ Például I. r. (Budapest Bank) és VI. r. (Erste Bank) felperesek 2015. február 19-i előkészítő iratának 18. pontja. De hasonló logika figyelhető meg az egyéb felperesek beadványaiban is. (Vj/46-228/2012. sz. irat)

²²¹ Lásd Vj/18/2008. számú ügyet

406. Ezt a kérdést megvizsgálva az eljáró versenytanács is arra a megállapításra jutott, hogy – ahogy fentebb is kifejtette – egy profitorientált vállalkozás termékválasztás esetén azt vizsgálja meg, hogy melyik termékből származik nagyobb bevétele, de emellett az is figyelembe veendő a MasterCard által felhozott versenytényezőknél (jobb terméktámogatottság, nagyobb marketing), hogy azok a vizsgált időszakot megelőzően is érvényesek voltak. A MasterCard erősebb marketing tevékenységet folytatott, a Visa-nak nem volt közvetlen magyarországi jelenléte, de ez mégsem vezetett oda, hogy csökkent volna a Visa piaci részesedése, sőt, ha megvizsgáljuk a piaci részesedésekről készült 4. 6. és 8. táblázatot, azt látjuk, hogy egészen addig, amíg a Bizottság be nem jelentette²²² a Visa kötelezettségvállalását a Visa piaci részesedése stagnált, pedig ha elfogadnánk a MasterCard érveit, akkor ebben az időszakban is csökkenni kellett volna.
407. A fentiek alapján az eljáró versenytanács sem a bankok adatszolgáltatásait, sem a MasterCard előadását nem tudta elfogadni, és arra a megállapításra jutott, hogy a bankközi jutalék az egyik, ha nem a legfontosabb versenytényező, ami alapján a bankok bankkártya társaságot választanak, hiszen a bankoknak (mind a kibocsátó, mind az MSC keresztül az elfogadó bankoknak) jelentős bevételi forrása keletkezik a bankközi jutalékból, aminek mértéke a bankkártya társaságtól függ.

IX.1.2.3.3. Az elfogadó bankok számára a kereskedőktől származó bevétel (kereskedői jutalék)

408. Az eljáró versenytanács a jelen határozat 2. ábráján szemléltette, hogy a kereskedők az elfogadó banknak kereskedői jutalékot fizetnek.
409. Ennek megfelelően a kereskedői jutalék mértékének nincs különösebb jelentősége a bankkártya társaság választása kapcsán, hiszen az nem a bankkártya társaságoktól származó bevétel.
410. Azonban az megjegyezendő, hogy a bankközi jutalék mértéke és a kereskedői jutalék mértéke között egyértelmű összefüggés mutatható ki. A Vj/18/2008. számú versenyfelügyeleti eljárásban bizonyításra került, hogy a kereskedői jutalék mértékének alsó korlátját jelenti a bankközi jutalék szintje. Ugyanis az elfogadó bankok az általuk a kibocsátó bank számára megfizetendő bankközi jutalék mértékét beépítik a kereskedői jutalékba, így a bankközi jutalék mértéke, amelyet az elfogadó banknak kell megfizetnie, számára nem jelentkezik kiadásként, hiszen azt a kereskedő (és majd végső soron rajta keresztül a fogyasztó) fizeti meg.

IX.1.2.3.4. A bankkártyatársaságoktól származó támogatások

411. Az eljáró versenytanács előtt ismeretes a Vj/78/2013. számú ügyből,²²³ hogy az eljárás alá vont a vizsgált időszak alatt több TOP10-es bankkal (OTP, [üzleti titok]) kötött támogatási megállapodásokat. Ezen bankok vizsgált időszakra irányadó piaci részesedése a Vj/78/2013. számú ügyben lefolytatott elemzések alapján ismertek:

30. táblázat TOP 10 szereplő által kibocsátott betéti kártyák száma (db) [üzleti titok]

Forrás: kereskedelmi bankok adatszolgáltatásai²²⁴

²²² 2010. április 26.

²²³ Vj/46-226/2012. sz. irat

²²⁴ Budapest Bank Vj/78-54/2013. sz. irat, 8. kérdésre adott válasza

CIB Vj/78-56/2013. sz. irat, 8. kérdésre adott válasza

CITI Vj/78-53/2013. sz. irat, 8. kérdésre adott válasza

Erste Vj/78-52/2013. 8. kérdésre adott válasz

31. táblázat TOP 10 szereplő piaci részesedés a kibocsátott betéti kártyák száma alapján (%) [üzleti titok]

412. Az eljáró versenytanács a Vj/78/2013-as ügyben lefolytatott adatszolgáltatások²²⁵ alapján arra a megállapításra jutott, hogy nem volt arra példa, hogy valamely kibocsátó bank mindkét kártyatársasággal támogatási megállapodást kötött volna.

413. A fenti táblázatokban szereplő piaci részesedési adatokból kiolvasható, hogy a MasterCard a vizsgált időszakban támogatásaival a releváns piac **[70-80]** %-t fedte le.

414. A támogatások kapcsán az is megállapítható, hogy a MasterCard a jelentős támogatásokkal a saját kártyáinak kibocsátását ösztönözte.

IX.1.2.4. Összegzés

415. A kibocsátó bankok, és itt figyelemmel kell lenni arra, hogy hazánkban valamennyi bank egyszerre kibocsátó és elfogadó bank is, elsődleges választási prioritása a bankkártyatársaságok közötti a fenti elemzés alapján, a profitabilitást figyelembe véve, azon alapult, hogy melyik bankkártyatársaságnak magasabb a bankközi jutalék szintje. Így kijelenthető, hogy a bankkártyatársaságok közötti verseny legfontosabb versenytényezője a bankközi jutalék szintjének mértéke.

416. Tekintettel arra, hogy a Visa a bankközi jutalék szintjének meghatározása során felső korlátba ütközött, így a legfontosabb versenytényező vonatkozásában nem tudott érdemei szerint versenyezni a MasterCard-dal,²²⁶ a bankok a magasabb bankközi jutalék szintet meghatározó MasterCard-ot választották a Visa helyett. Ennek következtében a Visa folyamatosan piacot veszített, és a vizsgált időszak elején meglévő 30 %-os piaci részesedése a vizsgált időszak végére 15%-ra csökkent. Ez alapján az állapítható meg, hogy a MasterCard bankközi jutalékszint meghatározása a bankokért folytatott piaci versenyben a Visa piacról való kiszorulásához vezetett volna, ha a jogalkotó nem lép közbe és nem maximalizálja a bankközi jutalék mértékét.

417. Az eljáró versenytanács a fentiek alapján arra a meglátásra jutott, hogy **jelen ügy tárgya egy ár (a bankközi jutalék) alapú kizorító magatartás.**

FHB Vj/78-38,39/2013. 8. kérdésre adott válasz

K&H Vj/78-41/2013. 8. kérdésre adott válasz

MKB Vj/78-45/2013. 8. kérdésre adott válasz

OTP Vj/78-10/2013. 2. kérdésre adott válasz

Raiffeisen Vj/78-48/2013. 8. kérdésre adott válasz

UniCredit Vj/78-49/2013. 8. kérdésre adott válasz

²²⁵ Budapest Bank Vj/78-54/2013.

CIB Vj/78-56/2013.

CITI Vj/78-53/2013.

Erste Vj/78-52/2013.

FHB Vj/78-38,39/2013.

K&H Vj/78-41/2013.

MKB Vj/78-45/2013.

OTP Vj/78-10/2013.

Raiffeisen Vj/78-48/2013.

UniCredit Vj/78-49/2013.

²²⁶ Hiába volt például a tranzfer költségeket tekintve versenyképesebb a MasterCard-nál, lásd jelen határozat 341. pontját.

418. A következőkben az eljáró versenytanácsnak azt kell megvizsgálnia, hogy a MasterCard magatartását visszaélészerűen gyakorolta-e.

IX.2. Az ár alapú kizorító jellegű magatartások értékelése az Erőfölényes Közlemény alapján

419. A magatartás beazonosítása után, továbbhaladva az Erőfölényes Közlemény iránymutatása szerint, az elemzés következő lépcsője a Közlemény 20. pontjába foglalt tényezők, 21. pont szerinti elemzése²²⁷.

420. Az eljáró versenytanács előre bocsátja, hogy elemzése az Erőfölényes Közleményben meghatározott tényezők közül azokra terjed ki, amelyek jelen ügyben relevánsak.

IX.2.1. Az általános és a konkrét tényezők elemzése az Erőfölényes Közlemény alapján²²⁸

IX.2.1.1. Az erőfölényben lévő vállalkozás helyzete

421. Az Erőfölényes Közlemény sommás megállapítása szerint „*általában minél erősebb az erőfölény, annál valószínűbb, hogy az ezt a helyzetet védő magatartás versenyellenes piaclezárást eredményez.*”²²⁹

422. Az eljáró versenytanács korábban részletesen elemezte a MasterCard piaci helyzetét²³⁰, és azon túlmenően, hogy megállapította, hogy erőfölényes helyzetben volt, kitért arra is, hogy ez az erőfölényes helyzet egy quasi monopol pozíciót jelent. A MasterCard minden bizonnyal már a vizsgált időszak előtt is erőfölényes pozícióban volt a maga kb. 70 %-os piaci részesedésével, de ez a pozíció még tovább erősödött a vizsgált időszak alatt, és annak végére a 85 %-ot érte el.

423. Fontos megjegyezni, hogy ez a piacszerzés a tendenciák alapján tovább folytatódott volna, ha a jogalkotó nem lép közbe és nem maximalizálja a bankközi jutalék mértékét, illetve azt is fontos megjegyezni, hogy volt olyan bank, amely azért nem váltott, azért nem válthattak bankkártya társaságot, mert az anyabankjuk kizárólagos megállapodást kötött a Visa-val, így az ő portfóliójukból kizárólag ezért nem tudhatta a MasterCard kiszorítani a VISA-t.

²²⁷ Lásd Erőfölényes Közlemény 21. pontját „*A Bizottság az egyes ügyek vizsgálatánál elvégzi a 20. pontban említett általános tényezők, illetve a versenykorlátozó magatartás bizonyos típusaival foglalkozó szakaszokban ismertetett konkrétabb tényezők és minden más megfelelőnek vélt tényező elemzését. Ez a vizsgálat általában az érintett piac (ahol az erőfölényben lévő vállalkozás magatartását folytatja) tényleges vagy a jövőbeni valószínűsíthető helyzetének és egy megfelelő ellenpéldának – amelyben például a szóban forgó magatartás egyszerűen nincs jelen – vagy más valószerű alternatív forgatókönyvnek az összehasonlításával készül, a kialakult üzleti gyakorlatra tekintettel.*”

²²⁸ Lásd Erőfölényes Közlemény 20. pontját

Az erőfölényben lévő vállalkozás által alkalmazott, adott esetben kizorító hatású árképzési gyakorlat gazdasági igazoltságát az eset összes körülményének figyelembevételével kell megítélni. (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 73. pontját). E vonatkozásban meg kell határozni, hogy az ilyen gyakorlatból származó, a versenyre nézve hátrányos kizorító hatást ellentételezhetik, esetleg meg is haladhatják-e a gazdaságosságban jelentkező előnyök, amelyek a fogyasztók számára is előnnyel járnak. Ha e gyakorlat kizorító hatása nincs arányban a piac és a fogyasztók számára jelentkező előnyökkel, vagy ha meghaladja az ezen előnyök eléréséhez szükséges szintet, az említett gyakorlatot visszaélészerűnek kell tekinteni. (a fent hivatkozott British Airways kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 86. pontja)

²²⁹ Erőfölényes Közlemény 20. pontjának első francia bekezdése

²³⁰ Lásd jelen határozat VIII.3. fejezetét

424. Továbbnövelte a MasterCard erőfölényes pozícióját az a tény, hogy a vizsgált időszak alatt a Visa árazási korlátba ütközött a bankközi jutalék kapcsán. Az eljáró versenytanács fentebb már kifejtette, hogy miért tekinti kulcsfontosságú versenytényezőnek a bankközi jutalékot, így itt csak utalni kíván rá, hogy álláspontja szerint a MasterCard szabad bankközi jutalék meghatározási joga behozhatatlan versenyelőnynek tekintendő a piacon.
425. A Visától nagy mértékben független magatartás jeleként értékelhető továbbá az a tény is, hogy banki nyilatkozatok szerint a Visa jóval alacsonyabb tranzakciós díjakkal üzemelteti kártyarendszerét, ami alapvetően kedvező lenne a kibocsátó bankok számára, ám ezek az alacsony díjak nem tudnak érvényesülni a MasterCard magas bankközi jutaléka miatt, noha a fogyasztók számára az alacsonyabb tranzakciós díjak miatt éppen a Visa kártyái volnának előnyösebbek, azonban a fogyasztók érdekeiket nem tudják érvényesíteni, mivel a bankok – gazdaságilag értelemszerű választásuk alapján – egyre kevesebb Visa kártyát bocsátottak ki. Más szóval, a MasterCard képes volt magasan tartani tranzakciós (üzemeltetési) díjait a bankokkal szemben, és nem kellett tekintettel lennie a Visa alacsonyabb díjaira, köszönhetően a magas és szabadon megállapított bankközi jutalékainak.²³¹
426. Az eljáró versenytanács elemzésében²³² arra is kitért, hogy a MasterCard piaci részesedése és a szabad bankközi jutalék meghatározási joga folytán az ún. szuper domináns, monopol helyzethez közeli pozícióban volt a piacon, ami tovább növeli felelősségét és annak valószínűségét, hogy magatartásával erőfölénnyel való visszaélést valósít meg.

IX.2.1.2. Az érintett piacot jellemző körülmények

427. Az Erőfölényes Közlemény megállapítása szerint az érintett piacot jellemző körülmények közé tartoznak a piacra lépés és a terjeszkedés körülményei, mint a méret- és/vagy választékgazdaságosság megléte és a hálózati hatások létezése.²³³
428. A fenti bekezdés alapján az eljáró versenytanács
- (i) a piacralépési korlátot,
 - (ii) a méretgazdaságosságot és
 - (iii) a hálózati hatásokat
- értékeli a határozat jelen részénél.
429. Az eljáró versenytanács nem osztja az eljárás alá vont megállapításait, álláspontja szerint, ahogy fent utalt rá,²³⁴ igenis magas a piacralépési korlát, amely mind pénzügyi, mind technikai, mind méretgazdaságossági szinten megjelenik.
430. Így a potenciálisan piacra lépők száma igen korlátozott és számukra is igen magas a belépési korlát.²³⁵
431. További fontos jellemzője az érintett piacnak, hogy a két jelenlegi piaci szereplőn kívül nincs más piaci szereplő, és potenciális piacra lépők sem azonosíthatók be, mivel ez egy olyan piac, amely jelentős beruházásokat, tőkét és egyéb forrást (pl.: humántőke) igényel a

²³¹ A vizsgált időszakban megfigyelhető volt a piacon, hogy a fogyasztók szempontjából legolcsóbb tranzakciós díjú (pl.: az éves kártyadíj) kártyákat a Visa (Electron típusú) kínálta, azonban ezzel jelentős versenyelőnyre nem tudott szert tenni, mivel kevés bank bocsátotta ki ezeket a kártyákat.

²³² Lásd jelen határozat VIII.3.2.4. alfejezetét

²³³ Erőfölényes Közlemény 20. pontjának második francia bekezdése

²³⁴ Lásd jelen határozat VIII.3.2.6. pontját.

²³⁵ Nem véletlen, hogy az elmúlt 25 évben a betéti kártyapiacra a MasterCardon és a Visa-n kívül más szereplő nem jelent meg, a bankok releváns saját márkás termékkel nem álltak elő.

piacra belépni szándékozó társaságtól, továbbá a méretgazdaságossági tényezők és a hálózati hatások szintén komoly belépési korlátok.

432. Egy új bankkártya társaságot az is elrettenthet a piacralépéstől, hogy a két kártyatársaság nagy előnyt élvez, hiszen több mint húsz év alatt építhette ki jelenlegi elfogadói és kibocsátói hálózatát, kapcsolatait.
433. Ahogy a fenti bekezdésekből kiolvasható, jelen piacra az eljáró versenytanács véleménye szerint abszolút jellemző a méretgazdaságosság²³⁶ és a hálózati hatások.²³⁷
434. A méretgazdaságosság kapcsán nem csupán a klasszikus termeléshez kapcsolódó méretgazdaságossági előnyökre kell gondolni az érintett piacon (például több kártyát legyártani fajlagosan nyilvánvalóan olcsóbb), hanem arra is, hogy egy bizonyos számú kártyaelfogadó kereskedő után a többi kereskedő, mivel lépéskényszerbe kerül a versenytársaival szemben – meggyőzése az adott kártyaelfogadásra alacsonyabb összegű kiadást jelent. Ugyanez igaz a fogyasztókra is, nyilvánvalóan könnyebben választanak egy olyan kártyát, amit több helyen elfogadnak, és ennek következtében olcsóbbá válik annak használata, hiszen a költségek fajlagosan nagyobb körben terülnek szét.
435. Hálózati hatás jelentkezik az érintett piacon például a kártyák elfogadását illetően. Ugyanis minél több kereskedő fogadja el, vagy minél több fogyasztó használja az adott kártyatársaság kártyáit, annál nagyobb az adott kártya brand értéke, annál jobban rá vannak kényszerítve a kereskedők a kártyaelfogadásra, ebből kifolyólag pedig a kereskedői jutalék révén az elfogadó bankok, és rajtuk keresztül a bankközi jutalék útján a kibocsátó bankok, és a bankok révén végezetül a bankkártya társaságok is annál nagyobb bevételre tesznek szert.
436. Az érintett piacot jellemző körülmények kapcsán kiemelendő az a korábban már hivatkozott fontos piaci körülmény, hogy a piacon kizárólag két szereplő van jelen, más vállalkozás piacralépése nem valószínű, így a MasterCard-nak nem volt a Visa-n kívül más olyan versenytársa, aki versenynyomást tudott volna gyakorolni rá.
437. Az eljáró versenytanács, egyezően a Bizottság Erőfölényes Közleményében foglaltakkal arra jutott, hogy az érintett piacon a magas piacra lépési korlátok; a méretgazdaságossági, hálózati hatások és természetesen a piac kétszereplős volta miatt sokkal könnyebben megvalósul a piaclezáró, kizorító magatartás a piacon erőfölényben lévő vállalkozás részéről.

IX.2.1.3. Az erőfölényben lévő vállalkozás versenytársainak helyzete

438. Az erőfölényben lévő vállalkozás versenytársai kapcsán az Erőfölényes Közlemény 20. pontja kimondja, hogy egy adott versenytárs fontos szerepet játszhat még akkor is, ha a többi versenytárshoz képest alacsony piaci részesedéssel rendelkezik. Az Erőfölényes Közlemény rögzíti, hogy az értékelés során a Bizottság a rendelkezésére álló információk alapján adott esetben szintén figyelembe veheti, hogy létezik-e olyan reális, hatékony és gyors ellenstratégia, amelyet a versenytársak valószínűleg alkalmaznának.
439. A versenytársak piaci pozíciója képet adhat arról, hogy mekkora a kockázata annak, hogy a felek képesek lesznek külön-külön piaci erőt kifejezni és kizárni a piacot, vagy enyhíteni a

²³⁶ A mennyiség növekedésével a termékek előállításának egységgétsége egy határig (a termelőkapacitás maximális kihasználtságáig) csökken.

²³⁷ Bizonyos termékeknek és szolgáltatásoknak annál nagyobb az értéke, minél többen használják őket. Ezen termékek fogyasztók általi felhasználhatósága megköveteli egy összekötő-hálózat meglétét, ahol a fogyasztással kapcsolatos hasznosság újabb felhasználók bevonásával tovább növelhető. Az ilyen pozitív externáliával jellemezhető piacokat nevezzük hálózati piacoknak.

versenyt. Minél erősebbek a versenytársak és minél többen vannak, annál kisebb a kockázata, hogy kizárják a piacot, vagy enyhítsék a versenyt.

440. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint két körülmény alapvetően határozta meg a vizsgált időszakban a Visa piaci lehetőségeit: (i) árazási korlátja a bankközi jutalék kapcsán, (ii) a MasterCard meglévő dominanciája a piacon.
441. A Visa árazási korlátjából fakadóan behozhatatlan versenyhátrányban volt az érintett piacon a MasterCarddal szemben, az árazási korlát miatt a bankközi jutalékok között kirívó különbség²³⁸ alakult ki.
442. A versenyhátrány oka az, hogy a bankközi jutalék egy fontos döntési tényező a kibocsátó bankok számára, a különbség pedig a vizsgált időszakban akkora volt a két kártyatársaság jutalékai között, hogy annak érzékelhető hatása volt a kártyakibocsátó bankok bevételeire. Minden betéti kártyás tranzakció után ugyanis 3-szor – 4-szer akkora, vagy még ennél is nagyobb bevételhez jutott egy kibocsátó bank, ha MasterCard kártyát bocsátott ki Visa kártya helyett, minden egyéb körülmény és feltétel változatlansága mellett. Figyelembe véve, hogy a bankkártyás fizetés amúgy is egy egyre jobban elterjedő, és ezáltal egyre nagyobb forgalmat és árbevételt generáló fizetési mód, a kártyakibocsátó bankok számára fontos lehet, ha egy kártyával ennyivel magasabb bevételt lehet elérni minden egyes tranzakció után.
443. A versenyzésre való képtelenséget mutatja, hogy a Visának banki nyilatkozatok szerint jóval kedvezőbb tranzakciós költségei voltak, jóval olcsóbban üzemeltette a rendszerét, ez azonban a nagy bankközi jutalék díjkülönbség miatt nem tudott érvényesülni. Ahogy fentebb az eljáró versenytanács kifejtette, a kibocsátó bankok alapvetően a magasabb bankközi jutalékban érdekeltek, ezért nem állt érdekükben a MasterCard-ra (és például a Vj/18/2008/341. számú határozat felülvizsgálata miatt saját magukra) nézve hátrányos nyilatkozatokat tenni. Az eljárás során az egyik legnagyobb kibocsátó bank, a K&H Bank mégis úgy nyilatkozott, hogy a Visa versenyhátrányban van, és, hogy az interchange díjak közötti itthoni különbség nem hagyja érvényre juttatni a versenyt az egyéb kártyatársasági szolgáltatások és díjak tekintetében. Ha egy piaci szereplő azzal szembesül, hogy az egyik versenytényezőben meglévő hatalmas versenyhátránya miatt a többi versenytényező nem érvényesül megfelelően, előbb-utóbb nem lesz érdekelt abban, hogy agresszívan versenyezzen ezekben az egyéb versenytényezőkben, hiszen az ebbe fektetett energia és erőforrás nem térül meg. Egy profit orientált gazdasági társaság esetén nem életszerű, a racionális piaci magatartással ellentétes lenne, ha egy olyan piacba, illetve olyan versenybe fektetne energiát és erőforrást, amelyben a leküzdhetetlen versenyhátránya miatt nem lát potenciált, nem várható a megtérülés, és folyamatos kudarcélmények érik.
444. A másik piacot döntően meghatározó körülmény a MasterCard piaci dominanciája, ami azt jelentette a Visa számára, hogy a bankok számára sokkal profitálóbbr ajánlatokkal kellett volna előállnia,²³⁹ mint amit a MasterCard kínált már, azért hogy piacot tudjon szerezni. Mivel azonban a bankközi jutalék a kártyapiacra egy döntő versenytényező, és ennek meghatározása során a Visa felső korlátba ütközött, ezért ezt nem tudta megtenni.

²³⁸ A Visa kötelezettségvállalását követően a MasterCard bankközi jutaléka mintegy 4,5-szeresét tette ki a Visa díjainak, és a 2012. elejétől hatályos díjcsökkentést követően is, a MasterCard jutaléka közel 3,4-szerese volt a Visa jutalékának.

²³⁹ Egy sport példával élve például a boxban a regnáló világbajnokot sokkal jobban meg kell verni ahhoz, hogy a pontozó bírák győztesnek hozzák ki az ellenfelét, mint egy nem ennyire védett/megszokott pozícióban lévő ellenfelet.

IX.2.1.4. Vevők helyzete

445. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a releváns piac szempontjából vevőknek a kibocsátó bankok tekintendők. A fentebb részletesen kifejtett²⁴⁰ érvek alapján az eljáró versenytanács azt állapította meg, hogy a kibocsátó bankok abban voltak érdekeltek, hogy minél magasabb szintű legyen a bankközi jutalék mértéke. Tekintettel arra, hogy a Visa árazási korlátba ütközött, így a bankok ezt az érdeküket kizárólag a MasterCard útján tudták megvalósítani. A MasterCard érdeke pedig a bankok ezen érdekével egybecsengett, hiszen egyrészt a bankközi jutalékból neki is bevétele generálódott, másrészt a nagyobb mértékű bankközi jutalék szinttel tudott még nagyobb piaci részesedését elérni, ezen versenytényező használatával tudta a versenytársát kiszorítani.
446. A fentiek alapján az eljáró versenytanács arra a megállapításra jutott, hogy a kibocsátó bankok a vizsgált időszakban egyértelműen abban voltak érdekeltek, hogy
- bankkártyáikat a Mastercard kártyáira migrálják, illetve ezzel párhuzamosan
 - a status quo fennmaradjon, a MasterCard magasabb bankközi jutalék szintjei minél hosszabb ideig hatályban maradjanak,
- hiszen így tudták maximalizálni bevételeiket.

IX.2.1.5. Az állítólagos visszaélő magatartás mértéke

447. Az Erőfölényes Közlemény rögzíti, hogy egy adott magatartás piaclezáró hatása annál jobban valószínűsíthető, minél nagyobb a magatartás által érintett összes eladás aránya az érintett piacon, a magatartást minél hosszabb ideig folytatják, és minél rendszeresebben alkalmazzák.
448. E tekintetben az eljáró versenytanács megállapította, hogy a MasterCard magatartásának következményei nagy mértékűek voltak, mivel:
- a vizsgált időszak során a piacszerzése 15 %-os volt, ami több mint egy millió betéti kártyát jelent;
 - a magatartást majdnem három évig folytatta,
 - magatartásának következményeként az amúgy is meggyengült piaci versenyt quasi teljes egészében megszüntette, abban az esetben, ha nem lép közbe a jogalkotó, magatartásának következtében a piac monopolizálódott volna;
 - magatartásának következményei igen nagy számú²⁴¹ végső fogyasztót (bankkártyabirtokost) érintettek.

IX.2.1.6. Tényleges piaclezárás lehetséges bizonyítéka

449. A Bizottság az Erőfölényes Közleményben kimondja, hogy ha a szóban forgó magatartás kellő ideig fennállt, az erőfölényben lévő vállalkozás és versenytársai piaci teljesítménye közvetlen bizonyítékkal szolgálhat a versenyellenes piaclezárásról.
450. Az eljáró versenytanács ennél a pontnál a fentiek alapján az alábbi – fentebb már kifejtett – tényezőket értékeli:
- a MasterCard bankközi jutalék meghatározása miatt a Visa ténylegesen piacot veszített (15%-ot), és teljesen kiszorulóban volt a piacról;

²⁴⁰ Lásd jelen határozat VIII.3.2.7. és IX.1.2.3.2. alfejezeteit.

²⁴¹ A MasterCard magatartásának mértékét nagy mértékben súlyosbítja az, hogy azt egy olyan termék vonatkozásában követte el, amelynek penetrációja igen magas a fogyasztók körében – a vizsgált időszakban 5,5-6,5 millió darab (ez a vizsgált időszak elején és végén forgalomba lévő kártyák darabszáma. Bővebben lásd jelen határozat 3. és 5. táblázatát) betéti kártya volt forgalomban.

- a Visa nem tudott érdemei szerint versenyezni, hiába csökkentette transzferköltségeit, annak hatásai nem tudtak érvényesülni;
- a MasterCard – a folyamatban lévő versenyfelügyeleti eljárás ellenére – magatartásával nem hagyott fel, annak csak a jogalkotói közbelépés szabott gátat.

IX.2.1.7. Az eljárás alá vont szándéka, magatartásának felróhatósága

451. Korábban az eljáró versenytanács részletesen vizsgálta a visszaélés fogalmánál²⁴² és a magatartás beazonosításánál²⁴³ azt a kérdést, hogy az eljárás alá vont tudatának, szándékának át kell-e fognia az tény, hogy magatartásával visszaélést, versenyjogsértést valósít meg.
452. Az eljáró versenytanács a bírói gyakorlat alapján bemutatta, hogy a visszaélés objektív kategória, így az eljárás alá vontnak nem kell tudnia azt, hogy magatartása visszaélést valósít meg, és elkövetheti a visszaélést úgy is, hogy valamely jogával jogszerűen él.
453. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a MasterCard a visszaélést a jogszerűen gyakorolható, a bankközi jutalék szabad meghatározásával kapcsolatos magatartásával követte el, azonban ellentétben a MasterCard előadásával, azt nem tudta elfogadni az eljáró versenytanács, hogy magatartásának következményeivel, így annak kizorító hatásával ne lett volna tisztában.
454. Ahogy az eljáró versenytanács jelen határozat tényállási részében bemutatta, ha még el is fogadnánk azt, hogy a MasterCard nem volt tisztában a magatartásának következményével – ami egyébként kizárható –, akkor is megállapítható az, hogy a versenytársa a médián keresztül jelezte ezt, az NGM találkozót szervezett ezen probléma megoldására, az MNB törvénymódosítást javasolt, a GVH eljárást indított. Ezek alapján pedig ezen érvelés nem fogadható el, és megállapítható, hogy a MasterCard magatartásának következményeivel tisztában volt, mégsem hagyott fel azzal.²⁴⁴
455. Az eljáró versenytanács a MasterCard erőfölényének vizsgálata során megállapította,²⁴⁵ hogy „nem csupán” erőfölényes helyzetben volt, hanem piaci részesedése és bankközi jutalék korlátok nélküli megállapítási joga folytán ún. szuper domináns, monopol helyzet közeli pozícióban volt.
456. Az eljáró versenytanács korábban már hosszan kifejtette, hogy erőfölényes ügyekben nincsen jelentősége az erőfölényben lévő vállalkozás szándékának, ilyen ügyekben az objektív felelősség elve alkalmazandó, azt is levezette az eljáró versenytanács, hogy úgy is visszaélhet egy vállalkozás erőfölényes pozíciójával, hogy magatartását egy az általa jogszerűen gyakorolható jogával valósítja meg.
457. Az objektív felelősség elvére figyelemmel az eljárás alá vont szándékának nem kell kiterjednie a visszaélés megvalósítására, magatartása enélkül is felróható, ha azzal visszaélést valósít vagy valósíthat meg.
458. Az eljáró versenytanács szerint az erőfölényes pozícióban lévő MasterCard azzal, hogy bankközi jutalékának szintjét – a többszöri visszajelzések és saját tapasztalatai alapján tudva annak hatását – akként állapította meg, hogy azzal a Visa kizorítását érte el a piacról a szabad bankközi jutalék díjmegállapítási jogával, (az ebből is fakadó) erőfölényével visszaélt.

²⁴² Lásd jelen határozat IX.1.1. alfejezetét.

²⁴³ Lásd jelen határozat IX.1.2. alfejezetét.

²⁴⁴ Annak kérdésével, hogy objektíve kimenthető volt a MasterCard magatartása, mivel a bankközi jutalék mértékét a piaci viszonyoknak megfelelően határozta meg, az eljáró versenytanács a következő fejezetben tér ki.

²⁴⁵ Lásd jelen határozat IV.5. fejezetét.

459. Ezen magatartás következtében nem csupán a Visa-t szorította ki a piacról, hanem a magasabb bankközi jutalék továbbgyűrűző hatása²⁴⁶ miatt végső soron a fogyasztókat is megkárosította.

IX.2.1.7.1. Az eljárás alá vont erőfölényes helyzetéből fakadó felelőssége

460. A Bíróság az 1981-es Michelin kontra Bizottság ügyétől²⁴⁷ folytatja azt a töretlen gyakorlatot, amely szerint egy erőfölényben lévő vállalkozás „különös felelősséggel bír, hogy a magatartása ne sértse a zavartalan versenyt a közös piacon”, valamint egy gazdasági erőfölényben lévő vállalkozást, függetlenül attól, hogy mi okozta, különleges felelősség terhel a tekintetben, hogy magatartásával ne okozzon kárt a piaci versenyben.²⁴⁸ Továbbá, az EUMSZ 102. cikkéből eredő kötelezettségek természetéből következik, hogy sajátos körülmények között a gazdasági erőfölényben lévő vállalkozások nem élvezhetik annak jogát, hogy olyan magatartást tanúsítsanak, amely önmagában nem visszaélészerű, és amely nem lenne kifogásolható, ha nem gazdasági erőfölényes vállalkozás tanúsítja.²⁴⁹
461. Ezen döntést követően a Bíróság általános gyakorlatává vált²⁵⁰ a 102. cikk szerinti ügyekben, hogy az erőfölényes vállalkozásokra olyan kötelezettségeket ró, amelyet az erőfölénnyel nem bíró cégeknek nem kell viselniük.
462. Versenytanács maga is osztotta a Bizottság fentebb ismertetett gyakorlatát és a Vj/126/2000. számú ügyben kimondta, hogy a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés objektív kategória, vagyis míg a polgári jogi viszonyokban – így a szerződési jogban is – úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható (régi Ptk. 4. § (4) bekezdés), addig a versenyjogi elbírálás alá eső erőfölényes vállalkozások magatartásának jogellenességéhez nincs szükség felróhatóságra, illetve megítélésük sem az általában elvárható magatartáshoz igazodik. Az erőfölényes vállalkozások – éppen jelentős piaci hatású, adott esetben nagyszámú piaci partnert érintő szerződéseik, és ezáltal a versenyt (a közérdeket) széleskörűen érintő negatív piaci hatás miatt – **az átlagos piaci erejű vállalkozásokhoz képest fokozott felelősséggel bírnak.**²⁵¹
463. A Deutsche Post Ag – Interception of cross-border mail ügyben a Bizottság rögzítette, hogy az erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás különleges felelősségének tényleges terjedelme a vállalkozás által birtokolt erőfölény fokának függvényében és a piac különleges jellemzői alapján ítélandó meg, amelyek hatással lehetnek a versenyhelyzetre.²⁵²

²⁴⁶ A magasabb bankközi jutalék magasabb kereskedői jutalékot generál, ami a fogyasztói árakban is jelentkezik.

²⁴⁷ C-22/81. sz. ügy, Regina kontra Social Security Commissioner, ex parte Norman Ivor Browning, ECLI:EU:C:1981:316.

²⁴⁸ C-322/81 sz. ügy, NV Nederlandsche Banden Industrie Michelin kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:C:1983:313 Bizottság Bizottság 57. bekezdés; T-301/04 sz. ügy, Clearstream Banking AG és Clearstream International SA kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:T:2009:317, 132. bekezdés

²⁴⁹ C-322/81 sz. ügy, NV Nederlandsche Banden Industrie Michelin kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:C:1983:313 57. bekezdés; T-111/96 sz. ügy, ITT Promedia kontra Bizottság, ECLI:EU:T:1998:183, 139. bekezdés; T-301/04 sz. ügy, Clearstream Banking AG és Clearstream International SA kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:T:2009:317., 133. bekezdés

²⁵⁰ Lásd például C-333/94. P. sz. ügy, Tetra Pak International SA kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:C:1996:436; C-395/96. P. és C-396/96. P. sz. egyesített ügyek, Compagnie Maritime Belge Transports SA kontra Bizottság ECLI:EU:C:2000:132. vagy a fentebb ismertetett C-457/10. sz. AstraZeneca ügy, 134., 149. pontjait.

²⁵¹ A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv-t.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 21.1. [2013] (Vj-126/2000. XIV. rész első bekezdés)

²⁵² COMP/C-1/36.915, Bizottsági döntésszám: 2011/892/EC

464. Ezzel párhuzamos véleményként hozható fel a Tetra Pak ügy,²⁵³ amelyben a Bizottság azt is megállapította, hogy az erőfölényben lévő vállalkozások különleges felelősségének terjedelmét mindig az adott ügy körülményeinek fényében kell mérlegelni. Ebből következik, hogy előfordulhat olyan helyzet, amelyben egy adott magatartás egyes erőfölényes vállalkozások esetében visszaélésként, míg mások esetében jogszerűnek minősülhet.²⁵⁴
465. Az eljáró versenytanács egyetértve a Bizottság fenti állásfoglalásával, maga is osztja azt a véleményt, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás felelőssége annál nagyobb, minél nagyobb a piaci részesedése.
466. Ezt a helyzetet többlet felelősség elvét fokozza, ha a cég nem egyszerűen csak erőfölényes helyzetben, hanem inkább a monopolhelyzethez közelítő erőfölényes helyzetben (super-dominance) van.²⁵⁵ A Bizottság maga is erre a megállapításra jutott a Microsoft ügyben, ahol azt állapította meg, hogy a Microsoft a 90 %-os piaci részesedével „nyomasztó erőfölényben” volt, sőt világos üzenete annak, hogy a monopolhelyzethez közeli erőfölényben lévő társaságok nem használhatják a helyzetüket arra, hogy megkárosítsák a fogyasztókat, és elfojtsák az innovációt a versenykizárásával a kapcsolódó piacokon.²⁵⁶

IX.2.1.7.2. A gazdasági erőfölény és az eljárás alá vont felelőssége

467. A MasterCard azt követően, hogy a Bizottság kötelezettségvállalással zárta a Visa fogyasztó betéti kártyáival szembeni versenyfelügyeleti eljárását, illetve azt követően, hogy a kötelezettségvállalás miatt a Visa magyarországi fogyasztó betéti bankközi jutalékai tekintetében egy 0,2%-os árazási maximum lépett életbe egy behozhatatlan versenyelőnyre, a szabad bankközi jutalék megállapítás jogára tett szert.. A MasterCard ezt megelőzően is kiemelkedően erős piaci pozícióval (a 70%-os piaci részesedésével valószínűleg erőfölényes pozícióval) rendelkezett, a monopolhelyzethez közelítő gazdasági erőfölényes helyzetet pedig azért teremtette meg a kötelezettségvállalás, mert ezáltal a Visa egy, a piaci verseny szempontjából legfontosabbnak számító versenytényező tekintetében leküzdhetetlen versenyhátrányba került, nagyban megnövelve a MasterCard független piaci magatartásának lehetőségét, anélkül, hogy a Visa a MasterCard piaci magatartására bármilyen érdemi választ tudjon adni.²⁵⁷
468. A fentiek szerint a MasterCardot (monopol helyzethez közelítő) gazdasági erőfölényben lévő vállalkozásként többlet felelősség terhel, amely fakad a különleges, speciális piaci

²⁵³ C-333/94. P. sz. ügy, Tetra Pak International SA kontra az Európai Községek Bizottsága, [ECLI:EU:C:1996:436]

²⁵⁴ Lásd erre vonatkozóan az Európai Bizottság gyakorlatát a szelektív árazásos ügyekben

²⁵⁵ Lásd az Egyesült Királyság Fellebbviteli Verseny Törvényszékének (Competition Appeal Tribunal) Napp Pharmaceutical holdings Ltd kontra Director General of Fair Trading ügyében (1000/1/1/01.) hozott döntésének 129., 219. és 337. fejezetét, <http://www.catribunal.org.uk/237-565/1001-1-1-01-Napp-Pharmaceutical-Holdings-Limited-and-Subsidiaries.html>

²⁵⁶ Companies should not practice interoperability only where they are forced to compete in a particular market, because that increases its chances of winning market share. In confirming the bundling part of the Commission's decision, the Court has again confirmed the importance of consumer choice. Microsoft cannot abuse its Windows monopoly to exclude competitors in other markets. Microsoft can improve its products, but the Court confirmed that there was no technical benefit to building its media player into its operating system in the way that it did. Consumers did not benefit. Consumers only paid the price through reduced choice and less innovation on the market as a whole. This is an important precedent, not just for this particular product on this particular market.

²⁵⁷ A kötelezettségvállalást követően a Visa a bankközi jutalék díját nem tudta már változtatni, ennek következtében az úgynevezett béna kacsa (lame duck) effektussal kellett szembenéznie.

helyzetből, abból, hogy egy már meggyengült piaci verseny esetében bármely magatartása fokozottan fejti ki hatását és a piac sajátosságaiból is. Az érintett piac ugyanis egyrészt egy olyan piac, amely kiemelkedően fontos nemzetgazdasági szempontból, hiszen a piaci szereplők által nyújtott szolgáltatások egyre inkább elterjedő elektronikus fizetéseket tesznek lehetővé a fogyasztók számára, és ezáltal hozzájárulnak a gazdasági szereplők közötti tranzakciók lebonyolításához, ezek hatékonyságának és biztonságának növeléséhez, valamint a feketegazdaság visszaszorításához. Az érintett piac másrészt egy olyan piac, amelyen a MasterCardnak csak egy versenytársa van, és annak kiesése, vagy versenyzésre való képességének korlátozódása esetén sem valószínűsíthető, hogy bármely más vállalkozás képes lenne belépni a piacra és versenynyomást gyakorolni a MasterCardra, különösen nem rövidtávon. Ehhez az is hozzájárul, hogy a piacot méretgazdaságossági és hálózatos hatások is jellemzik, és azon túl, hogy számos egyéb belépési korlát is van, jelenleg nem is ismert egyéb olyan globális vagy lokális piaci szereplő, aki potenciális versenytársként merülhet fel.

IX.2.2. Szükséges-e tesztet elvégezni annak megállapításához, hogy a MasterCard visszaélő magatartása a fogyasztók megkárosítását eredményezte?

469. Az Erőfölényes Közlemény 23-27. pontjai tartalmazzák az áralapú versenykorlátozó magatartásra vonatkozó speciális tényezők elemzését.
470. Ezen pontok alapján a Bizottság egyrésztől azt vizsgálja a kizorítás kapcsán, hogy az adott versenytárs megegyező hatékonyságú volt-e a feltételezetten visszaélést tanúsító magatartást folytató vállalkozással. Másrészt pedig egy költségelemzést végez el arra vonatkozóan, hogy a szóban forgó magatartással ki lehet-e zárni az erőfölényben lévő vállalkozással megegyező hatékonyságú, akár feltételezett versenytársat a piacról. Ennek megállapítása céljából a Bizottság megvizsgálja a költségekre és az eladási árakra vonatkozó gazdasági adatokat, és különösen azt, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás költségei alatti árképzést alkalmaz-e.²⁵⁸

IX.2.2.1. Szükséges-e annak vizsgálata, hogy a VISA megegyező hatékonyságú versenytárs volt?

471. Az Erőfölényes Közlemény 23. pontja kimondja, hogy az áralapú versenykorlátozó visszaélésszerű magatartások esetében a Bizottság főszabály szerint csak akkor kíván beavatkozni, ha a magatartás már meggátolta, illetve képes meggátolni az erőfölényben lévő vállalkozás olyan versenytársainak a részvételét a versenyben, amelyeket éppolyan hatékonyaknak tekintenek, mint az erőfölényben lévő vállalkozást (angolul: „as efficient competitors”, a továbbiakban: AEC elemzés/teszt).
472. Igaz ugyan, hogy a Bíróság az árendedményektől eltérő más árgyakorlatok tekintetében alkalmanként megkövetelte az AEC-elemzés elvégzését annak hangsúlyozásával, hogy az EK 82. (EUMSZ 102.) cikk *többek között* tiltja, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás olyan gyakorlatot folytasson, amely kizorító hatást gyakorol *a hozzá hasonló hatékonyságúnak tekintett versenytársaira*.²⁵⁹

²⁵⁸ Erőfölényes Közlemény 25. pont.

²⁵⁹ C-209/10. sz. ügy, Post Danmark A/S kontra Konkurrencerådet, ECLI:EU:C:2012:172, 25. pont; lásd ezenkívül: C-280/08. P. sz. ügy, Deutsche Telekom AG kontra Bizottság, ECLI:EU:C:2010:603, különösen a 177., 183., 196., 203. és 254. pontok; C-52/09. sz. ügy, Konkurrenterkerket kontra TeliaSonera Sverige AB. ECLI:EU:C:2011:83, különösen a 67., 73. és 94. pontok; C-62/86. sz. ügy, AKZO Chemie BV kontra az Európai Községek Bizottsága, ECLI:EU:C:1991:286, különösen a 71. és 72. pont

473. Ebből az ítélkezési gyakorlatból azonban nem állapítható meg arra vonatkozó abszolút követelmény, hogy az áralapú versenykorlátozó magatartások versenyjogi értékelése során mindig el kell végezni az AEC-elemzést.²⁶⁰
474. Ezt a megállapítást veszi át az Európai Unió Bírósága is. Ugyanis az EUB az alábbiakat rögzítette a Post Danmark II. ítéletében²⁶¹

„az ügy sajátosságait figyelembe véve a releváns körülmények összességének vizsgálata során az erőfölényének terjedelmét és az érintett piac sajátos versenyfeltételeit is számításba kell venni”.

E tekintetben először is azt kell megvizsgálni, hogy ezek az árendedmények alkalmasak-e kizorító hatás kifejtésére, azaz hogy egyrészt nehezítik-e vagy akár lehetetlenné teszik-e az erőfölényben lévő vállalkozás versenytársai számára a piacra jutást, másrészt hogy nehezítik-e vagy akár lehetetlenné teszik-e e vállalkozás szerződő partnerei számára a különböző beszerzési források vagy kereskedelmi partnerek közti választást. Ezt követően azt kell megvizsgálni, hogy gazdaságilag objektív módon igazolhatók-e a nyújtott árendedményeknek (British Airways kontra Bizottság ítélet, C-95/04 P, EU:C:2007:166, 68. és 69. pont).

Az áraknak és költségeknek az EK 82. cikk valamely árendedményrendszerre való alkalmazásával összefüggésben történő összehasonlítását illetően a Bíróság megállapította, hogy az ügyfelek számára „negatív árak”, vagyis az önköltségi árnál alacsonyabban megállapított árak számlázása nem jelenti annak megállapításának előfeltételét, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás által alkalmazott visszamenőleges árendedmények rendszere visszaélészerű (Tomra Systems és társai kontra Bizottság ítélet, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 73. pont). Ugyanebben az ügyben a Bíróság kifejtette, hogy az alkalmazott árak és a költségek összehasonlításának hiánya nem minősül téves jogalkalmazásnak (Tomra Systems és társai kontra Bizottság ítélet, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 80. pont).

Ebből következik, amint azt a főtanácsnok az indítványának 61. és 63. pontjában megjegyezte, hogy az EK 82. cikkből vagy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából nem vezethető le arra vonatkozó jogi kötelezettség, hogy az erőfölényben lévő vállalkozások árendedményrendszerei visszaélészerű jellegének megállapítását mindig a megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumára alapozzák.

Ez a megállapítás azonban nem zárhatja ki eleve azt, hogy a valamely árendedményrendszert megkérdőjelező ügyekben az EK 82. cikkel való összeegyeztethetőség vizsgálata érdekében a megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumát alkalmazzák.

Egy olyan helyzetben azonban, mint amelyről az alapügyben szó van, amikor az erőfölényben lévő vállalkozás jelentős piaci részesedéssel rendelkezik, és különösen

²⁶⁰ Kokott főtanácsnok indítványa a C-23/14. sz. ügy, Post Danmark A/S kontra Konkurrencerådet, ECLI:EU:C:2015:343, 63. pont; C-23/14. sz. ügy, Post Danmark A/S kontra Konkurrencerådet, ECLI:EU:C:2015:651., 57.pont

²⁶¹ C-23/14. sz. ügy, Post Danmark II. ítélet, ECLI:EU:C:2015:651. 30-31. pont és 56-62. pontok

*a törvényi monopóliumból eredően jelentős strukturális előnyöket élvez, **amely monopólium az érintett piacon a küldemények 70%-át érinti, a megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumának alkalmazása irreleváns, mivel a piac szerkezete gyakorlatilag lehetetlenné teszi egy megegyező hatékonyságú versenytárs megjelenését.***

Továbbá egy olyan piacon, mint amelyről az alapügyben szó van, amelyet magas piacrálépési korlátok védenek, egy kevésbé hatékony versenytárs jelenléte hozzájárulhat a versenyképesség felerősödéséhez ezen a piacon, ezáltal pedig korlátozhatja az erőfölényben lévő vállalkozás magatartását.

A megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumát tehát úgy kell tekinteni, hogy az csupán egy a valamely árendérendőrendszer keretében történő erőfölénnyel való visszaélés fennállásának értékelésére szolgáló eszközök közül.

Ennélfogva az első kérdés harmadik és negyedik bekezdésére azt a választ kell adni, hogy a megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumának alkalmazása nem jelenti valamely árendérendőrendszer visszaélészerű jellegének az EK 82. cikkre tekintettel való megállapításának elengedhetetlen feltételét. Egy olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, a megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumának alkalmazása irreleváns.

475. Az eljáró versenytanács arra a megállapításra jutott, hogy a Bíróság által a Post Danmark II. ügyben leírt valamennyi releváns körülmény jelen ügyben is fennáll. A MasterCard piaci részesedése szintén 70 %-os volt a vizsgált időszak elején (sőt annak végére piaci részesedése 85%-ra nőtt), a Visa kötelezettségvállalásából eredően egy behozhatatlan versenylőnyt élvezett a MasterCard, ezenkívül pedig ahogy megállapításra került,²⁶² az érintett piacot magas piacrálépési korlátok védik.

476. Így az eljáró versenytanács arra a megállapításra jutott, hogy **a megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumának alkalmazása irreleváns, mivel a piac szerkezete gyakorlatilag lehetetlenné teszi egy megegyező hatékonyságú versenytárs megjelenését.**

IX.2.2.2. Szükséges-e a költségelemzés lefolytatása?

477. Értelemszerűen abban az esetben, ha az eset összes körülményeit vizsgálva arra a megállapításra jutunk, hogy a megegyező hatékonyág vizsgálata a versenytárs(ak) vonatkozásában nem szükséges, akkor már maga a költségelemzés sem lehet az, hiszen a költségelemzés előfeltétele az, hogy beszélhetünk-e egyáltalán azonos hatékonyságú versenytársról és így van-e értelme az azonos hatékonyságon alapuló adatok közgazdasági elemzésének.

478. Ezt támasztja alá az Erőfölényes Közlemény 22. pontja is, amikor rögzíti, hogy bizonyos körülmények között előfordulhat, hogy nincs szükség részletes vizsgálat elvégzésére a Bizottság részéről annak megállapításához, hogy a szóban forgó magatartás valószínűleg a fogyasztók megkárosítását eredményezi. Amennyiben úgy tűnik, hogy a szóban forgó magatartás csak akadályozhatja a versenyt, de hatékonyságjavulást nem okoz, versenyellenes hatására következtetni lehet.

²⁶² Lásd jelen határozat VIII.3.2.6. alfejezetét.

479. Ez alapján látható, megegyezően a Bíróság gyakorlatához, hogy abban az esetben, ha a piac már oly mértékben torzult, hogy az azt kiváltó magatartás kapcsán vélelmezhető, hogy a fogyasztók megkárosítását eredményez(te)i, akkor szükségtelen a részletes vizsgálat elvégzése.
480. Tekintettel arra, hogy az eljáró versenytanács elvégezte az eset összes körülményének elemzését, és ez alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a MasterCard magatartásának következtében a verseny torzult, és a versenytorzulás hatására a fogyasztókat kár érte, így az eljáró versenytanács az Erőfölényes Közlemény és a Bíróság gyakorlata alapján szükségtelennek, és a megegyező hatékonyságú versenytárs vizsgálatának hiányában fogalmilag lehetetlennek tartotta a költségelemzés elvégzését.

IX.3. Összefoglalás

481. Összefoglalva a fenti elemzéseket, az eljáró versenytanács arra a megállapításra jutott, hogy a MasterCard erőfölényes pozíciójával visszaélt akkor, amikor a bankközi jutaléknak mértékét akként állapította meg, hogy az alkalmas volt arra, hogy az egyetlen versenytársát kiszorítsa a piacról.
482. Ezen magatartásával a MasterCard megsértette a Tpv. 21. §-ban és az EUMSZ 102. cikkének (1) bekezdésében foglalt tilalmat. A MasterCard azonban mentesülhet magatartásának következményeitől, ha bizonyítja, hogy magatartása objektíve igazolható.
483. Ennek megfelelően az eljáró versenytanács a MasterCard arra vonatkozó előadásait fogja megvizsgálni, hogy magatartása objektíve szükségszerű volt, és/vagy hatékonyságjavulást eredményezett.

X.

Annak vizsgálata, hogy mentesül-e a MasterCard magatartása annak objektív szükségessége és/vagy az azzal elért hatékonyságjavulásra tekintettel

X.1. Mentesülési lehetőségek

484. Habár az EUMSZ 102. cikke nem tartalmaz egy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdéshez hasonló mentesülési lehetőséget, a bírósági esetjog²⁶³ kialakította az egyébként jogsértő, gazdasági erőfölénnyel való visszaéléses magatartásoknak a mentesülési lehetőségét, amit a Bizottságnak az Erőfölényes Közleménye is tartalmaz.
485. Az Erőfölényes Közlemény 28. pontja értelmében egy erőfölényben lévő vállalkozás magatartása mentesülhet, ha bizonyítja, hogy magatartása indokolt, amit a vállalkozás két módon tehet meg:
- a. bizonyítja magatartása objektív szükségességét²⁶⁴ (objektív szükségesség), vagy
 - b. bizonyítja, hogy magatartása olyan lényeges hatékonyságjavulást eredményez, amely ellensúlyozza a fogyasztókra gyakorolt versenykorlátozó hatást (hatékonyságjavulási védekezés).

²⁶³ Jacobs Főtanácsnok indítványa C-53/03. sz. ügy Synetairismos Farmakopoion Aitolias & Akarnanias (Syfait) és társai kontra GlaxoSmithKline plc és GlaxoSmithKline AEVE, ECLI:EU:C:2004:673, 72. pont: „[...] egyértelmű, hogy a közösségi ítélkezési gyakorlat lehetővé teszi az erőfölényben lévő vállalkozások számára, hogy a magatartásukat objektív módon igazolják, még abban az esetben is, ha az adott magatartás első ránézésre visszaélésnek minősül...” vagy C-209/10, Post Danmark A/S kontra Konkurrencerådet, ECLI:EU:C:2012:172, 40-42. pontok

²⁶⁴ Jacobs Főtanácsnok indítványa C-53/03. sz. ügy, Synetairismos Farmakopoion Aitolias & Akarnanias (Syfait) és társai kontra GlaxoSmithKline plc és GlaxoSmithKline AEVE, ECLI:EU:C:2004:673, 71-72. pontok

A Bizottság az adott magatartást abból a szempontból is vizsgálja, hogy az az elérendő célhoz képest szükséges és arányos-e.

486. Az eljáró versenytanács az eljárás alá vont magatartását tehát az Erőfölényes Közleményben rögzített két szempont alapján vizsgálta meg.

X.1.1. Bizonyítási teher

487. A bizonyítási teher kapcsán kiemелendő, hogy az Európai Törvényszék esetjoga,²⁶⁵ illetve az Erőfölényes Közlemény 31. pontja alapján megállapítható, hogy jóllehet az EUMSZ 102. cikk megsértését jelentő körülmények fennállását illetően a hatóság viseli a bizonyítási terhet, az érintett erőfölényben lévő vállalkozás, és nem a hatóság feladata a közigazgatási eljárás befejezése előtt az esetleges objektív igazolhatóságra hivatkozni, és azt érvekkel és bizonyítékokkal alátámasztani. Ezt követően, ha erőfölénnyel való visszaélést kíván megállapítani, a hatóság feladata annak bizonyítása, hogy a vállalkozás által felhozott érvek és bizonyítékok nem meggyőzőek, és ennek megfelelően a hivatkozott igazolás nem elfogadható.

X.2. Objektív szükségesség

488. Az Erőfölényes Közlemény 29. pontja értelmében az erőfölényben lévő vállalkozás magatartásának objektív szükségességének és arányosságának kérdését az erőfölényben lévő vállalkozáson kívüli tényezők alapján kell meghatározni.²⁶⁶ Az Erőfölényes Közlemény példaképp említi azt az esetet, ha a szóban forgó termék jellegéhez egészségügyi vagy biztonsági okok kapcsolódnak, ami miatt a versenykorlátozó magatartás objektíven szükségesnek tekinthető.

489. Az eljárás során a MasterCard a magatartása kapcsán azt adta elő, hogy a társaság 2010 decemberében úgy vélte, hogy az általa megállapított magyarországi bankközi jutalékszintek a legalkalmasabbak a rendszer kiegyensúlyozására, azaz arra, hogy egyensúlyt teremtsenek a fogyasztói és a kereskedői igények között, elősegítsék az elektronikus fizetés magyarországi fejlődését, és támogassák a hazai termék- és technológiai innovációt.

490. A MasterCard szerint a Visa kötelezettségvállalása nem változtatott a MasterCardnak a magyarországi bankközi jutalék díjak legmegfelelőbb szintjére vonatkozó, korábban kialakított álláspontján. Ezért a MasterCard számára indokolatlan lett volna változtatni az i bankközi jutalék díjak általa korábban megállapított szintjein. Az eljáró versenytanács a MasterCard által e körben tett objektív igazolási kísérleteit (saját előadás, költségtanulmányok, Oxera tanulmány) nem fogadta el, azon egyszerű ténynél fogva, hogy semmi sem igazolta (hasonlóan a Bizottság előtti eljárásokban) ezekben azt a tételt, hogy a 0,2 % feletti bankközi jutalék szint szükséges lett volna ahhoz, hogy a MasterCard a rendszert fenn tudja tartani, illetve nyereségesen tudjon működni. A Bizottság döntésében hosszasan vizsgálta, hogy egyáltalán objektíve szükséges-e a kártyarendszer működéséhez a MIF, és e körben arra a megállapításra jutott, hogy

„A MIF-et nem lehet „járulékos korlátozásnak” tekinteni, mivel objektíve nem szükséges a nyílt kártyafizetési rendszer működéséhez. E rendszer működhetne pusztán azon díjak alapján is, amelyeket a bankkártyabirtokosok a kibocsátó bankoknak, a kereskedők az elfogadó bankoknak, a kibocsátó és az elfogadó bankok pedig a rendszer tulajdonosának

²⁶⁵ T-201/04. sz. ügy, Microsoft kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:T:2007:289, 688. pont

²⁶⁶ A Bizottság COMP/39.525. sz. ügyben („Telekomunikacja Polska”), 2011. június 22-i döntése, 874. pont

fizetnek. Azon korlátozásokkal szemben, amelyek az alapügylet megvalósításához szükségesek, azok a korlátozások, amelyek csupán kíváncsiság az említett ügylet kereskedelmi sikeréhez, vagy hatékonysági előnyökkel járnak, csak az EK 81. cikk (3) bekezdése keretében vizsgálhatók.”²⁶⁷.

„Amikor azt kell eldönteni, hogy valamely versenyellenes korlátozás kikerülhet-e az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alól azzal az indokkal, hogy az ilyen versenyellenes jelleggel nem bíró alapügylet járulékos részét képezi, meg kell vizsgálni, hogy ezen ügylet megvalósítása a szóban forgó korlátozás hiányában lehetetlen lenne-e. A fellebbezők állításával ellentétben azon tény, hogy az említett ügylet a szóban forgó korlátozás hiányában egyszerűen nehezebben megvalósítható vagy kevésbé előnyös, nem tekinthető úgy, hogy e korlátozásnak olyan „objektíve szükséges” jelleget kölcsönöz, amely megkövetelt ahhoz, hogy járulékosnak lehessen minősíteni. Az ilyen értelmezés ugyanis e fogalmat minden olyan korlátozásra kiterjesztené, amely nem szigorúan elengedhetetlen az alapügylet megvalósításához. Az ilyen eredmény sértene az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatékony érvényesülését.”²⁶⁸

„A Törvényszék tehát azáltal, hogy megtámadott ítélet 89. pontjában kimondta, hogy „kizárólag azok a korlátozások tartozhatnak a járulékos korlátozások elvének alkalmazási körébe, amelyek szükségesek ahhoz, hogy [az alapügylet] minden esetben megvalósulhasson”, a megtámadott ítélet 90. pontjában pedig megállapította, hogy „az a körülmény, hogy a MIF hiánya kedvezőtlen hatásokkal jár[hat] a MasterCard rendszer működésére, önmagában nem jelenti azt, hogy a MIF-et objektíve szükségesnek kell tekinteni, ha az derül ki a MasterCard rendszer, illetve a gazdasági és jogi háttérének vizsgálatából, hogy e rendszer ennek hiányában is ugyanúgy működőképes”, nem alkalmazta tévesen a jogot.”²⁶⁹

491. A MasterCard megjegyezte továbbá, hogy a Visa kötelezettségvállalása miatt nyomás alá került az elfogadói oldalon, a kereskedők részéről, és ezért csökkentette 2012. január 13-i hatállyal a betéti bankközi jutalék díjait.
492. Ennek kapcsán az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy határozatának korábbi részeiben²⁷⁰ részletesen kifejtette, hogy a kereskedők miért nem tudtak értékelhető versenynyomást gyakorolni a MasterCard-ra.
493. A MasterCard végül előadta, hogy ha kizárólag amiatt csökkentette volna a belföldi betéti interchange díjait, mert a Visa díjai is csökkentek, a GVH arra a következtetésre juthatott volna a korábbi, Vj/18/2008. sz. versenyfelügyeleti eljárás alapján, hogy a MasterCard ilyen mértékű és indokolású csökkentése a versenyjogba ütköző összehangolt magatartást valósít meg.
494. A MasterCard az eljárás során nem támasztotta alá, hogy a magatartása egy olyan szükséges, nélkülözhetetlen magatartás lenne, amelyre objektív, mind a Visától, mind a MasterCardtól független tényezők alapján került sor. A MasterCard a Vj/18/2008-as ügy kapcsán arra hivatkozott, hogy a bankközi jutalékai nagyobb mértékű csökkentése felvethette volna összehangolt magatartás gyanúját. Ezzel kapcsolatban az eljáró versenytanács megjegyzi,

²⁶⁷ C-382/12 P. sz. ügy, MasterCard és társai kontra Bizottság, ECLI:EU:C:2014:2201, 11. pont 5. bekezdése

²⁶⁸ Ibid. 91. pont

²⁶⁹ Ibid. 94. pont

²⁷⁰ Lásd VIII.3.2.5. és VIII.3.2.7. pontokat.

hogy a MasterCard azonkívül, hogy erre hivatkozik konkrét magyarázatát nem adja annak, hogy a jutalékszintjének csökkentése miért minősülne összehangolt magatartásnak. Az összehangolt magatartást továbbá fogalmilag is kizárja az a tény, hogy a Visa jutalékcsoökkentését egy hatósági beavatkozás idézte elő, így a MasterCard hasonló csökkentése csupán követő magatartásként lett volna értékelhető, nem pedig egy a kártyatársaságok közötti akaratgyezségen, tevékenységük közös összehangolásán alapuló magatartásként.

X.3. Hatékonyságijavulási védekezés

495. Az Erőfölényes Közlemény 30. pontja értelmében a gazdasági erőfölényben lévő vállalkozás a versenytársak kizárásához vezető magatartását indokolhatja olyan hatékonyságijavulással, amely elegendő annak biztosítására, hogy az a fogyasztókra nézve összességében nem káros, tehát a magatartás által generált hatékonyságok meghaladják a versenykorlátozó hatást, és így a fogyasztói kárt.

496. Ehhez az erőfölényben lévő vállalkozásnak általában elegendő mértékű valószínűséggel, ellenőrizhető bizonyítékok alapján bizonyítania kell, hogy az alábbi együttes feltételek teljesülnek:

- a hatékonyságijavulás megvalósult vagy valószínűleg megvalósul, úgy mint a szóban forgó magatartás következménye. Ilyen lehet például a termékek minősége tekintetében elért technikai javulás, vagy a termelés vagy forgalmazás költségeinek csökkenése,
- e hatékonyságijavulások megvalósulásához a magatartás nélkülözhetetlen: nincs más kevésbé versenyellenes magatartási alternatíva, amely ugyanilyen hatékonyságijavulás elérésére képes,
- a szóban forgó magatartás nyomán várhatóan létrejövő hatékonyságijavulás meghaladja a versenyre és a fogyasztók jólétére gyakorolt valószínű negatív hatást az érintett piacokon,
- a magatartás a tényleges vagy a potenciális verseny valamennyi vagy legtöbb meglévő forrásának megszüntetésével nem zárja ki a hatékony versenyt.

497. Az eljáró versenytanács kiemeli, hogy a Bizottság véleménye szerint az a versenykorlátozó magatartás, amely monopóliumhoz közelítő piaci helyzetet tart fenn, hoz létre, vagy erősít meg, rendszerint nem indokolható azzal, hogy hatékonyságijavulást is eredményez.²⁷¹

498. A MasterCard bankközi jutalék meghatározásához kapcsolódóan a társaság 2008-ban készítettett egy költségtanulmányt a hazai piac vonatkozásában, és ennek eredményeit **[üzleti titok]**.²⁷²

499. Az eljáró versenytanács a közgazdaságtani elemzés kapcsán kiemeli Kokott főtanácsnoknak a Post Danmark II. ügy²⁷³ kapcsán készített indítványát,²⁷⁴ amelyben a főtanácsnok kifejti, hogy „[...] a költséges gazdasági elemzések hozzáadott értéke nem mindig nyilvánvaló, és a versenyhatóságok, valamint a bíróságok – a versenyszabályok hatékony érvényesítéséhez majd máshol hiányzó – forrásainak aránytalan igénybevételét eredményezheti. Az alkalmazott módszer [...] jelentős véleménykülönbségekre adhat okot. Ettől eltekintve az alapként rendelkezésre álló adatok nem mindig megbízhatóak.”²⁷⁵ Majd később hozzáteszi,

²⁷¹ Iránymutatás 30. pont

²⁷² Lásd pl. Vj/46-7/2012, Vj/46-85/2012

²⁷³ C-23/14. sz. ügy, Post Danmark A/S kontra Konkurrencerådet, ECLI:EU:C:2015:651

²⁷⁴ C-23/14. sz. ügy, Post Danmark A/S kontra Konkurrencerådet, ECLI:EU:C:2015:343

²⁷⁵ Ibid. 66. pont

hogy „[...] óvni kell attól a téves elképzeléstől, hogy az áralapú versenykorlátozó visszaélészerű magatartások problematikája egyfajta matematikai képlettel pusztán az érintett vállalkozások ár- és költségelemei alapján egyszerűen és jogszerűen kezelhető lenne. Ahogy már említettem: a vállalkozásra vonatkozó adatokat nem ritkán különbözőképpen lehet értelmezni.”²⁷⁶ Mindezek fényében az eljáró versenytanács úgy ítéli meg, hogy nem lehet csupán a közgazdaságtani bizonyítékok, úgy mint a Post Danmark ügyben a megegyező hatékonyságú versenytárs teszt, vagy a jelen ügyben bármely egyéb közgazdaságtani teszt alapján megállapítani egy erőfölénnyel való visszaélést. Kizárólag az adott egyedi eset összes releváns körülményének figyelembevételével történő értékelő vizsgálat alapján lehet a jogsértést megállapítani, amely értékelés során olyan tényezők, mint például a piac bizonyos jellemzői, vagy az adott magatartás sajátosságai sokkal meggyőzőbbek lehetnek, mint bármely közgazdaságtani teszt. Sőt a Bíróság kimondta,²⁷⁷ hogy egy olyan helyzetben, amikor az erőfölényben lévő vállalkozás jelentős piaci erővel rendelkezik, továbbá olyan strukturális előnyöket biztosító monopóliummal, ami az érintett piac 70%-ra kiterjed, a megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumának alkalmazása irreleváns, mivel a piac szerkezete gyakorlatilag lehetetlenné teszi egy megegyező hatékonyságú versenytárs megjelenését. Tekintettel arra, hogy a jelen eljárásban a MasterCard piaci részesedése meghaladja a 70%-ot, megegyező hatékonyságú versenytárs kritériumának alkalmazása irreleváns, mivel a piac szerkezete – ahogy ez fentebb már bemutatásra került – lehetetlenné teszi egy megegyező hatékonyságú versenytárs megjelenését, sőt az egyetlen versenytárs Visa folyamatosan szorul ki a piacról. A Bíróság a Post Danmark ítéletében megjegyezte²⁷⁸ azt is, hogy egy olyan piacon, ahol az erőfölényben lévő vállalkozás jelenléte miatt a verseny szerkezete már meggyengült, e versenyszerkezet minden további korlátozása erőfölénnyel való visszaélésnek minősülhet. Tekintettel arra, hogy a jelen eljárásban vizsgált piacon megállapítható, hogy a MasterCard jelenléte miatt a verseny szerkezete már meggyengült, így a MasterCardnak bármely további a versenyszerkezet további korlátozása erőfölénnyel való visszaélésnek minősül.

500. Az eljáró versenytanács hivatkozik az Erőfölényes Iránymutatás 22. pontjára is, amely szerint bizonyos körülmények között előfordulhat, hogy nincs szükség részletes vizsgálat elvégzésére a hatóság részéről annak megállapításához, hogy a szóban forgó magatartás valószínűleg a fogyasztók megkárosítását eredményezi. Ha úgy tűnik, hogy az adott magatartás hatékonyságjavulást nem eredményez, hanem kizárólag akadályozhatja a versenyt, akkor versenyellenes hatásra lehet következtetni. Az Erőfölényes Iránymutatás 22. pontja példalózó jelleggel említi azt a helyzetet, ha a gazdasági erőfölényben lévő vállalkozás megakadályozza, hogy vevői kipróbálják a versenytársak termékeit, vagy pénzügyi ösztönzőket biztosít vevőinek azzal a feltétellel, hogy nem próbálják ki a versenytárs termékeit.
501. A jelen eljárásban vizsgált magatartás kapcsán bemutatásra került, hogy a MasterCard különböző pénzügyi ösztönzőket biztosító megállapodásokat kötött a legnagyobb magyarországi bankokkal, amelyek értelmében a MasterCard jelentős támogatást nyújtott a bankoknak, akik cserébe vállalták, hogy a Visa-ról MasterCardra migrálják át a kártyáikat,²⁷⁹ vagy azt, hogy az új belépő kártyáik MasterCard kártyák lesznek. Ezzel éppen az Erőfölényes Iránymutatás 22. pontjában példaként leírtakat valósította meg a MasterCard,

²⁷⁶ Ibid. 67. pont

²⁷⁷ C-23/14. sz. ügy, Post Danmark A/S kontra Konkurrencerådet, ECLI:EU:C:2015:651, 59. pont

²⁷⁸ Ibid. 72. pont

²⁷⁹ Lásd MKB-val kötött megállapodás.

tehát pénzügyi ösztönzőket biztosított vevőinek azzal a feltétellel, hogy azok nem próbálják ki a versenytárs Visa termékeit.

502. Az eljáró versenytanács tehát a fenti Post Danmark ügy és az Erőfölényes Iránymutatás 22. pontja alapján nem vette figyelembe a közgazdasági elemzéseket, illetve nem folytatott le részletes közgazdaságtani elemzéseket, mert a MasterCard magatartása valószínűleg a fogyasztók megkárosítását eredményezte, így részletes vizsgálatra nem volt szükség.
503. A MasterCard egyéb módon, más bizonyítékokkal nem támasztotta alá az eljárás során bankközi jutaléki hatékonysági előnyeit, sem azt, hogy azok meghaladják a versenykorlátozó hatásokat.
504. Az eljáró versenytanács itt hivatkozik a Gazdasági Versenyhivatal egy a MasterCard és az OTP Bank között létrejött megállapodása kapcsán lefolytatott eljárásban hozott döntésére.²⁸⁰ A döntésben megállapításra került, hogy a MasterCard különböző pénzügyi ösztönzőket biztosított az OTP Banknak, amiért cserébe az OTP Bank különböző vállalatokat tett. Az eljáró versenytanács a MasterCard és az OTP Bank kötelezettségvállalását azért fogadta el, mert a megállapodás versenykorlátozó kikötése csak két évig volt hatályban, és mert egy vertikális megállapodásról volt szó. Az eljáró versenytanács továbbá figyelembe vette a MasterCard hatékonysági védekezését, amikor az arra hivatkozott, hogy a vizsgált megállapodás hozzájárult a hatékonyabb és gyorsabb fizetési technológiák bevezetése, érintéses fizetés hatékonyságának és a fizetési tranzakció idejének gyorsításához, azonban kiemelendő, hogy a jelen eljárásban nem egy vertikális megállapodásról, hanem egy gazdasági erőfölényben lévő vállalkozásnak egy ár alapú kizorító jellegű magatartásáról, gazdasági erőfölénnyel való visszaélésről van szó. Egy ilyen súlyos jogsértés esetében nem fogadható el ez a hatékonysági védekezés.

X.4. Összegzés

505. Összegezve, a MasterCard elsősorban hatékonysági igazolást nyújtott be magatartása jogszerűségének alátámasztására, vagyis arra, hogy miért határozta meg akként a hazai betéti bankközi jutalékainak mértékét, úgy, hogy az a Visa kizorulását eredményezte a piacról. A MasterCard azonban nem nyújtott be olyan bizonyítékot, amivel alá tudná támasztani azt az állítását, miszerint az általa megállapított magyarországi bankközi jutalékszintek a legalkalmasabbak a rendszer kiegyensúlyozására, **[üzleti titok]**.
506. A fentiek alapján megállapítható, hogy a MasterCard nem tudta megfelelően alátámasztani, hogy magatartása objektív vagy hatékonysági kritériumok alapján igazolható, így a vizsgált magatartás nem mentesülhet.

X.5. Értékelés összefoglalása

507. Az eljárás alá vont tehát a Visa kötelezettségvállalását követően monopol helyzethez közelítő (super-dominance) gazdasági erőfölényes helyzetbe került a betéti kártya kibocsátás „up-stream” piacán, amely gazdasági erőfölényes helyzethez önmagából a helyzetből eredően is, valamint a piac sajátosságaiból eredően is többlet felelősség társult.
508. A MasterCard gazdasági erőfölényes helyzetében a versenytárs és hatóságok jelzése alapján tudta azt, hogy magatartása (bankközi jutaléknak meghatározása) a Visa piacról való kizorulását eredményezi, azonban ennek ellenére magatartását tovább folytattatott, továbbfolytattatott, ami a piaci verseny fokának nagymértékű

²⁸⁰ Vj/78-138/2013. sz. irat

csökkenéséhez, a piaci verseny szerkezetének felborulásához, az egyetlen versenytársa a piacról való fokozatos kiszorulásához vezetett.

509. A MasterCard már 2010 május végén ismerte a kötelezettségvállalási javaslat tartalmát, 2010. december 8-án pedig bebizonyosodhatott arról, hogy az által már ismert intézkedések 2011. február 8-án hatályba lépnek.²⁸¹ Ez az idő elegendő lett volna arra, hogy a MasterCard mérlegelje a magyarországi piaci helyzetet, hogy felismerje gazdasági erőfölényes pozícióját, különleges felelősségét, valamint az abból eredő kötelezettségét, hogy olyan magatartást tanúsítson az érintett piacon, amely révén nem sérül a piaci verseny. A rendelkezésre álló idő továbbá elegendő lett volna arra, hogy a MasterCard ténylegesen olyan magatartást is tanúsítson, amit a helyzetéből adódóan tanúsítania kellett volna. A MasterCardnak ugyanis olyan mértékben kellett volna meghatároznia 2011. február 8-i hatállyal a magyarországi fogyasztói betéti bankközi jutalék díjait, ami nem eredményez kiszorító hatást.
510. A kötelezettségvállalás előtti időszakban ugyanis arányaiban lényegesen kisebb volt a társaságok jutalékai közötti különbség (mintegy 1,2-szeres), ami mellett megfelelően érvényesülhettek a verseny egyéb, fontos tényezői. A kötelezettségvállalás után azonban ez a különbség megsokszorozódott, és a MasterCard kismértékű csökkentése után is 3-szoros – 4-szeres maradt, egyes díjtételek esetében pedig még ennél is nagyobb. Ez a különbség nem csak a hazai piac vonatkozásában kirívóan magas (a korábbi időszakokkal összehasonlítva), hanem nemzetközi összehasonlításban is messze a legnagyobb. A díjak közötti ilyen mértékű különbség mellett a verseny egyéb tényezői már nem tudnak érvényesülni, és az egyetlen versenytárs nem tud érdeme szerint versenyezni.
511. A MasterCard és a Visa belföldi betéti bankközi jutalékai közötti különbség aránytalanul nagy különbségére utal az is, hogy a MasterCard a határon átnyúló tranzakciók esetében (amik főszabályként drágább tranzakciónak minősülnek) egy lényegesen alacsonyabb szintet alkalmazott (átlagban 0,2%), és a két kártyatársaság határon átnyúló betéti díjai között nincs olyan mértékű különbség, mint a hazai érintett piacon. Az Európai Unió által elfogadott, a hazai szabályozással megegyező szabályozása, valamint a hazai piacon 2014. január 1-jével hatályba lépett szabályozás alapján ráadásul megállapítható, hogy az azokban rögzített jutalékszintek – azok abszolút mértékének helyességét nem értékelve – lényegesen kisebb különbséget tesznek lehetővé a két kártyatársaság betéti bankközi jutalékai között. A szabályozási lépések így indikatívak lehetnek abból a szempontból, hogy bankközi jutalékai módosításával nagyjából és legfeljebb milyen mértékű különbséget kellett volna a MasterCardnak kialakítania saját és a Visa belföldi betéti bankközi jutalékai között.
512. Igaz ugyan, hogy az eljárás alá vont nem tehetett arról, hogy a Bizottság eljárása ilyen tartalmú kötelezettségvállalással zárult, vagyis nem tehetett arról, hogy monopol helyzethez közeli gazdasági erőfölényes helyzetbe került, ahogy a Bíróság is azonban rávilágított, egy gazdasági erőfölényben lévő vállalkozást, **függetlenül attól, hogy mi okozta ezt a helyzetet**, különleges felelősség terhel a tekintetben, hogy magatartásával ne okozzon kárt a piaci versenyben.
513. Ennek oka, hogy a visszaélés objektív kategóriának minősül, tehát abban az esetben, ha a versenytorzító hatás (jelen esetben a kiszorító magatartás) igazolást nyer, akkor az függetlenül attól, hogy milyen körülmények hatására állt elő, jogsértőnek minősül.

²⁸¹ Logikus gondolkodás mellett a MasterCard már 2010 májusában tudta, hogy a Visa magyarországi bankközi jutalék díjai legalább a felkínált kötelezettségvállalás mértékig csökkenni fognak, hiszen a Bizottság, saját maga, hivatalból nyilvánvalóan ennél magasabb mértéket nem határozott volna meg.

514. E körben az is irreleváns, hogy a MasterCard számára vétkekesség a kialakult versenytorzító hatás kialakulásban felróható-e.
515. Az eljáró versenytanács megvizsgálta, hogy a MasterCard magatartása objektív vagy hatékonysági kritériumok alapján igazolható. Az eljáró versenytanács megállapította, hogy a MasterCard nem tudta megfelelően alátámasztani, hogy magatartása objektív vagy hatékonysági kritériumok alapján igazolható, így a vizsgált magatartás nem mentesülhet.
516. A fentiek alapján megállapítható, hogy a MasterCard azzal, hogy bankközi jutalék szintjének meghatározásával olyan kiterjedt magatartást tanúsított gazdasági erőfölényes helyzetben, amely (i) természeténél fogva alkalmas volt a piacról való kiszorításra; (ii) versenyhátrányt okozott az egyetlen versenytársnak, és kevésbé agresszív versenyzésre ösztönözte; (iii) csökkentette a versenytárs termékei/szolgáltatásai iránti keresletet; (iv) megakadályozta a még létező verseny fokának megőrzését; (v) megakadályozta, hogy a versenytárs érdemei szerint versenyezzen; (vi) piactorzító hatást váltott ki; (vii) többféle jelentős fogyasztói kár megvalósulására volt alkalmas; (viii) és nem igazolható objektív vagy hatékonysági kritériumok alapján.
517. **Mindezek alapján az eljáró versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vont MasterCard Europe SA. 2011. február 8-tól 2013. december 31-ig gazdasági erőfölénnyel való visszaélést valósított meg a bankközi jutalékainak a versenytársának piacról való kiszorítására alkalmas módon történő meghatározásával. Ezen magatartásával megsértette a Tpvt. 21.§-ban és az EUMSZ 102. cikkben előírt tilalmat.**

XI.

Az eljárás alá vont által benyújtott kötelezettségvállalási indítvány²⁸² és annak értékelése

XI.1. Az eljárás alá vont kötelezettségvállalási indítványát tartalmazó beadványa

518. Az eljárás alá vont kötelezettségvállalási nyilatkozatában összefoglalta az eddigi beadványainak lényegét, az eljárásban kialakított álláspontját, annak bizonyítékait, illetve a közelmúlt jogszabályi és az elektronikus fizetési piac fejleményeit. Ezen túlmenően kötelezettségvállalási indítványt is előterjesztett, amelynek a lényege „*egy márkasemleges, fiataloknak szóló edukációs kommunikációs kampány.*”²⁸³ Ezt követően beadványában az eljárás alá vont kifejti a kötelezettségvállalás megvalósításának lépéseit.
519. A fentiekén túl, ugyanebben az iratban az eljárás alá vont azt is bejelentette, hogy 2015. július 1-jétől Sprl²⁸⁴-ről Sa²⁸⁵-ra változott a társasági formája.

XI.2. A kötelezettségvállalás értékelése

520. Tpvt. 75. § (1) bekezdése értelmében, ha a hivatalból indult versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében az ügyfél kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását meghatározott módon összhangba hozza a törvény, illetve az EK-Szerződés 81-82. cikkének (jelenleg: EUMSZ 101-102. cikk) rendelkezéseivel, és a közérdek hatékony védelme e módon biztosítható, az eljáró versenytanács végzéssel – az eljárás egyidejű

²⁸² Vj/46-204/2012. sz. irat

²⁸³ Vj/46-204/2012. sz. irat 5.1. bekezdésének első mondata

²⁸⁴ Société Privée à Responsabilité Limitée – ami a magyar Kft.-nek feleltethető meg

²⁸⁵ Société Anonyme - ami a magyar Rt.-nek feleltethető meg

megszüntetésével – kötelezővé teheti a vállalat teljesítését, anélkül, hogy a törvénysértés megvalósulását, vagy annak hiányát megállapítaná. A Tpv. 82. §-a értelmében a végzés ellen külön jogorvoslatnak van helye.

521. Az 1/2003/EK rendelet 5. cikke második albekezdésének harmadik fordulata szerint a tagállamok versenyhatóságai kötelezettségvállalásokat fogadhatnak el.
522. Tpv. 75. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a hivatalból indult versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében az ügyfél kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását meghatározott módon összhangba hozza a Tpv., illetve az EK-Szerződés 81-82. cikkének rendelkezéseivel, és a közérdek hatékony védelme e módon biztosítható, az eljáró versenytanács végzéssel - az eljárás egyidejű megszüntetésével - kötelezővé teheti a vállalat teljesítését, anélkül, hogy a végzésben a törvénysértés megvalósulását, vagy annak hiányát megállapítaná.
523. A jelen esetben az eljáró versenytanács arra a megállapításra jutott, hogy az eljárás alá vont által előterjesztett kötelezettségvállalás és a vizsgált magatartás között ok-okozati összefüggés nincsen, hiszen a vállalni szándékozott edukációs kampány egy fogyasztói tudatosságot növelő magatartás, míg az eljárás tárgyát képező, vizsgált magatartás egy kizorító hatást keletkeztető jogsértés, így ez a kötelezettségvállalás nem alkalmas arra, ami a kötelezettségvállalások legfontosabb funkciója, hogy reparálja az elkövetett magatartással okozott károkat. Már ez az indok önmagában elegendő arra, hogy az eljáró versenytanács a kötelezettségvállalásnak ne adjon helyet, de ha még figyelmen kívül hagyná azt, hogy a vállalat és a vizsgált magatartás között nincs ok-okozati összefüggés, akkor is arra a következtetésre jutna, hogy az nem elfogadható.
524. Ennek elsődleges okai a következők:
- (i) az eljárás alá vont jogsértő magatartása jelentős súlyúnak minősül, tekintettel arra, hogy jelentős számú fogyasztót érint, ezt támasztja alá az, hogy a MasterCard piaci részesedése a vizsgált időszak alatt kb. 20 %-kal emelkedett, ami a fogyasztók oldaláról tekintve több százezer fogyasztót jelent; illetve az, hogy az egyetlen versenytárs magyarországi működése a kógens törvényi szabályozás nélkül ellehetetlenült volna;
 - (ii) az eljáró versenytanács arra a megállapításra jutott, hogy az eljárás alá vont tudatában volt a különböző hatósági, versenytársi jelzések, egyeztetések alapján magatartásának piackizorító hatásáról mégsem csökkentette olyan mértékben a bankközi jutalékokat, hogy ezzel magatartásának versenytorzító hatását csökkentse; annak megszűnése kizárólag az új, kógens törvényi szabályozásnak volt köszönhető; a kötelezettségvállalás elfogadásával elérhető várható előnyöknél nagyobb súllyal bír a tényállás teljes körű tisztázásához és az adott magatartás jogi minősítéséhez fűződő közérdek.
525. A fentiekén túl az eljáró versenytanács hivatkozni kíván arra is, hogy az egységes és töretlen bírói gyakorlat szerint (lásd erre például a Fővárosi Törvényszék 2.K.30.044/2008/18. számú vagy Fővárosi Törvényszék 3.K. 30.200/2011/4. vagy z Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.32.696/2014/14. számú ítéletét) a GVH-nak nem kötelezettsége az eljárás alá vont vállalkozás kötelezettségvállalásának elfogadása és konkrét jogszabályi kötelezettség hiányában a GVH-t nem terheli a kötelezettségvállalás tartalmának meghatározására vonatkozó egyeztetések lefolytatásának kötelezettsége sem.²⁸⁶

²⁸⁶ Lásd például Fővárosi Törvényszék 2.K.30.044/2008/18. számú vagy Fővárosi Törvényszék 3.K. 30.200/2011/4. ítéletét

526. Mindezek alapján az eljáró versenytanács a kötelezettségvállalási indítványnak nem adott helyt.

C.

JOGKÖVETKEZMÉNYEK

XII.

Jogi háttér

527. Az eljáró versenytanács a Tptv. 77. § (1) bekezdésének d) pontja alapján megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését.
528. A Tptv. 78. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesüléssel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése értelmében a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.
529. Az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. és 82. cikkében [jelenleg: EUMSZ 101. és 102. cikk] foglalt versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2004. május 1. napjától hatályos 1/2003/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1/2003/EK rendelet) 5. cikke értelmében a tagállamok versenyhatóságai egyedi ügyekben alkalmazhatják az EUMSZ 101. és 102. cikkét. E célból saját kezdeményezésükre vagy panasz alapján – egyebek mellett – a következő határozatokat hozhatják:
- előírhatják a jogsértő magatartás befejezését,
 - pénzbírságot, kényszerítő bírságot vagy a nemzeti joguk által biztosított egyéb szankciót szabhatnak ki,
 - megállapíthatják, hogy semmilyen intézkedés nem indokolt.
530. A Tptv. 1. § (2) bekezdése szerint az EUMSZ 101. és 102. cikkének alkalmazása során a Gazdasági Versenyhivatalnak a Tptv. eljárási szabályait kell alkalmaznia.

XIII.

Bírság kiszabása

XIII.1. Az eljáró versenytanács bírság meghatározása

531. A bírság kiszabásának szempontjait – a Tptv. 78. § keretein belül – a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa elnökének a Tptv. 11. és 21. §, illetve az EUMSZ 101. és 102. cikke szerinti tilalmakba ütköző magatartások esetén a bírság összegének megállapításáról szóló 1/2012. sz. közleménye (a továbbiakban: Bírságközlemény) tartalmazza részletesen. A Bírságközlemény a 48.

pontjában foglaltak értelmében azon eljárásokban alkalmazandó, amelyekben a Tpv. 73. § szerinti előzetes álláspont a Bírsághozjárás közlésékor még nem került a feleknek megküldésre.

532. Az eljáró versenytanács az előzőek figyelembevételével bírságot szab ki az eljárás alá vont MasterCard-dal szemben. A Bírsághozjárás értelmében a bírság meghatározásakor a kiindulópont a Bírsághozjárás 16. pontja szerinti releváns forgalom. Ez a 16. b) pont alapján – 12 hónapnál hosszabb ideig tartó jogsértés esetén – a jogsértés időtartama alatt a jogellenes magatartással a jogsértéssel érintett piacon a jogsértő vállalkozás által elért forgalommal egyezik meg.

Releváns forgalom (EUR)	2011	2012	2013	Összesen
MaeserCard Debit	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
Maestro	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
Összesen	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]
MNB átlagos árfolyam	279,2	289,4	296,92	
Forgalom HUF-ban	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]	[üzleti titok]

32. táblázat az eljárás alá vont által a vizsgált időszakban az érintett piacon elért árbevétele²⁸⁷

533. A Bírsághozjárás 9. bekezdése szerint a „bírság meghatározása többlépcsős eljárás: a GVH először egy, a jogsértő vállalkozás által az érintett piacon elért forgalomból, illetve vállalkozások társulása által a tagok tevékenységével kapcsolatosan elkövetett jogsértés esetén a tagok érintett piaci forgalmának összegéből (releváns forgalom) kiinduló alapösszeget határoz meg” Az alapösszeg – főszabály szerint - a releváns forgalom 10%-a, jelen esetben [üzleti titok],- Ft.
534. A bírság alapösszege a releváns forgalom 10 százalékának a jogsérelem súlya és a jogsértéshez való viszony függvényében meghatározott részeként adódik, melynek korrekciójára a Bírsághozjárásban nevesített további szempontok figyelembevételével kerülhet sor.
535. A Bírsághozjárás 12. bekezdése szerint a „bírság meghatározásakor figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények nem közvetlenül a Bírsághozjárásban foglalt módszer alkalmazásából adódó bírságösszeget módosítják, hanem az alapösszeg meghatározása során komplex módon, az alább ismertetett mérlegelési szempontok körében kerülnek figyelembe vételre úgy, hogy a súlyosító körülmények megléte a végül kialakuló bírságösszeg növekedésének irányába (például egy adott szemponthoz tartozó pontszám növekedése révén), míg az enyhítő körülmények megléte a csökkenés irányába hat. Súlyosító körülmények hiánya önmagában nem minősül enyhítő körülménynek”.
536. A bírság meghatározásának első fázisa tehát az alapösszeg meghatározása, ami után sor kerülhet az alapösszeg korrekciójára. A Bírsághozjárás szerint az alapösszeget a GVH a jogsérelem súlya, és a jogsértő vállalkozásnak a jogsértéshez való viszonyulása alapján határozza meg. Az elképzelhető legsúlyosabb esetben – 100 pont elérése esetén – az

²⁸⁷ A MasterCard Vj/46-148/2012. és Vj/46-164/2012. szám alatti adatszolgáltatása és az MNB adatai alapján (<http://www.mnb.hu/arfolyam-lekerdezés>)

alapösszeg éppen megegyezik a releváns forgalom 10%-ával, kisebb pontszám esetén a releváns forgalom 10%-ánál alacsonyabb bírságra lehet számítani. Az alapösszeg a kapott pontszámok összege osztva ezerrel és szorozva a releváns forgalom összegével.

XIII.1.1. A jogsérelem súlya

537. A jogsérelem súlyának mérlegelése keretében a GVH a Bírságközlemény szerint két tényezőt vizsgál:

- i) a verseny veszélyeztetését, és
- ii) a jogsértés piaci hatását.

Mindkét tényező esetében – a Bírságközlemény szerint – maximum 30-30 pont adható.

i) A verseny veszélyeztetése

538. Jelen esetben kizorító jellegű visszaélésre került sor egy szuper domináns helyzetben lévő vállalkozás részéről, ami Bírságközlemény alapján a versenyt veszélyeztető jogsértésnek minősül.

539. A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés nem tartozik a versenyt a legsúlyosabban veszélyeztető jogsértések köré, azonban jelen esetben figyelembe kell venni azt, hogy egy két szereplős piacról beszélünk, aminek következtében a MasterCard magatartása azt eredményezte volna (a jogalkotói közbelépés nélkül), hogy a piacon a versenyt teljes egészében megszűnik, és így monopol helyzet jön létre.

540. Erre tekintettel a Bírságközlemény 20. pontja alapján a MasterCard jogsértő magatartását az eljáró versenytanács 17 pontban határozta meg.

ii) A jogsértés piaci hatása

541. A Bírságközlemény 24. pontja alapján a jogsértés piaci hatása szoros összefüggésben áll a vállalkozások piaci helyzetével, ami alapvetően a vállalkozás érintett piaci részesedésétől függ. A GVH súlyosabban szankcionálja a nagyobb piaci részesedésű vállalkozásokat. Kisebb súllyal ugyan, de a GVH ugyancsak figyelembe vesz egyéb tényezőket is, így a vállalkozás piaci erejét meghatározó egyéb körülményeket (pl. a piac támadhatósága), és a releváns piac, a termék és a vevők egyéb jellemzőit (a vevők számára alapvető fontosságú termékről van-e szó, érintett-e valamilyen különösen sebezhető vevői csoport, van-e más piacok irányába tovaryűrő hatás). A piaci hatás értékelése során nemcsak az eljárás időpontjában már ténylegesen bekövetkezett piaci hatást, hanem a jogsértés GVH által valószínűsített hatását is értékeli a GVH. E körben veszi figyelembe a GVH azt is, hogy a magatartás milyen mértékben valósult meg ténylegesen.

542. A jogsértést tanúsító vállalkozás piaci részesedése kiemelkedően magas az érintett piacon és a jogsértő magatartásának eredményeképpen tovább nőtt. Míg a vizsgált időszak elején csupán kb. 70 %-os piaci részesedéssel rendelkezett, addig a vizsgált időszak végére a piaci részesedése kb. 85 %-ra emelkedett.

543. Az eljáró versenytanács a jogsértés piaci hatásánál azt is értékelte, hogy a piac támadhatósága rendkívül alacsony, mivel nagyon magas a piacralépési korlát.

544. Megállapítható továbbá, hogy a vizsgált magatartás által érintett szolgáltatás piacán, a betéti kártyapiacon olyan mértékű a penetráció, hogy szinte kivétel nélkül minden természetes és jogi személy rendelkezik bankkártyával, az járulékosan szinte minden bankszámlacsomaghoz kapcsolódik, így az eljárás alá vont magatartása közvetve

valamennyi fogyasztó érintette, más piacokra (pl.. bankszámlacsomagok) továbbgyűrűző hatása volt.

- 545.A Bírságközlemény 24. pontjában foglalt egyéb a vállalkozás piaci erejét meghatározó tényezőként vette figyelembe az eljáró versenytanács, hogy a Mastercard a szabad bankközi jutalék meghatározási lehetőségével behozhatatlan versenyelőnyben volt a versenytársához képest.
- 546.Mindezek alapján az eljáró versenytanács a piaci részesedésen felüli egyéb szempontokra adható értékelést 8 pontban határozza meg.
- 547.A fentiekre tekintettel a jogsértés piaci hatását összességében 25 pontban állapította meg az eljáró versenytanács.

XIII.1.2. Viszonyulás a jogsértéshez

- 548.Az alapösszeg kiszámításának további tényezője a vállalkozások viszonyulása a jogsértéshez. Ennek megítélése során a GVH az esetleges tevőleges jóvátételt, a vállalkozások magatartásának felróhatóságát, egyéb, a jogsértéshez való viszonyulást befolyásoló tényezőket, valamint a jogsértésben betöltött szerepet veszi figyelembe. Ennek keretében a jogsérelem súlya alapján adódó pontszám maximum 40 ponttal növekedhet vagy csökkenhet.
- 549.A Bírságközlemény szerint felróható az adott magatartás, ha az eltér a társadalmilag általában elvárható és elfogadott magatartástól. Felróhatóság abban az esetben állapítható meg, ha az eljárás alá vont fél a magatartásának jogsértő voltával tisztában volt, illetve ha ez tőle elvárható lett volna. Az eljárás alá vont több évtizede tevékenykedik a kártyaszolgáltatás és ahhoz kapcsolódó tevékenységek piacain, így magatartásának megítélhetőségével, a vizsgált magatartás által érintett szolgáltatás céljával és körülményeivel tisztában kell lennie.
- 550.Annál is inkább, mivel az NGM szervezésében lezajlott találkozó témáját a Visa piacról való kiszorulása adta, a találkozó témája ennek okaként a bankközi jutalék szabályozása volt, és maga a MasterCard képviselője is azt állapította meg, hogy a betéti bankkártya piacon anomáliák vannak, így az eljárás alá vont nemcsak saját meggyőződése, hanem a hatóságok és versenytársa (közvetlen és a médián keresztül érkező) jelzése alapján is tisztában lehetett magatartásának következményével.
- 551.A Bírságközlemény szerint a bírságot csökkentő tényezőként vehető figyelembe a tevőleges jóvátétel, illetve az együttműködés. A GVH az olyan magatartást tekinti tevőleges jóvátételnek, amikor a jogsértő vállalkozás elismeri jogsértését, és a jogsértés negatív hatásait reparálja, vagy ezt vállalja. A GVH figyelembe veszi továbbá a vállalkozás eljárás során tanúsított magatartását, így különösen az együttműködést. Az együttműködés körében ugyanakkor az adatszolgáltatás nem minősül a törvényi kötelezettségen túlmutató mértékű olyan enyhítő körülménynek, mely csökkenti a bírság összegét. Enyhítő körülmény az olyan mértékű közreműködés, amely a jogsértés felderítésének eredményességét szolgálja.
- 552.A GVH egyes esetekben a szankció mértékének meghatározásánál figyelembe veszi azt, hogy a jogsértés megvalósulásában külső tényezők is közrehathattak. Ilyen külső tényező lehet a Bírságközlemény szerint a szóban forgó magatartás jogsértő jellegének tisztázatlansága, illetve ha állami ráhatás állt a jogsértés mögött.
- 553.Jelen esetben megállapítható, hogy a MasterCard nem szokványos kiszorító jellegű jogsértő magatartást követette el, hanem kihasználta a versenytársa vállalásából fakadó versenyelőnyét és akként határozta meg a bankközi jutalékának mértékét, hogy azzal a Visa-t kiszorítsa a piacról. Tekintettel arra, hogy ilyen jellegű magatartásra vonatkozó döntési

gyakorlat még nem alakult ki versenyjogi ügyekben, így ez mindenképpen az eljárás alá vont javára értékelendő.

554.A fentiekre figyelemmel a MasterCard jogsértéshez való viszonyulását, a Bírságközlemény 27. pontja alapján a felróhatóság körében 10 ponttal növelte, míg a Bírságközlemény 31. pontja alapján figyelembeveendő a magatartás jogsértő jellegének tisztázatlansága miatt 20 ponttal csökkentette a jogsérelem súlya alapján kiszámított pontszámot, ami összességében 10 pontos csökkentést eredményezett.

555.A fentiek alapján az eljáró versenytanács a bírság alapösszegét a maximálisan megállapítható 100 pont helyett 34 pontban állapította meg.

556.A fent ismertetett releváns árbevétel 10 %-a ([üzleti titok],- Ft) alapján, figyelembe véve a fent meghatározott 34 pontot a bírság alapösszege: 88.302.113,- Ft.

XIII.1.3. Az alapösszeg korrekciója

557.A Bírságközlemény szerint az alapösszeg kiszámítását követően kerül sor

- a jogsértés esetleges ismétlődésének,
- a jogsértéssel elért előnynek,
- az elrettentő hatásnak,
- a Tpv. 78. §-ában meghatározott bírság maximumának,
- a fizetési nehézségeknek

a figyelembe vételére.

558.Ismétlődő jogsértésnek minősül, ha az adott magatartás célja vagy hatása lényegében megegyezik a korábbi jogsértő magatartásával. A fentiekben írottak alapján megállapítható, hogy a magatartás nem tekinthető ismétlődő jogsértésnek, így e tekintetben nincs helye az alapösszeg korrekciójának.

559.A Bírságközlemény szerint, amennyiben számszerűsíthető a jogsértéssel elért előny, a kiszabott bírság az előny háromszorosának megfelelő összegre nő, kivéve, ha már egyébként is meghaladta volna ezt a szintet.

560.A jogsértéssel elért előnyt a jelen vizsgálat által érintett magatartás esetében nehezen meghatározható, hiszen az eljáró versenytanács nem tudja meghatározni azt, hogy hogyan alakult volna a MasterCard piaci részesedése és így az árbevétele, ha a Visa nem ütközik díjmeghatározási korlátba. Erre figyelemmel az eljáró versenytanács a jogsértéssel elért előnyt nem tudja számszerűsíteni.

561.A Bírságközlemény 39. pontja szerint a GVH kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a bírságok megfelelő visszatartó hatással bírjanak; ennek érdekében az egyébként kiszámított bírság összegének növelésére kerülhet sor az olyan vállalkozások tekintetében, amelyek a jogsértés által érintett piacon elért releváns árbevételen túlmenően különösen jelentős árbevétellel bírnak, és ezért számukra a releváns forgalom alapján számított bírság nem jelentene érzékelhető terhet. A GVH azonban ilyen esetben is szerepelteti a határozatában a releváns forgalom alapján számított bírságot és annak indokolását.

562.A vizsgált időszak alatt az eljárás alá vont által elért releváns árbevétel [üzleti titok],- Ft volt, ehhez képest a 2013. évi magyarországi árbevétele [üzleti titok],- Ft volt. Ezalapján megállapítható, hogy a releváns árbevétel [üzleti titok]-szere a MasterCard magyarországi nettó árbevétele, ez az összeg pedig a Bírságközlemény 39. pontja alapján a releváns árbevételen túlmenően különösen jelentős árbevételnek tekinthető, ami okot adhatna arra, hogy az eljáró versenytanács az alapösszeget felfelé korrigálja.

563.Az eljáró versenytanács ekörben azonban egyetért az eljárás alá vont előadásával, miszerint egy egyszeri és valószínűleg megismétlődhetetlen jogsértésről van szó, így jelen esetben szükségtelen a korrekció alkalmazása, hiszen nem beszélhetünk visszatartó hatásról.

- 564.A fentiek alapján az eljáró versenytanács nem látta indokoltnak, hogy az alapösszeget korrigálja, viszont azt – az eljárás alá vont számára kedvező módon – lefelé kerekítette.
- 565.Végezetül az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy a Bírságközlemény 6. pontja szerint teljes biztonságot, előre kalkulálhatóságot egyetlen előre rögzített szempontrendszer vagy számítási módszer sem tud nyújtani. A bírság kiszámítása egy mégoly egyértelműnek tűnő számítási mód alkalmazása esetében sem nélkülözheti a kialakított módszer keretein belüli jogalkalmazói mérlegelést.

XIV.

Eljárási kérdések

- 566.Az eljárás alá vont indítványozta,²⁸⁸ hogy a GVH szerezzé be a Visa-tól The Brattle Group Ltd. által készített tanulmányt, amelyet a Visa a Bizottság előtt a lakossági betéti bankközi jutalék 20 bázispontos maximált szintjének módosítására irányuló eljárásban a kérelme alátámasztására használt fel.
- 567.Az eljáró versenytanács ezen bizonyítási indítványnak nem adott helyt, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint az nem az eljárás tárgyához tartozik, hiszen nem arra szolgál bizonyítékkul, hogy a MasterCard által alkalmazott bankközi jutaléknak volt-e kizorító hatása.
- 568.A GVH hatásköre az EUMSZ 102. cikke tekintetében az 1/2003/EK rendelet 5. és 35. cikkén, valamint a Tptv. 33. § (3) bekezdésén, míg a Tptv. 21. §-a tekintetében a Tptv. 45. §-án alapul. A GVH illetékessége a Tptv. 46. §-a alapján az ország egész területére kiterjed.

Budapest, 2016. január 11.

dr. Kóhalmi Attila s.k.
előadó versenytanács tag

dr. Tóth András s.k.
a Versenytanács elnöke
versenytanács tagként eljárva

dr. Bara Zoltán s.k.
versenytanács tag

²⁸⁸ Vj/46-191/2012. sz. irat 8. pont